

Bundel van de Commissie Samenleving van 12 mei 2016

Agenda documenten

Agenda Samenl 12-05-2016

1 Opening en mededelingen voorzitter

2 Inspreker(s)

3 Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering

BV16.0055 Besluitenlijst CIE Samenleving d.d. 7 april 2016

4 Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

5 Stukken ter advisering aan de raad

5.a Integrale aanpak Asielgerechtigden in Lansingerland, Wachtijd sociale huurwoning en Alternatieve huisvesting

Voorstel Raad 6125

T15.15136 Notitie met visie, uitgangspunten en plan van aanpak asielgerechtigden (huisvesting, begeleiding en onderwijs)

T15.16412 Notitie aanpak wachtijd sociale huurwoningen Lansingerland

T15.16559 Notitie alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland

I15.41437 Advies ASD op notitie asielgerechtigden

BV16.0065 160414 Verslag Hoorzitting en rondetafelgesprek Huisvesting asielgerechtigden 14 april 2016

U16.06107 Beantwoording vragen Neeleman en Markus 'integrale aanpak asielgerechtigden'

T16.06282 Beantwoording vragen die gesteld zijn in cie. Samenleving van 12 mei jl. door VVD over asielgerechtigden

6 Bespreekpunten

6.a Discussienota (preventief) jeugdbeleid

U16.04180 Verzoek om discussienota preventief jeugdbeleid te agenderen ter bespreking.

T16.01057 Discussienota preventief jeugdbeleid

6.b Midterm Review (Op verzoek presidium)

U16.03664 Aanbiedingsbrief Midterm Review Tarievenbeleid

T16.03055 Midterm Review Sportbeleid 2016

T16.06262 antwoorden WIJ vragen Midterm review cie Samenleving 12 mei 2016

7.a Actualiteiten uit het college

7.b Actualiteiten uit de commissie

7.c Verbonden partijen

8 Rondvraag en sluiting

Agenda

Aan de leden van de Commissie Samenleving
c.c. College van B&W, MT

Uw brief van/kenmerk	ons kenmerk/afdeling	Bijlage(n)	Lansingerland
	-- Griffie		21 april 2016

Onderwerp	Doorkiesnummer
Agenda	010-8004391/4392
Commissie Samenleving	
d.d. 12 mei 2016	

Geachte commissieleden,

Hierbij ontvangt u de agenda voor de vergadering van de Commissie Samenleving, te houden op donderdag 12 mei 2016 om 20.00 uur in de raadszaal van het gemeentehuis aan de Tobias Asserlaan 1 te Bergschenhoek.

U bent uitgenodigd deze vergadering bij te wonen.

De agenda voor de a.s. vergadering luidt als volgt:

1. Opening en mededelingen voorzitter
2. Inspreker(s)
3. Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering
4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
5. Stukken ter advisering aan de raad
- 5.a. Integrale aanpak Asielgerechtigden in Lansingerland, Wachtijd sociale huurwoning en Alternatieve huisvesting
6. Bespreekpunten
- 6.a. Discussienota (preventief) jeugdbeleid
- 6.b. Midterm Review (Op verzoek presidium)
- 7.a. Actualiteiten uit het college
- 7.b. Actualiteiten uit de commissie
- 7.c. Verbonden partijen
8. Rondvraag en sluiting

Hoogachtend,
de voorzitter,
Gerard Bovens

BESLUITENLIJST

Commissie Samenleving

Datum vergadering 7 april 2016
Registratienummer BV16.0055

Aanwezig

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Henk Meester, Leon Erwich en Nicole Lengkeek
CDA : Nelleke Bouman, Arnold Oosterlaan en Taeke Halma
VVD : Kathy Arends
D66 : Rob Snijders en Annet van Eck
CU : Kees-Willem Markus
PvdA : Petra Verhoef en Sam de Groot
WIJ Lansingerland : Leon Hoek en Erwin Barendregt
GroenLinks : Ingrid Berghuis
Partij Neeleman : Eddy Neeleman
Voorzitter : Gerard Bovens
Commissiegriffier : Lianne van den Houten
Wethouders : Jeroen Heuvelink en Ankie van Tatenhove

Afwezig

Wouter Hoppenbrouwer (L3B), Alexander Kuipers (VVD), Tom Zandbergen (GL), Jim Roos (CU)

Agenda

1. Opening en mededelingen voorzitter
De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur.
2. Inspreker
 - Mw. Van Aerde betreffende kinderdagverblijf De Kameleon locatie Wilgenlei
3. Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering
De besluitenlijst is conform vastgesteld.
4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
De agenda wordt op voorstel van de voorzitter gewijzigd: de rondvraag wordt naar voren gehaald en voor de besprekpunten behandeld. Met deze wijziging wordt de agenda vastgesteld.
 - Leon Hoek: verkoop Kranenborgh
 - Arnold Oosterlaan: Kinderdagverblijf Just Kiddies en pand Pectos
5. Besprekpunten
- 5.a. Code oranje sociale domein - ingebracht door Petra Verhoef en Sam de Groot (PvdA)
Besproken.
6. Stukken ter advisering aan de raad - geen
- 7.a. Actualiteiten uit het college
- 7.b. Actualiteiten uit de commissie
- 7.c. Verbonden partijen
8. Rondvraag en sluiting
De voorzitter sluit de vergadering om 22.15 uur.

Toezeggingen commissie 7 april 2016

Ankie van Tatenhove

- Sociaal domein: de effecten van de maatregelen op het klanttevredenheidsonderzoek worden meegenomen in de halfjaarsrapportage.
- Sociaal domein: er wordt gezien of er een inspiratiesessie georganiseerd kan worden over de wijze van rapporteren.

Raadsvoorstel

Datum Raad
26 mei 2016

Portefeuillehouder
Ankie van Tatenhove

Registratienummer
BR1500198

Onderwerp
Integrale aanpak Asielgerechtigden in Lansingerland, Wachtijd sociale huurwoningen en Alternatieve huisvesting

Gevraagde beslissing

1. De notitie Asielgerechtigden in Lansingerland (T15.15136) vast te stellen, en daarmee:
 - a. in te stemmen met de visie en lokale uitgangspunten van de gemeente Lansingerland bij de integratie van asielgerechtigden;
 - b. kennis te nemen van de daaruit vloeiende maatregelen;
 - c. in te stemmen met het voorstel om in 2016 versneld 60 asielgerechtigden te laten huisvesten;
 - d. in te stemmen met de financiële gevolgen van de verhoogde instroom van asielgerechtigden vanaf 2016;
 - e. in te stemmen met het verwerken van de financiële consequenties in de Voorjaarsnota 2016.
2. In te stemmen met de notitie Aanpak wachtijd sociale huurwoningen Lansingerland (T15.16412).
3. In te stemmen met de notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland (T15.16559).

Samenvatting

In de notitie *Asielgerechtigden in Lansingerland* gaat het om de visie op en lokale uitgangspunten over integratie, de daaruit vloeiende maatregelen en de financiële gevolgen van de verhoogde taakstelling. De notitie gaat in op verschillende beleidsvelden, namelijk huisvesting, participeren, inburgeren en onderwijs. Tijdens de presentatieavond voor de Commissie Samenleving op 9 juni 2015 en 24 november 2015 is dit onderwerp eerder aan de orde geweest. De gemeenteraad heeft het college gevraagd om een plan van aanpak. Deze notitie is de uitwerking van die vraag.

In de notitie *Aanpak wachtijd sociale huurwoningen Lansingerland* wordt ingegaan op de aanpak van de wachtijd voor de sociale woningvoorraad. Door een lage mutatiegraad van de sociale huurwoningen in Lansingerland en een toenemende vraag naar deze woningen door urgenten en asielgerechtigden zou de wachtijd van gemiddeld bijna 6 jaar fors kunnen toenemen. Ondanks nuancering van de wachtijd is tijdens de raadsbehandeling van de nieuwe woonvisie van de gemeente op 9 juli 2015 om een notitie verzocht vanwege het toenemende aantal te huisvesten asielgerechtigden. Deze notitie bevat een analyse van de huidige wachtijd voor sociale huurwoningen in Lansingerland en een plan van aanpak.

In de notitie *Alternatieve huisvesting asielgerechtigden* wordt ingegaan op de realisatie van voldoende (alternatieve) huisvestingsmogelijkheden voor de groeiende groep asielgerechtigden en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachtijd voor reguliere woningzoekenden oploopt.

Financiële consequenties

In de financiële overzichten (hoofdstuk 7 uit de notitie Asielgerechtigden in Lansingerland) zijn alle maatregelen en activiteiten opgenomen die in de notitie aan de orde zijn geweest. De meeste

maatregelen komen voort uit een verplichting of al bestaande kaders. Dat betekent dat voor de meeste maatregelen het de reguliere taken betreft van de gemeente.

De kosten zijn berekend op basis van een prognose van 140 asielgerechtigden in 2016 plus een versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden. Alle uitgaven zullen in de Voorjaarsnota 2016 worden verwerkt.

In onderstaande tabel is weergegeven wat de totaalkosten zijn voor 2016. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen kosten voor de reguliere taakstelling en kosten voor de versnelde huisvesting.

Tabel 1: Financieel overzicht 2016

Onderdeel	Niet begrote extra uitgaven 2016
Wonen	€ 80.000
Participeren en inburgeren	€ 249.700
Onderwijs	€ 0
Totaal bij taakstelling 140 asielgerechtigden	€ 329.700
Bij versnelde huisvesting - onderdeel wonen	€ 20.000
Bij versnelde huisvesting - onderdeel participeren en inburgeren	€ 160.896
Bij versnelde huisvesting - onderdeel onderwijs	€ 0
Totaal versnelde huisvesting 60 asielgerechtigden	€ 180.896
Totaal taakstelling + versnelde huisvesting	€ 510.596
Ontlasting begroting 2017 (naar voren gehaalde kosten)	€ 84.416
Netto kosten 2016	€ 426.180

Uit bovenstaande tabel zijn de kosten als volgt samen te vatten:

De niet begrote uitgaven in 2016 voor de taakstelling en de versnelde huisvesting komen neer op een bedrag van € 510.596. Daarvan bestaat € 84.416 uit naar voren gehaalde kosten. Deze kosten zullen de begroting in 2017 ontlasten. Dat betekent dat de netto kosten in 2016 voor de taakstelling en de versnelde huisvesting neerkomen op een bedrag van € 426.180. Hiervan bestaat € 329.700 uit kosten voor de taakstelling en een bedrag van 96.480 uit kosten voor de versnelde huisvesting.

Verdere procedure

Gedurende de P&C cyclus monitoren we de taakstelling en de financiële gevolgen.

Juridische aspecten

De Huisvestingswet 2014 (artikel 28 en 29) is van toepassing.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

Notitie Asielgerechtigden

De notitie is een coproductie tussen de afdelingen Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling, Publiekszaken en Ruimtelijke Ontwikkeling, met input van financiën, communicatie en veiligheid. Ook heeft de Adviesraad Sociaal Domein een advies gegeven over de notitie. Dit advies is (deels) verwerkt in de notitie. Daarnaast hebben inloopavonden over mogelijke kleinschalige noodopvang plaatsgevonden in de drie kernen Berkel en Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk. De input die inwoners tijdens deze avonden hebben gegeven, is meegenomen in de notitie. Tenslotte hebben diverse maatschappelijke partners breed input gegeven voor de notitie, soms op het niveau van visievorming, soms bij de analyse van het probleem of de oplossing ervan. Denk hierbij aan 3B Wonen, VluchtelingenWerk, Kwadraad, CJG, de scholen, de onderwijsbesturen en GGD.

Het verschil van leefstijl en levensovertuiging is een aandachtspunt voor de hele aanpak. We zijn scherp op signalen van maatschappelijke onrust, verscherpte tegenstellingen, polarisatie en radicalisering. Deels zijn we daarbij afhankelijk van meldingen en signalen uit ons netwerk om knelpunten helder te krijgen. Daarvoor is het belangrijk om een stevig netwerk te hebben en te onderhouden. Het team van communicatie voert regelmatig een omgevingsanalyse uit om belangrijke signalen op te vangen.

Notitie Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland

Het beperken van de druk op de wachttijd voor vrijkomende sociale huurwoningen in Lansingerland, komt ten goede aan de woningzoekende. De beleidsmaatregelen die de komende jaren ingezet worden, zullen bijdragen aan het handhaven van de gemiddelde wachttijd voor actief woningzoekenden van circa 3 jaar en 5 maanden. Een goede samenwerking met woningcorporatie 3B Wonen is daarbij van belang en zal in de prestatieafspraken tussen gemeente en corporatie tot uiting worden gebracht. De huurdersvereniging Lansingerland heeft de notitie gelezen en kan zich vinden in de oplossingsrichtingen.

Notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland

Door het uitbreiden van de sociale voorraad en het (tijdelijk) inzetten van alternatieve huisvesting wordt de druk op de wachttijd voor vrijkomende sociale huurwoningen in Lansingerland beperkt, wat ten goede komt aan de woningzoekende. De huurdersvereniging Lansingerland heeft de notitie gelezen en kan zich vinden in de oplossingsrichtingen. Zij zijn akkoord met het gebruik van 14% van de gemuteerde woningen voor asielgerechtigden en de ingebruikname van de Hergerborch.

Met de woonomgeving van Hergerborch is in het afgelopen half jaar al gecommuniceerd over de plannen. Op weg naar de realisatie van ingebruikname en ook daarna zal communicatie worden ingezet en een belangrijke bijdrage kunnen blijven leveren aan draagvlak in de omgeving.

Duurzaamheid

We kiezen in de visie en lokale uitgangspunten voor een duurzame insteek. Geen aparte voorzieningen of losse projecten, maar zoveel mogelijk integreren in het reguliere en staande beleid.

Bijlagen

- T15.15136 - Notitie Asielgerechtigden in Lansingerland
- T15.16412 - Notitie Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland
- T15.16559 - Notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland

Toelichting

Inleiding

We zien en lezen inmiddels dagelijks over de wereldwijde vluchtelingenstroom. De impact hiervan blijft niet beperkt tot het zuiden van Europa. Deze mensen vinden hun weg naar ons land en vragen ook hier asiel aan. De impact van de wereldwijde vluchtelingenstroom zien we ook terug in Lansingerland, want de taakstelling voor het huisvesten van asielgerechtigden groeit jaarlijks. Deze trend heeft zich ingezet vanaf 2013 en duurt in ieder geval nog tot en met 2017. Niet alleen ontstaat hierdoor een grote druk op de sociale woningvoorraad, ook op het gebied van participeren, inburgeren en onderwijs staan we voor een aantal uitdagingen. Om de gevolgen van bovenstaande ontwikkelingen in samenhang in beeld te brengen is ervoor gekozen om drie notities op te stellen en deze gelijktijdig aan te bieden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Beoogd maatschappelijk effect

Integrale aanpak voor de huisvesting, integratie, participatie en onderwijs voor asielgerechtigden en een positieve beïnvloeding van de wachttijden voor woningzoekenden.

Argumenten

1.a.1 De visie en lokale uitgangspunten gaan uit van landelijke richtlijnen.

Als we uitgaan van landelijke wetten en richtlijnen, dan ligt de verantwoordelijkheid voor integratie en inburgering grotendeels bij de asielgerechtigde zelf. De gemeente kan zelf bepalen of en hoe de asielgerechtigde hierin wordt ondersteund, maar er is geen landelijk integratiebeleid, wet of verplichting. Voorgesteld wordt om dat uitgangspunt in Lansingerland te handhaven. Dat betekent dat we geen apart integratiebeleid voor asielgerechtigden maken en dat we zoveel mogelijk aansluiten op het huidige beleid en werkprocessen.

1.a.2 De landelijke richtlijnen sluiten goed aan bij ons lokale beleid.

Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid zijn belangrijke pijlers van ons lokaal beleid (Sociaal Domein). De visie past daarom goed in het bestaande beleid.

1.b.1 Extra maatregelen zijn soms nodig om deze doelgroep te laten integreren.

Ondanks dat we geen apart integratiebeleid maken en geen speciale voorzieningen treffen, zijn soms extra uitvoeringsmaatregelen nodig om asielgerechtigden te ondersteunen.

We hanteren hierbij de volgende uitgangspunten:

- Asielgerechtigden hebben dezelfde rechten en plichten als andere inwoners van Lansingerland;
- Integratie betekent daarom inpassing in ons reguliere beleid;
- Extra maatregelen zijn soms nodig om dat voor elkaar te krijgen;
- We starten snel met extra maatregelen, omdat integratie een langdurig proces is;
- Maatwerk is leidend: niet voor alle asielgerechtigden is een extra maatregel of actie nodig;
- De huidige werkprocessen zijn leidend: toegang tot het sociaal domein loopt via de reguliere toegangspartijen.

1.b.2 We hebben woningen nodig om asielgerechtigden te huisvesten.

Lansingerland moet voldoende huisvestingsmogelijkheden realiseren om de asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachttijd voor regulier woningzoekenden oploopt. Het gaat om 35 woningen ten behoeve van de reguliere taakstelling, en 5 eengezinswoningen en 40 eenpersoonswoningen (Hergerborch) voor de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden.

1.b.3 Participatie is het belangrijkste doel voor deze volwassen doelgroep.

In het beleid van de gemeente Lansingerland staat participatie van inwoners in de leeftijdsgroep 18 tot en met 67 jaar voorop. Dit betekent dat we van alle inwoners verwachten dat zij participeren in de samenleving. Participeren betekent dat je deel uitmaakt van de samenleving en zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid neemt voor je eigen leefomstandigheden. Dat kan in de vorm van werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten. We treffen maatregelen om ervoor te zorgen dat asielgerechtigden zo snel mogelijk instromen in de reguliere participatietrajecten. Daarnaast zetten we in op kritische succesfactoren voor participatie zoals inburgering, leren van de taal, inkomen en basis op orde.

1.b.4 Voor asielgerechtigde kinderen die de Nederlandse taal niet spreken is extra ondersteuning nodig.

Voor alle kinderen, dus ook de kinderen van asielgerechtigden, geldt dat zij, vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin de jongere zestien jaar wordt, leerplichtig zijn. Voor de asielgerechtigde kinderen die de Nederlandse taal nog niet spreken is extra ondersteuning nodig in de vorm van Vroeg Voorschoolse Educatie en internationale schakelklassen.

1.c.1 De versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden leidt niet tot een langere wachttijd voor andere woningzoekenden.

In overleg met 3B Wonen is onderzocht of het mogelijk is om 60 personen versneld te huisvesten. We kunnen gebruikmaken van de Hergerborch (40 personen) waardoor de wachttijd van de andere

woningzoekenden nauwelijks wordt beïnvloed. Voor de overige 20 personen maken we eenmalig gebruik van circa 5 eengezinswoningen die 3B Wonen beschikbaar stelt.

1.c.2. De kosten voor bijstand worden gecompenseerd.

Een van de grootste uitgaven voor deze doelgroep voor de gemeente zijn de bijstandslasten. We kunnen gebruik maken van een financiële regeling van het rijk, waardoor we de bijstandslasten gecompenseerd krijgen.

1.c.3 Door de versnelde huisvesting hebben we een deel van de taakstelling uit 2017 al uitgevoerd.

De taakstelling (het aantal te huisvesten personen) is gebaseerd op een in de wet beschreven formule. Als wij vooruitlopend op het jaar 2017 alvast een deel uitvoeren, hoeven we in 2017 dat aantal minder te huisvesten.

1.c.4 We geven hiermee invulling aan de oproep van de provincie Zuid-Holland en de Veiligheidsregio Rotterdam om een bijdrage te leveren aan het landelijk vraagstuk van de overvolle asielzoekerscentra.

Vanuit de Veiligheidsregio Rotterdam (VRR) kwam in november 2015 het verzoek aan de gemeenten om een aandeel te nemen in benodigde tijdelijke noodopvang. Voor alle gemeenten in de VRR is de doelstelling gezamenlijk 500 plaatsen. In Lansingerland zijn o.a. inloopavonden georganiseerd waarbij raadsleden en inwoners in gesprek gingen over mogelijke tijdelijk opvanglocaties met een omvang van circa 60 plekken. Het COA heeft naderhand besloten toch niet gebruik te kunnen maken van kleinschalige noodopvang. Daarna spitste de vraag van de VRR aan de gemeente zich toe op de mogelijkheid om versneld asielgerechtigden te huisvesten.

1.d.1 De verhoogde instroom van asielgerechtigden heeft financiële gevolgen.

In de notitie is uiteengezet op welke punten we verhoogde uitgaven verwachten. Daarbij is uitgegaan van de taakstelling van 140 asielgerechtigden in 2016 en het versneld huisvesten van 60 asielgerechtigden.

1.e.1 De begroting voor 2016 is al gereed.

De verwerking van de financiële consequenties vindt plaats in de Voorjaarsnota 2016. De begroting voor 2016 is immers al gereed.

2.1 Een optelsom van beleidsmaatregelen zorgt voor een stabilisatie van de wachttijd voor een sociale huurwoning

Momenteel is de gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning in Lansingerland circa 6 jaar (landelijk circa 9 jaar). Wanneer onderscheid wordt gemaakt tussen actief en passief woningzoekenden (minimaal 5 reacties op woningen in de afgelopen anderhalf jaar) blijkt de gemiddelde wachttijd 3 jaar en 5 maanden. Met dit getal lijkt er geen aanleiding voor maatregelen om de wachttijd drastisch te verkorten. Van belang zijn vooral het nemen van beleidsmaatregelen om de wachttijd op dit niveau te houden. Met dat doel worden de inspanningen de komende jaren gericht op:

- Beter benutten van de bestaande sociale huurvoorraad (scheef wonen tegengaan en doorstroming bevorderen)
- Toewijzingsbeleid beschikbare sociale huurwoningen (Passend en effectiever toewijzen)
- Uitbreiding sociale huurwoningvoorraad
- Beperken afname sociale huurvoorraad
- Alternatieve huisvesting van urgente doelgroepen.

3.1 Naast het inzetten van bestaande sociale huurwoningen wordt Hergerborch in gebruik genomen en wordt de sociale woningvoorraad uitgebreid.

Voor 2016 zal de taakstelling huisvesting asielgerechtigden naar verwachting 140 personen betreffen plus de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden. We zetten in op de volgende sporen voor de komende jaren:

1. Inzet van gemiddeld 14% van de sociale woningmutaties van 3B Wonen per jaar voor de komende 4 jaar, we gaan uit van jaarlijks 35 woningen. Dit biedt huisvestingsmogelijkheden voor 140 asielgerechtigden per jaar;
2. Ingebruikname van 40 woningen in Hergerborch in 2016 voor 40 alleenstaande asielgerechtigden;
3. Eénmalig beschikbaar stellen van 5 extra bestaande sociale huurwoningen in 2016 voor de huisvesting van 4-persoonshuishoudens;
4. In de huidige woningbouwplanning is rekening gehouden met oplevering van circa 120 sociale huur woningen en 120 starterswoningen¹ in de periode 2016-2019. We spannen ons maximaal in om dit met de betreffende partijen te realiseren en hier zoveel als mogelijk een gelijkmatige verdeling per jaar in te krijgen;
5. We versnellen het woningbouwprogramma met de bouw van 22 sociale huurwoningen in Westpolder Bolwerk deelplan 4 west. Gebaseerd op de aanname dat de taakstelling de komende jaren onverminderd hoog blijft en de tijdelijke huisvesting in Hergerborch in 2019 beëindigd wordt² (dit vraagt in 2019 om extra woningen omdat de in Hergerborch gehuisveste personen los staan van de taakstelling in 2018), voorziet de versnelling van het woningbouwprogramma voor de jaren vanaf 2016-2019 in de volgende te realiseren aantallen: circa 140 sociale huurwoningen en circa 120 starterswoningen.

Kanttekeningen

1.a.1 Het landelijk coalitieakkoord leidt mogelijk tot aanpassing van de visie en lokale uitgangspunten.

Op 12 oktober sloten de VVD en PvdA een akkoord over de opvang van vluchtelingen. Uitgangspunten van dit akkoord zijn:

- De bijstandsuitkering en toeslagen voor vluchtelingen met een verblijfsstatus moeten worden verlaagd. Ze worden vervangen door ‘bijstand in natura’.
- Sobere huisvesting, bijvoorbeeld in containerwoningen of leegstaande kantoorpanden. Vluchtelingen die daarin komen, hoeven geen huur te betalen, waardoor voor hen de huurtoeslag kan vervallen en de bijstandsuitkering verlaagd kan worden. Hierdoor zou op termijn ook de voorrangsregeling voor vluchtelingen bij de toewijzing van sociale huurwoningen moeten vervallen.

Inmiddels heeft minister Blok de voorgestelde wetswijziging op 1 februari 2016 aangeleverd bij de Raad van State, waarna de wetswijziging moet worden goedgekeurd door de Eerste en Tweede Kamer. We hebben de VNG gevraagd om meer duidelijkheid over de snelheid van de voorgestelde wetswijziging. De VNG heeft aangegeven dat een aanpassing van de Huisvestingswet een ‘lange adem’ nodig heeft. We verwachten daarom niet dat het coalitieakkoord op korte termijn tot uitvoering kan worden gebracht, maar als dat eenmaal zover is, dan zullen we de visie en uitgangspunten uit deze notitie mogelijk moeten aanpassen aan de nieuwe landelijke wetgeving.

1.c.1 De versnelde huisvesting werkt alleen als COA zich houdt aan onze voorwaarde om gezinnen van minimaal 4 personen toe te wijzen.

Bij de berekening van het benodigd aantal woningen zijn we uitgegaan van gezinnen van minimaal 4 personen. In onze gesprekken met het COA zullen we dit ook aangeven.

1.c.2 Indien Lansingerland besluit om niet versneld 60 personen te huisvesten, dan leidt dit mogelijk opnieuw tot een verzoek van de Veiligheidsregio om alsnog een noodopvang te starten.

In het Bestuursakkoord is opgenomen dat per provincie (2.500 in Zuid-Holland) en per Veiligheidsregio (500 in de Veiligheidsregio Rotterdam) een bepaald aantal plekken voor opvang moet worden gerealiseerd. Door het versneld huisvesten kunnen wij aantonen dat vanuit Lansingerland al een bijdrage is geleverd.

¹ Huurders die een sociale huurwoning achterlaten in Lansingerland krijgen voorrang bij de uitgifte van starterswoningen. Dit verhoogt de mutatiegraad en is daarom van belang voor deze problematiek.

² Dit is een inschatting. Momenteel wordt nog gesproken over de te hanteren periode. De einddatum kan nog verschillen van het nu aangegeven jaar 2019

1.c.3 Voor een positieve exploitatie is een minimale bezetting van 40 personen noodzakelijk.

Indien de raad instemt met de ingebruikname van de Hergerborch, dan is een minimale bezetting van 40 asielgerechtigden nodig om voor 3B Wonen een acceptabele exploitatie te realiseren. Bij minder dan 40 asielgerechtigden zal 3B Wonen de Hergerborch waarschijnlijk niet kunnen inzetten voor asielgerechtigden of ander urgenten.

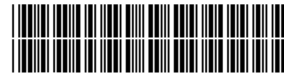
1.d.1 De financiële gevolgen kunnen in de loop van 2016 en 2017 nog veranderen als de taakstelling wordt gewijzigd.

In het kostenoverzicht in de notitie is uitgegaan van een prognose van 140 asielgerechtigden. We zijn uitgegaan van deze prognose, omdat we de taakstelling voor het eerste halfjaar van 2016 weten (69 personen). De taakstelling kan nog wijzigen als gevolg van de Europese afspraken omtrent de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië. Bovendien is gebleken dat de internationale vluchtelingenstroom moeilijk is te voorspellen. Als blijkt dat de taakstelling hoger of lager wordt, betekent dit een aanpassing van de financiële gevolgen. We monitoren dit gedurende de P&C cyclus.

3.1. We gaan bij de planning voor het toevoegen van sociale huurwoningen en starterswoningen uit van gemiddelden per jaar.

In overleg met de ontwikkelende partijen streven we naar een zo gelijkmatig mogelijke verdeling van realisatie van alle genoemde aantallen. In de praktijk is dit afhankelijk van vele factoren, zoals omvang van de locatie, doorloop van het plan- en bouwproces etc.

Raadsbesluit

Datum Raad
26 mei 2016
Registratienummer
BR1500198

Onderwerp
Integrale aanpak Asielgerechtigden in Lansingerland, Wachtlijsten en Alternatieve huisvesting

De raad van de gemeente Lansingerland;

Overwegende dat

- de visie en lokale uitgangspunten uitgaan van landelijke richtlijnen;
- de landelijke richtlijnen goed aansluiten bij ons lokale beleid;
- extra maatregelen soms nodig zijn om deze doelgroep te ondersteunen;
- de verhoogde instroom van asielgerechtigden financiële gevolgen heeft;
- de begroting voor 2016 al gereed is.

Gelet op

- de Huisvestingswet 2014 (artikel 28 en artikel 29).

Besluit(en)

1. De notitie Asielgerechtigden in Lansingerland (T15.15136) vast te stellen, en daarmee:
 - a. in te stemmen met de visie en lokale uitgangspunten van de gemeente Lansingerland bij de integratie van asielgerechtigden;
 - b. kennis te nemen van de daaruit vloeiende maatregelen;
 - c. in te stemmen met het voorstel om in 2016 versneld 60 asielgerechtigden te laten huisvesten;
 - d. in te stemmen met de financiële gevolgen van de verhoogde instroom van asielgerechtigden vanaf 2016;
 - e. in te stemmen met het verwerken van de financiële consequenties in de Voorjaarsnota 2016.
2. In te stemmen met de notitie Aanpak wachtlijst sociale huurwoningen Lansingerland (T15.16412).
3. In te stemmen met de notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland (T15.16559).

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 26 mei 2016,

de griffier,

de voorzitter,

drs. Marijke Walhout

drs. Pieter van de Stadt

Asielgerechtigden in Lansingerland

Visie en uitvoeringsplan voor huisvesting,
participeren, inburgeren en onderwijs

Auteur: Esther Boonstra, Rob Hogenbijn, Amke Zevenbergen, Marianne van der Horst, Marijke Boonman, Ingeborg Schuitemaker, Ingrid den Heeten

Afdeling: Team Maatschappelijke Ontwikkeling & Participatie

Versienummer: 2.0

Datum: 9 februari 2016

Corsanummer: T15.15136

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel van de notitie	4
1.3	Wat gebeurt er naast de reguliere taakstelling	5
1.4	Begrippenkader en proces opvang	5
1.4.1	Begrippenkader	5
1.4.2	Proces opvang asielzoekers	6
1.5	Leeswijzer	7
2	Managementsamenvatting	8
3	Wettelijke verplichtingen en lokale uitgangspunten	10
3.1	Wetten	10
3.1.1	Huisvestingswet 2014	10
3.1.2	Toezicht op Huisvestingswet 2014	11
3.1.3	Overige wetten en verplichtingen	11
3.2	Lokale uitgangspunten bij uitvoering wettelijke verplichtingen	14
3.3	Wat is onze opdracht	14
3.4	Profiel van de (huidige) asielgerechtigde	15
4	Wonen in Lansingerland	16
4.1	Inleiding	16
4.1.1	Proces huisvesting asielgerechtigden	16
4.2	Aandachtspunten rondom de huisvesting	17
4.3	Doel en resultaat	17
4.4	Plan van aanpak	18
5	Participeren en inburgeren in Lansingerland	19
5.1	Inleiding	19
5.2	Aandachtspunten rondom participeren en inburgeren	19
5.2.1	Inkomen en basis op orde	19
5.2.2	Participatie	20
5.2.3	Inburgeren en leren van de taal	20
5.2.4	Hulp en ondersteuning	21
5.3	Doel en resultaat	21
5.4	Plan van aanpak	22
5.4.1	Inkomen/ basis op orde	22
5.4.2	Participatie	23
5.4.3	Inburgeren en leren van de taal	24
5.4.4	Hulp en ondersteuning	24
6	Naar school gaan in Lansingerland	26
6.1	Inleiding	26
6.2	Aandachtspunten rondom onderwijs	26
6.3	Doel en resultaat	26
6.4	Plan van aanpak	26
7	Financiën	29
7.1	Wonen in Lansingerland	29
7.2	Participeren en inburgeren in Lansingerland	29
7.3	Naar school gaan in Lansingerland	30
7.4	Totaaloverzicht kosten 2016	31
7.5	Doorkijk naar 2017-2019	31
8	Communicatie en omgeving	32
8.1	Algemene boodschap	32
8.2	Extern en intern draagvlak	32
8.3	Omgevingsanalyse	32

8.4	Communicatie	32
Bijlage 1:	Proces opvang van asielzoekers in Nederland	33
Bijlage 2:	Financiële toelichting	34

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

We zien en lezen inmiddels dagelijks over de wereldwijde vluchtelingenstroom. De impact hiervan blijft niet beperkt tot het zuiden van Europa. Deze mensen vinden hun weg naar ons land en vragen ook hier asiel aan. Na de eerste opvang door het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en het doorlopen van de asielprocedure, ontvangen bijna alle mensen uit oorlogsgebieden een verblijfsvergunning voor vijf jaar. Vervolgens verspreidt het COA de asielgerechtigden, de mensen met een asielvergunning, over alle gemeenten in Nederland.

De impact van de wereldwijde vluchtelingenstroom zien we ook terug in Lansingerland:

- de taakstelling voor het huisvesten van asielgerechtigden verdubbelt jaar op jaar. Deze trend heeft zich ingezet vanaf 2013 en stabiliseert nog niet tot 2017. Niet alleen ontstaat hierdoor een grote druk op de sociale woningvoorraad, ook op het gebied van inburgeren, participeren en onderwijs staan we voor een aantal uitdagingen.
- de opvanglocaties van het COA zitten overvol en asielgerechtigden kunnen daarom niet worden verspreid over de Nederlandse gemeenten. We krijgen daarom verzoeken van het rijk, het COA, de Veiligheidsregio en de VNG voor het realiseren van noodopvang, crisisopvang of reguliere opvang.
- tenslotte merken we dat de vele berichtgevingen in de media gevoelens losmaken bij onze inwoners. We zien aan de ene kant grote maatschappelijke betrokkenheid, maar aan de andere kant ook onrust.

Deze notitie gaat over de reguliere taakstelling en een mogelijke versnelling van de taakstelling uit 2017 voor het huisvesten van asielgerechtigden en de fase daarna: inburgeren, leren van de taal, participeren en het volgen van onderwijs. Dat zijn geen nieuwe taken voor de gemeente. Het zijn verplichtingen die we al jaren uitvoeren en onderdeel zijn van ons reguliere werk. Nieuw is wel de druk op voorzieningen die de verhoogde taakstelling met zich meebrengt.

1.2 Doel van de notitie

Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)

Het COA is verantwoordelijk voor de opvang, begeleiding en uitstroom (uit de opvang) van asielzoekers in Nederland. Het COA is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) en valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. Het COA legt verantwoording af aan dit ministerie. Als zelfstandig bestuursorgaan voert het COA een politieke opdracht uit. De taken zijn vastgelegd in de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers.

Als we uitgaan van wettelijke verplichtingen en het uitgangspunt dat we in Lansingerland voldoen aan deze wettelijke verplichtingen, dan is het nodig om gezien de grote aantallen asielgerechtigden een aantal zaken op een rij zetten. Deze notitie heeft drie doelen:

1. Feiten op een rij: wat zijn onze gemeentelijke taken, onder welke wetten vallen de taken, welke uitgangspunten hanteren we bij de uitvoering van deze taken en welke keuzes kunnen we hierin maken.

2. Aanscherpen uitvoering integrale beleid: wat zijn de gevolgen, knelpunten en oplossingen voor het huisvesten, inburgeren, participeren en onderwijzen van de groep asielgerechtigden van deze omvang in onze gemeente.
3. Plan van aanpak: welke stappen zetten we en wat doen we binnen ons beleid.

1.3 Wat gebeurt er naast de reguliere taakstelling

Deze notitie staat niet op zichzelf. In Lansingerland hebben we inmiddels ervaring met de 72-uursopvang en is er in meerdere Commissie- en Raadsvergaderingen gesproken over de vraag of Lansingerland iets 'extra's' wil doen, bijvoorbeeld door het bouwen van tijdelijke noodopvanglocaties in Lansingerland. Gedurende het doorlopen van dat traject met de Raad en inwoners is de vraagstelling van de Veiligheidsregio Rotterdam (VRR) richting de gemeenten gewijzigd. Het oorspronkelijke idee van de VRR om het COA kleinschalige noodopvang in de verschillende gemeenten aan te bieden, bleek voor het COA uiteindelijk niet haalbaar. Het COA en de VRR hebben Lansingerland en andere gemeenten daaropvolgend gevraagd of we in plaats daarvan versneld asielgerechtigden willen huisvesten. Dat betekent dat we naast de reguliere taakstelling van 2016 alvast een deel van de taakstelling uit 2017 oppakken. Het resultaat daarvan is dat asielgerechtigden sneller kunnen uitstromen uit de asielzoekerscentra, doorstromen naar reguliere huisvesting en sneller kunnen starten met hun integratie en participatie. Voor Lansingerland betekent dit een afweging tussen het vinden van voldoende woningen enerzijds, en de afweging op financieel gebied over de kosten van deze versnelling anderzijds. Daarbij is er de wens om de wachttijden voor andere woningzoekende niet nog verder op te laten lopen.

In de notitie die dieper inzoomt op het woningvraagstuk (notitie alternatieve huisvesting) staat uitgebreid beschreven hoe de reguliere taakstelling, plus een deel van de taakstelling uit 2017, gerealiseerd kan worden. Een samenvatting van deze analyse staat ook in deze notitie (hoofdstuk 4). In de financiële paragraaf (hoofdstuk 7) staat beschreven wat de versnelling gaat kosten. De Raad beslist uiteindelijk of we in Lansingerland daadwerkelijk versneld een deel van de taakstelling uit 2017 uitvoeren.

1.4 Begrippenkader en proces opvang

1.4.1 Begrippenkader

We gebruiken binnen dit onderwerp veelal juridische begrippen die weleens door elkaar worden gebruikt. Hieronder een korte opsomming van de meest gebruikte begrippen inclusief een toelichting. Hierbij is gebruik gemaakt van het begrippenkader van de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND).

Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND)

De IND is een agentschap van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie voert de IND de Vreemdelingenwet en de Rijkswet op het Nederlanderschap uit. Dit betekent dat de IND alle verblijfsaanvragen beoordeelt van mensen die in Nederland willen wonen of Nederlander willen worden.

Wanneer is iemand een vreemdeling

Een vreemdeling is iemand die niet de Nederlandse nationaliteit heeft en niet op grond van een wettelijke bepaling als Nederlander wordt behandeld.

Wanneer is iemand een asielzoeker

Een asielzoeker is een vreemdeling die om uiteenlopende redenen zijn land van herkomst heeft verlaten en asiel (bescherming) heeft aangevraagd bij de IND. Er is nog niet vastgesteld of hij voldoet aan de vereisten voor een verblijfsvergunning asiel.

Wanneer is iemand een vluchteling, ook wel asielgerechtigde of vergunninghouder

Een vluchteling is een asielzoeker die terecht bang is voor vervolging in zijn land. Hij krijgt een asielvergunning van de IND. De beoordeling of iemand wel of niet terecht bang is voor vervolging in zijn land, maakt onderdeel uit van de asielprocedure. Het begrip vluchteling staat vrijwel gelijk aan de term vergunninghouder, asielgerechtigde of de oude term statushouder. Deze termen worden in de volksmond vaak door elkaar gebruikt. Een asielgerechtigde heeft in Nederland recht op een woning en heeft dezelfde rechten (behalve stemrecht) en plichten als andere Nederlanders.

Wanneer wordt een asielgerechtigde een Nederlander

Als iemand 5 jaar met een asielvergunning in Nederland heeft gewoond en hij is goed geïntegreerd (spreekt Nederlands en kent de Nederlandse samenleving goed), dan kan hij de Nederlandse nationaliteit aanvragen.

In deze notitie gebruiken we de term asielgerechtigde. De term dekt binnen de context van deze notitie de juiste lading: het gaat om mensen met een asielvergunning. De term vergunninghouder is daarom minder passend in deze context. Een expat is tenslotte ook vergunninghouder en heeft wel een verblijfsvergunning maar geen asielvergunning. Het gaat in deze notitie uitsluitend om de groep asielzoekers die na asielprocedure een verblijfsvergunning hebben gekregen en de rechten en plichten die hiermee samenhangen.

1.4.2 Proces opvang asielzoekers

In onderstaande stappen lichten we toe hoe het opvangproces van asielzoekers in Nederland er normaal gesproken uitziet. De mensen die in Lansingerland komen wonen hebben dit proces al doorgemaakt; wij haken aan op het einde van deze keten op het moment dat de asielaanvraag is ingewilligd. In bijlage 1 is dit proces visueel weergegeven.

Aankomst in Nederland

Een vreemdeling die asiel aanvraagt in Nederland, meldt zich bij een aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Na deze aanmelding vangt het COA de asielzoeker op in de centrale ontvangstlocatie (col) onder andere in Ter Apel (Groningen). In de col verzorgt de Vreemdelingenpolitie de registratie en het identiteitsonderzoek. Na deze onderzoeken start een periode van rust en voorbereiding op de asielaanvraag. De asielzoeker wordt hierin bijgestaan door VluchtelingenWerk Nederland en de Raad van Rechtsbijstand.

Asielprocedure

Na afronding van de tbc-screening verhuist de asielzoeker naar één van de proces opvanglocaties (pol), waar hij zich verder kan voorbereiden op de asielaanvraag. De pol's bevinden zich altijd in de buurt van aanmeldcentra van de IND, waar de asielaanvraag van de asielzoeker in behandeling wordt genomen. Het eerste deel van de asielprocedure is de Algemene Asielprocedure. Na afloop hoort de asielzoeker van de IND of zijn asielaanvraag is ingewilligd, geweigerd of dat meer onderzoek nodig is. De asielzoeker verhuist van de pol naar een asielzoekerscentrum (azc). Hier gaat de volgende fase van de asielprocedure in:

Verlengde Asielprocedure

De IND heeft meer tijd nodig om een beslissing te nemen op de asielaanvraag. De bewoner gaat de Verlengde Asielprocedure in. Tijdens deze procedure blijft hij op het azc.

Asielaanvraag is geweigerd

De asielzoeker heeft geen verblijfsvergunning gekregen. Hij heeft nu nog maximaal vier weken recht op opvang in het azc. In deze tijd kan hij zijn vertrek uit Nederland voorbereiden. De Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) ondersteunt de asielzoeker hierbij. Na vier weken dient hij het land te verlaten.

Asielaanvraag is ingewilligd

De asielzoeker heeft een verblijfsvergunning gekregen. Het COA koppelt hem aan een gemeente. De gemeente zorgt voor geschikte woonruimte. De bewoner woont op het azc tot hij de zelfstandige woonruimte kan betrekken (maximaal twaalf weken).

Brief van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie aan asielzoekers - 19 oktober 2015

Staatssecretaris Dijkhoff heeft in een brief aan asielzoekers in Nederland geprobeerd de hoge verwachtingen bij te stellen:

- Asielzoekers krijgen een sobere opvang, bijvoorbeeld in tenten of sporthallen waar veel mensen in dezelfde ruimte slapen.
- Duidelijkheid over de asielvergunning duurt langer: het duurt een halfjaar voordat een aanvraag in behandeling wordt genomen. Daarna begint de asielprocedure en als er onderzoek nodig is dan kan het nog eens een halfjaar duren voordat een besluit wordt genomen.
- Ook na het verkrijgen van de asielvergunning kan het zijn dat de asielzoeker in het Azc moet blijven, of een woning krijgt in een verbouwde kantoorpand of een woonunit.
- Zolang de asielzoeker nog geen verblijfsvergunning heeft, kan hij geen aanvraag indienen voor het laten overkomen van gezinsleden.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2: managementsamenvatting

Hoofdstuk 3: wettelijke verplichting en lokale uitgangspunten

Hoofdstuk 4: wonen in Lansingerland

Hoofdstuk 5: participeren en inburgeren in Lansingerland

Hoofdstuk 6: naar school gaan in Lansingerland

Hoofdstuk 7: financiën

Hoofdstuk 8: communicatie en draagvlak

2 Managementsamenvatting

Inleiding

De taakstelling voor het huisvesten van asielgerechtigden brengt voor Lansingerland een aantal specifieke gevolgen met zich mee rond huisvesting, participatie, inburgering en onderwijs. In dit plan worden op hoofdlijnen de visie en uitgangspunten van Lansingerland uiteengezet. Ook wordt een plan van aanpak voorgesteld. De volgende onderwerpen worden uiteengezet:

- Een omschrijving van het wettelijk kader, de gemeentelijke taken en procesgang rond de huisvesting en participatie van asielgerechtigden.
- Een omschrijving van de uitgangspunten die Lansingerland hanteert bij de uitvoering van de taken en de keuzes die hierin gemaakt kunnen worden.
- Een plan van aanpak waarin bovenstaande wordt uitgewerkt, onderverdeeld in de onderwerpen:
 - Wonen
 - Participatie en inburgering
 - Onderwijs
- Vervolgens worden de financiële gevolgen in kaart gebracht en worden communicatie en draagvlak toegelicht.

Visie en uitgangspunten

Als we uitgaan van de landelijke wetten en richtlijnen, dan ligt de verantwoordelijkheid voor integratie en inburgering grotendeels bij de asielgerechtigde. De gemeente kan zelf bepalen of en hoe de asielgerechtigde hierin wordt ondersteund, maar er is geen landelijk integratiebeleid, wet of verplichting.

Dat uitgangspunt nemen we in Lansingerland over. We hebben geen apart beleid voor asielgerechtigden. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten op huidig beleid en werkprocessen, want:

- Asielgerechtigden hebben dezelfde rechten en plichten als andere inwoners van Lansingerland;
- Integratie betekent daarom inpassing in ons reguliere beleid;
- Extra maatregelen zijn soms nodig om dat voor elkaar te krijgen;
- We starten snel met extra maatregelen, omdat integratie een langdurig proces is;
- Maatwerk is leidend: niet voor alle asielgerechtigden is een extra maatregel of actie nodig;
- De huidige werkprocessen zijn leidend: toegang tot het sociaal domein loopt via de reguliere toegangspartijen.

Wonen in Lansingerland

Lansingerland moet voldoende huisvestingsmogelijkheden realiseren om asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachtlijst voor regulier woningzoekenden oploopt. In 2016 gaat het om circa 35 eengezinswoningen ten behoeve van de reguliere taakstelling en 5 eengezinswoningen en 40 eenpersoonswoningen (Hergerborch) voor de versnelde huisvesting. Voor 2016 e.v. staan vier oplossingsrichtingen voor ogen. Bij de vierde oplossingsrichting wordt aandacht besteed aan de noodzaak van uitbreiding van de sociale woningvoorraad na 2016, rekening houdend met inschattingen over de toename van de doelgroep voor sociale huurwoningen.

1. Beschikbaar stellen van 14% van de woningmutaties bij 3B Wonen met als richtgetal 35 woningen (= circa 140 asielgerechtigden).
2. Tijdelijke ingebruikname Hergerborch t.b.v. 40 individuele asielgerechtigden.
3. Eénmalig extra beschikbaar stellen van 5 bestaande sociale huurwoningen bij 3B Wonen (= circa 20 asielgerechtigden).
4. Uitbreiden sociale woningvoorraad.

Participeren en inburgeren in Lansingerland

In het beleid van de gemeente Lansingerland staat participatie van inwoners in de leeftijdsgroep 18 tot en met 67 jaar voorop. Dit betekent dat we van alle inwoners verwachten dat zij participeren in de samenleving. Participeren betekent dat je deel uitmaakt van de samenleving en zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid neemt voor je eigen leefomstandigheden. Dat kan in de vorm van werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten.

We zetten in het hoofdstuk Participeren en inburgeren in op vier beleidsvelden:

- Inkomen en basis op orde
- Participatie
- Inburgering en taal
- Hulp en Ondersteuning

We treffen maatregelen om ervoor te zorgen dat asielgerechtigden zo snel mogelijk instromen in de reguliere participatietrajecten. Daarnaast zetten we in op inburgering, leren van de taal, inkomen en basis op orde.

Naar school gaan in Lansingerland

Voor alle kinderen, dus ook de kinderen van asielgerechtigden, geldt dat zij, vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin de jongere zestien jaar wordt, leerplichtig zijn. Om te zorgen dat elk kind naar school gaat zet Lansingerland de volgende aanpak in:

- Toeleiding: VluchtelingenWerk zorgt ervoor dat de asielgerechtigde kinderen en hun ouders zich zo snel mogelijk op school aanmelden.
- Voorschoolse educatie: VvE wordt op peuteropvanglocaties en kinderdagverblijven aangeboden aan peuters tussen 2 en 4 jaar om toekomstige onderwijsachterstanden te voorkomen.
- Primair onderwijs: Scholengroep Holland is gestart met een lokale schakelklas (genaamd taalklas). Deze taalklas is begin december 2015 van start gegaan op de openbare basisschool Vuurvogel in Bergschenhoek. De taalklas is bedoeld voor alle asielgerechtigde leerlingen in Lansingerland vanaf groep 3 tot en met groep 8. Om te zorgen voor een zo snel mogelijke integratie melden de leerlingen zich aan op een school naar keuze in de buurt van hun huis. Het eerste jaar volgen zij in de ochtend taallessen in de taalklas in Bergschenhoek en in de middag volgen zij het onderwijs op hun 'eigen' school in de buurt van hun huis.
- Voortgezet Onderwijs: voor het onderwijs aan asielgerechtigde kinderen in de leeftijd 12-18 jaar richten wij ons op de Internationale Schakelklassen in Rotterdam. Wij werken hierbij samen met het Samenwerkingsverband Koers VO. Binnen het samenwerkingsverband zijn diverse scholen in Rotterdam die zich hebben gespecialiseerd in het onderwijs aan leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. De gemeente Rotterdam heeft aangegeven dat er op korte termijn voldoende plaatsen beschikbaar zijn en dat de scholen nog uitbreidingsmogelijkheden zien voor de lange termijn.

Financiën

In hoofdstuk 7 zijn de kostenoverzichten opgenomen van alle maatregelen en activiteiten. Bijna alle maatregelen komen voort uit een verplichting of al bestaande kaders. Dat betekent dat voor de meeste maatregelen het de reguliere taken betreft van de gemeente.

3 Wettelijke verplichtingen en lokale uitgangspunten

3.1 Wetten

3.1.1 Huisvestingswet 2014

In de Huisvestingswet 2014 is bepaald dat gemeenten een taakstelling hebben in het huisvesten van asielgerechtigden. Gemeenten krijgen elk halfjaar een nieuwe taakstelling gebaseerd op een verdeelsleutel naar aantal inwoners per gemeente. Het totaal te huisvesten asielgerechtigden in Nederland lag voor de tweede helft van 2015 op 14.600 personen. Voor Lansingerland kwam dit neer op een taakstelling van 51 personen. De taakstelling voor het eerste halfjaar van 2016 is bekend gemaakt. Voor Lansingerland is de taakstelling 69 personen. Deze kan in maart 2016 nog worden bijgesteld als gevolg van de Europese afspraken inzake de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië. In het tweede kwartaal van 2016 wordt de taakstelling voor het tweede halfjaar van 2016 bekend gemaakt.

Artikel 28 uit de Huisvestingswet 2014:

Burgemeester en wethouders dragen zorg voor de voorziening in de huisvesting van vergunninghouders in de gemeente overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling.

Artikel 29 uit de Huisvestingswet 2014:

1. De taakstelling, bedoeld in artikel 28, is de uitkomst, naar boven afgerond op een geheel getal, van de formule $VG * iG/iN$

in welke formule voorstelt:

- a. *vg*: het door Onze Minister van Veiligheid en Justitie in de Staatscourant bekendgemaakte totale aantal vergunninghouders in wier huisvesting in het daarbij aangegeven kalenderhalfjaar naar verwachting voorzien zal moeten worden, welke bekendmaking ten minste dertien weken voor de aanvang van het kalenderhalfjaar geschiedt;
- b. *iG*: het aantal inwoners van de gemeente volgens de door het Centraal bureau voor de statistiek gepubliceerde bevolkingscijfers op 1 januari van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waartoe het kalenderhalfjaar, bedoeld in onderdeel a, behoort onderscheidenlijk het door gedeputeerde staten op grond van artikel 30, eerste lid, vastgestelde aantal inwoners;
- c. *iN*: het aantal inwoners van Nederland volgens de door het Centraal bureau voor de statistiek gepubliceerde bevolkingscijfers op 1 januari van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waartoe het kalenderhalfjaar, bedoeld in onderdeel a, behoort.

2. Burgemeester en wethouders van twee of meer gemeenten kunnen gezamenlijk besluiten de taakstelling die voor hun onderscheidenlijke gemeenten volgt uit de formule, genoemd in het eerste lid, te wijzigen, met dien verstande dat de som van de aantallen vergunninghouders in wier huisvesting na die wijziging in de betrokken gemeenten tezamen dient te worden voorzien niet wijzigt.

3.1.2 Toezicht op Huisvestingswet 2014

Gemeenten zijn verplicht om de taakstelling uit te voeren en de provincies zien daarop toe in het kader van het interbestuurlijk toezicht op gemeenten (Wet revitalisering generiek toezicht 2012). Als een gemeente aan het eind van de halfjaarlijkse termijn niet volledig aan haar taakstelling heeft voldaan, dan geldt voor de provincie als toezichthouder de beginselplicht om in te grijpen. De provincie maakt daarbij gebruik van de bestuurlijke interventieladder. De bestuurlijke interventieladder doorloopt zes fases: signaleren, informatie opvragen en valideren, actief toezicht (afspraken over acties, termijnen en vervolg), vooraankondiging van de juridische interventie, besluit tot indeplaatsstelling met laatste termijn om alsnog zelf te voorzien en als laatste fase: sanctie indeplaatsstelling.

De laatste fase heeft de meest verregaande consequentie. De provincie huisvest de asielgerechtigden dan namens burgemeester en wethouders en op kosten van de gemeente. Uitgangspunt van de bestuurlijke interventieladder is dat een besluit tot indeplaatsstelling niet door een provincie wordt genomen zonder dat de gemeente eerst in de gelegenheid is gesteld zelf in de zaak te voorzien.

Lansingerland voldoet de laatste jaren aan de taakstelling en ook in 2015 hebben wij de taakstelling nagenoeg gehaald.

3.1.3 Overige wetten en verplichtingen

De gemeente heeft naast het aanbieden van een passende woonruimte geen extra wettelijke verplichtingen voor een asielgerechtigde. Uiteraard gelden voor asielgerechtigden, net zoals voor alle andere inwoners uit Lansingerland, dezelfde rechten en plichten. Dat betekent dat een asielgerechtigde ook aanspraak kan maken op voorzieningen zoals bijstand en ondersteuning uit het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet). Dezelfde rechten komen samen met dezelfde plichten, zoals het betalen van belasting en houden aan lokale regels en de grondwet.

Coalitieakkoord opvang vluchtelingen - 12 oktober 2015

Op 12 oktober sloten de VVD en PvdA een akkoord over de opvang van vluchtelingen. Uitgangspunten van dit akkoord zijn:

- De bijstandsuitkering en toeslagen voor vluchtelingen met een verblijfsstatus moeten worden verlaagd. Ze worden vervangen door 'bijstand in natura'.
- Sobere huisvesting, bijvoorbeeld in containerwoningen of leegstaande kantoorpanden. Vluchtelingen die daarin komen, hoeven geen huur te betalen, waardoor voor hen de huurtoeslag kan vervallen en de bijstandsuitkering verlaagd kan worden. Hierdoor zou op termijn ook de voorrangsregeling voor vluchtelingen bij de toewijzing van sociale huurwoningen moeten vervallen.

Dit akkoord moet nog door de Eerste en Tweede Kamer. Als dat gebeurt, betekent dat een aanpassing van het wettelijk kader en daarmee ook van deze notitie. Op het moment dat dat gebeurt, zal de notitie worden aangepast aan die lijn.

Update - 1 februari 2016

Minister Blok heeft op 1 februari een wetswijziging gestuurd aan de Raad van State. In deze wijziging staat dat toegelaten vluchtelingen niet langer automatisch voorrang krijgen op de sociale woningmarkt. De verplichting van gemeenten om statushouders te huisvesten blijft wel bestaan. Gemeenten die daarin tekort schieten, lopen het risico dat de provincie die taak van hen overneemt en de kosten op de betrokken gemeente verhaalt. De wetswijziging moet nog door de Eerste en Tweede Kamer.

De asielgerechtigde heeft daarnaast nog de plicht tot inburgeren (Wet inburgering). In deze wet staat dat mensen die voor lange tijd met een verblijfsvergunning in Nederland komen wonen, Nederlands moeten

leren spreken en weten hoe de samenleving in elkaar zit. De asielgerechtigde moet binnen drie jaar het inburgeringsexamen halen. Tijdens het examen laten ze zien dat ze de Nederlandse taal voldoende spreken en begrijpen. Daarnaast moeten ze weten hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit. Als asielgerechtigden het examen hebben gehaald, zijn ze ingeburgerd en krijgen ze een inburgeringsdiploma. Asielgerechtigden kunnen geld lenen voor de cursus en het examen bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het maakt daarbij niet uit hoeveel ze verdienen. Zij hoeven de lening niet terug te betalen als ze binnen drie jaar inburgeren. Dat geldt ook voor hun partner, ouder(s) of kind(eren). Voor mensen met kinderen geldt dat zij hun kinderen naar de kinderdagopvang mogen brengen tijdens de inburgeringscursus. Voor kinderen van asielgerechtigden geldt net zoals voor alle kinderen de leerplicht en de plicht voor het behalen van een startkwalificatie.

Sinds eind jaren '90 is er geen landelijk integratiebeleid of wetgeving meer, toen voor alle nieuwkomers de inburgeringsplicht werd ingevoerd. De verantwoordelijkheid voor het inburgeren en integreren is sindsdien volledig neergelegd bij de asielgerechtigde. Het is de eigen verantwoordelijkheid van een asielgerechtigde om een taalschool te vinden, te starten met de cursus en het examen binnen drie jaar af te leggen. Dat betekent dat we als gemeente de inburgering wel kunnen volgen, maar niet kunnen sturen of afdwingen.

Participatieverklaring uit het Bestuursakkoord - november 2015

In het Bestuursakkoord tussen VNG en kabinet is afgesproken dat gemeenten gaan werken met de Participatieverklaring. Hierover is nog veel onduidelijkheid (de Wet op inburgering moet hierop worden aangepast en de stukken zijn nog niet definitief), maar uit onderstaande persverklaring is op te merken dat meer regie bij gemeenten wordt gelegd.

“Alle vluchtelingen moeten een uitgebreid traject rond de participatieverklaring volgen bij de gemeente. Die betaalt dit vanuit het budget voor maatschappelijke begeleiding. Het ondertekenen van de participatieverklaring is de start van het inburgeringstraject voor degenen die mogen blijven. Om het traject rond de participatieverklaring ook voor andere nieuwkomers verplicht te maken, wordt de Wet Inburgering aangepast. Dan gaat iedereen die verplicht is om in te burgeren de participatieverklaring ondertekenen bij de start van het inburgeringstraject. Dus bijvoorbeeld ook migranten die komen in het kader van gezinsvorming of gezinshereniging.

De participatieverklaring is bedoeld om nieuwkomers te wijzen op de rechten en plichten en de fundamentele waarden van de Nederlandse samenleving. Na de aanpassing van de Wet Inburgering kunnen inburgeringsplichtigen die weigeren de verklaring te ondertekenen een boete van maximaal 1250 euro krijgen. Daarnaast kan hen de verblijfsgrunning worden geweigerd. Ook komen nieuwkomers die weigeren aan het traject deel te nemen of de verklaring te ondertekenen, niet in aanmerking voor het verkrijgen van het Nederlanderschap.”

Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2015/11/27/kabinet-blijven-is-meedoen>

De begeleiding bij de integratie van een asielgerechtigde wordt door het rijk gezien als een lokale aangelegenheid. Het rijk biedt wel een financiële tegemoetkoming per asielgerechtigde (€ 2.360,- per asielgerechtigde vanaf 16 jaar), op het moment dat een gemeente begeleidingstrajecten biedt bij de integratie. Maar hoe de gemeente dit regelt en welk resultaat zij verwacht van de begeleiding is niet vastgelegd in richtlijnen of regelingen. De visie hierachter is dat asielgerechtigden zelf verantwoordelijk zijn voor hun inburgering en integratie. Alleen in de Wet inburgering wordt nog iets gezegd over integratie, waarbij de koppeling wordt gelegd tussen inburgering en integratie.

Bestuursakkoord Kabinet en VNG - november 2015

Om gemeenten tegemoet te komen, heeft VNG onderhandeld met het kabinet over het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. Hierin staan maatregelen om gemeenten tegemoet te komen.

De hoofdlijnen van het bestuursakkoord:

- **Taal en maatschappelijke begeleiding.** In plaats van € 1.000 per statushouder, komt er in 2016 en 2017 € 2.370 beschikbaar voor extra maatschappelijke begeleiding. Er komt een nieuw instrument: het participatieverklaringstraject als verplicht onderdeel van het inburgeringsexamen c.q. beginstuk van de inburgering.
- **Werktoeleiding/bijstand.** Landelijk tijdelijk € 50 miljoen extra voor tegemoetkoming (voor)financiering kosten Participatiewet. Verdeling op basis van hierop toegesneden verdeelmodel. Onderzoek naar het effect op het acres op middellange termijn. Meerjarige afspraken over compensatie bijstand zit nog niet in dit akkoord. Inzet van de VNG is volledige compensatie.
- **Noodopvang.** Uitbreiding noodopvanglocaties met mix van groot/kleinschalig: in elke veiligheidsregio voor einde 2015 500 vluchtelingen extra voor 3 tot 6 maanden. Per 1 februari plannen gereed voor 2.500 vluchtelingen per provincie extra voor minimaal 1 jaar. Kleinschalig (200+) in de buurt van grootschaligere vestigingen.
- **Regionale regietafels.** Binnen twee weken start van de regionale regietafels, waaraan gesproken wordt over de bovenstaande opgaven. Regionale verevening behoort tot de mogelijkheden. Er wordt commitment van gemeenten verwacht. De provincie kan ingrijpen als een gemeente zich niet aan de afspraken houdt.
- **Crisisnoodopvang.** Geen crisisnoodopvang meer. In plaats van € 40 per persoon met terugwerkende kracht € 100 per persoon voor crisisnoodopvang. Uiterlijk 1 januari een (landelijk) noodscenario voor onvoorziene zeer hoge instroom.
- **GVA.** In plaats van de GZZA-regeling komt er per 1 januari een gelijksoortige regeling: het gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA). Het GVA is inzetbaar door gemeenten als individuele, tijdelijke, sobere huisvestingsoplossing als permanente huisvesting niet mogelijk is. Maximale termijn bedraagt 24 maanden (vanaf het moment van vergunningverlening). Deze regeling is toegankelijk voor 10.000 statushouders. De tijdelijke huisvesting telt mee in de taakstelling van de gemeenten. Gemeenten ontvangen € 50 per volwassen statushouder en € 25 per kind aan huisvestingsvergoeding per week. Het COA verstrekt zak- en leefgeld aan de statushouders. Maatschappelijke begeleiding start bij plaatsing in het GVA.
- **Huisvesting.** Bouw van 3500 woningen extra voor 14.000 statushouders. Het rijk stimuleert de realisatie en verhuur aan statushouders met een financiële bijdrage aan de verhuurder van € 6.250 per gehuisveste statushouder (met een maximale huur van € 145 per statushouder bij onzelfstandige huisvesting en € 112,50 bij eventuele zelfstandige huisvesting). Hiervoor komt naar verwachting vanaf 1 februari 2016 een subsidieregeling, gericht aan alle verhuurders: gemeente, corporaties en commerciële verhuurders. In de bijstand wordt de kostendelersnorm toegepast bij minimaal 4 statushouders in een huisvestingsvoorziening. Er is ook geen recht op huurtoeslag. Na de periode van vijf jaar waarvoor de subsidieregeling geldt, kunnen corporaties de huisvestings-voorziening aanpassen naar reguliere sociale huurwoningen, mits dit past binnen de prestatieafspraken tussen gemeenten en corporaties. Het akkoord gaat niet in op urgentieverklaringen.

In Lansingerland hebben wij afspraken met VluchtelingenWerk gemaakt. Zij begeleiden gezinnen voor ongeveer anderhalf jaar bij de huisvesting en bij de eerste stappen in integratie. Ze regelen veel praktische zaken zoals het aanvragen van toeslagen, het zoeken naar scholen, peuterschool of dagopvang voor kinderen en maken asielgerechtigden wegwijs in de Lansingerlandse samenleving.

3.2 Lokale uitgangspunten bij uitvoering wettelijke verplichtingen

Als we uitgaan van de landelijke richtlijnen, dan ligt de verantwoordelijkheid voor integratie en inburgering grotendeels bij de asielgerechtigde. De gemeente kan zelf bepalen of en hoe de asielgerechtigde hierin wordt ondersteund, maar er is geen landelijk integratiebeleid, wet of verplichting.

Dat uitgangspunt nemen we in Lansingerland over. We maken geen apart integratiebeleid met aparte voorzieningen voor asielgerechtigden. Uit onderzoeken naar integratie blijkt ook dat de manier waarop in de jaren '80 en '90 uitvoering werd gegeven aan integratiebeleid niet goed werkte. Aparte voorzieningen, zoals eigen sociaal-cultureel werk, heeft de integratie niet bewezen bevorderd.

In Nederland, en dus ook Lansingerland, hebben asielgerechtigden dezelfde rechten en plichten als een andere inwoner uit Lansingerland. We kiezen er dan ook voor om integratie onderdeel te laten zijn van ons lokaal beleid en reguliere werkprocessen. In Lansingerland maken we geen aparte doelen voor asielgerechtigden. Voor asielgerechtigden gelden dezelfde rechten en plichten, dus ook dezelfde doelen die we hebben gesteld in ons beleid.

Wel nemen we maatregelen voor de inpassing van asielgerechtigden in ons reguliere beleid. Om aan te sluiten op doelen in ons reguliere beleid, is soms een extra maatregel nodig. We zorgen dus met enkele extra maatregelen dat deze inwoners binnen de ketens en afspraken van ons reguliere beleid kunnen integreren. Zoals we dat ook doen voor andere (kwetsbare) inwoners uit Lansingerland.

Onze uitgangspunten op een rij:

- Geen apart integratiebeleid
- Asielgerechtigden hebben dezelfde rechten en plichten
- Integratie betekent daarom inpassing in ons reguliere beleid
- Extra maatregelen zijn soms nodig om dat voor elkaar te krijgen
- We starten snel met extra maatregelen, omdat integratie een langdurig proces
- Maatwerk is leidend: niet voor alle asielgerechtigden is een extra maatregel of actie nodig
- De huidige werkprocessen zijn leidend: toegang tot sociaal domein via de reguliere toegangspartijen.

3.3 Wat is onze opdracht

De taakstelling voor de eerste helft van 2016 is 69 personen. De taakstelling wordt mogelijk in maart 2016 nog bijgesteld als gevolg van de Europese afspraken inzake de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië.

De taakstelling (over een heel jaar) ter vergelijking met voorgaande jaren:

2012	15
2013	37
2014	53
2015	98
2016	69 (halfjaar) / 140 (heel jaar)

De prognose voor de volgende jaren is lastig te maken, volgens de staatssecretaris. Ook de prognose van 2015 is gedurende het lopende jaar meerdere keren bijgesteld. De verwachting is wel dat de huidige instroom van asielzoekers tot en met 2017 minimaal op dit niveau blijft. Daarnaast is de verwachting dat het grootste deel van deze mensen uiteindelijk een permanente verblijfsvergunning krijgt en blijft wonen in Lansingerland. Voor het jaar 2016 en 2017 komen we uit op een prognose van 140 personen per jaar (berekend op basis van de taakstelling van 69 personen voor het eerste halfjaar van 2016).

Naast de reguliere taakstelling zijn we door het Rijk en de Veiligheidsregio Rotterdam gevraagd om een deel van de taakstelling uit 2017 naar voren te trekken. Dat betekent dat we in 2016 60 personen versneld huisvesten bovenop de 140 personen uit de reguliere taakstelling. In totaal gaat het dan om 200 personen die we in 2016 huisvesten. We hebben dan alvast een deel van de taakstelling uit 2017 uitgevoerd. Indien de taakstelling gelijk blijft dan zou dat betekenen dat we in 2017 in plaats van 140 personen, maar 80 personen hoeven te huisvesten.

3.4 Profiel van de (huidige) asielgerechtigde

Veruit de meeste mensen die hier komen wonen zijn gevlucht vanuit Syrië. Het andere deel komt uit Eritrea. Het zijn meestal de mannen die vooruit reizen en nadat de asielaanvraag is ingewilligd, gelijk gezinshereniging aanvragen. Normaal gesproken neemt die aanvraag ongeveer drie maanden in beslag. De gezinsleden worden dan eerst opgevangen in Ter Apel en reizen daarna direct door naar Lansingerland. Op dit moment duurt een procedure voor gezinshereniging langer vanwege de drukte bij IND. Nu duurt het gemiddeld drie tot zes maanden. De meeste aanvragen voor gezinshereniging worden door de IND ingewilligd.

Gezinshereniging

Wanneer de asielaanvraag van een asielzoeker positief is ingewilligd kan die persoon een aanvraag indienen voor gezinshereniging. De aanvraag moet binnen drie maanden worden ingediend om binnen de nareistermijn te blijven. Wanneer deze termijn gemist wordt, zal de reguliere gezinsherenigingsprocedure gevolgd moeten worden.

Het voordeel van de nareisprocedure is dat er geen leges hoeven te worden betaald aan de IND en dat een inburgeringsexamen in het buitenland ook niet verplicht is. Verder geldt er voor de aanvrager ook geen inkomenseis. De gezinshereniging telt mee voor de taakstelling.

4 Wonen in Lansingerland

4.1 Inleiding

4.1.1 Proces huisvesting asielgerechtigden

Onderstaande stappen beschrijft het reguliere proces huisvesting van asielgerechtigden.

Huisvesting asielgerechtigden

Asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben ontvangen (asielgerechtigden) verhuizen naar eigen woonruimte. Gemeenten hebben de taak om asielgerechtigden te huisvesten. Een asielgerechtigde verhuist binnen twaalf weken na het krijgen van een verblijfsvergunning naar onze gemeente. Elk half jaar krijgen gemeenten door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten asielgerechtigden. Op basis daarvan koppelt het COA de asielgerechtigde aan een gemeente en de gemeente zoekt vervolgens passende woonruimte.

Soort woonruimte

Asielgerechtigden komen terecht in verschillende soorten woningen, bijvoorbeeld een eengezinswoning, portiekwoning of tweekamerappartement in een dorp of stad. Voor alleenstaanden is niet-zelfstandige huisvesting ook een mogelijkheid. Zij delen dan bepaalde voorzieningen, zoals de keuken, de douche, het toilet of de woonkamer. In Lansingerland wordt dit tot op heden niet toegepast. Op dit moment onderzoekt het rijk of er ook andere woonvormen geschikt zijn, zoals een leegstaand kantoorpand.

Plek van huisvesting

Meestal komt een asielgerechtigde te wonen in de regio waaraan een asielzoekerscentrum is gekoppeld. Soms gaat een asielgerechtigde buiten de regio wonen. Bijvoorbeeld als de asielgerechtigde eerstegraads familie (ouders, kinderen) of een partner heeft in een andere regio. Of als de asielgerechtigde een opleiding volgt of werk heeft in een andere gemeente. Tot slot kan een medische behandeling die nergens anders kan plaatsvinden een reden zijn om een asielgerechtigde in een andere regio te huisvesten.

Acceptatie woning

De asielgerechtigde is verplicht het aanbod van een woning van een gemeente te accepteren. Met het krijgen van een verblijfsvergunning vervalt het recht op opvang in een asielzoekerscentrum (AZC).

Voorlichting

Het COA zorgt voor de begeleiding en voorlichting van asielgerechtigden zolang zij in een asielzoekerscentrum wonen. Zij krijgen een programma aangeboden dat bestaat uit lessen over de Nederlandse samenleving, taallessen en individuele gesprekken. Binnen 14 dagen nadat asielzoekers die in een asielzoekerscentrum wonen een verblijfsvergunning hebben gekregen, stelt het COA een informatieprofiel op (grootte gezin, land van herkomst, taal, opleiding, werkervaring, eventuele medische indicaties). Op grond van het profiel koppelt het COA betrokkene(n) aan een gemeente. Op basis van het informatieprofiel zoekt de gemeente geschikte woonruimte. Gemeenten hebben 12 weken de tijd om woonruimte te vinden en de verhuizing te regelen. Voor woonruimte maken zij vooral gebruik van het woningaanbod van sociale huurwoningen van woningbouwcorporaties.

Binnen twee weken na het tekenen van een huurovereenkomst moeten asielgerechtigden

het AZC verlaten en verhuizen naar de woongemeente. Voordat de asielgerechtigde afgemeld kan worden voor het huisvestingsproces moet de gemeente aangeven dat er is gezorgd voor huisvesting, voor inkomen en voor de GBA inschrijving.

3B Wonen is een belangrijke en tot nu toe ook de enige samenwerkingspartner voor ons voor wat betreft de huisvesting van asielgerechtigden.

4.2 Aandachtspunten rondom de huisvesting

De toestroom van vluchtelingen naar Nederland heeft zich de afgelopen paar jaar exponentieel ontwikkeld. Dit heeft zich ook vertaald naar een alsmaar grotere taakstelling voor de gemeente Lansingerland om asielgerechtigden (vluchtelingen met een verblijfsstatus) te huisvesten.

Voor de gemeenteraad is dit aanleiding geweest om de vraag te stellen op welke wijze de huisvesting van asielgerechtigden plaats kan hebben, rekening houdend met een niet verder oplopende wachtlijst sociale huurwoningen voor regulier woningzoekenden (zie 'Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland, T15.16412).

Vanwege de hoge instroom van vluchtelingen is op landelijk niveau het probleem ontstaan dat de asielzoekerscentra te weinig capaciteit hebben om de verhoogde instroom op te kunnen vangen vanwege een te lage doorstroom van asielgerechtigden (vergunninghouders) naar gekoppelde gemeenten. Om deze doorstroom te bevorderen zijn er recentelijk twee regelingen van kracht geworden welke gemeenten kunnen helpen om hun achterstand in de taakstelling versneld in te lopen. De subsidieregeling huisvesting vergunninghouders richt zich op het financieel ondersteunen van huisvesters. Het Gemeentelijk Versnellings Arrangement (GVA) biedt een financiële regeling aan gemeenten. Beide regelingen bleken na onderzoek voor Lansingerland niet lucratief. Er zitten veel regels verbonden aan de regelingen, waardoor de financiële tegemoetkoming niet opweegt tegen de investeringslasten (tenzij vangnet uitkeringencompensatie verdwijnt). De GVA kan voor particulieren mogelijk wel interessant zijn. In de notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden (T15.16559) wordt hier dieper op ingegaan.

Onze gemeente is door het Rijk en de Veiligheidsregio Rotterdam gevraagd om in 2016 60 asielgerechtigden versneld te huisvesten bovenop de formele taakstelling van 140 asielgerechtigden. Voor 2016 ligt daarmee de focus op het huisvesten van 140 personen (taakstelling) plus 60 personen (versnelde huisvesting).

4.3 Doel en resultaat

Doel:

Voldoende (alternatieve) huisvestingsmogelijkheden bieden om de groeiende groep te huisvesten asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachtlijst voor reguliere woningzoekenden substantieel oploopt.

Resultaat:

- Jaarlijks circa 35 woningen beschikbaar voor de huisvesting van asielgerechtigden om de reguliere taakstelling op te vangen.
- Voor 2016 het extra beschikbaar stellen van 5 eengezinswoningen en 40 eenpersoonswoningen voor de versnelling van de taakstelling.

4.4 Plan van aanpak

In de notitie Alternatieve huisvesting asielgerechtigden wordt uitgebreid toegelicht welke sporen zijn onderzocht om te voldoen aan voldoende huisvestingsmogelijkheden. Voor de uitgebreide toelichting verwijzen we dan ook naar die notitie. Hieronder schetsen we de samenvatting van dit onderzoek. Voorstel voor de aanpak van huisvesting asielgerechtigden in 2016 en erna:

1. Inzet van gemiddeld 14% van de sociale woningmutaties van 3B Wonen per jaar voor de komende 4 jaar, we gaan uit van jaarlijks 35 woningen. Dit biedt huisvestingsmogelijkheden voor 140 asielgerechtigden per jaar;
2. Ingebruikname van 40 woningen in Hergerborch in 2016 voor 40 alleenstaande asielgerechtigden;
3. Eénmalig beschikbaar stellen van 5 extra bestaande sociale huurwoningen in 2016 voor de huisvesting van 4-persoonshuishoudens;
4. In de huidige woningbouwplanning is rekening gehouden met oplevering van circa 120 sociale huurwoningen en 120 starterswoningen¹ in de periode 2016-2019. We spannen ons maximaal in om dit met de betreffende partijen te realiseren en hier zoveel als mogelijk een gelijkmatige verdeling per jaar in te krijgen;
5. We versnellen het woningbouwprogramma met de bouw van 22 sociale huurwoningen in Westpolder Bolwerk deelplan 4 west. Gebaseerd op de aanname dat de taakstelling de komende jaren onverminderd hoog blijft en de tijdelijke huisvesting in Hergerborch in 2019 beëindigd wordt² (dit vraagt in 2019 om extra woningen omdat de in Hergerborch gehuisveste personen los staan van de taakstelling in 2018), voorziet de versnelling van het woningbouwprogramma voor de jaren vanaf 2016-2019 in de volgende te realiseren aantallen: circa 140 sociale huurwoningen en circa 120 starterswoningen.

¹ Huurders die een sociale huurwoning achterlaten in Lansingerland krijgen voorrang bij de uitgifte van starterswoningen. Dit verhoogt de mutatiegraad en is daarom van belang voor deze problematiek.

² Dit is een inschatting, Momenteel wordt nog gesproken over de te hanteren periode. De einddatum kan nog verschillen van het nu aangegeven jaar 2019

5 Participeren en inburgeren in Lansingerland

5.1 Inleiding

In het beleid van de gemeente Lansingerland staat participatie van inwoners in de leeftijdsgroep 18 tot en met 67 jaar voorop. Dit betekent dat we van alle inwoners verwachten dat zij participeren in de samenleving. Participeren is dat je deel uitmaakt van de samenleving en zoveel zelf verantwoordelijk neemt voor je eigen leefomstandigheden. Dat kan in de vorm van werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten.

Dit geldt ook voor de groep asielgerechtigden die in de gemeente Lansingerland komt wonen. We beschouwen deze groep als inwoners van Lansingerland en als kandidaten voor werk. We verwachten dan ook dat ze inburgeren en tegelijkertijd dat deze groep waar mogelijk aan het werk gaat.

Door in te zetten op werk integreert deze groep sneller omdat ze in aanraking komt met de Nederlandse taal, normen en waarden. Daarnaast is de inzet om de asielgerechtigde zo snel mogelijk zelf financieel zelfredzaam te maken. Dit doen we door deze groep te begeleiden naar werk en/of werkervaring op te laten doen. Neveneffect is dat deze doelgroep zo kort mogelijk aanspraak maakt op een bijstandsuitkering.

Voor deze doelgroep maken we geen nieuw beleid. We nemen maatregelen om deze groep in te passen in het huidige beleidskader.

5.2 Aandachtspunten rondom participeren en inburgeren

5.2.1 *Inkomen en basis op orde*

Asielgerechtigden moeten binnen twee weken na ondertekening van het huurcontract de AZC's verlaten en hun huurwoning betrekken. Om te kunnen wonen en leven, hebben ze inkomen nodig in de vorm van een bijstandsuitkering (vrijwel alle vluchtelingen komen zonder vermogen ons land binnen). Om achterstanden te voorkomen, kunnen consulenten een overbruggingsuitkering afgeven. Geacht wordt dat de asielgerechtigde met deze overbruggingsuitkering - ter hoogte van de geldende bijstandsnorm voor één maand - de eerste huurbetaling, de aansluiting gas, water en elektra kan voldoen en het restant kan aanwenden als leefgeld tot de eerste reguliere betaling van de bijstand. Het afhandelen van de aanvragen voor bijstandsuitkering en de overbruggingskredieten vraagt extra tijdsinzet van de consulenten van publiekszaken. Daarnaast nemen de uitgaven voor de bijstandsuitkeringen toe.

Voor de inrichting en stoffering van de woning wordt aan de asielgerechtigde bijzondere bijstand verleend. De hoogte hiervan is afhankelijk van de gezinssamenstelling. De stoffering van de woning wordt om-niet verstrekt terwijl de inrichting in de vorm van een geldlening wordt verstrekt. Bij toekenning van de bijstand wordt op deze geldlening direct afgelost. We zien door de toename van het aantal asielgerechtigden dat dat niet alleen extra tijdsinzet vraagt van de consulenten, ook de uitgaven voor de bijstandsuitkering en de inrichting en stoffering van de woning neemt hierdoor toe.

Door de verstrekking van een geldlening voor de inrichting bouwt een asielgerechtigde bij vestiging in de gemeente Lansingerland direct een schuld op. Uit gesprekken met partners als VluchtelingenWerk komt naar voren dat asielgerechtigden naast deze schuld vaak ook andere schulden opbouwen. Dat komt omdat de processen van aanvraag huurtoeslag en de te betalen huur niet goed op elkaar aansluiten, evenals de aanvraag van zorgtoeslag en de te betalen zorgpremie. Ook voor het volgen van de inburgeringscursus maakt de asielgerechtigde vrijwel gelijk een schuld.

Naast schulden speelt ook het probleem dat asielgerechtigden vaak niet in staat zijn een (Nederlandse) administratie te voeren. Dit heeft tot gevolg dat het aantal gezinnen met ernstige schuldenproblematiek bij het maatschappelijk werk en uiteindelijk in de Sluitende Aanpak steeds groter worden.

Een toename van het aantal in Lansingerland gehuisveste vergunninghouders leidt ook tot een groter beroep op onze instrumenten voor inkomensondersteuning. Deze inwoners ontvangen een bijstands-uitkering en zijn daarmee dus automatisch aangewezen op een laag inkomen. Zij kunnen hierdoor gebruik maken van de collectieve zorgverzekering, de individuele inkomensvoorschot (na drie jaar op bijstandsniveau) of de individuele bijzondere bijstand. Daarnaast kunnen ze kwijtschelding aanvragen van een aantal gemeentelijke heffingen. Ook kunnen hun kinderen een beroep doen op het Jeugd Sportfonds en kunnen ze een vergoeding krijgen via Stichting Leergeld. Deze fondsen voor jeugd worden gefinancierd door de gemeente. Nog los van het feit dat we waarschijnlijk meer gaan uitgeven aan inkomensondersteuning, zien we ook dat door de grote gezinnen kinderen opgroeien in armoede.

5.2.2 Participatie

De arbeidsparticipatie van asielgerechtigden loopt sterk achter. Landelijke cijfers laten zien dat van alle asielgerechtigden ongeveer 46% betaald werk heeft en dat 39% afhankelijk is van een bijstandsuitkering. Dat betekent dat als deze trend zich doorzet, we een forse stijging van het aantal mensen in de bijstandsuitkering kunnen verwachten. Dit heeft niet alleen gevolgen op de korte en middellange termijn, namelijk grotere uitgaven aan de bijstand, maar heeft ook gevolgen op de lange termijn, namelijk een belemmering in het integratieproces van volwassen asielgerechtigden en hun kinderen.

5.2.3 Inburgeren en leren van de taal

Inburgeren betekent:

1. Nederlandse taal begrijpen, spreken, lezen en schrijven;
2. Weten hoe we in Nederland met elkaar samenleven;
3. Zelfredzaam zijn in de Nederlandse samenleving.

De meeste asielgerechtigden hebben een inburgeringsplicht. De verantwoordelijkheid voor de verplichte inburgering ligt bij de betrokkene zelf. Dit houdt in dat asielgerechtigden zelf de verantwoordelijkheid hebben voor het zoeken, financieren en volgen van een inburgeringscursus. Om die reden is het voor inburgeringsplichtigen ook niet toegestaan om deel te nemen aan volwasseneneducatie die is gefinancierd met middelen van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (hierna af te korten als: WEB). Voor de scholingskosten kan de inburgeraar eventueel een lening bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) afsluiten (sociaal leenstelsel). Ook heeft de asielgerechtigde recht op gratis kinderopvang als een inburgeringscursus wordt gevolgd.

De verantwoordelijkheid voor het vinden van een taalklas en behalen van het inburgeringsexamen ligt volledig bij de asielgerechtigde waarbij binnen drie jaar het inburgeringsexamen gehaald moet worden. Een analfabete vluchteling moet hier binnen 5 jaar aan voldoen. Wanneer zij binnen de gestelde termijn voldoen aan het inburgeringsvereiste, hoeven zij de lening (van maximaal €10.000,-) niet terug te betalen. Wanneer asielgerechtigden hier niet aan voldoen volgen er sancties. Asielgerechtigden kunnen boetes krijgen, mogen geen permanente verblijfsvergunning aanvragen en maken geen kans op naturalisatie zolang ze niet voldoen aan het inburgeringsvereiste.

We weten dat inburgering en leren van de taal essentieel is voor participatie en vinden van werk. Bovendien moet de asielgerechtigde bij het niet halen van het examen, de lening terugbetalen (gemiddeld € 4.000,-). De wetgever heeft duidelijk vastgelegd dat het inburgeren en het leren van de Nederlandse taal een eigen verantwoordelijkheid is van de inburgeringsplichtige. Desalniettemin heeft ook de Lansingerlandse samenleving baat bij het snel inburgeren door asielgerechtigden. Uit onderzoek

van Regioplan naar de participatie-effecten van inburgering is gebleken dat asielgerechtigden baat hebben bij inburgering. Nieuwkomers uit vluchtelingenlanden die een inburgeringsdiploma hebben, participeren vaker in de vorm van betaalde arbeid dan dezelfde groep die niet ingeburgerd is. Het sneller beheersen van de Nederlandse taal en het eerder participeren in de samenleving brengt bovendien op andere gebieden lagere kosten met zich mee. Hierbij is te denken aan kosten voor de gezondheidszorg en uitkeringen. Het is moeilijk om exact aan te geven hoeveel dit in Lansingerland kost, maar landelijk gezien kost laaggeletterdheid (het beperkt beheersen van de Nederlandse taal) €556 miljoen euro per jaar.

5.2.4 Hulp en ondersteuning

Op het gebied van hulp en ondersteuning spelen een aantal thema's:

- Trauma's en geestelijke gezondheid: we weten dat een deel van de asielgerechtigden en hun kinderen last krijgen van trauma's ongeveer een jaar na vestiging in Nederland. Daarnaast blijkt uit onderzoek van de GGD dat asielgerechtigden niet goed de huisarts weten te vinden. Ze blijven daardoor lang met fysieke en geestelijke problemen rondlopen. Uit onderzoeken weten we ook dat asielgerechtigden sneller vitamine D-tekort oplopen en overgewicht hebben.
- Taalproblemen bij maken ondersteuningsplan: het CJG en Kwadraad geven aan dat zij vanwege de taalproblemen de brede uitvraag niet goed kunnen uitvoeren. Dat betekent dat de start van hulp en ondersteuning, namelijk het opstellen van het ondersteuningsplan, zeker niet optimaal verloopt.
- Culturele normen en waarden: onze samenwerkingspartners, zoals scholen, CJG, Kwadraad etc. geven aan dat de culturele normen en waarden sterk verschillen en dat zij als professionals en ook hun vrijwilligers onvoldoende kennis hebben over de culturele normen en waarden en hoe zij hier het beste mee kunnen omgaan.
- Meervoudige problematiek: we zien een toename van meervoudige problematiek in een gezin. Ook hierbij spelen culturele normen en waarden een rol. Denk hierbij aan een afhankelijke situatie van vrouwen, gevallen van huiselijk geweld, seksueel geweld, kindermishandeling, opvattingen dat de man de baas is, uithuwelijking van dochters, dreigen met terugsturen naar land van herkomst en in sommige gevallen besnijdenis (Somalië/Eritrea).
- Jeugdhulp: het aantal kinderen in de jeugdhulp zal waarschijnlijk stijgen. We denken nu aan traumaverwerking, maar het kan zijn dat voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering verhoogde inzet wordt verwacht.
- Radicalisering: hoewel we geen concrete signalen hebben van radicalisering, stellen we wel separaat beleid op over hoe we radicalisering proberen te voorkomen en tegen te gaan als het zich onverhoopt toch voordoet.

5.3 Doel en resultaat

Inkomen/ basis op orde

Doel:

Zelfredzaam zijn in het voeren van een Nederlandse administratie en voorkomen van schulden.

Resultaat:

De financiële en administratieve basis is op orde.

Participatie

Doel:

Alle inwoners participeren in de Lansingerlandse samenleving. Participeren is bijvoorbeeld werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten.

Resultaat:

- Snellere integratie van asielgerechtigden.
- Financiële zelfredzaamheid van asielgerechtigden.

Inburgeren en leren van de taal**Doel:**

Alle asielgerechtigden in Lansingerland beheersen binnen 3 jaar de Nederlandse taal op referentieniveau 1F (niveau waarmee een kind de basisschool verlaat).

Resultaat:

- Alle asielgerechtigden slagen binnen 3 jaar voor hun inburgeringsexamen.
- Asielgerechtigden zijn na het begeleidingstraject door VluchtelingenWerk zo geïntegreerd en ingeburgerd dat zij volledig zelfredzaam zijn of met behulp van lichte ondersteuning zelfredzaam zijn (na 1,5 jaar begeleiding is er een verbetering in zelfredzaamheid en hebben personen een minder grote afstand tot arbeidsmarkt).

Hulp en ondersteuning**Doel:**

Kinderen groeien gezond en veilig op en (minder-)kwetsbare inwoners wonen zo zelfredzaam als mogelijk.

Resultaat:

Kinderen en volwassenen in Lansingerland zijn gezond.

5.4 Plan van aanpak**5.4.1 Inkomen/ basis op orde**

- Om het inkomen en dus de basis op orde te hebben en te houden, wordt de asielgerechtigde ondersteund door maatschappelijke partners, zoals VluchtelingenWerk. De ondersteuning bestaat in de eerste maanden voornamelijk uit het aanvragen van de financiële tegemoetkomingen zoals de toeslagen (huur, zorg), kinderbijslag en inkomensvoorzieningen zoals bijstand en bijzondere bijstand. De begeleiding door VluchtelingenWerk duurt gemiddeld 1,5 jaar. Waarbij de focus van het begeleidingstraject in de eerste periode ligt op het op orde krijgen van basisvoorzieningen en later op integratie in de samenleving.
- Gedurende de eerste periode moet veel worden geregeld, waarbij sommige processen (toeslagen) niet geheel in lijn met de betalingen lopen. Om te voorkomen dat er in deze periode schulden ontstaan door het niet of niet volledig voldoen van de vaste lasten, organiseert de gemeente technisch budgetbeheer. Dit houdt in dat gedurende de eerste drie maanden de vaste lasten zoals huur-, zorgkosten en de kosten van gas, water en energie vanuit de bijstand direct betaald worden aan de leveranciers. Gedurende deze eerste maanden kan de asielgerechtigde in samenwerking met de maatschappelijke partners zijn financiën in kaart brengen. Na drie maanden zal worden beoordeeld of verlenging van het technisch budgetbeheer noodzakelijk is. Deze verlenging kan maximaal 3 maanden duren. Doel is dat de asielgerechtigde na deze periode in staat is zelfstandig zijn/haar administratie te kunnen voeren.
- Voor het ontwikkelen van de administratieve vaardigheden en het beheren van de financiën biedt de gemeente Lansingerland tevens ondersteuning door Humanitas (thuisadministratie) en Schuldhulpmaatje. Zij begeleiden de asielgerechtigde bij het zelfstandig worden in het voeren van de administratie. Indien deze ondersteuning voor de doelgroep asielgerechtigden onvoldoende blijkt, bijvoorbeeld als gevolg van een taalbarrière, zal er een aanvullend onderzoek plaatsvinden naar de te bieden ondersteuning. Een groepsgerichte aanpak waarbij men elkaar kan versterken, is

een optie. Over de haalbaarheid van het aanbod en specifiek de ondersteuning voor deze doelgroep zijn reeds gesprekken gaan de met de huidige partners.

- Terugbrengen inrichtingskosten en stofferingskosten door het verstrekken hiervan in natura. We maken hiervoor afspraken met 3B Wonen en/of kringloopwinkels. Dit drukt de kosten, is minder inzet vanuit Publiekszaken nodig (controle op bonnen en verstrekkingen) en voorkomt schulden.
- Terugbrengen uitgaven bijstandsuitkeringen en alle vormen van inkomensondersteuning: zie plan van aanpak bij participatie.

5.4.2 Participatie

We hanteren de volgende uitgangspunten in ons uitvoeringsplan Participatie:

1. Onze kandidaten zijn zelf verantwoordelijk voor hun succesvolle participatie.
2. Wij begeleiden onze kandidaten hierbij zoveel mogelijk op basis van maatwerk.
3. Uitstroom moet zoveel mogelijk duurzaam zijn.
4. We zijn dienstverlenend naar onze (lokale) werkgevers.

1. Onze kandidaten zijn zelf verantwoordelijk voor hun succesvolle participatie en re-integratie.

Uitgangspunt is dat elke kandidaat die daartoe in staat is, werkt aan zijn of haar participatie. Dit kan bijvoorbeeld zijn door vrijwilligerswerk, een werkervaringsplaats en/of het wekelijks deelnemen aan een groepsbijeenkomst. Niets doen is geen optie.

Uiteraard is het mogelijk dat een kandidaat (tijdelijk) niet kan re-integreren, wegens bijvoorbeeld zware fysieke of psychische beperkingen of problematische schulden. Wij verwachten in zo'n geval dan ook niet dat deze kandidaat direct aan het werk kan. Wel verwachten wij van deze kandidaat dat hij of zij werkt aan het daar waar mogelijk wegnemen van belemmeringen, zodat participatie op termijn wellicht wel mogelijk wordt.

2. Wij begeleiden onze kandidaten hierbij zoveel mogelijk op basis van maatwerk.

We bieden daar waar mogelijk de ondersteuning en begeleiding die een kandidaat nodig heeft om (op termijn) succesvol te kunnen re-integreren. Elke kandidaat is anders en heeft zijn of haar eigen beperkingen en kwaliteiten. Dat vraagt om begeleiding en ondersteuning die per kandidaat kan verschillen. Hiervoor is het wel van belang dat wij onze kandidaten goed in beeld krijgen.

3. Uitstroom moet zoveel mogelijk duurzaam zijn.

Duurzame uitstroom is het beste resultaat voor zowel onze kandidaten als voor de gemeente zelf. De kandidaat krijgt hierdoor namelijk zekerheid van een inkomen. Voor ons betekent het dat we niet snel na het uitstromen van een kandidaat weer een aanvraag van diezelfde kandidaat moeten afhandelen. Dit bespaart ons niet alleen uitkeringslasten maar ook uitvoeringskosten.

4. We zijn dienstverlenend naar onze (lokale) werkgevers.

We hebben werkgevers nodig om onze kandidaten succesvol te laten re-integreren. Zij bieden immers de banen waardoor onze kandidaten uit de bijstand kunnen stromen.

Hoe werkt het proces voor asielgerechtigden?

Omdat asielgerechtigden niet op de hoogte zijn van de huidige procedures omtrent participatie in Nederland en in Lansingerland in het bijzonder, wordt het toeleiden naar werk iets aangepast voor deze doelgroep.

Dit betekent dat met deze groep het ondersteuningsplan vaker met een kandidaat wordt doorgenomen om de voortgang te bewaken, omdat deze groep:

1. Start met schulden vanwege inrichtingskosten en opleidingskosten voor inburgering;
2. Niet bekend is met het betalen van vaste lasten en financiële regelingen in Nederland;
3. Onderzocht moet worden of opleidingen in het thuisland waarde hebben in Nederland;
4. De doelgroep last kan krijgen van psychische klachten in relatie tot de situatie in het thuisland en de reis naar Nederland;
5. De Nederlandse taal niet spreekt en daardoor het ondersteuningsplan niet altijd volledig kan worden ingevuld;
6. Deze doelgroep bij aankomst andere normen en waarden heeft over werk dan de doelgroep in Nederland.

Werkgeversbenadering

We hebben werkgevers nodig om onze kandidaten succesvol te laten re-integreren. Zij bieden immers de banen waardoor onze kandidaten uit de bijstand kunnen stromen. We zetten in op herkenbaarheid van deze doelgroep door ze voor het voetlicht te brengen bij werkgevers. Ook bekijken we welke omscholingscursussen nodig zijn voor de juiste certificaten om in Nederland aan het werk te kunnen. Asielgerechtigden kunnen een redelijk tot hoog opleidingsniveau hebben. We bespreken met het COA het gewenste arbeidsprofiel in de regio.

5.4.3 Inburgeren en leren van de taal

- Asielgerechtigden beginnen zo snel mogelijk na huisvesting aan de inburgeringscursus en ondertekenen de participatieverklaring.
- Inburgering en taalbeheersing wordt onderdeel van het gesprek met de gemeentelijke consulent en wordt opgenomen als onderwerp in het ondersteuningsplan. We monitoren de voortgang van de inburgering aan de hand van het ondersteuningsplan.
- Parallel aan de inburgeringscursus zetten we in op het verbeteren van de taalvaardigheid. Er zijn diverse werkafspraken nodig om de taalvaardigheid van de asielgerechtigde inwoners te verbeteren:
 - Tussen de gemeente/consulenten en de scholen van de inburgeringscursus: over het bespreken van de voortgang met de consulenten en over de afronding van het inburgeringsexamen.
 - Tussen Vluchtelingenwerk en de bibliotheek/het Taalhuis: over het verwijzen van asielgerechtigde inwoners naar de bibliotheek voor contact met andere asielgerechtigden ('bezoekman/-vrouw'), zodra zij in de gemeente komen wonen.
 - Tussen de gemeente en de bibliotheek/het Taalhuis: over het gebruik van de Piëzo Methodiek.
 - Tussen de bibliotheek/het Taalhuis en het VIP: over het aanbieden van taalstages.
- Voor vervolgonderwijs wordt aansluiting gezocht met het volwassenonderwijs (WEB).

5.4.4 Hulp en ondersteuning

Trauma's en geestelijke gezondheid:

- We organiseren lotgenotencontact (bijvoorbeeld Vluchtelingencafé, zoals het Alzheimercafé).
- Overleg met de huisartsen over signalen trauma's en inventariseren GGZ instellingen (volwassen en jeugd) met ervaring in trauma verwerking.
- Ook bespreken we met de huisartsen en het CJG de gezondheidsthema's voor volwassenen en kinderen, zoals vitamine D tekorten en overgewicht.
- We maken een 'routekaart' voor asielgerechtigden naar de eerstelijns-zorgpartijen, zoals huisartsen, tandarts, fysiotherapeuten en verloskundige zorg.

Taalproblemen bij ondersteuning:

- We zetten een tolk in bij het maken van de ondersteuningsplannen bij de gezinnen die geen Engels of Nederlands spreken.
- Daarnaast zetten we in op het monitoren van de inburgering. We realiseren ons dat we niet de bevoegde instantie zijn om hierop te sturen of te sanctioneren. Echter, als we het onderdeel maken van het ondersteuningsplan en bespreekbaar maken, verwachten een beter resultaat op inburgering en leren van de taal.

Culturele normen en waarden:

We organiseren een bijeenkomst, of meerdere indien nodig, voor de maatschappelijke organisaties in Lansingerland. Deze bijeenkomst (training) heeft als doel meer kennis te krijgen van de verschillende culturele normen en waarden en tegelijkertijd tools te bieden voor professionals en vrijwilligers hoe zij binnen die verschillen toch hun professionele doelen kunnen bereiken met deze mensen. We vragen hierbij expertise van een partij zoals VluchtelingenWerk.

Meervoudige problematiek:

We zetten in op het voorkomen van een aantal veelvoorkomende problemen, zoals het hebben van schulden en het niet begrijpen van een Nederlandse administratie. Ook zetten we in op inburgering en het leren van de taal. We denken dat hierdoor de start van de integratie beter is. Dat doen we door de maatregelen zoals benoemd bij het onderdeel Inkomen en basis op orde en participatie. Ondanks dat we preventief inzetten op het voorkomen van problemen, is het niet realistisch te verwachten dat daardoor nooit meer meervoudige problematiek optreedt. De verschillende culturele normen en waarden en mogelijke trauma's werken soms belemmerend voor de integratie. Wat we wel kunnen is het op tijd signaleren daar waar gezinnen volledig vastlopen. We hebben hiervoor ook afspraken met onze maatschappelijke partners en de sluitende aanpak.

Jeugdhulp:

Het CJG maakt onderdeel uit van ons Toegangsmodel tot Jeugdhulp. Met CJG maken we afspraken waar zij op moeten letten bij het volgen van de asielgerechtigde kinderen.

Radicalisering:

We maken beleid over hoe we radicalisering proberen te voorkomen en tegen te gaan als het zich onverhoopt toch voordoet.

6 Naar school gaan in Lansingerland

6.1 Inleiding

Voor alle kinderen, dus ook de kinderen van asielgerechtigden, geldt dat zij, vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin de jongere zestien jaar wordt, leerplichtig zijn. Daarna is de jongere tot achttien jaar kwalificatieplichtig. Dat is de plicht om onderwijs te volgen om een startkwalificatie te behalen. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of MBO niveau 2 en hoger. Stichting VluchtelingenWerk zorgt ervoor dat de asielgerechtigde kinderen en hun ouders zich zo snel mogelijk op school aanmelden. Daar waar mogelijk worden de kinderen op een reguliere school geplaatst. Als dit niet mogelijk is, worden de kinderen in een schakelklas geplaatst. Schakelklassen zijn bedoeld voor kinderen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om regulier onderwijs te volgen. In een aparte groep wordt onderwijs aangeboden dat er op gericht is deze taalachterstand weg te werken, zodat de leerling daarna (weer) volledig deel kan nemen aan het reguliere onderwijs. In Lansingerland gaat het in 2016 in totaal om ongeveer 25 leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar en 12 leerlingen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar die worden verwacht.

De gemeentelijke verordening leerlingenvervoer bepaalt of de kinderen in aanmerking komen voor een vorm van leerlingenvervoer. Volgens de huidige verordening komen de kinderen tot 12 jaar in aanmerking voor taxivervoer naar de schakelklassen (bij een afstand van meer dan zes kilometer tussen woning en school). Jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar komen in principe niet voor leerlingenvervoer in aanmerking, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn.

6.2 Aandachtspunten rondom onderwijs

Vanwege de grote toestroom van vluchtelingen werd het steeds lastiger om de kinderen uit Lansingerland in de al bestaande schakelklassen te plaatsen. Steeds meer regiogemeenten “weten” de leerlingen uit omliggende gemeenten omdat zij de onderwijsplekken voor hun eigen leerlingen nodig hebben. Om deze reden zijn wij met de schoolbesturen in gesprek gegaan om voor de leerlingen uit Lansingerland een passende oplossing te vinden.

6.3 Doel en resultaat

Doel:

- Goed onderwijs voor asielgerechtigde kinderen waardoor zij zo snel mogelijk integreren.

Resultaat:

- Voorschoolse educatie op peuteropvanglocaties en kinderdagverblijven aanbieden aan peuters tussen 2 en 4 jaar om toekomstige onderwijsachterstanden te voorkomen.
- Onderwijsplekken in Lansingerland realiseren voor kinderen in het primair onderwijs die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om deel te kunnen nemen aan het reguliere onderwijs.
- Afspraken maken met de schoolbesturen voor het voortgezet onderwijs in Rotterdam zodat deze ook onderwijsplekken realiseren voor de leerlingen uit Lansingerland die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.

6.4 Plan van aanpak

Voorschoolse educatie (2-4 jaar)

Wij verwachten dat er jaarlijks ongeveer 15 peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar in Lansingerland worden gehuisvest. Het is van belang dat deze peuters zo spoedig mogelijk de Nederlandse taal gaan beheersen zodat zij zonder (grote) achterstanden kunnen doorstromen naar het basisonderwijs. De

peuteropvanglocaties (voormalige peuterspeelzalen) en diverse kinderdagverblijven bieden speciale voorschoolse educatieprogramma's aan om taalachterstanden aan te pakken. Het is de verwachting dat de asielgerechtigden over het algemeen een hoge opleiding in het land van herkomst hebben gehad. Hierdoor vielen hun kinderen buiten onze doelgroep voor voorschoolse educatie. Het college heeft op 13 oktober 2015 besloten om de doelgroep voor voorschoolse educatie uit te breiden zodat ook deze kinderen onder de doelgroep vallen.

Vanaf augustus 2015 betalen alle ouders een inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor 2 van de 4 dagdelen voorschoolse educatie op de peuteropvang. Dit geldt ook voor de asielgerechtigden. Wanneer een asielgerechtigde recht heeft op een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang (als zij een inburgerings- of re-integratie traject volgen) kunnen zij in sommige gevallen een aanvraag indienen voor een compensatie van deze ouderbijdrage via het Participatiebudget. Wanneer iemand in de laagste inkomenscategorie valt, bedraagt de ouderbijdrage ongeveer € 45,00 per maand. De overige 2 dagdelen worden volledig door de gemeente gesubsidieerd. Voor de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven geldt dat alleen ouders, die recht hebben op de kinderopvangtoeslag, hiervan gebruik kunnen maken. Zij betalen dan voor het aantal uren dat de opvang wordt afgenomen. Er worden dan geen extra dagdelen gesubsidieerd.

Primair onderwijs

Wij zijn met de schoolbesturen in gesprek gegaan over de mogelijkheden van een lokale schakelklas in Lansingerland. Scholengroep Holland is met een plan gekomen om een lokale schakelklas (genaamd taalklas) te realiseren in Bergschenhoek. De reden hiervoor was dat er in korte tijd 7 asielgerechtigde kinderen zich bij hen hadden aangemeld. Deze taalklas is begin december 2015 van start gegaan op de openbare basisschool Vuurvogel in Bergschenhoek. De taalklas is bedoeld voor alle asielgerechtigde leerlingen in Lansingerland vanaf groep 3 tot en met groep 8. Om te zorgen voor een zo snel mogelijke integratie melden de leerlingen zich aan op een school naar keuze in de buurt van hun huis. Het eerste jaar volgen zij in de ochtend taallessen in de taalklas in Bergschenhoek en in de middag volgen zij het onderwijs op hun 'eigen' school in de buurt van hun huis. Op dit moment berekent het schoolbestuur of de vergoedingen van het Rijk voldoende zijn om alle kosten rondom de taalklas te dekken. Als uit de financiële doorrekening van het schoolbestuur blijkt dat er extra middelen nodig zijn, is de gemeente bereid om in ieder geval voor 2016 subsidie te verstrekken voor deze taalklas. Deze subsidie wordt beschikbaar gesteld uit de onderbesteding van de Rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid.

Voortgezet onderwijs

Voor het onderwijs aan asielgerechtigde kinderen in de leeftijd 12 tot 18 jaar richten wij ons op de Internationale Schakelklassen in Rotterdam. Wij werken hierbij samen met het Samenwerkingsverband Koers VO. Binnen het samenwerkingsverband zijn diverse scholen in Rotterdam die zich hebben gespecialiseerd in het onderwijs aan leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. De gemeente Rotterdam heeft aangegeven dat er op korte termijn nog voldoende plaatsen beschikbaar zijn voor asielgerechtigde leerlingen uit Lansingerland. De scholen zien nog uitbreidingsmogelijkheden voor de lange termijn, waardoor de Lansingerlandse leerlingen waarschijnlijk ook in de toekomst gebruik kunnen blijven maken van Rotterdamse schakelklassen.

Leerlingenvervoer

De leerlingen die gebruik gaan maken van de taalklas in Bergschenhoek komen volgens de verordening leerlingenvervoer niet in aanmerking voor leerlingenvervoer, omdat de afstand van huis naar school minder dan 6 kilometer is. Het is voor deze doelgroep echter erg lastig om te reizen aangezien zij over het algemeen niet beschikken over een auto of fiets en daarnaast ook (nog) niet kunnen fietsen. Daarom heeft het college van B&W besloten om, op basis van de hardheidsclausule (artikel 23) van de verordening leerlingenvervoer, de asielgerechtigde leerlingen die in Berkel en Rodenrijs en Bleiswijk wonen toch taxivervoer toe te kennen naar de taalklas in Bergschenhoek. Gezien de afstand gaan wij ervan uit dat de leerlingen die in Bergschenhoek wonen in staat zijn om naar de taalklas te lopen.

Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheden om een fietsproject te starten voor asielgerechtigde leerlingen en hun ouders, zodat zij zo snel mogelijk leren fietsen. Zodra zij in staat zijn om zelf (of onder begeleiding van ouders/verzorgers) naar de taalklas te reizen, hebben ze geen recht meer op taxivervoer.

7 Financiën

In onderstaande paragrafen wordt aangegeven wat de kosten zijn voor de uitvoering van de maatregelen uit voorgaande hoofdstukken. Een deel van de maatregelen vindt plaats binnen de reguliere werkzaamheden. Hiervoor worden geen extra kosten gemaakt of is regulier begroot. Voor het deel van de maatregelen dat niet regulier begroot is en waarvoor geen dekking is gevonden, vragen we de gemeenteraad om een besluit over te nemen. De gevolgen hiervan worden verwerkt in de Voorjaarsnota 2016.

7.1 Wonen in Lansingerland

De afzonderlijke notitie ‘Alternatieve huisvesting asielgerechtigden Lansingerland’ bespreekt de sporen die onderzocht zijn om aan de huisvestingsvraag voor 2016 en erna te kunnen voldoen. Hierin zijn opties onderzocht op het gebied van tijdelijke huisvesting en definitieve huisvesting.

In tabel 1 en 2 uit bijlage 2 treft u een weergave aan van de te verwachten kosten die met deze voorstellen samenhangen. Tabel 1 verwijst naar de kosten als gevolg van de taakstelling (140 asielgerechtigden). Tabel 2 verwijst naar de kosten als gevolg van de versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden).

Samenvatting kosten bij uitvoeren taakstelling (140 asielgerechtigden):

In totaal verwachten we in 2016 een niet begrote extra uitgave van maximaal € 80.000. Deze kosten worden gemaakt binnen de grex Westpolder. Deze drukt op de algemene reserve en valt hiermee ten laste van de begroting. De vraag is of daadwerkelijk € 80.000 binnen de grex nodig is voor de versnelling, maar met dit bedrag houden we nu rekening.

Samenvatting kosten bij versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we een niet begrote extra uitgave van maximaal € 20.000. Deze kosten zijn voor de dekking van het exploitatietekort voor de Hergerborch en de investering voor de inrichting van de Hergerborch.

7.2 Participeren en inburgeren in Lansingerland

In tabel 3 en 4 uit bijlage 2 treft u de financiële overzichten van alle maatregelen en activiteiten die in het hoofdstuk over “Participeren en inburgeren in Lansingerland” aan de orde zijn geweest. We hebben twee tabellen opgenomen. Tabel 3 verwijst naar de kosten als gevolg van de taakstelling (140 asielgerechtigden). Tabel 4 verwijst naar de kosten als gevolg van de versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden).

Wettelijke verplichting, bestaand of nieuw beleid

De meeste maatregelen komen voort uit een verplichting of al bestaande kaders. Dat betekent dat we voor de meeste maatregelen geen keuze hebben. We zijn in deze notitie uitgegaan van het voortzetten van het bestaande beleid en geven per maatregel aan wat de verhoogde uitgaven zijn als gevolg van de instroom van 140 asielgerechtigden.

Samenvatting kosten bij uitvoeren taakstelling (140 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we in 2016 een niet begrote extra uitgave van € 249.700. Onderstaande opsomming licht dit toe:

1. We verwachten in 2016 € 1.328.033 aan verhoogde uitgaven;
2. Daarvan is € 922.3333 gedekt in de reguliere begroting 2016;
3. Dat betekent in totaal € 405.700 aan extra lasten;

4. Daarvan wordt € 156.000 door het rijk gecompenseerd;
5. Dat betekent dat we in totaal een niet begrote extra uitgave verwachten van € 249.700.

Samenvatting kosten bij versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we een niet begrote extra uitgave van € 160.896. Onderstaande opsomming licht dit toe:

1. We verwachten in 2016 € 916.896 aan verhoogde uitgaven;
2. Daarvan is € 0 gedekt in de reguliere begroting 2016;
3. Dat betekent in totaal € 916.896 aan extra lasten;
4. Daarvan wordt € 756.000 door het rijk gecompenseerd;
5. Dat betekent dat we in totaal een niet begrote extra uitgave verwachten van € 160.896.
6. Daarvan bestaat een deel uit lasten die naar voren zijn gehaald (uitgave in 2016 i.p.v. 2017). Dat betekent dat de begroting voor 2017 met € 84.416 minder extra wordt belast.

7.3 Naar school gaan in Lansingerland

In tabel 5 uit bijlage 2 treft u de financiële overzichten van alle maatregelen en activiteiten die in het hoofdstuk over “Naar school gaan in Lansingerland” aan de orde zijn geweest. Tabel 5 verwijst naar de kosten als gevolg van de taakstelling (140 asielgerechtigden).

Samenvatting kosten bij uitvoeren taakstelling (140 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we in 2016 een niet begrote extra uitgave van € 0. Onderstaande opsomming licht dit toe:

1. We verwachten in 2016 € 125.000 aan verhoogde uitgaven;
2. Daarvan is € 125.000 gedekt in de reguliere begroting 2016;
3. Dat betekent dat we in totaal een niet begrote extra uitgave verwachten van € 0.

Samenvatting kosten bij versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

In totaal verwachten we bij de versnelde huisvesting geen extra lasten op het onderdeel onderwijs. Van de 60 personen gaat het om 40 volwassen alleenstaanden en 20 personen in een gezinsverband. Van die 20 personen zullen ongeveer 4-6 kinderen zijn. Zij stromen in in de al bestaande taalklassen. Ook voor het leerlingenvervoer zal een versnelde huisvesting niet tot grote financiële problemen leiden.

7.4 Totaaloverzicht kosten 2016

In onderstaande tabel is weergegeven wat de totaalkosten zijn voor 2016. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen kosten voor de reguliere taakstelling en kosten voor de versnelde huisvesting.

Onderdeel	Niet begrote extra uitgaven 2016
Wonen	€ 80.000
Participeren en inburgeren	€ 249.700
Onderwijs	€ 0
Totaal bij taakstelling 140 asielgerechtigden	€ 329.700
Bij versnelde huisvesting - onderdeel wonen	€ 20.000
Bij versnelde huisvesting - onderdeel participeren en inburgeren	€ 160.896
Bij versnelde huisvesting - onderdeel onderwijs	€ 0
Totaal versnelde huisvesting 60 asielgerechtigden	€ 180.896
Totaal taakstelling + versnelde huisvesting	€ 510.596
Ontlasting begroting 2017 (naar voren gehaalde kosten)	€ 84.416
Netto kosten 2016	€ 426.180

Uit bovenstaande tabel zijn de kosten als volgt samen te vatten:

De niet begrote uitgaven in 2016 voor de taakstelling en de versnelde huisvesting komen neer op een bedrag van € 510.596. Daarvan bestaat € 84.416 uit naar voren gehaalde kosten. Deze kosten zullen de begroting in 2017 ontlasten. Dat betekent dat de netto kosten in 2016 voor de taakstelling en de versnelde huisvesting neerkomen op een bedrag van € 426.180. Hiervan bestaat € 329.700 uit kosten voor de taakstelling en een bedrag van 96.480 uit kosten voor de versnelde huisvesting.

7.5 Doorkijk naar 2017-2019

In de financiële overzichten hebben we een inschatting gemaakt van de extra uitgaven voor 2016 op basis van de prognose van 140 asielgerechtigden en 60 asielgerechtigden in verband met versnelde huisvesting. Op dit moment is onduidelijk wat er de jaren erna gaat gebeuren. Het lijkt er echter op dat ook in de jaren 2017 en verder er asielgerechtigden opgevangen moeten worden. Uitgaande van een aantal van 140 per jaar, zou dat betekenen dat er ieder jaar opnieuw minimaal € 249.700 extra nodig is om deze stroom een plek te kunnen geven. Deze inschatting vereist een grote inzet op participatie om voldoende mensen uit de bijstand te laten stromen. Het is echter de vraag in welke mate deze kosten zich gaan voordoen. Immers komen er minder asielgerechtigden dan zullen de kosten ook evenredig dalen. Daarnaast gaat bovenstaande raming er vanuit dat 0% van de asielgerechtigden een baan vindt en uit de bijstand kan. Ten slotte krijgt de gemeente ook BUIG-gelden voor bijstandsgerechtigden. In welke mate de BUIG-inkomsten zullen stijgen voor Lansingerland is op dit moment nog niet te duiden. Inmiddels heeft de staatssecretaris toegezegd dat gemeenten worden gecompenseerd hiervoor. In de meicirculaire van 2016 komt meer duidelijkheid hierover. Kortom, wanneer we ook de komende jaren asielgerechtigden moeten huisvesten, zullen we met extra kosten worden geconfronteerd die nog niet in de begroting zijn verwerkt. De hoogte van deze kosten is nu echter nog lastig te duiden en hangt af van een aantal nog niet bekende factoren.

8 Communicatie en omgeving

8.1 Algemene boodschap

Lansingerland voldoet aan de wettelijke verplichting en de taakstelling bij de huisvesting van asielgerechtigden. We maken in ons beleid geen onderscheid tussen asielgerechtigden en andere inwoners. Wel treffen we extra maatregelen om asielgerechtigden zo snel mogelijk te laten instromen in het reguliere beleid. Daarbij is maatwerk leidend.

8.2 Extern en intern draagvlak

Voor deze notitie hebben we een breed draagvlak gezocht. De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) is namens het college gevraagd om een advies te geven over de notitie. Dit advies hebben we verwerkt en meegenomen bij het opstellen van de notitie. Daarnaast hebben inloopavonden over mogelijke kleinschalige noodopvang plaatsgevonden in de drie kernen Berkel & Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk. De input die door inwoners tijdens deze avonden is gegeven, hebben we meegenomen in de notitie. Tenslotte hebben diverse maatschappelijke partners breed input gegeven voor de notitie, soms op het niveau van visievorming, soms bij de analyse van het probleem of de oplossing ervan. Denk hierbij aan 3B Wonen, huurdersvereniging Lansingerland, VluchtelingenWerk, Kwadraad, CJG, de scholen, de onderwijsbesturen en GGD.

Ook intern is veel samenwerking gezocht. De notitie is een co-productie tussen de afdeling Publiekszaken, Ruimtelijke Ontwikkeling en Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling met ook input van communicatie en veiligheid.

8.3 Omgevingsanalyse

Het verschil van leefstijl en levensovertuiging is een aandachtspunt voor de hele aanpak. We zijn scherp op signalen van maatschappelijke onrust, verscherpte tegenstellingen, polarisatie en radicalisering. Deels zijn we daarbij afhankelijk van meldingen en signalen uit ons netwerk om knelpunten helder te krijgen. Daarvoor is het belangrijk om een stevig netwerk te hebben en te onderhouden.

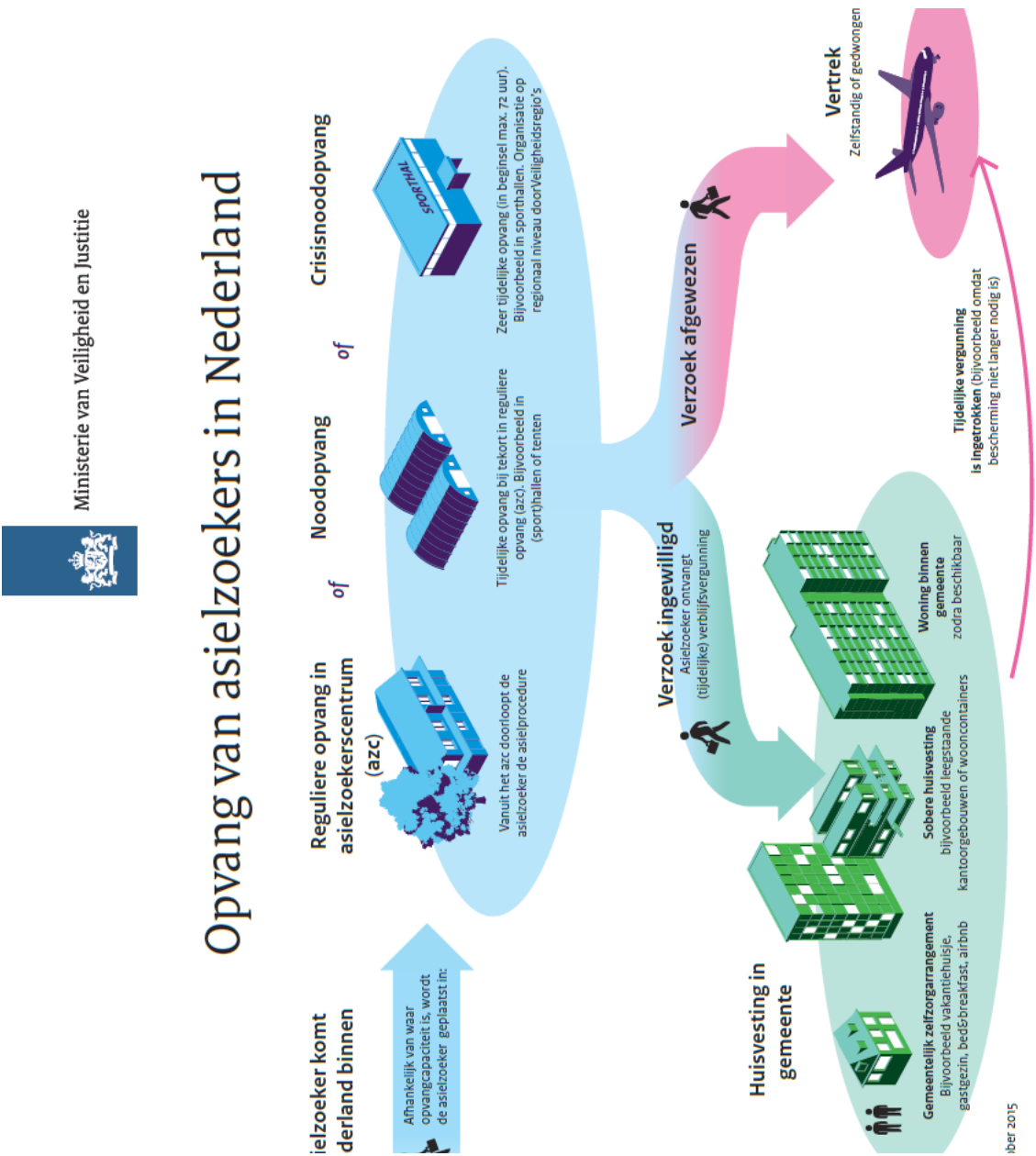
We monitoren continu de media in Lansingerland. Dat wil zeggen dat twitter, de kranten, facebook en andere vormen van media in de gaten worden gehouden. Het team van communicatie heeft verscherpt aandacht om tijdig signalen op te vangen als het gaat om asielzoekers en asielgerechtigden. Mocht de monitoring of omgevingsanalyse daar aanleiding toe geven dan wordt bekeken of en hoe er we gaan communiceren.

8.4 Communicatie

Voor inwoners en maatschappelijke partners maken we een factsheet met de belangrijkste gegevens over asielgerechtigden. Hierin zullen we ook een samenvatting van dit plan opnemen. Bij de implementatie van de visie en op het moment dat de acties uit dit plan worden uitgevoerd, zal veelvuldig contact worden gezocht met de betreffende partners. Naast afstemming en communicatie met de samenwerkingspartners zoals VluchtelingenWerk en 3B Wonen, proberen we het onderwerp zoveel mogelijk te agenderen binnen al bestaande overlegstructuren.

Voor de ingebruikname van de Hergerborch wordt in samenwerking met 3B Wonen een apart communicatieplan opgezet, omdat we inwoners in een vroeg stadium willen betrekken en informeren. Ook is een communicatieplan gemaakt om inwoners te vragen of zij interesse hebben in het Gemeentelijke Versnellings Arrangement, bijvoorbeeld als zij een B&B aan huis hebben.

Bijlage 1: Proces opvang van asielzoekers in Nederland

Bijlage 2: Financiële toelichting

A. Onderdeel Wonen

Tabel 1: Financieel overzicht bij uitvoering taakstelling (140 asielgerechtigden)

	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016	Regulier in de begroting 2016	Dekking
1	Gebruik maken van reguliere woningvoorraad 3B Wonen	Geen	N.v.t.	N.v.t.
2	Toevoegen sociale woningbouw conform woningbouwplanning	Geen	N.v.t.	N.v.t.
3	Extra/versnelde nieuwbouw sociale woningvoorraad in Westpolder Deelplan 4	€ 80.000	N.v.t.	N.v.t.
	Extra lasten	€ 80.000		
	Dekking	€ 0		
	Totaal niet begrote extra uitgave	€ 80.000		

Toelichting bij punt 3 Voorinvestering Westpolder:

Het bedrag van € 80.000 is als volgt opgebouwd:

1. Rentecomponent (saldo van de extra rente die moet worden betaald doordat eerder geïnvesteerd moet worden in infrastructuur dan voorzien. Daar staat tegenover dat ook eerder inkomsten worden ontvangen, maar per saldo resteert nog een extra rentepost van circa € 50.000) .
2. Inefficiency kosten: dit heeft te maken met de extra inhuur die moet worden gedaan, omdat voor dit extra project geen capaciteit voldoende beschikbaar is. Inhuur is duurder dan eigen personeel.

Tabel 2: Financieel overzicht bij uitvoering versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016	Regulier in de begroting 2016	Dekking
1	Hergerborch	€ 20.000	€ 0	€ 0
	Extra lasten	€ 20.000		
	Dekking	€ 0		
	Totaal niet begrote extra uitgave	€ 20.000		

B. Onderdeel participeren en inburgeren

Wettelijke verplichting, bestaand of nieuw beleid

Maatregel 2 en 14 betreffen wettelijke verplichtingen.

Maatregel 1, 3 t/m 8, 10, 12, 13 en 15 betreffen bestaand beleid.

Maatregel 9 en 11, inzet tolken en administratie training, betreffen nieuw beleid.

Tabel 3: Financieel overzicht bij uitvoering taakstelling (140 asielgerechtigden)

Taakstelling 2016: 140 asielgerechtigden				
	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016	Regulier in de begroting	Dekking
		€		€
1	Verhoogde uitgaven Publiekszaken: extra 0,5 fte bij PZ (afhandeling extra aanvragen bijstandsuitkeringen, technisch budgetbeheer, maken ondersteunings- plannen, maatregelen participatie en monitoren inburgering)	52.333	ja, dekking via stelpost groei	52.333
2	Verhoogde uitgaven bijstandsuitkeringen	1.092.000	deels	936.000
3	Verhoogde uitgaven inrichtings- en stofferingskosten	56.000	nee	0
4	Verhoogde uitgaven overbruggings- krediet	65.500	nee	0
5	Verhoogde uitgaven collectieve zorgverzekering	25.000	nee	0
6	Verhoogde uitgaven fondsen voor de jeugd	20.000	nee	0
7	Verhoogde uitgaven individuele bijzondere bijstand	25.000	nee	0
8	Verhoogde uitgaven gemeentelijke kwijtschelding	32.000	nee	0
9	Extra inzet tolken	25.000	nee	0
10	Verhoogde uitgaven maatschappelijke begeleiding	45.000	nee	0
11	Administratietraining	30.000	nee	30.000
12	Participatietrajecten	0	regulier beleid	0
13	Taal training	0	Ja, in subsidiebudget	0
14	Verhoogde uitgaven Jeugdhulp	23.500	nee	0
15	Verhoogde uitgaven toegang (Kwadraad en CJG)	50.000	nee	0
16	Verhoging bijdrage voor maatschappelijke begeleiding en participatieverklaring (vanaf 16 jaar)	-213.300	ja	-96.000
		<u>1.328.033</u>		<u>922.333</u>
	Extra lasten			405.700
	Compensatie door rijk			156.000
	Totaal niet begrote extra uitgaven in 2016			249.700

Toelichting bij arceringen:

Geel = Gele posten betreffen voor 2016 neutrale posten. In het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom van 27-11-2015 is afgesproken dat het Rijk € 50 miljoen beschikbaar stelt ter compensatie van de verhoogde instroom aan uitkeringen binnen de Participatiewet. Daarnaast kan in 2016 een beroep gedaan worden op de Incidenteel Aanvullende Uitkering (IAU). Bovengenoemde afspraak en regeling leiden ertoe dat de extra uitkeringslasten voor 2016 naar verwachting gecompenseerd zullen worden. De IAU is vanaf 2017 afgeschaft. Ook is nog niet bekend of het Rijk de verhoogde instroom aan uitkeringen binnen de Participatiewet in 2017 gaat compenseren.

Toelichting bij tabel 3:

1. Berekening op basis van de huidige loonkosten. $0.5 \text{ fte} \times 1350 \text{ uur} \times € 77,53 \text{ uurtarief Publiekszaken} = € 52.333$.
2. Een bijstandsuitkering kost ongeveer € 19.500,- per jaar voor een gezin en € 15.000 voor een alleenstaande. Dit is inclusief alle interne kosten. In de berekening is uitgegaan van 140 nieuwe asielgerechtigden in 2016. Niet al deze uitkeringsgerechtigden ontvangen ook daadwerkelijk een uitkering. Denk bijvoorbeeld aan inwonende kinderen. Per huishouden wordt er één uitkering verstrekt. Er wordt gerekend met een factor om dit te berekenen. In de afgelopen jaren is gerekend met een factor 0,4. Dat betekent dat 40% van de asielgerechtigden die zich vestigen in Lansingerland ook daadwerkelijk een uitkering ontvangen. Uitgaande van 140 asielgerechtigden en een factor 0,4, komen we uit op 56 uitkeringen in 2016. Het is natuurlijk mogelijk dat er een andere verdeling komt in de instroom, waardoor er een hoger percentage asielgerechtigden ook een bijstandsuitkering ontvangt. De verdeling wordt anders naarmate er meer alleenstaande asielgerechtigden komen. Het is mogelijk dat de voorlopige Buig-beschikking 2016 naar boven wordt aangepast, zodat we ook meer inkomsten gaan ontvangen.
In de begroting 2016 is rekening gehouden met 48 extra uitkeringen als gevolg van de instroom van 98 asielgerechtigden (deze aantallen zijn berekend op basis van de toen bekende gegevens). Dat betekent dat een deel van deze kosten (48 uitkeringen van de 56) al in de begroting voor 2016 is verwerkt.
3. Er wordt bijzondere bijstand verstrekt voor stoffering en inrichting van de woning. Dit gaat om een totaal van ongeveer € 5.000,- per gezin, totaal € 280.000. De inrichtingskosten zijn echter een lening. Dat betekent dat er ongeveer € 4.000,- per gezin, totaal € 224.000, moet worden terugbetaald. Dit wordt vanaf de eerste maand dat een bijstandsuitkering wordt ontvangen gedaan met een bedrag van € 80,- of € 100,-. Na 5 jaar wordt het restant kwijtgescholden. Kosten voor 2016 betreffen € 56.000 niet verhaalbare kosten.
4. Het overbruggingskrediet is ongeveer één maand uitkering per huishouden. Dat betekent dat als er een eenpersoonshuishouden is, er € 960,- wordt verstrekt. Bij een huishouden waar twee mensen een uitkering ontvangen, gaat dit om € 1.372,-. In het kostenoverzicht is rekening gehouden met een gemiddelde hiervan. Dat is een bedrag van € 1.166,-. Dit bedrag is een gift.
5. Gebaseerd op 90 volwassenen die gebruik maken van het Lightpakket. Wij betalen hier per maand € 20,- voor aan een bijdrage in de premie. $€ 20,- \times 12 \times 90 = € 21.600,-$ De inschatting is dat de uiteindelijke kosten iets hoger uitvallen, omdat er ook asielgerechtigden zullen zijn die gebruik maken van een zwaarder pakket, waarbij onze gemeentelijke bijdrage hoger is.
6. Met 90 volwassenen onder de 140 asielgerechtigden is er sprake van 50 kinderen. Deze kinderen kunnen een beroep doen op het Jeugd Sportfonds en op Stichting Leergeld. We gaan ervanuit deze kinderen daadwerkelijk gebruik maken van deze fondsen (baby's komen bijvoorbeeld niet in aanmerking). In totaal rekenen we hier op een gemiddeld bedrag van € 400,- per kind voor alle fondsen samen. $€ 400,- \times 50 = € 20.000$.
7. We gaan er hierbij vanuit dat 50 personen/huishoudens gebruik maken van bijzondere bijstand, gemiddeld ter hoogte van € 500,-. $€ 500,- \times 50 = € 25.000,-$.
8. We rekenen hier ook weer met zesenvijftig huishoudens (factor $0,4 \times 140$). Per huishouden kun je een kwijtschelding krijgen van de rioolheffing van zo'n € 220,- per jaar. Daarbovenop kun je een

- kwijtschelding krijgen voor de afvalstoffenheffing. De hoogte hiervan hangt af van de samenstelling van het huishouden. We rekenen met een gemiddelde van € 570,-. ($€ 350,- + € 220,-$) $\times 56 = € 32.000,-$
9. De verwachting is dat er ongeveer 56 ondersteuningsplannen moeten worden opgesteld (bij een factor 0,4). Een tolk kost gemiddeld € 80 per uur (ex. btw). Als voor elk ondersteuningsplan en de daaropvolgende gesprekken gemiddeld 4 uur nodig is voor de inzet van een tolk, kom je uit op een bedrag van € 18.000 ($56 \times 4 \times € 80$). Het resterende bedrag is nodig voor bijvoorbeeld het CJG, Kwadraad of Welzijn Lansingerland die als toegangspartijen ook een rol hebben bij de begeleiding van de asielgerechtigde (kinderen).
 10. In de huidige subsidieaanvraag van VluchtelingenWerk is rekening gehouden met 110 begeleidings-trajecten. Op basis van de prognose van 140 asielgerechtigden moeten we rekening houden met 30 extra trajecten (waarvan 10 trajecten voor kinderen en 20 trajecten voor volwassenen). Daarmee kom je op extra kosten van $10 \times € 900$ en $20 \times € 1.800$. Dat is een totaal van € 45.000.
 11. Met deze uitgave hebben we rekening gehouden in het subsidiebudget.
 12. Aan deze maatregelen zijn geen extra kosten verbonden.
 13. Aan deze maatregelen zijn geen extra kosten verbonden.
 14. We hebben geprobeerd een inschatting te maken van de extra kosten voor Jeugdhulp. Op basis van het objectieve verdeelmodel van het Rijk zijn de zorgkosten voor Jeugdhulp per inwoner € 168,-. Bij een instroom van 140 asielgerechtigden verwachten we een stijging van het zorggebruik voor de jeugdhulp in totaal $140 \times € 168 = € 23.500$. Een kanttekening bij de berekening is dat we weten dat een specialistisch traject een gemiddelde kostprijs heeft van € 100.000. Hier houden we nu geen rekening mee.
 15. Doordat meer inwoners gebruik zullen maken van de toegang tot ondersteuning, rekenen we ook extra uitgaven aan Kwadraad en CJG. Niet alleen voor het maken van de ondersteuningsplannen, ook voor het leveren van extra begeleiding.
 16. In het Bestuursakkoord is afgesproken dat gemeenten i.p.v. € 1.000 per asielgerechtigde, € 2.370 per asielgerechtigde krijgt.

Tabel 4: Financieel overzicht bij uitvoering versnelde huisvesting (60 asielgerechtigden)

In onderstaande tabel staan 2 kolommen. In de linkerkolom staan de kosten voor 20 asielgerechtigden, vertaald naar 8 gezinnen. In de rechterkolom staan de kosten voor 40 asielgerechtigden, vertaald naar 40 alleenstaanden (Hergerborch). Dit onderscheid is gemaakt omdat het bij de berekening van de kosten uitmaakt of je onderdeel uitmaakt van een gezin of alleenstaand bent (bijvoorbeeld bij de berekening van bijstandskosten).

Versnelde huisvesting: 60 extra asielgerechtigden							
		20 extra asielgerechtigden, 8 gezinnen			40 extra asielgerechtigden, alleenstaanden		
	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016 €	Regulier in de begroting	Dekking €	Kosten 2016 €	Regulier in de begroting	Dekking €
1	Verhoogde uitgaven Publiekszaken: extra 0,5 fte bij PZ (afhandeling extra aanvragen bijstandsuitkeringen, technisch budgetbeheer, maken ondersteunings- plannen, maatregelen participatie en monitoren inburgering)	0	nvt	0	0	nvt	0
2	Verhoogde uitgaven bijstandsuitkeringen	156.000	nee	0	600.000	nee	0
3	Verhoogde uitgaven inrichtings- en stofferingskosten	8.000	nvt	0	40.000	nee	0
4	Verhoogde uitgaven overbruggings- krediet	10.976	nee	0	38.400	nee	0
5	Verhoogde uitgaven collectieve zorgverzekering	3.840	nee	0	9.600	nee	0
6	Verhoogde uitgaven fondsen voor de jeugd	1.600	nee	0	0	nee	0
7	Verhoogde uitgaven individuele bijzondere bijstand	4.000	nee	0	20.000	nee	0
8	Verhoogde uitgaven gemeentelijke kwijschelding	4.560	nee	0	22.800	nee	0
9	Extra inzet tolken	2.560	nee	0	12.800	nee	0
10	Verhoogde uitgaven maatschappelijke begeleiding	32.400	nee	0	72.000	nee	0
11	Administratietraining	0	nee	0	0	nee	0
12	Participatietrajecten	0	regulier beleid	0	0	regulier beleid	0
13	Taal training	0	Ja, in subsidiebudget	0	0	Ja, in subsidiebudget	0
14	Verhoogde uitgaven Jeugdhulp	3.360	nee	0	6.720,0	nee	0
15	Verhoogde uitgaven toegang (Kwadraad en CJG)	0	nee	0	0	nee	0
16	Verhoging bijdrage voor maatschappelijke begeleiding en participatieverklaring (vanaf 16 jaar)	-37.920	nee	0	-94.800	nee	0
		<u>189.376</u>		0	<u>727.520</u>		0
	Totaal extra lasten						916.896
	Compensatie door rijk						756.000
	Niet begrote lasten, uitgave in 2016 i.p.v. 2017					84.416	84.416
	Niet begrote extra uitgaven in 2016					76.480	76.480
	Totaal 2016 extra uitgaven					160.896	

Toelichting bij arceringen:

Geel = Gele posten betreffen voor 2016 neutrale posten. In het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom van 27-11-2015 is afgesproken dat het Rijk € 50 miljoen beschikbaar stelt ter compensatie van de verhoogde instroom aan uitkeringen binnen de Participatiewet. Daarnaast kan in 2016 een beroep gedaan worden op de Incidenteel Aanvullende Uitkering (IAU). Bovengenoemde afspraak en regeling leiden ertoe dat de extra uitkeringslasten voor 2016 naar verwachting gecompenseerd zullen worden. De IAU is vanaf 2017 afgeschaft. Ook is nog niet bekend of het Rijk de verhoogde instroom aan uitkeringen binnen de Participatiewet in 2017 gaat compenseren.

Groen = Groen gemarkeerde posten zijn bedragen die je eerder uitgeeft, maar in feite niet extra. Deze kosten had je anders in 2017 gehad.

Oranje = Oranje gemarkeerde posten geef je in 2016 extra uit doordat je 60 statushouders meer opneemt in 2016 dan de taakstelling voor 2016.

Toelichting bij berekeningen uit tabel 4:

De bedragen uit deze tabel zijn op dezelfde manier opgebouwd als in tabel 3.

C. Onderdeel onderwijs

Tabel 5: Financieel overzicht bij uitvoering taakstelling (140 asielgerechtigden)

	Maatregelen/activiteit	Kosten 2016	Regulier in de begroting 2016	Dekking
1	Voorschoolse educatie	€ 35.000	€ 35.000	Onderbesteding OAB middelen Vanaf 2017 niet meer
2	Primair onderwijs	€ 50.000	€ 95.000	Onderbesteding OAB middelen Vanaf 2017 niet meer
3	Leerlingenvervoer	€ 40.000	€ 50.000	Budget voor leerlingenvervoer
4	Voortgezet onderwijs	€ 0	€ 0	Geen
	Totaal	€ 125.000	€ 180.000	

Toelichting bij berekeningen uit tabel 5:**1. Voorschoolse educatie**

De kosten voor het uitbreiden van de doelgroep voor voorschoolse educatie bedraagt jaarlijks ongeveer € 35.000,-. De werkelijke kosten zijn afhankelijk van het feitelijke gebruik. Deze kosten kunnen voor het jaar 2016 gedekt worden uit de onderbesteding van de Rijksbijdrage voor Onderwijsachterstanden. Deze middelen zijn geormerkt geld en moeten wij besteden aan onderwijsachterstanden. Indien het niet

volledig wordt besteed moet er worden afgerekend met het Rijk. Vanaf 2017 verandert het Rijksbeleid en de verdeling van de Rijksmiddelen. Het is nog onzeker welk bedrag vanaf 2017 beschikbaar is.

2. Primair onderwijs

Ook de kosten voor het realiseren of inkopen van onderwijsplekken in het basisonderwijs kunnen gedekt worden uit de onderbesteding Rijksbijdrage voor Onderwijsachterstanden. De kosten voor het realiseren of inkopen van deze onderwijsplekken zijn nog niet bekend maar wij houden een schatting van € 50.000,- aan.

3. Leerlingenvervoer

De huidige taxikosten (normbedrag per 1 januari 2016) bedragen gemiddeld € 3.077,29 per leerling per jaar. Uitgaande van een gemiddeld aantal leerlingen van 25 per jaar zou dit maximaal € 76.932,25 per jaar kosten. Dit bedrag is een indicatie, omdat we in ons contract leerlingenvervoer niet met een vast bedrag per leerling werken. Bij een leerlingenstijging of -daling tot 5% vindt namelijk geen verrekening plaats. Het exacte bedrag van de taxikosten voor de leerlingen van de Taalklas is daardoor niet aan te geven. Het gemiddelde bedrag per leerling per jaar is overigens het afgelopen jaar vrij gelijk gebleven: tussen € 3.075,- en € 3.120,- per leerling per jaar. Daarmee lijkt het bedrag van maximaal € 76.932,25 op basis van het huidige contract met DVG een goede indicatie te zijn. De kinderen komen echter gespreid over het jaar in Lansingerland wonen. Dit betekent dat deze kinderen niet het volledige jaar taxivergoeding nodig hebben. Ook zullen deze kinderen niet allemaal in Bleiswijk en Berkel en Rodenrijs komen wonen. De kinderen uit Bergschenhoek hebben namelijk geen recht op taxivervoer. Daarnaast gaan wij een fietsproject starten om de kinderen en ouders zo spoedig mogelijk te leren fietsen, waarna taxivervoer niet meer nodig is. Rekening houdend met bovenstaande verwachten wij dat de vervoerskosten ongeveer € 40.000,00 bedragen in 2016. In 2015 hebben wij ongeveer € 50.000,00 minder uitgegeven aan leerlingenvervoer dan begroot. Het beschikbare budget in 2016 is gelijk aan 2015. Om deze reden verwachten wij dat de extra vervoerskosten voor de asielgerechtigde leerlingen gedekt kunnen worden uit de middelen voor leerlingenvervoer.

4. Voortgezet onderwijs

De Rijksbijdrage voor Onderwijsachterstanden kan niet ingezet worden voor het inkopen van onderwijsplekken in het Voortgezet onderwijs. De scholen krijgen middelen van het Rijk om deze onderwijsplekken te realiseren. Het is nog niet bekend of er, naast deze bijdrage van het Rijk, nog gemeentelijke middelen nodig zijn.

Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland

Auteur: Amke Zevenbergen

Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling

Versienummer: 1.1

Datum: 28 januari 2016

Corsanummer: T15.16412

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Inleiding	3
2 Analyse wachttijd sociale huurwoningen	4
2.1 Verschillende woningzoekenden	4
2.2 Aantal actief woningzoekenden sociale huurwoningen Lansingerland.....	4
2.3 De gemiddelde wachttijd van actief woningzoekenden.....	5
2.4 Conclusie wachttijd.....	5
3 Mogelijke maatregelen wachttijd sociale huurwoningen.....	6
3.1 Beter benutten van de bestaande sociale huurvoorraad (beschikbaarheid vergroten).....	6
3.2 Toewijzingsbeleid beschikbare sociale huurwoningen.....	6
3.2.1 Passend toewijzen.....	6
3.2.2 Effectiever toewijzen.....	7
3.3 Uitbreiding sociale huurwoningvoorraad	7
3.4 Beperken afname sociale huurvoorraad.....	7
3.5 Alternatieve huisvesting van urgente doelgroepen	7
3.6 Monitoring.....	8

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het voorjaar van 2015 vroeg de directeur van woningbouwcorporatie 3B Wonen aandacht voor toename van de wachttijd voor woningzoekenden. Door een lage mutatiegraad van de sociale huurwoningen in Lansingerland en een toenemende vraag naar deze woningen door urgenten en asielgerechtigden zou de wachttijd van gemiddeld bijna 6 jaar fors gaan toenemen. Tijdens de raadsbehandeling van de nieuwe woonvisie van de gemeente op 9 juli werd de eerder genoemde wachttijd van bijna 6 jaar door 3B Wonen genuanceerd. Desondanks is vanwege het toenemende aantal te huisvesten asielgerechtigden verzocht om een notitie. Deze zou een analyse van de huidige wachttijd van sociale huurwoningen in Lansingerland moeten bevatten en een plan van aanpak.

1.2 Inleiding

Net als in de rest van Nederland geeft de gemeente Lansingerland aan dat het steeds moeilijker wordt om statushouders en andere urgenten te huisvesten, omdat er al lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen voor hun eigen inwoners zijn. De landelijke gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning is ongeveer acht à tien jaar. In de sociale huurwoningvoorraad in Lansingerland van (of beheerd door) woningcorporatie 3B Wonen vinden jaarlijks 5 tot 6% mutaties plaats¹. Concreet betekent dit dat er tussen de 230 en 260 woningen (vooral eengezinswoningen) per jaar vrijkomen voor nieuwe huurders. In 2014 en 2015 zijn er in Lansingerland gemiddeld 245 sociale huurwoningen vrijgekomen.

Zoals in de notitie over de alternatieve huisvesting van asielgerechtigden (T15.16559) is aangegeven vraagt het huisvesten van circa 140 personen in 2016 minstens om 35 sociale huurwoningen. Daarnaast is vanuit het COA en de Veiligheidsregio gevraagd in 2016 60 versneld asielgerechtigden te huisvesten in plaats van het realiseren van 60 opvangplaatsen voor vluchtelingen. Voor 2016 ligt hiermee de focus op het huisvesten van 200 personen. In 2017 zullen deze 60 in mindering worden gebracht op de taakstelling van dat jaar. Samen met de toenemende vraag van andere urgenten heeft dit dus impact op het aantal beschikbare sociale huurwoningen voor de reguliere woningzoekende. Deze notitie gaat dieper in op de vraag hoe lang de daadwerkelijke wachttijd in Lansingerland is en of deze verder zou kunnen afnemen. Daarnaast worden de maatregelen besproken die er voor kunnen zorgen dat de wachttijd voor sociale huurwoningen niet verder c.q. minder hard zal toenemen.

¹ In 2014 5,3% en in 2015 5,75%

2 Analyse wachttijd sociale huurwoningen

2.1 Verschillende woningzoekenden

In de eerder genoemde wachttijd van gemiddeld bijna 6 jaar is geen onderscheid gemaakt tussen actief en passief woningzoekenden, geen onderscheid gemaakt tussen woningzoekenden die een woonwens hebben en al beschikken over een zelfstandige woning (koop of huur) en woningzoekenden die een woonbehoefte hebben. Dit zijn woningzoekenden die voor het eerst op zichzelf gaan wonen vanuit o.a. een thuissituatie of studentenhuysvesting. Zo gaf 3B Wonen op 9 juli 2015 aan²:

- 'Veel senioren schrijven zich uit voorzorg in en hebben op papier lange wachttijden. Ze wachten op hun ultieme woonwens of reageren pas op een woning wanneer dit vanuit hun persoonlijke situatie noodzakelijk wordt geacht i.v.m. met fysieke beperkingen;'
- 'Veel jongeren schrijven zich vanaf hun 18e jaar in als woningzoekende. Dit wordt hen geadviseerd door de gemeente wanneer zij een pakket informatie ontvangen over nog een aantal rechten en plichten. Deze jongeren gedragen zich de eerste jaren van hun wachttijd als passief woningzoekende. Veelal na afronding van hun studie en het vinden van een baan worden zij een actief woningzoekende. De reële wachttijd is dus veel korter. Concreet: recent is aan een woningzoekende van 22 jaar een sociale huurwoning toegewezen;'
- 'Voor het nieuwbouwproject Huis de Haas hebben we vier keer moeten adverteren voordat we alle 44 sociale huurappartementen hadden verhuurd;'
- 'Locatie Koetsveldstraat (29 sociale huurappartementen voor senioren) gaan we nu voor de derde keer adverteren;'
- Een grote eengezinswoning in Bleiswijk is pas door kandidaat 40 geaccepteerd.

2.2 Aantal actief woningzoekenden sociale huurwoningen Lansingerland

Het aantal woningzoekenden (uit Lansingerland en daarbuiten) dat over langere termijn³ (actief en passief bij elkaar) reageert op sociale huurwoningen in Lansingerland is: 1949. Eind 1e kwartaal 2015 waren dat er 1879. (info notitie "*Kans van slagen, tabellenoverzicht monitor woonruimteverdeling 1e kwartaal 2015*"). Van deze 1.879 woningzoekenden hadden er 54 een inkomen boven de € 34.911,-, 1.696 een inkomen tot € 34.912,- en is van 129 woningzoekenden het inkomen onbekend.

Om een goed beeld te krijgen van de gemiddelde wachttijd van woningzoekenden om een sociale huurwoning in Lansingerland te krijgen, is het belangrijk om te kijken naar het aantal actief woningzoekenden. Om dit aantal te verkrijgen zijn de woningzoekenden naar woningen in Lansingerland over de afgelopen 1 ½ jaar (periode 1 januari 2014 tot en met 30 juni 2015) via Woonnet-Rijnmond geselecteerd⁴. Hieruit kwamen ruim 4.000 woningzoekenden.

De volgende selectiecriteria zijn vervolgens gehanteerd:

- Minstens 5 reacties op woningen in Lansingerland;
- Woningzoekenden uit het buitenland (Frankrijk, Duitsland en Curaçao) zijn niet meegenomen;
- Woningzoekenden uit Limburg, Friesland, Groningen en Drenthe zijn alleen meegenomen indien zij in de afgelopen zes maanden hebben gereageerd.

Hieruit volgt dat er per 1 juli 2015 **1134 geslaagde actief woningzoekenden** naar sociale huurwoningen in Lansingerland waren. Van deze 1134 actief woningzoekenden komen er 344 uit Lansingerland en 790 uit de regiogemeenten en overige gemeenten.

² Tekst van 3B Wonen tijdens inspraak over Woonvisie raadsvergadering d.d. 9 juli 2015

³ Gemiddelde van periode 2008 t/m eerste kwartaal 2015

⁴ Onderzoek 3B Wonen op basis van data Woonnet Rijnmond

De 344 actief woningzoekenden uit Lansingerland zijn onderverdeeld in:

183 uit Berkel & Rodenrijs;

92 uit Bergschenhoek;

69 uit Bleiswijk.

2.3 De gemiddelde wachttijd van actief woningzoekenden

De gemiddelde wachttijd van de actief woningzoekenden die reageerden op huurwoningen in Lansingerland bedraagt 3 jaar en 5 maanden. De gemiddelde wachttijd voor een starter bedraagt 3 jaar en één maand en voor een doorstromer 3 jaar en 7 maanden. De wachttijd voor woningzoekenden die in Bleiswijk willen wonen, bedraagt 3 jaar. Voor de andere kernen iets langer. Een extra nuance hierop is de acceptatiegraad. De acceptatiegraad van geadverteerde sociale huurwoningen blijkt 1 op 4 te zijn. Dus gemiddeld wordt pas aan kandidaat nummer vier een woning verhuurd.

2.4 Conclusie wachttijd

Kijkende naar het landelijk gemiddelde van de algemene wachttijd van gemiddeld circa 9 jaar, dan zit Lansingerland er met gemiddeld bijna 6 jaar beduidend onder. Als er dan ook nog eens wordt gekeken naar de actief woningzoekenden naar sociale huurwoningen in Lansingerland, dan blijkt dat de gemiddelde wachttijd 3 jaar en 5 maanden is. Hierbij hebben starters een iets kortere wachttijd dan doorstromers. Overigens zal de landelijke wachttijd waarschijnlijk ook lager uitvallen wanneer ingezoomd wordt op de actief woningzoekenden. Het landelijke beeld geeft geen aanleiding om forse inspanningen te doen om de wachttijd drastisch te verkorten. Wel is het van belang dat deze wachttijd niet substantieel zal toenemen door de toename van woningtoewijzing aan diverse urgente woningzoekenden. In het volgende deel van deze notitie wordt ingegaan op de mogelijke maatregelen die er voor Lansingerland zijn om dit te bewerkstelligen.

3 *Mogelijke maatregelen wachttijd sociale huurwoningen*

Om de wachttijd voor een sociale huurwoning niet substantieel te laten toenemen zijn er de volgende maatregelen mogelijk:

1. Beter benutten van de bestaande sociale huurvoorraad (beschikbaarheid vergroten);
2. Toewijzingsbeleid beschikbare sociale huurwoningen;
3. Uitbreiding sociale huurwoningvoorraad;
4. Beperken afname sociale huurvoorraad;
5. Alternatieve huisvesting van urgente doelgroepen.

Deze maatregelen sluiten aan op de in juli 2015 vastgestelde Woonvisie Lansingerland 2015-2020 en de bijbehorende uitvoeringsmaatregelen. Hieronder volgt een nadere toelichting op de genoemde maatregelen:

3.1 Beter benutten van de bestaande sociale huurvoorraad (beschikbaarheid vergroten)

Afhankelijk van de gebruikte (financiële) definitie voor de primaire doelgroep die (passend) gehuisvest moet worden in een sociale huurwoning, wordt ongeveer een kwart van de sociale huurwoningen in Lansingerland bewoond door huurders die “scheefwonen” op basis van hun inkomen. Het aantal sociale huurwoningen van corporaties in Lansingerland bedraagt circa 4.300 woningen (1-1-2015). Dat betekent dus dat er potentieel heel wat woningen nog bij de primaire doelgroep terecht zouden kunnen komen. Daarnaast kan er ook sprake zijn van “scheefwonen” als men qua huishoudgrootte niet past in de betreffende huurwoning.

Momenteel loopt er in overleg met de gemeente een aantal kleinschalige projecten van de corporatie om het scheefwonen aan te pakken. In de prestatieafspraken van 2016 zullen deze maatregelen worden uitgewerkt en vastgesteld. Zo probeert 3B Wonen alleenstaande senioren en “emptynesters” te verleiden door te stromen van hun grote eengezinswoning naar een gelijkvloerse woning. Het huurprijsverschil is vaak een drempel. Door één op één gesprekken en mensen een woonlastenberekening voor te leggen en de huurverhoging te matigen, probeert de corporatie hen over de streep te trekken.

Huurders die op basis van hun inkomen scheef wonen zijn moeilijker te verleiden om te verhuizen naar een voor hen passende woning. De inkomensafhankelijke huurverhoging die sinds een aantal jaren geldt, laat nauwelijks of geen hogere mutatiegraad zien. Wel blijkt het effectief om mensen die een sociale huurwoning achterlaten in Lansingerland voorrang te geven bij koopwoningprojecten in het sociale en/of starterssegment. De afgelopen tijd heeft 3B Wonen aan twee projecten meegewerkt (met een MGE-constructie) waardoor er 20 sociale huurders een woning hebben gekocht en een sociale huurwoning vrij maakten voor nieuwe woningzoekenden. De komende jaren zal - waar mogelijk - weer gebruik worden gemaakt van deze voorrangsregeling bij nieuwbouw koopwoningen (sociaal + starterssegment).

3.2 Toewijzingsbeleid beschikbare sociale huurwoningen

3.2.1 Passend toewijzen

Met ingang van 1 januari 2016 geldt een nieuwe regeling van minister Blok: Passend toewijzen. Dit betekent dat woningcorporaties per 1 januari 2016 ten minste 80% moeten toewijzen aan een inkomensgroep tot € 35.739 (prijspeil 2016). 10% kan tot en met 2020 worden toegewezen aan huishoudens met een inkomen tot € 39.739 (prijspeil 2016). De resterende 10% sociale huurwoningen mogen woningcorporaties vrij toewijzen. In overleg met o.a. 3B Wonen is dit uitgebreid door minimaal 85% van de vrijkomende sociale huurwoningen toe te wijzen aan de primaire doelgroep en maximaal 5% vrije toewijzingsruimte te benutten. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat er zoveel mogelijk sociale huurwoningen in Lansingerland bij de juiste inkomens terecht komen. Dit sluit aan bij de regionale samenwerkingsafspraken 2014-2020 dat 95% wordt toegewezen aan de primaire doelgroep. In de in de eerste helft van 2016 overeen te komen prestatieafspraken tussen gemeente, corporaties en huurdersvereniging zullen deze afspraken worden uitgewerkt en vastgelegd.

3.2.2 Effectiever toewijzen

In 2014 is de Huisvestingswet vastgesteld die per 1 januari 2015 van kracht is geworden. Hoofddoel van deze wet is de woonruimteverdeling en de samenstelling van de woonruimtevoorraad te verbeteren en de onevenwichtige en onrechtvaardige effecten van schaarste aan goedkope woonruimte te bestrijden. In lijn met deze wet beschikt Lansingerland over een Huisvestingsverordening die mogelijkheden en spelregels beschrijft welke het proces van bemiddeling van de juiste woning naar de klant bevordert. De verordening is voor de hele regio identiek opgesteld en is beschreven op hoofdlijnen waardoor de gemeente relatief veel ruimte heeft om te sturen op schaarste en gebruik te maken van lokaal maatwerk. Bijvoorbeeld wanneer specifieke doelgroepen in de knel zitten voor wat betreft het verkrijgen van een voor hen passende woning binnen een acceptabele tijd. Ook biedt deze verordening, binnen de grenzen van de Huisvestingswet en de bepalingen in de verordening, mogelijkheden om woonexperimenten te doen. De sociale huurwoningen worden geadverteerd via Woonnet Rijnmond. Deze heeft sinds 1 juli van dit jaar een nieuwe website. Het is nu mogelijk om dagelijks te reageren op vrijkomende woningen en er zijn een aantal nieuwe toewijzingsmodellen geïntroduceerd (bijvoorbeeld loting). Daarnaast is er inschrijfgeld (€ 10,-) ingevoerd waardoor men hoopt dat het woningzoekendenbestand zal worden opgeschoond en er een beter beeld ontstaat van de (actief) woningzoekenden. Het is nog te kort dag om de effecten hiervan in beeld te krijgen, maar in 2016 zal dat leiden tot een beter overzicht van de daadwerkelijk woningzoekenden.

3.3 Uitbreiding sociale huurwoningvoorraad

Zoals in regionaal verband met de gemeente Rotterdam is afgesproken, streeft Lansingerland ernaar om tot 2020 het aantal bestaande sociale huurwoningen van peildatum 2012: 4122 minimaal gelijk te laten blijven en de toename afhankelijk te maken van de ontwikkeling van de doelgroep binnen de eigen gemeente. Nu de doelgroep vooral door de toename van het aantal te huisvesten asielgerechtigden de komende jaren toeneemt, is het van belang om de sociale woningvoorraad structureel met nieuwbouw uit te breiden c.q. te versnellen waar mogelijk. Op deze manier wordt er ook een betere spreiding van de te huisvesten urgente doelgroepen gerealiseerd. Zie voor een nadere toelichting en uitwerking hiervan de Notitie "Alternatieve huisvesting asielgerechtigden".

3.4 Beperken afname sociale huurvoorraad

Om wachtlijsten niet verder te laten toenemen is het van belang dat de huidige sociale huurvoorraad niet afneemt door verkoop of sloop van sociale huurwoningen. De jaarlijkse verkoop van sociale huurwoningen door de corporatie is daarom gemaximeerd tot gemiddeld 20 woningen. In overleg met 3B Wonen over de te maken prestatieafspraken kijken we of dit aantal naar beneden kan. Daarnaast is er het streven om zo veel mogelijk te compenseren door te investeren in nieuwbouw van sociale huurwoningen.

3.5 Alternatieve huisvesting van urgente doelgroepen

Om de druk op de huidige beschikbare sociale huurvoorraad te verlichten, kan tijdelijke huisvesting van asielgerechtigden of andere urgenten een oplossing zijn. Zo zal voormalig verzorgingstehuis Hergerborch in Berkel en Rodenrijs naar verwachting medio 2016 plaats bieden aan circa 50 personen. Samen met de maatregel om de sociale huurvoorraad op korte termijn structureel uit te breiden, streeft de gemeente ernaar om gelijk aan het gemiddelde over de afgelopen twee jaar gemiddeld 14% van de vrijkomende sociale huurwoningen beschikbaar te stellen voor asielgerechtigden. Doorgaan met het huidige beleid - huisvesten van asielgerechtigden in vrijkomende sociale huurwoningen - zal de wachttijd voor regulier woningzoekenden in 2016 niet doen oplopen, onder de afspraak met het COA om minimaal gemiddeld vier personen per woning te huisvesten. Inzet van 14% van de woningmutaties levert namelijk 35 woningen op. Uitgaande onder de voorwaarde met COA van een gemiddelde huishoudgrootte van 4 personen (op basis van gezinshereniging) kunnen er 140 asielgerechtigden worden gehuisvest, gelijk aan de taakstelling 2016.

Blijft over de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden. Wanneer besloten wordt tot de ingebruikname van Hergerborch voor o.a. 40 asielgerechtigden resteert de behoefte aan 5 extra sociale huurwoningen bovenop de standaard van 14% van de woningmutaties om aan de huisvesting van 140+60

personen te kunnen voldoen, uitgaande van een bezetting van 4 personen per eengezinswoning. De inzet van 5 woningen zal een marginaal effect hebben op de wachttijd van regulier woningzoekenden. Daarnaast geldt, dat de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden in mindering komt op de taakstelling van 2017. Bovendien worden vanaf 2017 nieuwe sociale huurwoningen en starterswoningen opgeleverd, wat een positief effect zal hebben op de wachttijd. Zie voor een verdere toelichting op de mogelijkheden met alle voor- en nadelen de notitie “Alternatieve huisvesting asielgerechtigden” (T15.16559).

3.6 Monitoring

Zoals in de Woonvisie is vastgesteld, vindt er jaarlijkse monitoring (regionaal en lokaal) van de sociale voorraad en de planvoorraad plaats om er blijvend zorg voor te dragen dat iedereen over een passende woning beschikt. Hierdoor kunnen signalen snel opgepakt worden en omgezet naar acties. Daarbij kan de Huisvestingsverordening 2015 gebruikt worden voor lokaal maatwerk. De gemeente zal samen met de corporaties en de huurdersvereniging de beschreven maatregelen verder uitwerken in de in 2016 overeen te komen prestatieafspraken en jaarlijks gezamenlijk monitoren.

Alternatieve huisvesting Asielgerechtigden Lansingerland

Auteur: Rob Hogenbijn en Ingrid den Heeten

Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling

Versienummer: 1.0

Datum: 24 november 2015

Corsanummer: T15.16559

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	pag. 3
2.	Inleiding	pag. 4
3.	Vier oplossingsrichtingen voor de huisvestingsvraag	pag. 5
4.	Sporen uitbreiding sociale woningvoorraad	pag. 7
5.	Resumé	pag. 13
6.	Bijlage 1: Rijkssubsidieregeling huisvesting asielgerechtigden en GVA	pag. 14

1. Aanleiding

Al enige tijd kent het thema vluchtelingen en de toestroom ervan naar Nederland een brede maatschappelijke belangstelling. Zowel op landelijk niveau maar ook lokaal houdt het burgers en ook de politiek bezig. De toestroom van vluchtelingen naar Nederland heeft zich de afgelopen paar jaar exponentieel ontwikkeld. Dit heeft zich ook vertaald naar een alsmaar grotere taakstelling voor de gemeente Lansingerland om asielgerechtigden (vluchtelingen met een verblijfsstatus) te huisvesten. Voor de gemeenteraad is dit aanleiding geweest om de vraag te stellen op welke wijze de huisvesting van asielgerechtigden plaats kan hebben, rekening houdend met een niet verder oplopende wachtlijst sociale huurwoningen voor regulier woningzoekenden (zie 'Aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland, T15.16412).

Voor het vormgeven van de huisvesting van asielgerechtigden vanaf 2016 geldt daarmee de volgende doelstelling:

- *Voldoende (alternatieve) huisvestingsmogelijkheden bieden om de groeiende groep te huisvesten asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachtlijst voor reguliere woningzoekenden substantieel oploopt.*

Vanwege de hoge instroom van vluchtelingen is op landelijk niveau het probleem ontstaan dat de asielzoekerscentra te weinig capaciteit hebben om de verhoogde instroom op te kunnen vangen vanwege een te lage doorstroom van asielgerechtigden (vergunninghouders) naar gekoppelde gemeenten. Om deze doorstroom te bevorderen zijn er recentelijk twee regelingen van kracht geworden welke gemeenten kunnen helpen om hun achterstand in de taakstelling versneld in te lopen. De subsidieregeling huisvesting vergunninghouders richt zich op het financieel ondersteunen van huisvesters. Het Gemeentelijk Versnellings Arrangement(GVA) biedt een financiële regeling aan gemeenten. De hoofdlijnen van de inhoud van beide regelingen worden beschreven in bijlage 1.

Op het niveau van de veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond is er naast de taakstelling een extra opgave om in 2016 in de regio 500 personen(niet vergunninghouders) opvang te bieden. Onze gemeente is gevraagd i.p.v. niet vergunninghouders in 2016 60 asielgerechtigden versneld te willen huisvesten bovenop de formele taakstelling welke 140 asielgerechtigden omvat (eerste helft 2016 69 personen, prognose heel 2016 140 personen). Voor 2016 ligt daarmee de focus op het huisvesten van 200 personen.

2. Inleiding

Vanwege de alsmaar grotere stroom vluchtelingen die ook Nederland bereikt is de taakstelling voor Lansingerland de laatste jaren explosief gestegen. In getallen uitgedrukt, weergave vanaf 2012:

- 2012 15
- 2013 37
- 2014 53
- 2015 98
- 2016 140 (plus 60 versneld = 200)

In de sociale huurwoningvoorraad van woningcorporatie 3B Wonen vinden jaarlijks 5 tot 6% mutaties plaats. Over 2014 en 2015 kwamen jaarlijks gemiddeld 245 woningen (vooral eengezinswoningen) vrij voor nieuwe huurders. Van deze woningen is gemiddeld 14% toegewezen aan asielgerechtigden. De gemiddelde wachttijd voor reguliere woningzoekenden (actieve en passieve) is bijna 6 jaar. Wanneer wordt gekeken naar actief woningzoekenden naar sociale huurwoningen in Lansingerland, dan blijkt de gemiddelde wachttijd 3 jaar en vijf maanden te zijn¹.

Doorgaan met het huidige beleid - huisvesten van asielgerechtigden in vrijkomende sociale huurwoningen - zal de wachttijd voor regulier woningzoekenden in 2016 niet doen oplopen, onder de voorwaarde met het COA om minimaal gemiddeld vier personen per woning te huisvesten. Inzet van 14% van de woningmutaties levert namelijk 35 woningen op. Uitgaande van een gemiddelde huishoudgrootte van 4 personen (op basis van gezinshereniging) kunnen er 140 asielgerechtigden worden gehuisvest, gelijk aan de taakstelling 2016. Blijft over de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden. Onder de hiernavolgende paragraaf 'Oplossingsrichtingen' worden de voorgestane keuzes uitgewerkt.

De huidige asielgerechtigden betreffen vooral mensen met een Syrische nationaliteit. De praktijk wijst uit dat deze asielgerechtigden, veelal individuele mannen, in vele gevallen gezinshereniging aanvragen, kort nadat zij woonachtig zijn geraakt in de gemeente.

Algemene uitgangspunten die sturing geven aan de voorkeur huisvestingsoplossingen

Voor zowel de kortere als langere termijn kunnen keuzes invloed hebben op het sociaal-maatschappelijk-economische karakter van de gemeente. De volgende factoren zijn daarbij van belang om in ogenschouw te nemen:

- Spreiding van huisvesting van asielgerechtigden speelt gunstig in op leefbaarheid en integratiekansen
- Centrale huisvesting van grotere groepen, buiten bewoond gebied, zorgt voor isolatie en vertraagt integratie
- Tijdelijke, laag-kwalitatieve geconcentreerde huisvesting (woonunits) heeft een lage uitstraling en vermindert het huidige belevingsbeeld van woonmilieus van huidige en toekomstige inwoners van de gemeente Lansingerland
- Onderzoek² wijst uit dat slechts 35% van asielgerechtigden na 15 jaar een baan heeft. Integratie begunstigen is dus van het grootste belang.
- Decentrale huisvesting in bestaande woonwijken en zo snel mogelijk definitieve huisvesting i.p.v. tijdelijke zijn gunstige factoren voor integratie.

¹ Zie notitie aanpak wachttijd sociale huurwoningen Lansingerland

² Onderzoek door het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum, het Sociaal en Cultureel Planbureau en de Wetenschappelijke Raad voor het regeringsbeleid naar de integratie van asielmigranten uit de jaren tachtig en negentig

3. Vier oplossingsrichtingen voor de huisvestingsvraag

Voor 2016 e.v. staan vier oplossingsrichtingen voor ogen. Bij de vierde oplossingsrichting wordt aandacht besteed aan de noodzaak van uitbreiding van de sociale woningvoorraad na 2016, rekening houdend met inschattingen over de toename van de doelgroep voor sociale huurwoningen

1 Beschikbaar stellen 14% van de woningmutaties bij 3B Wonen met als richtgetal 35 woningen (= circa 140 asielgerechtigden).

1. Beschikbaar stellen 14% van de woningmutaties bij 3B Wonen met als richtgetal 35 woningen (= circa 140 asielgerechtigden)
2. Tijdelijke ingebruikname Hergerborch t.b.v. 40 individuele asielgerechtigden
3. Eénmalig extra beschikbaar stellen van 5 bestaande sociale huurwoningen
4. Uitbreiden sociale woningvoorraad

Ad 1. Beschikbaar stellen van 14% van de mutaties sociale huurwoningen

Al jarenlang bestaat het huisvestingsbeleid met betrekking tot asielgerechtigden er uit, dat eengezinswoningen en appartementen worden toegewezen, afhankelijk van de gezinsgrootte. Met de aantallen uit het verleden heeft dat nooit een onevenredig negatief effect gesorteerd op de wachttijd voor regulier woningzoekenden. Met het niveau van de taakstelling van de laatste paar jaren is de huidige wachttijd voor actief woningzoekenden 3 jaar en vijf maanden. Bij voortzetting van het toewijzen van 14% van de woningmutaties, 35 woningen per jaar, zal de genoemde wachttijd de komende 1 tot 2 jaar niet toenemen. Gesteld wordt dat jaarlijkse beschikbaarstelling van 14% van de jaarlijkse mutaties eengezinswoningen/appartementen geen onevenredig nadelig effect heeft op de wachttijd voor regulier woningzoekenden. Bij de bespreking van het spoor 'Uitbreiden sociale woningvoorraad' zal blijken dat gestreefd wordt naar een jaarlijks gelijkmatige oplevering van het aantal nieuwe sociale huurwoningen in de komende jaren. Echter hier is niet altijd volledig in te sturen in verband met de te doorlopen procedures. In het geval dat de taakstelling de komende jaren nog verder toeneemt ten opzichte van 2016, kan dat betekenen dat mogelijk in enig jaar uit de reguliere voorraad bovenop de 35 woningen extra woningen beschikbaar gesteld moeten worden, maar dit wordt gecompenseerd door toevoeging van extra woningen in een volgend jaar.

Ad 2. Tijdelijke ingebruikname Hergerborch

De huidige eigenaar van Hergerborch, Stichting Laurens, wil het voormalige verzorgingshuis in Berkel en Rodenrijs verkopen. Woningcorporatie 3B Wonen is in onderhandeling met Laurens over de aankoop. De corporatie is geïnteresseerd in deze locatie. Zij heeft plannen geuit om tot herontwikkeling te komen in de vorm van sociale woningbouw met maatschappelijke voorzieningen. Naar verwachting wordt 3B Wonen in 2016 eigenaar van Hergerborch. Zolang de herontwikkeling uitblijft, heeft 3B Wonen zich bereid getoond Hergerborch toe te voegen aan de sociale voorraad en deze locatie voor twee doelgroepen huurders open te stellen, nl. asielgerechtigden en mensen die om andere redenen een woonprobleem hebben en op korte termijn geen alternatief hebben. In de plannen wordt uitgegaan van een exploitatieperiode van 5 jaar.³

De woningcorporatie is bereid Hergerborch tijdelijk in gebruik te nemen, mits er sprake is van een financieel neutrale businesscase. Dit is het geval bij een volledige bezettingsgraad. De corporatie voorziet dat de groep urgenten die op heel korte termijn een woning zoekt beperkt van omvang zal zijn. Met het huisvesten van rondom de 40 asielgerechtigden kan de noodzakelijke bezettingsgraad behaald worden voor een sluitende businesscase. Hergerborch heeft 49 wooneenheden, waarvan 4 geschikt voor 2-persoonshuishoudens. Voor 2016 gaan we ervan uit dat ten minste aan 40 individuele asielgerechtigden huisvesting kan worden aangeboden. Op het moment dat gezinshereniging manifest is, stroomt deze asielgerechtigde door naar een vrijkomende bestaande sociale huurwoning en komt de woonruimte in de Hergerborch beschikbaar voor een van de andere urgenten of asielgerechtigden.

³ Het woonrijp maken plus doorlopende exploitatie levert over vijf jaar een jaarlijkse kostenpost op van maximaal € 40.000 waarvan 50% voor rekening van de gemeente

Mogelijk biedt Hergerborch een gelegenheid om het GVA toe te passen. Deze optie zou interessant voor de gemeente kunnen zijn, omdat er dan tijdelijk geen uitkeringsgelden en inrichtingskosten betaald hoeven te worden. Dit hangt samen met de vraag wanneer Hergerborch in 2016 in gebruik wordt genomen en of er op dat moment vanuit het COA nog GVA asielgerechtigden beschikbaar zijn (dit is gemaximeerd op 10.000 personen in 2016). Een argument om de keuze voor eventueel GVA uit te stellen naar later in het jaar is het volgende: de middelen die de gemeente krijgt, zijn ontoereikend voor het dekken van de huur- en energiekosten. De gemeente zal er geld bij moeten leggen. Omdat GVA personen geen recht op een uitkering hebben, vinden er, zoals hierboven al gesteld, mogelijk besparingen plaats op de uitgave van uitkeringsgelden. Dit is alleen het geval wanneer het Rijk geen compensatie biedt voor hogere uitgaven in de uitkerings sfeer. Voor 2016 is dit wel het geval. Op dit moment is over 2017 en 2018 nog geen helderheid, wellicht later in het jaar wel. Vandaar de gedachte de keuze voor toepassing van het GVA uit te stellen naar later dit jaar.

Ad 3. Eénmalig extra beschikbaar stellen van 5 bestaande sociale huurwoningen

Voor het jaar 2016 blijkt dat het niet mogelijk is tot versnelde oplevering van nieuw gebouwde sociale huurwoningen te komen. Wanneer besloten wordt tot de ingebruikname van Hergerborch resteert een behoefte aan 5 extra sociale huurwoningen bovenop de voorgestelde 14% van de woningmutaties om aan de huisvesting van 140+60 personen te kunnen voldoen, uitgaande van een bezetting van 4 personen per eengezinswoning. De inzet van 5 woningen zal een marginaal effect hebben op de wachttijd van regulier woningzoekenden. Daarnaast geldt, dat de versnelde huisvesting van 60 asielgerechtigden in mindering komt op de taakstelling van 2017. Bovendien worden vanaf 2017 nieuwe sociale huurwoningen en starterswoningen opgeleverd, wat een positief effect zal hebben op de wachttijd.

Ad 4. Uitbreiden sociale woningvoorraad

Structurele uitbreiding van de sociale woningvoorraad met nieuwbouw is haalbaar vanaf 2017. Dit blijkt uit onderzoek waarbij vijf sporen verkend zijn. Bij dit onderzoek zijn drie toetsen gebruikt:

1. de Rijkssubsidieregeling huisvesting asielgerechtigden en het GVA,
2. de gemeentelijke algemene uitgangspunten zoals verwoord op pagina 2
3. een aantal aanvullende criteria, namelijk:
 - Spreiding over de drie kernen;
 - Locaties waar het bestemmingsplan de functie wonen al biedt of met een kleine wijziging mogelijk maakt vormen een pré;
 - Huisvestingslocaties met nabijheid van voorzieningen als winkels, openbaar vervoer en scholen vormen een pré;
 - Aanwezigheid van nutsvoorzieningen of zo laag mogelijke investeringskosten daarin vormen een pré;
 - Mate van stedenbouwkundige inpasbaarheid bij nieuwe, tijdelijke, woonvormen;
 - Locaties die vanuit de optiek sociale veiligheid als gunstig bekend staan vormen een pré;
 - De maandelijkse woonlasten moeten op te brengen zijn door de asielgerechtigde, waarbij het inkomen op bijstandsniveau als vertrekpunt wordt genomen.

De onderzochte sporen:

- Spoor 1: we realiseren huisvesting in tijdelijke woonunits op grondlocaties die in bezit zijn van de gemeente of ontwikkelaars;
- Spoor 2: we gaan na waar en hoeveel leegstaande schoollokalen/-units er zijn die geschikt gemaakt kunnen worden voor tijdelijke huisvesting;
- Spoor 3: we gaan na waar leegstaande bedrijfspanden zijn die omgevormd kunnen worden tot tijdelijke wooneenheden;
- Spoor 4: we gaan na of er belangstelling vanuit de bevolking is om tijdelijke huisvesting aan te bieden onder gebruikmaking van het GVA;
- Spoor 5: we gaan na waar we in relatief korte tijd de sociale woningvoorraad structureel kunnen uitbreiden.

4. Uitbreiding sociale woningvoorraad

Spoor 1: we realiseren huisvesting in tijdelijke woonunits op grondlocaties die in bezit zijn van de gemeente of ontwikkelaars.

Gestart is met het in beeld brengen van vrij liggende gemeentegronen waar een substantieel aantal woonunits geplaatst zou kunnen worden. Ook locaties welke niet in gemeentelijk bezit zijn, zijn de revue gepasseerd. O.a. de locatie Hordijk en de driehoek Rabobank-Bergschenhoek.

Rekening houdend met de toetsingscriteria en het feit dat de snelste invloed haalbaar is op eigen gemeentelijke locaties, kwamen er drie locaties als meest geschikt naar voren:

- Hoek Oudelandselaan/Westersingel in Berkel en Rodenrijs;
- Voormalige locatie dependance gemeentehuis Bergschenhoek, achter de begraafplaats;
- Voormalige glastuinbouwlocatie aan de Lijsterlaan in Bleiswijk.

De investeringskosten nutsvoorzieningen en verhardingen voor de gemeente zijn geraamd op maximaal € 100.000 voor de locatie in Berkel en Rodenrijs, € 120.000-€ 150.000 voor de locatie in Bergschenhoek en € 165.000-€ 200.000 voor de locatie in Bleiswijk. Onderhoudskosten tijdens de instandhouding van de locaties zijn vooralsnog niet berekend.

Gesprekken met de grootste unit leverancier in Nederland maakten duidelijk dat een haalbare businesscase zich baseert op een gebruikstermijn van 10-15 jaar. Het uitgangspunt van Lansingerland van een maximale gebruikstermijn van 5 jaar is kwetsbaar. De kosten van transport en plaatsing van de units uitgezonderd, kwamen de maandelijkse huurkosten voor een alleenstaande op tenminste € 476. Er is dan sprake van een beperkte woonkwaliteit, nl. beschikbaarheid van 27m² leefruimte met bed in de woonkamer.

Voor een tweepersoonshuishouden kwamen de maandelijkse huurkosten op tenminste € 651. Dit is nog maar 60 euro verwijderd van de sociale huurgrens. Voor twee personen is uitgegaan van 45m² leefruimte waaronder een aparte slaapkamer.

Hoewel deze vorm van huisvesting beschikbaar stellen relatief snel is te regelen, zijn er toch een flink aantal nadelen over op te merken. De uitstraling van woonunits levert zeker geen bijdrage aan de kwaliteit van de leefomgeving. De asielgerechtigden krijgen relatief weinig leefruimte voor een prijs die hen financieel snel in de gevarenzone brengt. De investeringskosten in nutsvoorzieningen en verhardingen zijn relatief hoog voor het gebruik voor een kort aantal jaren. Langer huren dan 5 jaar is uiteraard mogelijk, maar brengt het risico op leegstand met zich mee wanneer de taakstelling de komende jaren vermindert. Gezien de woonkwaliteit die geboden wordt, moet deze oplossing nadrukkelijk als tijdelijke oplossing worden gezien.

Dit scenario verhoudt zich slecht met de algemene toetscriteria. De Rijkssubsidieregeling geeft voor de businesscase enig soelaas (exploitant verkrijgt € 6.250 per asielgerechtigde voor een periode van 60 maanden dat aangewend kan worden voor omvormingskosten en huurmatiging), maar de businesscase blijft kwetsbaar, nog afgezien van de hoge investeringskosten voor de gemeente ten behoeve van nuts aansluitingen en infrastructuur. Ook het GVA (gemeente ontvangt € 50 per week per volwassen asielgerechtigde en € 25 voor een niet volwassene) biedt geen afdoende oplossing in de businesscase. Deze regeling beslaat een maximale periode van 24 maanden, ingaande op het moment van statusverlening, terwijl bij een instandhoudingstermijn van de units voor 5 jaar al sprake is van een kwetsbare case. Bovendien kan het GVA niet gecombineerd worden met de subsidieregeling.

Bij dit scenario worden veel kosten gemaakt voor een relatief klein aantal units met in verhouding een geringe kwaliteit en kwaliteitsbeleving.

Spoor 2: we gaan na waar en hoeveel leegstaande schoollokalen/-units er zijn die geschikt gemaakt kunnen worden voor tijdelijke huisvesting

In Berkel en Rodenrijs en Bergschenhoek zijn op een beperkt aantal vaste locaties enkele schoollokalen beschikbaar die met een aantal aanpassingen te gebruiken zijn als woonunits. De grootste nadelen van de keuze voor schoollokalen zijn de zeer beperkte schaalgrootte, de beperkte beschikbaarheid in tijd (1 tot enkele jaren), noodzakelijke ingrepen met bijbehorende kosten en de aanwezigheid van asielgerechtigden en schoolkinderen in elkaars omgeving, wat een gevoelig punt in de samenleving is. Vanwege de kortdurende beschikbaarheid voldoet dit spoor ook niet aan de 5 jaar instandhoudingstermijn van de Rijkssubsidieregeling.

Daarnaast waren er leegstaande schoolunits beschikbaar in Westpolder, welke verplaatst hadden kunnen worden naar een in gebruik te nemen locatie op gemeenteground (in december 2015 conform contract afgevoerd).

Spoor 3: we gaan na waar leegstaande bedrijfspanden zijn die omgevormd kunnen worden tot tijdelijke wooneenheden.

Leegstaande (kantoor)panden, waaronder Hergerborch, kunnen worden benut voor tijdelijk wonen door ze om te vormen tot woongebouwen. Compartimentering en het toevoegen van keukens, natte cellen en sanitaire voorzieningen kunnen ze voor bewoning geschikt maken. Bij Hergerborch zijn slechts beperkte aanpassingen noodzakelijk, gezien de historie van het gebruik ervan. In Lansingerland waren tijdens de onderzoeksfase een viertal wat grotere bedrijfspanden geheel of ten dele te huur. Het betrof een locatie op het Bedrijventerrein Rodenrijs, een locatie langs de N209 in de buurt van het voormalige veilinggebouw, een locatie op bedrijventerrein De Hoefslag te Bleiswijk en een locatie op het bedrijventerrein Weg en Land te Bergschenhoek.

Het eventuele gebruik van deze locaties is besproken met een externe partij die als (leegstand)verhuurder ervaring heeft met het (tijdelijk) herbestemmen van kantoor- en bedrijfspanden tot woonruimte.

Aan het in gebruik nemen van panden op bedrijfsterreinen kleven een aantal nadelen. Vanwege het veelal ontbreken van voet- en fietspaden ontstaat er fysieke onveiligheid. Ook is er sprake van sociale afzondering. Tevens bestaat het risico op beperkingen in de milieuhinder door de aanwezigheid van bewoners. Dit beperkt de bedrijfsvoeringsmogelijkheid van bedrijven. Er is uitgebreid gesproken met een ervaren leegstandsbeheerder over de vraag of zij een levensvatbare exploitatie voor ogen zien op basis van de uitkeringsnormen voor 1- en 2-persoonshuishoudens. Zij gaven aan dat het een zeer kwetsbare businesscase is waarbij al gauw het break-even point ontstaat dat de maandelijkse woonlasten niet op te brengen zijn met een uitkering. De Rijkssubsidieregeling zou de businesscase kunnen verlichten. Echter, naast de reeds genoemde nadelen verhoudt dit spoor zich uiterst slecht met de algemene uitgangspunten.

Spoor 4: we gaan na of er belangstelling vanuit de bevolking is om tijdelijke huisvesting aan te bieden onder gebruikmaking van het GVA.

Het GVA is feitelijk bedoeld om tijdelijk te voorzien in soberder huisvesting voor asielgerechtigden en daarmee gemeenten een mogelijkheid aan te reiken alternatieve huisvesting te bieden wanneer onvoldoende reguliere sociale huurwoningen beschikbaar zijn. Daarmee biedt het een andere kans de taakstelling te behalen. Hierbij is van belang, dat er sprake is van goed beheer om de leefbaarheid te waarborgen. Een nadeel van de regeling is, is dat de financiële vergoedingen laag zijn, waardoor de businesscase voor de verhuurder weinig lucratief is. Daarnaast kan het voorkomen dat een particulier die volgens het GVA voor maximaal 24 maanden huisvesting wil aanbieden, binnen die periode het aanbod intrekt als het hem/haar niet bevalt. Daarom wordt er binnenkort via de media melding gemaakt van het bestaan van de GVA regeling en wordt belangstelling hiervoor gepeild.

Spoor 5: we gaan na waar we in relatief korte tijd de sociale woningvoorraad met nieuwbouw structureel kunnen uitbreiden

Het vergroten van de sociale woningvoorraad lijkt het meest kansrijke spoor. Bovendien wordt op die manier gekozen voor een structurele oplossing, waarbij de kans op integratie het grootst is.

Welke opties hebben we verkend voor dit spoor?

Om te kijken of vergroting van de sociale voorraad mogelijk is, is gekeken naar een aantal mogelijkheden:

- a) Welke sociale woningbouw zit binnen nu en 4 jaar sowieso in de planning
- b) Welke woningen zitten binnen nu en 4 jaar in de planning in de categorie starterswoningen. Deze categorie is eveneens van belang in dit spoor, aangezien deze een 'rol' kunnen spelen in de doorstroming vanuit de sociale huurwoningen, waardoor het aantal mutaties in de sociale huurwoningen toeneemt. Daarbij is de insteek dat mensen voorrang krijgen die een sociale huurwoning achterlaten.
- c) Welke sociale woningbouw is binnen de huidige projecten (zowel gemeentelijk als niet gemeentelijk) sneller dan gepland te realiseren en wat zijn hier dan de (financiële) consequenties van.
- d) Welke sociale woningbouw is binnen de huidige projecten (zowel gemeentelijk als niet gemeentelijk) te realiseren "ten koste" van andere woningbouw en wat zijn hier dan de (financiële) consequenties van.
- e) Is er sociale woningbouw te realiseren op gronden, die op dit moment nog niet als woningbouwlocatie in beeld zijn.

Wat is bij de uiteindelijke realisatie van belang?

Bij deze zoektocht en de snelheid waarbinnen realisatie plaats kan vinden, is een aantal zaken van belang:

- Planologische status
- Investeringsbereidheid van de woningbouwcorporaties⁴
- Gesprekken met de ontwikkelaar over realisatie. Ondanks dat de gemeente formeel eigenaar is van veel gronden, liggen op vrijwel alle locaties afspraken vast met ontwikkelaars over te realiseren aantal woningen en programma. Dat maakt dat in alle gevallen de ontwikkelaar een van belang zijnde partij is in dit hele proces.

Het op hele korte termijn realiseren van woningbouw is eigenlijk onmogelijk. Dit heeft de volgende oorzaken:

1. Planologisch moet er eerst een titel zijn om te bouwen
2. Er moet nog bouwplanvorming plaatsvinden
3. Er moeten nog onderhandelingen worden gevoerd tussen 3B wonen en ontwikkelaar. Gemeente staat hierbij in eerste instantie niet aan het roer, aangezien de gemeente afspraken heeft gemaakt met de ontwikkelaar. Gemeente zal wel een rol spelen in het proces tussen de twee partijen.
4. Er moet ook nog daadwerkelijk worden gebouwd. Bouwtijd bij een appartementengebouw is minimaal 1 jaar. Bouwtijd van een grondgebonden woning is 6 maanden tot 1 jaar.

Welke spelers zijn van belang in deze zoektocht?

In deze zoektocht zijn eigenlijk drie spelers aanwezig met elk hun eigen doelen en belemmeringen.

1. De gemeente

Het belang van de gemeente is erin gelegen dat er zo spoedig mogelijk sociale woningbouw wordt gerealiseerd om de wachtlijsten te verkorten en daarnaast de toestroom van asielgerechtigden op te kunnen vangen. Daarnaast heeft de gemeente ook een financieel belang. Deze doelstelling moet (zoveel mogelijk) binnen de aanwezig financiële kaders worden gerealiseerd. Tenslotte heeft de gemeente ook nog de doelstelling om, conform de vastgestelde Woonvisie, binnen de ontwikkeling zoveel mogelijk een 'mix' tot stand te brengen van verschillende soorten woning categorieën om een goede leefbaarheid ook in de toekomst zoveel mogelijk te kunnen garanderen.

⁴ Alleen woningcorporatie 3B Wonen heeft te kennen gegeven hiertoe in staat/bereid te zijn

2. De woningbouwcorporatie

Doel van de woningbouwcorporatie is om voldoende huisvesting beschikbaar te hebben voor de zogenaamde primaire doelgroep. Daarnaast heeft de woningbouwcorporatie haar eigen (financiële) kaders en mogelijkheden. In een onlangs gehouden gesprek is aangegeven dat de woningbouwcorporatie wel weer mogelijkheden ziet om te investeren. Daarbij hebben zij wel aangegeven te willen investeren in kleinere appartementen voor kleinere huishoudens.

3. De ontwikkelaar

De ontwikkelaars hebben afspraken gemaakt met de gemeente over de ontwikkeling van een bepaald gebied. Daarbij zijn afspraken gemaakt over het programma. De gemeente houdt in haar financiële huishouding op basis van deze afspraken rekening met dit (toekomstig) programma en bijbehorende grondopbrengsten. De ontwikkelaars gaan in hun verdienmodel eveneens uit van het afgesproken programma. Feit is dat ontwikkelaars niet tot nauwelijks verdienen aan sociale woningbouw, dus omzetten van het programma naar meer sociale woningbouw heeft zowel voor de gemeente als de ontwikkelaars negatieve consequenties.

Uitwerking van de opties:

a. Sociale woningbouw binnen de huidige planning

Bij dit onderdeel is gekeken naar de woningen die sowieso in de planning zitten in de projecten voor de komende 4 jaar. Dit zijn zowel de gemeentelijke als particuliere projecten. In totaal zijn voor de komende 4 jaar 122 sociale huurwoningen gepland (gemiddeld circa 30 woningen per jaar). Hiervan zijn er 23 in aanbouw en deze worden opgeleverd in 2017. De overige woningen zijn nog in de voorbereidende fase. Met het bouwen van deze woningen is financieel rekening gehouden, dus dit heeft geen verdere financiële consequenties.

Daarnaast is 3B wonen zelfstandig nog aan het kijken naar de mogelijkheden van (her)ontwikkeling op een aantal (binnendorpse) particuliere locaties. Deze opties zijn in de verkennende fase en vragen uiteindelijk planologische medewerking van de gemeente. Bij de conclusies wordt geen rekening gehouden met deze eventuele extra woningen.

b. Starterswoningen binnen de huidige planning

Binnen de verschillende projecten (zowel gemeentelijk als particulier) zijn in de komende jaren 123 starterswoningen gepland. Hiervan zijn er 10 begin 2016 beschikbaar gekomen. Deze woningen zijn opgenomen in de (financiële) planning.

c. Eerder realiseren van sociale huurwoningen dan gepland

Het eerder realiseren van sociale huurwoningen dan nu in de planning opgenomen, kan in de projecten Wilderszijde en Westpolder Bolwerk. In de overige projecten zijn geen sociale huurwoningen meer gepland. In 2016 wordt gestart met de visie op Wilderszijde. Naar voren trekken van alleen sociale huur kan technisch, maar is vanuit meerdere gezichtspunten niet gewenst. Er wordt waarde gehecht aan een mix van woningbouw. Ook het halsoverkop beginnen met de invulling van de wijk is niet gewenst. Het is belangrijk voor deze wijk een integrale visie te hebben. De wijk kent kwetsbaarheden qua ligging, geluid en overlast. Om er een succes van te maken moet je een goed doordacht plan hebben.

Een andere mogelijkheid is het naar voren trekken van de ontwikkeling van de sociale huurwoningen in Westpolder Bolwerk deelplan 4. Weliswaar wordt in dit deelplan het onderdeel sociale huur dan naar voren getrokken, maar dit kan onderdeel vormen van de bestaande (stations)omgeving die er al ligt en kan deze zelfs verder versterken. Voor de versnelde nieuwbouw Westpolder Deelplan 4 worden mogelijk binnen de grex extra kosten van ca. € 80.000 gemaakt. Dat is afhankelijk van de te maken keuzes. Voorgesteld

wordt deze optie in te zetten en hiervoor de gesprekken met partijen (ontwikkelaar en 3B wonen) aan te gaan.

d. Het omzetten van andere woningen naar sociale huurwoningen

Het omzetten van andere geplande woningen naar sociale huurwoningen is mogelijk binnen een aantal projecten, maar vraagt een groot financieel offer van € 20.000-€ 50.000 per woning. Gezien de benodigde aantallen en de al regulier geplande aantallen lijkt deze optie niet noodzakelijk om verder te onderzoeken.

e. Het bouwen van extra sociale woningbouw op locaties die nu nog niet als ontwikkelingslocatie in beeld zijn

Hiervoor is op dezelfde wijze naar locaties gekeken als bij de tijdelijke huisvesting. Ook zijn dezelfde toetsingscriteria gehanteerd, met als extra toevoeging dat de stedenbouwkundige inpassing, leefbaarheid en evenwichtige opbouw van de wijk is bekeken vanuit een toekomstig bestendige invalshoek.

Na afweging resulteerden dezelfde twee opties, namelijk:

- Voormalige locatie dependance gemeentehuis Bergschenhoek, achter de begraafplaats
- Voormalige glastuinbouwlocatie aan de Lijsterlaan in Bleiswijk

Beide locaties hebben echter momenteel nog geen woningbouwbestemming. Daarnaast geven beide locaties wat beperkingen als het gaat om snelheid in ontwikkelen, vanwege planologische beperkingen vanuit de omgeving (Bleiswijk) of andere toekomstige bestemmingen op dezelfde locatie (begraafplaats Bergschenhoek). Voor de eerste 4 jaar lijken deze locaties dan ook niet geschikt voor het toevoegen van extra woningbouw.

Conclusie van de verkenning van de sporen voor het (tijdelijk) uitbreiden van de sociale voorraad:

- Spoor 1: Huisvesten in units op vrije locaties heeft relatief veel kosten in zich afgezet tegen de tijdelijk gebruik en de risico's van leegstand. De woningen bieden bovendien weinig kwaliteit voor de bewoners en weinig kwaliteitsbeleving voor de omgeving.
- Spoor 2: Gebruik van lege klaslokalen biedt onvoldoende aanknopingspunten voor een realistisch plan voor tijdelijk gebruik.
- Spoor 3: De leegstaande bedrijfspanden zijn door hun ligging niet zondermeer geschikt voor gebruik als tijdelijke woonruimte. Alleen de locatie Hergerborch in het centrum van Berkel en Rodenrijs lijkt een reële optie voor (gedeeltelijk) gebruik voor asielgerechtigden.
- Spoor 4: Hoewel aan het gebruik van de GVA-regeling nadelen kleven, is dit een reële mogelijkheid om asielgerechtigden in onze gemeente onderdak te bieden, bij inwoners die zelf aangeven daarvoor ruimte te willen bieden.
- Spoor 5: Op korte termijn uitbreiden van de sociale voorraad door te versnellen in het woningbouwprogramma is met name mogelijk in Westpolder-Bolwerk. Omzetten van programma's of toevoegen van locaties die nog niet als woningbouwlocatie in beeld zijn is vooralsnog niet wenselijk of nodig.

5. Resumé over het geheel

Wanneer we samenvattend kijken naar de mogelijkheden en kanttekeningen, is het mogelijk om de taakstelling van 140 asielgerechtigden in 2016 te realiseren (35 bestaande sociale huurwoningen). Ook de gevraagde versnelde opvang van 60 asielgerechtigden is mogelijk met de tijdelijke uitbreiding van de sociale voorraad (Hergerborch) en het éénmalig beschikbaar stellen van 5 bestaande sociale huurwoningen. Daarnaast is het van belang en haalbaar om tempo te maken in de plannen voor permanente uitbreiding van de sociale voorraad. Huisvesting van asielgerechtigden in 2017 en volgende jaren is daarmee haalbaar indien de reguliere taakstelling vergelijkbaar is met 2016.

Het onderzoek leidt tot het volgende voorstel:

1. Inzet van gemiddeld 14% van de sociale woningmutaties van de corporatie per jaar voor de komende 4 jaar, we gaan uit van jaarlijks 35 woningen.

Dit biedt huisvestingsmogelijkheden voor 140 asielgerechtigden per jaar. Daarmee voldoen we aan de verwachte reguliere taakstelling voor 2016. Wanneer dit percentage gehandhaafd blijft voor 2017 en de daaropvolgende jaren, is de verwachting dat de taakstelling kan worden gerealiseerd binnen de sociale voorraad. Uitgaande van een maximaal gelijkblijvende taakstelling en van een gemiddelde van 4 personen per eengezinswoning.

2. Ingebruikname van 40 woningen in Hergerborch in 2016 voor 40 alleenstaande asielgerechtigden.
3. Éénmalig beschikbaar stellen van 5 extra bestaande sociale huurwoningen in 2016 voor de huisvesting van 4-persoonshuishoudens

Met deze beide maatregelen, 2 en 3, kunnen we voldoen aan de vraag naar versnelde opvang van 60 asielgerechtigden. Voorwaarde is dat bij de ingebruikname van Hergerborch als tijdelijke woonvoorziening een sluitende businesscase gegarandeerd is. Die blijkt alleen haalbaar wanneer 40 wooneenheden in gebruik worden genomen door asielgerechtigden.

4. In de huidige woningbouwplanning is rekening gehouden met oplevering van circa 120 sociale huurwoningen en 120 starterswoningen⁵ in de periode 2016-2019. We spannen ons maximaal in om dit met de betreffende partijen te realiseren en hier zoveel als mogelijk een gelijkmatige verdeling per jaar in te krijgen;
5. We versnellen het woningbouwprogramma met de bouw van 22 sociale huurwoningen in Westpolder Bolwerk deelplan 4 west. Gebaseerd op de aanname dat de taakstelling de komende jaren onverminderd hoog blijft en de tijdelijke huisvesting in Hergerborch in 2019 beëindigd wordt⁶ (dit vraagt in 2019 om extra woningen omdat de in Hergerborch gehuisveste personen los staan van de taakstelling in 2018), voorziet de versnelling van het woningbouwprogramma voor de jaren vanaf 2016-2019 in de volgende te realiseren aantallen: circa 140 sociale huurwoningen en circa 120 starterswoningen.

Met de maatregelen 5 en 6 is duidelijk dat -versnelde- uitbreiding van de sociale voorraad mogelijk is. Herhuisvesting van asielgerechtigden vanuit de tijdelijke locatie Hergerborch in de reguliere woningvoorraad zal naar verwachting dan ook geen extra druk opleveren op de wachtlijsten, indien de taakstelling de komende jaren niet verder verhoogd wordt.

⁵ Huurders die een sociale huurwoning achterlaten in Lansingerland krijgen voorrang bij de uitgifte van starterswoningen. Dit verhoogt de mutatiegraad en is daarom van belang voor deze problematiek.

⁶ Dit is een inschatting, Momenteel wordt nog gesproken over de te hanteren periode. De einddatum kan nog verschillen van het nu aangegeven jaar 2019

Overzicht aantallen woningen:

Jaar	Hergerborch	14% mutatiewoningen	Nieuwbouw sociaal	Versnelling nieuwbouw sociaal	Starters
2016	40 (1 pers)	35 (+5 extra)	0	0	10
2017	0	35	23 app + Gem. 33	0	Gem. 36
2018	0	35	Gem. 33	0	Gem. 36
2019	-40 (1 pers)	35	Gem. 33	22	Gem. 36

2016 t/m 2019: uitbreiding sociale woningvoorraad met circa 140 nieuwbouw sociale (huur)woningen en 120 starterswoningen. In overleg met de ontwikkelende partijen streven we naar een zo gelijkmatig mogelijke verdeling van realisatie van alle genoemde aantallen.

Bijlage 1 Rijkssubsidieregeling huisvesting asielgerechtigden en GVA

Om de doorstroom van asielgerechtigden vanuit de overvolle AZC's te versnellen, voorziet het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom van 27 november 2015 in twee financiële regelingen om huisvesters en gemeenten te stimuleren asielgerechtigden in soberder woonkwaliteit tijdelijk te huisvesten, in afwachting van definitieve huisvesting. En daarmee bij te dragen aan het behalen van de taakstelling door gemeenten. Deze vorm van huisvesting telt dus mee voor de taakstelling.

Subsidieregeling huisvesting

De regeling kenmerkt zich op hoofdlijnen door de volgende punten:

- De subsidie wordt alleen verstrekt voor nieuwbouw van woonvoorzieningen of de transformatie van panden die voorheen nog geen functie 'wonen' hadden. De woonvoorziening dient te worden toegevoegd aan de bestaande woningvoorraad;
- De woonvoorziening mag pas na 30 november 2015 zijn gerealiseerd;
- De exploitant krijgt een bedrag van € 6.250 per asielgerechtigde van 18 jaar of ouder. Dit compenseert omvormingskosten of andere kosten die samenhangen met de ingebruikname van de woonruimte. Eraan gekoppeld is een instandhoudingstermijn van 5 jaar;
- Binnen deze regeling is de maximaal te stellen maandelijkse huur aan de asielgerechtigde een bedrag van € 145 bij onzelfstandig wonen, € 112,50 bij zelfstandig wonen;
- De subsidieregeling is eerst van toepassing bij een minimale huisvestingscapaciteit van vier personen in de woonvoorziening;
- De woonvoorziening dient te voldoen aan de eisen van het Bouwbesluit 2012. De minimale eisen aan de woonvoorziening zijn een eigen toegangsdeur en de aanwezigheid van 1 kamer, 1 keuken en 1 toiletvoorziening;
- De regeling is niet verenigbaar met het GVA omdat GVA uitgaat van tijdelijkheid en deze regeling niet.

Gemeentelijk Versnellings Arrangement

- Is bedoeld voor woonvoorzieningen van tijdelijke aard (vakantiewoningen, alle vormen van logies en ontbijt, pensions, B&B, stacaravans en overige vakantiesfeer);
- Gaat uit van lagere woonkwaliteit en navenante financiële compensatie;
- Tijdelijkheid is maximaal 24 maanden, onder aftrek van de periode dat een vergunninghouder nog verbleef in een AZC;
- De gemeente krijgt voor een persoon van 18 jaar € 50 vergoeding per week, voor iemand jonger dan 18 jaar € 25 per week;
- De betrokken asielgerechtigde krijgt vanuit het COA leefgeld voor voeding, kleding en andere persoonlijke uitgaven;
- Woonvoorzieningen die naar hun aard geschikt zijn voor permanente bewoning, zijn uitgesloten van de regeling;
- Na afloop van de termijn zijn gemeenten financieel verantwoordelijk voor de vergunninghouders;
- Tot 31 december 2016 kan een beroep op de regeling worden gedaan, tenzij het maximum van 10.000 voor GVA aangemelde personen eerder is bereikt;
- Relatie GVA met uitkeringen: de periode dat een asielgerechtigde gehuisvest is op basis van het GVA, heeft deze persoon geen recht op een uitkering. Vanuit financieel oogpunt is het daarmee interessant de vraag te stellen of de gemeente besparingen op de uitkeringsuitgaven kan behalen door gebruik te maken van het GVA. Voor 2016 bestaat er een vangnetregeling. Hogere uitgaven dan opgenomen in de begroting worden gecompenseerd. In 2016 kunnen er dus geen besparingen behaald worden. Voor 2017 en 2018 is op dit moment onduidelijk of er compensatieregelingen zullen zijn voor hogere uitgaven in de uitkeringen die o.a. te maken kunnen hebben met verhoogde instroom asielgerechtigden. Over deze jaren is dus momenteel geen helderheid te verschaffen.

Gevraagd advies

De gemeente Lansingerland heeft te maken met een verhoogde taakstelling voor het huisvesten en integreren van asielgerechtigden. Om de verhoogde taakstelling op te vangen is uw college voornemens het beleid aan te scherpen. Uw college heeft de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) gevraagd advies uit te brengen over de notitie 'Asielgerechtigden in Lansingerland' in het bijzonder over de lokale uitgangspunten en de maatregelen die de gemeente wil nemen voor het huisvesten, inburgeren, participeren en onderwijzen van asielgerechtigden. De ASD heeft op 29 oktober 2015 de eerste versie ontvangen van de notitie, gevolgd door de tweede versie op 12 november.

Bij de bestudering van de adviesaanvraag werd geconstateerd dat de eerste versie van de notitie 'Asielgerechtigden in Lansingerland' niet volledig was. Onder meer management samenvatting, communicatiestrategie en financiën ontbraken.

Verder wordt de businesscase extra nieuwbouw sociale woningbouw betrokken bij het raadsbesluit wat hiervoor nodig is. Graag had de ASD ook hiervan kennis genomen. Uit de mondelinge toelichting van uw beleidsambtenaar is gebleken dat tijdsdruk ten grondslag lag aan de incomplete eerste versie van de notitie. De definitieve ambtelijke notitie aan uw college wordt niet ter advisering voorgelegd aan de ASD. Zij krijgt wel een afschrift van deze notitie. De ASD heeft haar advies gebaseerd op beide versies van voorliggend beleidsstuk en tevens haar eigen visie geven op de communicatiestrategie.

Algemeen

Dagelijks steken honderden vluchtelingen de Middellandse zee over om een veiliger onderkomen in Europa te vinden. De beelden van overvolle gammele boten en hopeloze mensen drijvend in zee bereiken regelmatig het nieuws. De Europese Unie (EU) ziet zich voor een groot probleem geplaatst om een politieke oplossing te vinden voor deze humanitaire tragedie. Uit een recent rapport van de United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) blijkt dat er eind 2014 zo'n 59,9 miljoen mensen op de vlucht, ontheemd of asielzoeker zijn. De UNHCR werd opgericht op 14 december 1950 met als doel het beschermen en ondersteunen van vluchtelingen met opvang, terugkeer, of vestiging in een ander land. In 2003 heeft de Algemene Vergadering het mandaat van de organisatie verlengd totdat het vluchtelingenprobleem is opgelost. Het Verdrag van de Verenigde Naties betreffende de Status van Vluchtelingen werd op 28 juli 1951 aangenomen. Dit is de juridische basis voor de hulpverlening aan vluchtelingen.

Het aantal vluchtelingen is sinds de Tweede Wereldoorlog niet eerder zo groot geweest. Eerder bleek al uit cijfers van Eurostat dat er in 2014 in totaal zo'n 388.620 vluchtelingen naar Europa trokken, waarvan de meesten richting Frankrijk, Duitsland en Zweden zijn gegaan. De oorzaken van de exodus zijn te verdelen in drie categorieën, namelijk demografisch, economisch en democratisch.

De burgeroorlog in Syrië heeft geleid tot een forse toename van het aantal asielzoekers in Nederland. Dit jaar vroegen tot nu toe al 18.000 personen asiel aan. Ook kwamen er 8.000

zogenoemde na-reizigers naar ons land. Dat blijkt uit cijfers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) die zijn verzameld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Met 18.000 eerste asielverzoeken is in acht maanden al bijna het totaal van vorig jaar (21.810) bereikt, en het totaal van 2013 (9.840) zo goed als verdubbeld.

Nederland verwacht de komende maanden, ondanks de invallende winter in West Europa, nog meer vluchtelingen onderdak te moeten bieden. De huidige instroom is zo groot dat het niet langer de vraag is *of*, maar *wanneer* het verzoek van het kabinet en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) komt om meer vluchtelingen op te vangen. Ongeveer 20 miljoen mensen op het totale aantal van 507 miljoen inwoners van de EU komen van buiten de EU.

De asielverzoeken worden vooral ingediend door mannen. In de eerste acht maanden van 2015 was 59 procent van de asielzoekers een volwassen man, 20 procent een vrouw, en 21 procent een kind. Onder de na-reizigers was juist het overgrote deel minderjarig en ruim 30 procent vrouw. Veel families uit Syrië, Irak of Afghanistan laten één van de jonge volwassen mannen de reis naar Europa maken om asiel aan te vragen, waarna familieleden later kunnen komen.

Bij de opvang en begeleiding van zowel asielzoekers en vluchtelingen in ons land zijn gemeenten, woningcorporaties en Vluchtelingenwerk nauw betrokken. Uit cijfers van het COA blijkt dat de opvang van asielzoekers door Nederlandse burgers nog niet van de grond komt. Er zijn nog veel vragen over de voorwaarden voor onderdak bij particulieren. De COA stelt terecht dat opvang een professie is. Gelet op de actuele ontwikkelingen is het gezamenlijk belang echter groot.

Advies

De ASD heeft kennisgenomen van de financiële gevolgen en heeft geen redenen dan wel referentiekader om hierover advies uit te brengen. Wel is het voor de ASD onduidelijk of bij de opbouw van de extra uitgaven rekening is gehouden met vergoeding vanuit het Rijk.

De ASD zal haar advies uitsplitsen naar wonen, scholing en inburgering en participatie. Tevens geeft de ASD haar visie over communicatie met de inwoners van Lansingerland. Vooruitlopend hierop plaatst de ASD de volgende algemene opmerkingen:

- De opvang, huisvesting en integratie van asielgerechtigden is een nationale crisis geworden. Met de verwachting, die recent is uitgesproken door de EU, van drie miljoen extra vluchtelingen in de komende jaren, zullen bestaande organisaties en processen niet meer toereikend zijn. Desondanks houdt de gemeente vast aan het toepassen van bestaande processen en procedures. Daarbij wordt de cliënt ondergeschikt gemaakt aan het werkproces en zal de toegang voor asielgerechtigden door taalachterstand en culturele achtergrond (extra) problemen opleveren. Ter illustratie het voorbeeld van ons centrale telefoonnummer 14 010. Weliswaar prima bereikbaar, maar Lansingerland is een onmogelijke naam om goed uit te spreken voor een asielgerechtigde. Ook de voorlichting en begeleiding door het COA van asielgerechtigden tijdens het verblijf in het AZC is

beprekter dan waar de gemeente van uitgaat. Hierdoor stromen mensen minder goed voorbereid naar de gemeente.

De huidige- en verwachte toestroom vraagt om een (tijdelijke) alternatieve aanpak. De ASD geeft de gemeente ter overweging om de komende maanden door middel van het formeren van bijvoorbeeld een crisisteam, dit dossier in zijn volle breedte aandacht te geven. Niet alleen de asielgerechtigden maar juist ook de huidige inwoners van Lansingerland verdienen deze aandacht, zichtbaarheid en doortastendheid waardoor veel gevoelens van onzekerheid weggenomen kunnen worden.

In het verlengde hiervan adviseert de ASD om binnen de gemeentelijke organisatie één contactpersoon te benoemen waarmee maatschappelijke organisaties problemen snel en adequaat kunnen adresseren en oplossen. Deze persoon kan er ook voor zorgen dat alle partijen en maatschappelijke organisaties betrokken bij dit dossier snel en volledig worden geïnformeerd over (te verwachten) beleidswijzigingen. Bij de uitwerking van haar advies heeft de ASD signalen ontvangen dat organisaties soms met achterhaalde of onvolledige informatie werken;

- Bij de uitvoering vertrouwt de gemeente op de toegang tot het sociaal domein via de reguliere toegangspartners. De ASD adviseert om bij deze toegangspartners expliciet na te gaan of deze voldoende zijn geëquipeerd op de verwachte taakstelling. Zo is bijvoorbeeld de mogelijkheid om gebruik te maken van tolken de laatste jaren sterk bezuinigd. Zijn Kwadraad, het CJG en Welzijn Lansingerland klaar voor de extra taakstellingen?
- In dit moeilijke dossier met steeds weer nieuwe bijstellingen vanuit het Rijk, die rechtstreeks ingrijpen op het werk van betrokken maatschappelijke organisaties zoals Vluchtelingenwerk, wil de ASD graag haar waardering uitspreken voor hun niet eenvoudige taak. Daarbij adviseert de ASD om de vrijwilligers betrokken bij dit terrein waar mogelijk te ondersteunen met waardering en aandacht. Een (werk)bezoek of een schouderklopje vanuit het college of de gemeenteraad kan rekenen op veel waardering;
- De ASD heeft geconstateerd dat er geen duidelijk onderscheid in de notitie is aangebracht tussen bestaand- en nieuw beleid. Voor de bestudering en beoordeling van de notitie adviseert de ASD om dit in de management samenvatting aan te geven;
- De ASD heeft geconstateerd dat in de tweede versie van de notitie een overzicht met gegevens zoals: aantal man/vrouw, alleenstaand, gezin, gezinsgrootte bij huisvesting, afkomst, opleidingsniveau, bijstand + werk en andere voorzieningen is verwijderd. In het kader van inzicht over de omvang van de problematiek adviseert de ASD om deze gegevens toch op te nemen in de notitie en aan te vullen met:
 - Aantal aanvragen voor gezinshereniging (binnen drie maanden en na drie maanden);
 - Reden waarom men de aanvraag voor gezinshereniging pas na drie maanden heeft aangevraagd;

- Aantal behaalde inburgeringscursussen en wanneer (1e jaar, 2e jaar, et cetera).
- De ASD heeft geconstateerd dat de informatie opgenomen in hoofdstuk 1 en 3 op onderdelen niet volledig is:
 - Zo moet een asielgerechtigde eerst zijn inburgeringsdiploma hebben behaald voordat hij de Nederlandse nationaliteit kan aanvragen;
 - Door de huidige instroom staat er bijzonder veel druk op de asielprocedure. De beoordeling of iemand wel of niet terecht bang is voor vervolging wordt niet altijd getoetst;
 - Asielzoekers met een verblijfsvergunning verblijven momenteel langer dan 12 weken in een AZC;
 - Bij de invoering van de inburgeringsplicht hadden de gemeenten in eerste instantie de verantwoordelijkheid voor de inburgering. Pas later is deze verantwoordelijkheid volledig neergelegd bij de asielgerechtigde;
 - Gesproken wordt over extra maatregelen. Onduidelijk is welke dit nu precies zijn.

Huisvesting

De gemeente Lansingerland heeft als taakstelling om voor de eerste helft van 2016, 69 personen (asielgerechtigden) onder te brengen in de sociale huursector. Uitgaande van de factor 0,7 die Rotterdam hanteert betekent dit minimaal 48 woningen of wooneenheden.

Het aantal asielgerechtigden wordt mogelijk in maart volgend jaar nog bijgesteld als gevolg van de Europese afspraken inzake de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië. Juridisch is een asielgerechtigde een verblijfsgerechtigde vreemdeling die ingevolge de Vreemdelingenwet als vluchteling is toegelaten, dan wel beschikt over een op grond van een asielaanvraag verleende vergunning of over een voorwaardelijke vergunning tot verblijf.

Een goed onderdak is een basisbehoefte, dan kunnen mensen in hun leven weer een stap verder zetten. Nederlandse gemeenten verwachten volgens cijfers van het COA voor volgend jaar wederom een enorme stijging van het aantal vluchtelingen en daarmee een groeiende hoeveelheid dat recht heeft op een huurwoning. Uit cijfers van het COA blijkt dat momenteel bijna vijftienduizend asielgerechtigden wachten op een huis in een van de bijna 400 Nederlandse gemeenten. Dit terwijl de toestroom van vluchtelingen uit conflictgebieden aanhoudt.

De bouwproductie in ons land is door de economische crisis ingestort en ondertussen moeten de corporaties sociale woningen verkopen om aan de door het Rijk opgelegde verhuurdersheffing te kunnen voldoen. De verhuurderheffing is een heffing die zich richt op verhuurders van huurwoningen in de gereguleerde sector. Woningcorporaties krijgen het daardoor steeds moeilijker. Naar aanleiding van de parlementaire enquête naar misstanden in de bouw en onder dwang van de nieuwe woningwet (vanaf 1 juli dit jaar) zijn corporaties inmiddels teruggekeerd naar hun kern: het huisvesten van kwetsbare mensen met lage inkomens.

De plannen om voldoende huisvestingsmogelijkheden te realiseren zijn verre van zeker. De sobere huisvesting zoals verwoord in het coalitieakkoord van 12 oktober moet nog goedgekeurd worden in de Eerste en Tweede Kamer. Het is nog onzeker wanneer de Hergerborch beschikbaar komt. Met de huidige toestroom van vluchtelingen is het onzeker of de verwachte taakstelling nog reëel is.

De ASD heeft in haar advies over de sociale huisvesting in augustus 2015 (ASD 2015-03) al een aantal suggesties gedaan die ook van toepassing zijn op dit dossier zoals:

- Ouderen stimuleren om van een eengezinswoning naar een seniorenappartement te verhuizen, zodat deze woningen beschikbaar komen voor gezinnen. Dit vergroot de doorstroming met als gevolg het vrijkomen van onder meer sociale huurwoningen;
- Het bouwen van semi permanente noodvoorzieningen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de verwachte gezinshereniging en de grootte van de benodigde woningen. Vermeden moet worden dat er wijken in wijken gecreëerd gaan worden. Dit

werkt stigmatiserend en niet integrerend. Segregatie van een bepaalde doelgroep werkt de integratie in het algemeen tegen. Er moet een onderscheid gemaakt worden in het aanbod van sociale huurwoningen voor de diverse doelgroepen (bijvoorbeeld naast standaard woningzoekenden (ouderen, jongeren, asielgerechtigden), mensen met een verstandelijke beperking, beschermd wonen, begeleid zelfstandig wonen et cetera). De gemeente moet niet alleen gefocust zijn op het totaal *aantal* sociale huurwoningen, maar ook rekening houden met diversiteit. In het kader van een integrale samenleving is het wenselijk hen met de inwoners van Lansingerland te laten samenleven en niet separaat te huisvesten;

- Doorstroom bevorderen van sociale huurwoning naar vrije sector, door een eenmalige bijdrage bij de verhuis- en inrichtingskosten.

Hieraan wil de ASD de volgende suggesties toevoegen:

- Tijdelijk ontheffing regelgeving tegen de zogenoemde over-bewoning. Bijvoorbeeld dat drie personen, die geen familie van elkaar zijn, toch in één woning kunnen wonen;
- Om asielgerechtigden de komende tijd te huisvesten is gemeentelijke slagvaardigheid (bijvoorbeeld wijziging bestemmingsplannen) en een goede samenwerking met corporatie 3BWonen zeer belangrijk;
- Het zou wenselijk zijn dat de gemeente een beleid maakt waar iedereen van kan profiteren en dat de integratie van asielgerechtigden bevordert. Er ontstaat dan een betere balans in de verdeling van de sociale huurwoningen en er kan ook meteen een inhaalslag van sociale huurwoningen worden gemaakt, oftewel een win-win situatie.

Inburgeren en participeren

Sinds 1 januari 2007 geldt in Nederland de Wet inburgering. Het doel van deze wet is om alle vreemdelingen die permanent in Nederland willen blijven, maar de Nederlandse taal en samenleving niet goed genoeg kennen, het inburgeringsexamen te laten halen. De verwachting is dat deze vreemdelingen daardoor beter kunnen participeren in de Nederlandse samenleving.

Participeren kan op verschillende manieren. Het kan door het hebben van betaald of onbetaald werk, door het volgen van een opleiding, door het actief meewerken op school of door -zonder hulp van anderen- contacten te onderhouden met Nederlandse instanties en medeburgers. Over participatie door mensen die een inburgeringstraject hebben gevolgd is echter weinig bekend. Er worden geen gegevens bijgehouden over de activiteiten die deze mensen, buiten de inburgeringscursus, in de Nederlandse samenleving ontplooiën. Bovendien zijn er veel andere factoren die de participatie van mensen kunnen beïnvloeden. Denk aan de situatie op de arbeidsmarkt, de opleiding die de vreemdeling al in het land van herkomst heeft gehad en aantal jaren dat hij of zij al in Nederland is.

Algemeen kan worden gesteld dat iedere asielgerechtigde door het volgen van een inburgeringstraject een stapje hoger zet op de ladder van participatie in de Nederlandse samenleving. Door het leren van de taal en het beter leren begrijpen hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit, wordt het voor asielgerechtigden eenvoudiger om contacten te leggen en zelfstandig handelingen te verrichten in het maatschappelijke verkeer. Inburgering neemt twee cruciale belemmeringen voor participatie weg, namelijk het beheersen van de Nederlandse taal en het (in meer of minder mate) begrijpen van de Nederlandse samenleving.

Bij het hoofdstuk over inburgering en participeren heeft de ASD de volgende opmerkingen en adviezen:

- De hoogte van het overbruggingsuitkering te heroverwegen, omdat deze vaak niet toereikend is voor de eerste huurbetaling, aansluiting gas, water en elektra. Hierdoor is er onvoldoende leefgeld beschikbaar;
- De ASD constateert dat in het voorgestelde beleid de asielgerechtigde zelf verantwoordelijk is voor inburgering en participatie. De ASD onderschrijft dit beleid. Echter, extra ondersteuning zal de participatie en inburgering bevorderen. Bijvoorbeeld het ondersteunen bij het vinden van een geschikte inburgeringscursus, maar ook de extra inzet van tolken bij huisartsbezoek, opstellen ondersteuningsplan et cetera;
- Er blijken strenge eisen te zijn aan de invulling die asielgerechtigden hebben voor de inrichting van hun woning. Voor de inrichting en stoffering van de woning ontvangt de asielgerechtigde bijstand. De gemeente controleert alle uitgaven. Bonnen worden gecontroleerd en de beleidsregels worden zeer strikt toegepast. De kosten voor het vervoer van meubilair worden bijvoorbeeld niet vergoed. Ook is onduidelijkheid over de maximale prijzen die besteed mogen worden aan goederen. De ASD adviseert het

bestaande beleid aan te passen en te komen tot een werkbare regeling voor het inrichten van de woning. Bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van een budget (inclusief vervoer) voor de inrichting van een keukeninventaris. Het voorstel om inrichting en stoffering uitsluitend in natura te verstrekken vindt de ASD een te grote beperking van de keuzevrijheid van de asielgerechtigde. Er dient rekening gehouden te worden met de eigen voorkeur. Daarbij dient de asielgerechtigde de inrichtingskosten (ook verstrekt in natura) terug te betalen, terwijl er geen eigen keuze mogelijk is;

- Voor inburgeren en het leren van de taal ligt de verantwoordelijkheid volledig bij de asielgerechtigde. Ook de financiële ondersteuning hiervoor loopt buiten de gemeente om via de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Echter, in de doelstelling en resultaten staan criteria zoals: *'alle asielgerechtigden beheersen binnen drie jaar de Nederlandse taal op referentieniveau 1F'* en *'na 1,5 jaar is er een verbetering in de zelfredzaamheidsmatrix en hebben een minder grote afstand tot arbeidsmarkt'*.

De ASD onderschrijft de beoogde doelstellingen, maar het is onduidelijk hoe de gemeente het ogenschijnlijke gat tussen *'eigen verantwoordelijkheid asielgerechtigden'* en de geformuleerde doelstelling en resultaten gaat overbruggen. Komt er een aanscherping van het lokale beleid? Worden er verplichtingen opgelegd aan de asielgerechtigden? Daarbij is de gemeente afhankelijk van derden voor het realiseren van de doelstellingen. Is er afstemming geweest met deze partijen? Delen zij de ambities van de gemeente? Zijn de voorgestelde ondersteuningstrajecten voldoende qua duur en intensiteit? De ASD adviseert om alle maatschappelijke organisaties betrokken bij de participatie en inburgering uit te nodigen om te komen tot een integrale aanpak en sluitende afspraken;

- Asielgerechtigden hebben per definitie een afstand tot de Nederlandse arbeidsmarkt. De ASD adviseert om extra maatregelen te nemen om de participatie en inburgering te bevorderen en om de ondersteuning hierbij niet te beperken tot de eerste drie maanden, maar over een langere periode uit te voeren. De ASD verwijst hiervoor graag naar gemeenten als Woerden, Oudewater, Montfoort en Bodegraven-Reeuwijk waar asielgerechtigden sneller participeren. Zij worden naast de dagen dat zij naar school gaan voor de inburgering (meestal drie dagdelen per week) ingezet op de werkervaringsplaatsen of bij vrijwilligerswerk. Naast deze werkzaamheden wordt ook nog taal coaching aangeboden. De vluchtelingen worden in kleine groepjes verdeeld en met behulp van een docent krijgen zij extra les, individueel of met behulp van E-learning. Op deze wijze zijn de asielgerechtigden vrijwel fulltime aan de slag;
- Het technisch budgetbeheer wordt in de notitie gelimiteerd in tijd (maximaal zes maanden), terwijl juist het doel is om zelfstandig een administratie te kunnen voeren. Nu is de 'leercurve' niet bij iedereen gelijk. Maatschappelijke organisaties zoals Humanitas (Thuisadministratie) en Schuldhulpmaatje gaan in hun ondersteuning uit van een periode van twaalf maanden. De ASD adviseert om het technisch budgetbeheer niet te beperken in tijd, maar juist te koppelen aan zelfredzaamheid. Pas dan is het verantwoord om de asielgerechtigde zelfstandig de administratie te laten voeren om mogelijk schulden te voorkomen. Dit betekent tevens dat de gemeente een grote

verantwoordelijkheid heeft richting de eerdere genoemde maatschappelijke organisaties in middelen en ondersteuning, omdat zij de financiële zelfredzaamheid van de asielgerechtigde moeten begeleiden. Kanttekeningen hierbij zijn wel dat het project Schuldhulpmaatje pas recentelijk is gestart en dat bij Humanitas de ondersteuning tot nu toe alleen mogelijk is als men de Nederlandse taal beheerst. Extra drempel hierbij is dat cliënten zelf telefonisch een afspraak moeten maken;

Aanvullend merkt de ASD op:

- Asielgerechtigden weten de huisarts wel te vinden, maar door cultuur en/of communicatieproblemen is het lastig om hen snelle en adequate hulp te bieden;
- Is het reëel om gezien de hoge druk bij het COA er vanuit te gaan, dat het COA rekening houdt met het door Lansingerland gewenste arbeidsprofiel bij de plaatsing van asielgerechtigden in de gemeente?
- Gelet op recente ontwikkelingen in Europa stelt de ASD uw voorgenomen beleid tegen radicalisering te concretiseren, en niet af te wachten tot het zich onverhoopt voordoet. Zoals nu verwoord in de notitie.

Onderwijs

Migranten moeten goed integreren in de nieuwe samenleving. En dat is iets wat van twee kanten moet komen. De migranten moeten de regels en waarden respecteren van de samenleving waarin zij terechtkomen, en het gastland moet migranten de kans geven om een volwaardig lid van die samenleving te worden. Dat betekent dat zij onder meer de taal moeten kunnen leren, kunnen studeren of werken.

Bij dit onderwerp wil de ASD graag de volgende adviezen geven:

- Jonge asielgerechtigden (12 tot 18 jaar) komen in principe niet in aanmerking voor leerlingenvervoer of financiële ondersteuning hiervoor. Echter Lansingerland biedt binnen haar gemeentegrenzen voor deze groep geen schakelklassen of gespecialiseerd onderwijs aan. Deze jongeren moeten veelal naar Rotterdam reizen. Een alternatief dichterbij huis is er gewoon niet. De ASD adviseert om voor deze jongeren leerlingenvervoer of financiële ondersteuning voor het vervoer aan te bieden;
- De ASD adviseert om bij het overleg met verschillende lokale en regionale partijen extra aandacht te besteden aan:
 - Voor kinderen <12 jaar een basisschool in de wijk of buurt;
 - Taalonderwijs in midden- en bovenbouw;
 - Voor jongeren 16 jaar en ouder ondersteuning in de voorbereiding op het MBO.
- De ASD adviseert om het belang van vier dagdelen voorschoolse educatie extra onder de aandacht te brengen van asielgerechtigden en de hulpverleners en daarbij tevens de ouderbijdrage voor hen niet te laten gelden;
- De ASD adviseert om regie te houden op het primair onderwijs. Niet zomaar plaatsen inkopen bij Rotterdam. Alleen in uiterste nood. Zelf primair onderwijs organiseren al dan niet in samenwerking met Pijnacker heeft de voorkeur. Het is lokaal met alle voordelen van dien, zoals:
 - Ouders kunnen kinderen gemakkelijk ophalen, hetgeen weer het integratieproces stimuleert;
 - Daarnaast is het ook wenselijk i.v.m. samen spelen na schooltijd (makkelijk te organiseren);
 - De oudere kinderen kunnen op de fiets naar school (kweekt zelfstandigheid);
 - Lokale gebeurtenissen komen eerder aan bod dan op een Rotterdamse school.

Communicatie

Het Europese- en in het bijzonder het Nederlandse asielbeleid staat volop in de belangstelling. De media (schrijvende- en visuele pers) besteden hieraan dagelijks veel aandacht. Communicatie tussen overheid (lees: gemeente) en burger moet niet alleen transparant en begrijpelijk zijn, maar ook tijdig en zorgvuldig. Het belangrijkste doel van de overheidscommunicatie is te voldoen aan het recht van de burger op informatie van de overheid. Dit recht ligt vast in de Grondwet en de Wet Openbaarheid van Bestuur. De gemeente moet deze informatie actief openbaar maken. Dit betekent dat zij informatie geeft over de besluitvormingsprocessen, nieuw beleid aankondigt en uitlegt, en burgers betreft in verschillende fasen van het proces van beleidsvorming. Met name bij het asieldebat, dat in de samenleving voor sommigen niet alleen controversieel is, maar ook boosheid en bedreigingen oproept, is dat zeer belangrijk. Een duidelijke visie en stellingname van de gemeente kunnen in het algemeen op betrokkenheid en begrip van de burger rekenen en escalatie van het proces voorkomen.

Ook moet de gemeente in haar communicatie altijd melding maken van de beleidsfase waarop de informatie betrekking heeft: is het beleid al door de raad aanvaard of niet? De uitgangspunten worden waar nodig aangepast aan ontwikkelingen in de samenleving. Inzicht in de sentimenten en standpunten van publiek en deskundigen is nodig om beleid te maken dat wordt geaccepteerd. Wanneer de gemeente duidelijk communiceert, is het aannemelijk dat het draagvlak onder de bevolking voor asielopvang groter wordt en kunnen problemen, misstanden en verzet worden voorkomen.

De ASD is gevraagd om suggesties te doen voor de communicatie. De ASD constateert dat in de notitie de communicatie vooral procesmatig is uitgewerkt en gericht is op het creëren van extern – en intern draagvlak, de samenwerking met de maatschappelijke organisaties en het monitoren van de omgeving. De communicatie met de burger is beperkt tot een algemene boodschap, dat Lansingerland voldoet aan haar wettelijke verplichtingen en taakstelling.

De ASD adviseert om deze algemene boodschap verder uit te werken en de concretiseren naar doelgroepen:

- De complexiteit van dit dossier en daarmee samenhangend de aanpassingen in het vluchtelingenbeleid brengt met zich mee dat burgers overspoeld worden met hele en halve waarheden. De ASD stelt voor dat de gemeente aan alle (toekomstige) inwoners van Lansingerland helder en duidelijk maakt wat de rechten maar ook de plichten van asielgerechtigden zijn. Ook de uitvoerbaarheid van de plannen en de financiële consequenties moeten inzichtelijk worden gemaakt. Het compleet en overzichtelijk informeren over centraal en decentraal beleid aan de inwoners van Lansingerland zal bijdragen tot draagvlak in dit dossier;
- De ASD stelt voor de communicatie af te stemmen op specifieke doelgroepen en hierbij niet alleen de gebruikelijke gemeentelijke kanalen (website, lokale kranten) te gebruiken,

maar ook de nieuwsbrieven van scholen, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties et cetera. Voor de specifieke doelgroepen moet uw college denken aan:

- Op het gebied van wonen staan veel jongeren en jonge gezinnen vaak al jaren op een wachtlijst. De bestaande voorrangsposities van asielgerechtigden is direct van invloed op hun verwachtingen op een eigen woonruimte. Welke extra tijdelijke woonruimtes worden er gecreëerd? Komen eventueel semi permanente noodvoorzieningen ook beschikbaar voor niet vluchtelingen? Communicatie hierover in samenhang met de woningcorporatie 3BWonen ligt hier voor de hand;
- Op scholen worden ouders geconfronteerd met de mogelijke komst van schakelklassen dan wel de instroom van kinderen met een taal- en leerachterstand. De gemeente moet in overleg met scholen in de communicatie duidelijk maken hoe de scholen hierop gaan inspelen;
- Met de toestroom van migranten zullen de kansen op een baan voor de huidige werkzoekenden, met een afstand tot de arbeidsmarkt, zeker niet toenemen en eerder afnemen. Voor deze doelgroep moet duidelijk worden gemaakt wat de gemeente extra gaat doen om de kansen voor een werkomgeving te vergroten;
- Ouderen zullen wellicht minder direct geraakt worden door de effecten van de toestroom van vluchtelingen op het beleid van wonen, scholing en participatie. Toch hebben zij ook vragen. Over de effecten voor hun kinderen en kleinkinderen, maar ook over veranderingen in hun wijk of buurt. Daarnaast hebben veel ouderen ook nog de periode na de Tweede Wereldoorlog en de zestiger jaren meegemaakt, waarin Europa en Nederland ook te maken had met grote stromen migranten. De huidige vluchtelingenstroom roept bij hen positieve maar ook negatieve herinneringen op.

Datum vergadering 14 april 2016

Verslag vastgesteld

Onderwerp Hoorzitting en rondetafelgesprek
Huisvesting asielgerechtigden
Locatie: Rehoboth te Berkel

Registratienummer

Aanwezig

Gerard Bovens, voorzitter
Henk Meester, Leefbaar 3B
Nelleke Bouman, CDA
Kathy Arends, VVD
Rob Snijders, D66
Kees-Willem Markus, CU
Petra Verhoef (PvdA)
Leon Hoek (WIJ Lansingerland)
Tom Zandbergen, GroenLinks
Griffie: L. van den Houten

Afwezig

Eddy Neeleman, Partij Neeleman

Verslag

M.C. Jansen-Versluis

Afdeling

Griffie

Lianne van den Houten

Telefoon

(010) 800 43 92

E-mail

lianne.van.den.houten@lansingerland.nl

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter opent de bijeenkomst om 19.00 uur en heet sprekers, publiek, media en leden van de raadscommissie Samenleving van harte welkom.

Het college heeft de raad een raadsvoorstel doen toekomen m.b.t. de integrale aanpak voor asielgerechtigden in Lansingerland, de wachttijd sociale huurwoningen en alternatieve huisvesting. Hieronder valt ook de huisvesting voor asielgerechtigden in Hergerborch. De raad van Lansingerland wil, om een goed beeld krijgen van inwoners en maatschappelijke organisaties, te weten komen wat zij van dit raadsvoorstel vinden. Wellicht zijn er meningen en ideeën, die de raad kan meenemen bij de bespreking in de raadscommissie van 12 mei en bij de besluitvorming in de raadsvergadering van 26 mei. De raad vindt meedenken door de samenleving heel belangrijk; daarom is het goed dat er vanavond zoveel mensen zijn. De thema's van vanavond zijn: veiligheid, wonen, meedoen aan de samenleving via werk, zorg en begeleiding; dit alles in de context van asielgerechtigden.

Los van de bijeenkomst van vanavond heeft het college op 9 maart een inloopbijeenkomst gehouden in het gemeentehuis om reacties op de voorstellen te horen en met bewoners in gesprek te gaan. Ook een aantal fracties is actief geweest. De ChristenUnie en de VVD organiseerden op 10 maart een drukbezochte debatavond in Rehoboth, waarbij 2 van hun Kamerleden mee deden. De PvdA organiseerde op 14 maart met betrokkenheid van hun Tweede Kamerfractie ook in Rehoboth een themabijeenkomst. Eind vorig jaar waren er 3 inloopbijeenkomsten in de 3 kernen m.b.t. mogelijke noodopvang van asielzoekers. Nu is de fase gekomen, waarin de gemeenteraad een besluit moet nemen m.b.t. dit vraagstuk. De raad wil eerst in gesprek gaan met inwoners en organisaties om een goed beeld te vormen van de ideeën in de samenleving.

Vanavond is er eerst een hoorzitting. De sprekers krijgen allemaal maximaal 5 minuten de tijd om in te spreken. Raadsleden krijgen de gelegenheid om vragen te stellen aan sprekers. Na de hoorzitting en na de pauze vindt een rondetafelgesprek plaats met 4 organisaties. Van deze bijeenkomst wordt een openbaar verslag gemaakt. De voorzitter verzoekt aanwezigen om niet door applaus of anderszins te laten blijken of men het al dan niet eens is met een spreker. Dit zou belastend kunnen zijn voor de sprekers.

2. Hoorzitting

Inspreker 1:

Inspreker heeft een disclaimer; hij is géén lid van een politieke partij en niet in dienst van een belanghebbende. De kern van zijn betoog: het gaat hier om een (mogelijk) besluit met grote gevolgen ook op middellange termijn, met onbekende risico's. Daarom is een grote zorgvuldigheid primair. Een kritisch woord m.b.t. het gedrag van de rijksoverheid. We zien zaken die bedreigend zijn, maar ook geen blijk geven van voldoende of goed huishouderschap. Inspreker noemt: afschuiven van financiële risico's (bijvoorbeeld gevolgen gaswinning, zorg, asielkwestie); veel kostbare missers (bijvoorbeeld HSL, reorganisatie politie); neiging om deals te sluiten (zie recente kritiek Raad van State); dwingend gedrag zonder voldoende overleg (bijvoorbeeld diverse AZC-kwesties); beloften komt men soms niet na ('geen cent meer naar Griekenland'); de tijd van verkiezingen en beloften nadert weer; bij economische tegenvallers is geen enkel budget veilig. Het advies van inspreker aan de raad is: laat een mogelijk dubieuze debiteur vooraf betalen; breng de rechtspositie en mogelijke juridische stappen reeds nu in kaart. Een tweede aspect van inspreker is: de financieel-economische positie van Lansingerland. Hij merkt hierbij op: de Vinex-opdrachten zijn getrouwelijk en energiek uitgevoerd; door de economische crisis heeft dit geleid tot zeer grote tekorten, het onder toezicht stellen van de gemeente en ook lastenverzwaring voor de burgers; we lopen nog steeds op erg dun ijs, een verhoging van de marktrente kan fataal zijn. Het advies van inspreker is: maak een gedegen risicoanalyse van de financiële situatie; geef in geen geval nogmaals blanco cheques af. Een volgend aspect is: de leefomgeving van de inwoners. Inspreker merkt hier over op: de omwonenden zouden hun directe omgeving ingrijpend zien veranderen; de identiteit, aantrekkelijkheid en economie van het centrum zouden sterk wijzigen; er kan sprake zijn van veiligheidsrisico's; een concentratie op één plek is een sociaal risico; de wachtlijst voor sociale woningen voor de eigen inwoners wordt aanmerkelijk langer; mogelijk daalt de waarde van huizen, ook voor de OZB; mogelijk komen er tijdrovende en dure gerechtelijke procedures van omwonenden; het is de vraag of onze gemeente als vestigingsplaats wel zo aantrekkelijk kan blijven; het zou zeer moeilijk worden om in het centrum iets te doen aan zaken als de bereikbaarheid van het centrum, de verkeersveiligheid, de parkeerproblemen etc. Het advies van inspreker is: breng deze aspecten grondig in kaart en betrek de inwoners en anderen. Het laatste aspect van inspreker: de geloofwaardigheid van en het draagvlak voor de democratische rechtsstaat. Hij noemt hierbij: er is al langer sprake van afhaken door velen (zie bijvoorbeeld de opkomstcijfers); er is gefundeerde kritiek mogelijk op het college (het verstoppertje van informatie op de website, een inloopavond zonder insprekermogelijkheid, het omzeilen van een wijziging in het bestemmingsplan, het rekken bij de beantwoording van raadvragen). Het is een goede zaak dat de raad dit op deze wijze oppakt, pak nu ook verder door. Vergeet even uw politieke verschillen, die komen later inhoudelijk aan de orde. Peil de opinie van de omwonenden; dat kan kort, snel, goedkoop en statistisch verantwoord.

Mevrouw Arends vraagt of inspreker een woning gekocht zou hebben als vooraf bekend was geweest dat de overburen alleenstaande asielgerechtigden zouden zijn. Inspreker heeft vragen gesteld aan makelaars, maar zij konden hier geen uitsluitsel over geven. Inspreker woont er tegenover en hij discrimineert niet, maar als er 40 mannen wonen die niets te doen hebben en uit hun ramen zitten te gluren en inspreker heeft 2 dochters buiten spelen, voelt dat niet prettig. Dit geldt overigens ook voor bepaalde wijken in Den Haag en Rotterdam.

De heer Meester hoorde inspreker zeggen, dat de mening van omwonenden gepeild moet worden. Blijkbaar vindt inspreker wat er nu gedaan wordt niet voldoende. Hoe kan het dan wel goedkoop, snel en statistisch verantwoord? Inspreker denkt dat het kan. Hij is econometrist, gespecialiseerd in statistiek en heeft jarenlange ervaring met markt- en opinieonderzoek en financiële analyses bij overnames. Men zal rekening moeten houden met de privacy van mensen, maar ook met het voorkomen van fraude. Het zal snel moeten en ook het medium is van belang. Het is intimiderend om langs de deuren te gaan; het zou schriftelijk moeten. Het zou onder notarieel toezicht gedaan kunnen worden. De vraagstelling zou kort en simpel moeten zijn. De verleiding om 20 vragen te stellen is groot. Het kan.

Inspreker 2:

Inspreker vertegenwoordigt de bewoners van het appartementencomplex Hogesingel en de supermarkt. Hij wil de bezorgdheid benadrukken. Betreffende het omgevingsrecht, zoals vermeld in de APV hoofdstuk 1 art 1lid i. M.b.t. waarborging veiligheid binnen en buiten het object(Hergerborch): hoe wordt daar op gecontroleerd en door welke instantie? De omwonenden zijn merendeel ouderen. Gebruik van het grasveld aan de voorzijde van het gebouw. De asielgerechtigden hebben een andere cultuur dan de onze en houden van veelvuldig barbecueën, wat tot veel stank en overlast en kan leiden tot samentellingen (geluidsoverlast). Ook bestaat de angst dat het grasveld gaat dienen om een droogmolenpark te creëren. Komt er een barbecue en een wasdroogverbod buiten? Wij als bewoners van het winkel- en appartementen complex Hogesingel vinden dat de APV streng gehandhaafd moet worden, want als de geest uit de fles is, krijgt men hem er echt niet meer in. Welke functie krijgt het keldergedeelte? Alle technische faciliteiten zijn er aanwezig om hier een wasserette te creëren, zodat de vuile en schone was binnen het pand kan blijven. Welke instantie houdt op dit moment de tuinen bij? Het lijkt mij dat er wel een huidige eigenaar is die dat moet onderhouden (momenteel verwaarloost het). Het verbaast inspreker dat de tuinverlichting 24 uur per dag brandt. De bewoners van de Molenwerfstraat maken zich grote zorgen om het uitzicht te krijgen op een getto, wat een waardevermindering van de appartementen Hogesingel met zich meebrengt. Hoe wordt dit gecompenseerd? Wie houdt toezicht op de 1 op 1 bezetting van de kamers? Laten we op dit punt niet naïef zijn. Hun cultuur kennende kan dat na enkele maanden al 1 op 2, of 1 op 3 zijn, want hun huis staat open voor iedereen. Komt er een 24/7 controle door de huismeester? Wij willen als bewoners een veiligheidsgarantie voor wat betreft de omgevingsruimte, waarvan wij als bewoners van de Molenwerfstraat ook deel uit maken. Laat niet de haast van het plaatsen van de asielgerechtigden de voorkeur krijgen, maar geef de veiligheid en een goede voorbereiding voorrang (anders leidt dit tot grote problemen). Bijvoorbeeld door het opstellen van een convenant in hun taal en het ondertekenen daarvan. Dan kunnen er geen misverstanden ontstaan. Als men zich niet aan het convenant houdt, zullen er disciplinaire maatregelen genomen moeten worden. Het laatste punt: de bestaande inwoners geen woning. Een blamage ten opzichte van bewoners die al tientallen jaren in Lansingerland wonen en al jaren op een wachtlijst staan voor een sociale huurwoning. Hier is sprake van een ongezonde democratie. De bewoners willen een garantie dat er niet meer dan 40 personen komen te wonen. Het lijkt zeer raadzaam het paard voor de wagen te spannen en niet er achter. Zorg dat alles goed geregeld gaat worden, voordat de nieuwe bewoners gaan komen. Regeren is vooruitzien. Ook in Lansingerland.

Mevrouw Bouman hoort inspreker over veiligheidsgarantie. Ze vraagt of meer buurttoezicht een optie zou zijn. Inspreker vindt dit een goede optie. Rondom Hergerborch wonen bijna alleen maar oudere mensen. Dat maakt het moeilijk.

De heer Hoek wijst op het gezegde: een mens lijdt het meest aan het lijden dat hij vreest. Het is dan belangrijk om de vrees weg te halen. Hij vraagt inspreker of men bereid is medewerking te verlenen als de vrees weg genomen wordt. Inspreker vindt het prima dat ze komen; er is een noodzaak dat ze onderdak krijgen. De bewoners gaan het om veiligheid. Er wonen veel oudere mensen. Men wil geen woonwagengebeuren voor de deur krijgen.

Inspreker 3:

Inspreker heeft een aantal onderwerpen. Geld: waar het geld vandaan komt voor de opvang weet niemand. Hij gaat ervan uit, dat het via gemeenschapsgeld gaat. Islam: men weet niet wat men binnen haalt. Als directeur van de Ambassade Diensten, heb ik van 1986 tot 2013 dus ruim 25 jaar, de diplomatieke post voor alle Arabische Ambassades verzorgd. Door jarenlange ervaring met de houding van de volgelingen van de Islam, ben ik tot de conclusie gekomen, dat de cultuurverschillen te groot zijn voor de aanpassing in onze cultuur. Aanpassing: we denken aan de positie van de vrouw, de eigen vrouwen en andere vrouwen; halal, de pijnlijke slachting van vee, maar ook de kansen op de arbeidsmarkt voor de komende generatie van het gezin en de grootte van de gezinnen, die steeds groter worden. Communicatie: het taalprobleem; men blijft zich bedienen van de eigen taal, zodat de communicatie met Nederlanders zeer moeizaam zal verlopen en getto's in het vooruitzicht zijn; zoals de Schilderswijk te Den Haag. Het valt mij op, dat zolang er sprake was van dictators in de landen, waar

de vluchtelingen vandaan komen, er geen sprake was van vluchtelingen. Wel bestookten de Sjiieten en de Soennieten elkaar, maar het bleef rustig totdat er sprake was van de Arabische Lente, ontstaan in Tunesië. Toen sloeg de vlam in de pan, met desastreus gevolgen, zoals het vluchtelingenprobleem. Gevolgen: zoals nieuwe Moskeeën voor de Syriërs en voor de andersdenkenden. Als Nederlanders hebben wij jarenlang gevochten om een klimaat te hebben van tolerantie. Wij kunnen echter niet toestaan, dat hier verandering in komt, veroorzaakt door wie dan ook. Tot slot heeft inspreker een knipsel uit de krant, inzake de gelijkwaardigheid ongeacht geslacht, seksuele voorkeur, geloof of huidskleur. Dit is in onze tijd de voorwaarde voor welvaart en kennis. Dergelijke gelijkwaardigheid ontbreekt in de islamitische traditie.

Er zijn geen vragen vanuit de commissie.

Inspreker 4:

Inspreker spreekt de volgende woorden. Geachte voorzitter en geachte leden van de hoorzitting. Ik ben een betrokken inwoner van Bergschenhoek, werkzaam als Projectmanager in de ICT, waarbij het belangrijk is om pragmatisch, binnen budget, op tijd zinvolle en afgesproken oplossingen te leveren. En ik ben een actieve vrijwilliger voor Buurttoezicht. Ik beheer o.a. de Facebook pagina van Buurttoezicht, whatsapp groepen en het Twitter Account. Eind vorig jaar kwamen er diverse zeer negatieve berichten op de Buurttoezicht FB waarom Lansingerland geen vluchtelingen moest opnemen. Die heb ik toen verwijderd omdat Buurttoezicht daar niet voor bedoeld is. In oktober vorig jaar heb ik mij aangemeld als vrijwilliger voor de tijdelijke crisis vluchtelingen opvang te Berkel. Ik heb daar met veel plezier aan meegedaan en heb in die tijd 4 Syriërs bij mij thuis uitgenodigd. Dat waren allebei broers. Leuke slimme jongens rond de 20 jaar. Met de kerstdagen heb ik 2 broers opgehaald uit het opvangcentrum de Zeelandhallen te Goes. Ze hebben toen een paar dagen bij mij thuis gelogd. Dit jaar heb ik bij de TU Delft nog een keer afgesproken met één van de broers, die daar zijn studie wil afmaken. Mijn mening wat de gemeente Lansingerland zou moeten doen is zorgen dat statushouders hier op een goede manier onderdak krijgen. Zorg dat de vluchtelingen verspreid worden over de 3 gemeenten. Houd de richtlijnen van de overheid aan in 2015 en 2016 moeten we in totaal 206 vluchtelingen opnemen binnen de gemeente. Zet geen grote groepen bij elkaar. De Hergerborch dus niet tot de nok vullen met vluchtelingen. Mijn advies is om niet meer dan 20 statushouders bij elkaar te plaatsen. Maak gebruik van goedkope nieuw te plaatsen pop-up woningen. Een pop-up woning kan snel gebouwd worden tegen lage kosten. Kies goede en geschikte locaties uit. Bijvoorbeeld de Wilderskade. Zorg dat er een vrijwilligersorganisatie zoals Buurttoezicht wordt opgezet, waarbij iedere vrijwilliger een gezin adopteert. Zorg voor een goede overlegstructuur met actieplannen, waarbij alles in het werk wordt gesteld om de nieuwe inwoners te helpen inburgeren. Nederlandse Taal bijbrengen, Nederlandse normen en waarden bij brengen, zorgen voor werk (betaald of vrijwilligerswerk). Zorgen voor sportactiviteiten zoals voetbal, tafeltennis, schaken. Dat is volgens mij de snelste weg naar succes en ik ben bereid om hieraan mee te helpen.

De heer Zandbergen hoort inspreker over een nieuwe organisatie spreken zoals Buurttoezicht met bepaalde taken. Kan dit ook door Vluchtelingenwerk opgepakt worden? Inspreker heeft contact met Vluchtelingenwerk; men is anderhalve week verder voordat men ergens antwoord op krijgt. Buurttoezicht heeft een professionele organisatie met veel vrijwilligers, die regelmatig overleg heeft met de gemeente en de politie. Er worden acties uitgezet, goed gecommuniceerd en gaan daadkrachtig te werk. Dat is nodig. Er moet een organisatie aanspreekpunt worden en de zaak in goede banen kan leiden. De crisisopvang ging perfect. Dat was goed georganiseerd. Het kan dus wel.

Mevrouw Verhoef vraagt of inspreker namens een grotere groep mensen spreekt. Of is inspreker hier op eigen initiatief? Inspreker is hier op eigen initiatief. Wel heeft hij gesproken met een aantal collega's van Buurttoezicht. Men wil maximaal 20 personen in Hergerborch. Bij de gemeente moet er een aanspreekpunt zijn; iemand die veel kan regelen en doen. Als het goed georganiseerd wordt, is er geen enkel probleem.

Inspreker 5:

Inspreker spreekt de volgende woorden. Mijnheer de voorzitter, leden van de gemeenteraad van Lansingerland en overige aanwezigen. Dank u wel dat u mij de gelegenheid geeft om in te mogen spreken over het huisvesten van asielgerechtigden in onze gemeente. Het woord asielgerechtigden zegt het al, deze mensen hebben het recht om in onze gemeente en in onze gemeenschap opgenomen te worden. Van hen is bewezen dat zij gevlucht zijn voor oorlogsgeweld. Ga bij u zelf na hoe erg het zou zijn als er hier in Lansingerland constant beschietingen en bombardementen plaats zouden vinden. Zouden wij dan ook niet vluchten en een veilige omgeving voor ons en onze kinderen zoeken? Hoe zou u het dan vinden als er nergens plaats voor u was? Om geen hulp te hoeven verlenen worden er in mijn ogen vaak oneigenlijke argumenten gebruikt. Het in gevaar brengen van onze joods christelijke afkomst door het toelaten van zoveel moslims. Ik kom zelf uit een christelijke omgeving waar ons wel wat anders wordt geleerd. Wij moeten klaarstaan en mensen huisvesten van welke religie dan ook, die door oorlogsgeweld het risico lopen vervolgd en gedood te worden. Het is zeker de laatste tijd na de aanslagen in Parijs en Brussel heel belangrijk dat we laten zien dat wij in tegenstelling tot wat Isis doet, wel genade kennen, door ons meelevende, helpen en huisvesten van deze vervolgte mensen. Dat heeft nog meer effect dan oorlog voeren in Syrië en Irak, en houdt mensen misschien ook af van het beramen van een aanslag. Zo tonen wij dat niet een totalitair bestuur, maar een meelevende gemeenschap een veel betere optie is dan Isis. Mijn verzoek aan u is: zet uw hart open voor mensen die een oorlog ontvlucht zijn, en zorg ruimhartig voor huisvesting van slachtoffers van deze oorlog. Ik adviseer iedereen die angst heeft voor een Nederland wat gedomineerd zou worden door de Islam: ga eens praten met hier woonachtige families afkomstig uit landen uit het Midden-Oosten. Je zal er versteld van staan in hoeveel zaken je de zelfde opvattingen hebt. Kennis van elkaar schept vaak een band en neemt de angst voor het onbekende weg. Het is in mijn ogen ook heel belangrijk dat u de te huisvesten asielgerechtigden ook heel snel via uw kanalen aan werk helpt, zodat zij ook op hun manier meewerken aan de ontwikkeling van onze gemeente Lansingerland. Want zoals ik vind dat wij een plicht voor opvang en huisvesting hebben naar hen toe, hebben zij ook een plicht om zo snel mogelijk in hun eigen onderhoud te voorzien en geen last, maar een lust voor onze gemeente te zijn. Gemeenteraad ik wens u wijsheid toe om snel een besluit te nemen wat recht doet aan onze gastvrijheid voor vluchtelingen. Ik dank u voor de gelegenheid om dit te mogen zeggen.

Mevrouw Arends vraagt waar de voorkeur van inspreker naar uitgaat. Naar spreiding of naar een hoge concentratie, zoals nu het voorstel is m.b.t. de Hergerborch. Waarom? Inspreker vindt spreiding logisch. Dit lijkt hem echter onmogelijk. Men moet starten met de Hergerborch, omdat hier gelegenheid en ruimte is. Vervolgens moet men goed om zich heen kijken, waar mensen geplaatst kunnen worden.

De heer Zandbergen hoort inspreker zeggen, dat er snel een besluit genomen moet worden. Wat zit er achter het woordje snel? Inspreker had begrepen, dat het besluit al genomen had moeten worden en dat het uitgesteld is. Die mensen zitten in een moeilijke situatie; er moet niet weer een vertraging komen. Tijdens de eerstkomende gemeenteraadsvergadering moet een punt gemaakt worden.

Inspreker 6:

Inspreker woont aan de Raadhuislaan schuin tegenover het gebouw van Hergerborch. Hij spreekt de volgende woorden. Het gebouw is mij ook van binnen zeer goed bekend, want ik was vanaf 1986 tot september vorig jaar aan Hergerborch verbonden, aanvankelijk als bestuurslid en later als voorzitter van de cliëntenraad. U begrijpt dat het wel en wee van het gebouw mij zeer ter harte gaat. Toch wil ik hier iets zeggen, wat los staat van de emotionele binding die ik met Hergerborch heb. De bedoeling van u zou zijn om tenminste 40 statushouders, veelal jonge vitale mannen, in het gebouw te huisvesten. Het zullen, neem ik aan, Syriërs en/of Afghanen en/of Irakezen zijn. Het zijn mensen met een voor ons vreemde taal, doorgaans met een andere levensovertuiging en een eigen cultuur. Voorlopig zullen de meesten van hen geen werk hebben en dus hun weg zoeken in en om het gebouw Hergerborch en in het dorp. De vraag is nu of het zal klikken tussen deze nieuwe burens en de bewoners van de directe omgeving van het gebouw. Ik bedoel met deze bewoners ten eerste de mensen in de voormalige inleunwoningen, die in feite in het gebouw Hergerborch wonen, en de mensen in de vier torentjes

aan de Raadhuishof, waarvan twee torentjes tot voor kort aanleunwoningen waren van Hergerborch. Deze mensen, die allen op leeftijd zijn, hebben door de sluiting van Hergerborch heel veel van wat hun lief en dierbaar was verloren: ze zijn op zichzelf teruggeworpen. Dat verdriet hen zeer. Zij zullen door de taalbarrière met de nieuwe burens niet kunnen communiceren. De vervreemding zal door de komst van de statushouders voor hen dus alleen maar groter worden. In feite zijn zij te beklagen. Dan zijn er de mensen aan de Raadhuisklaan en het wijkje daarachter, en de nieuwe bewoners van de Molenwerfstraat boven Hoogvliet en Aldi. Velen van hen zijn oudere mensen, die niet zo weerbaar meer zijn en die zich doorgaans in het openbaar niet laten horen. Maar als ik mijn oor bij hen te luisteren leg, is er bij velen van hen grote zorg om wat er dreigt te komen. 's Avonds naar buiten gaan als het zover is, durven ze niet meer. De deur zal vroeg op slot gaan. De ouders van gezinnen met kleinere en grotere kinderen vrezen voor de veiligheid van hun kroost. Ik ben van mening dat er ook zoiets bestaat als de privacy van een groep, en die is nu voor deze mensen in gevaar. U kunt dit bagatelliseren, maar de vrees is er en die zal er blijven ook. Ik ben bang dat er, als het zover is, nare dingen zullen gebeuren. Een weg terug is er dan niet. Daarom raad ik u ernstig aan om voor de opvang van de statushouders een andere oplossing te zoeken. Er is in Lansingerland elders ruimte genoeg. Het is zeer de moeite waard om de aanschaf van containers of prefab huizen zoals die onlangs zijn ontworpen, te overwegen. Het is goed om geen onnodige risico's te nemen en de onderlinge verstandhouding van de omwonenden van Hergerborch, die nu goed is, te beschermen. Hergerborch ligt in het centrum van onze deelgemeente, is een fraai gebouw op een prachtige locatie en dus op dure grond. Als men Berkel binnenkomt is Hergerborch een blikvanger. Dat moet zo blijven, bij wijze van spreken zonder picknickende mensen op het grasveld of wasgoed dat buiten te drogen hangt. Ook in dit opzicht lijkt het mij heel wenselijk om naar een andere oplossing te zoeken. Nogmaals: ik raad u ten stelligste aan om uw voornemen ten aanzien van de huisvesting van de statushouders te herzien.

Er zijn geen vragen vanuit de commissie.

Inspreker 7:

Inspreekster woont met haar gezin in de Laan van Romen, vlakbij Hergerborch dus. Zij spreekt hier vanavond puur vanuit haar hoedanigheid als buurtbewoner de volgende woorden. Het is wellicht voor u ook nog zinvol te weten dat ik tot deze week voor een periode van 8 maanden aangetrokken was bij woningcorporatie Woonbron als projectleider van de taskforce die zich bezighield met de huisvesting van statushouders (of ook asielgerechtigden genaamd) in hun gemeentes waar ze woningbezit hebben, t.w. Rotterdam, Delft, Nissewaard en Dordrecht. Vanuit persoonlijke betrokkenheid heb ik - en mijn gezin - ook persoonlijk contact met diverse vluchtelingen, die ik op diverse wijzen ondersteun. Deze persoonlijke en zakelijke ervaringen zijn mede richtinggevend voor mijn input die ik graag met u deel. Daarnaast ben ik sinds 4 jaar voorzitter van het bestuur van Welzijn Lansingerland. Sinds kort is Welzijn Lansingerland dichtbij Hergerborch gehuisvest met een ontmoetingsruimte, Welkom genaamd. Maar nogmaals, ik spreek hier vanuit de hoedanigheid als buurtbewoner. Ik ben positief gestemd over het huisvesten van asielgerechtigden in Hergerborch. Hier ligt voor ons als gemeenschap een maatschappelijke taak. Persoonlijk vertaal ik dat als: we kunnen niet de hele wereld veranderen maar we kunnen wel de wereld voor een paar mensen veranderen. Hoe mooi is dat? Stel, wij waren die ander, dan hadden we toch ook graag gewild dat er anderen voor ons klaar stonden? Positief dus dat wij als gemeente wat extra willen doen. En ook een verrijking om met andere culturen samen te leven. Maar laten we wel reëel zijn in wat haalbaar is en wat er bij komt kijken. Het gaat me nu vooral om de invulling van het plan waar we het vanavond over hebben. En dan wil ik graag vooral aandacht vragen voor wat je zou kunnen noemen de zgn magic mix, de samenstelling van bewoners in huisvesting a la Hergerborch. Kort samengevat: 40 asielgerechtigden op een totaal aantal mogelijkheden van 52, is te veel. Er dient een betere samenstelling van bewoners te komen. Algemeen lijkt de tendens te zijn dat een samenstelling van 50% asielgerechtigden en 50% andere doelgroepen een gezonde balans is. Andere doelgroepen kunnen zijn: expatriates, mensen die tijdelijke huisvesting nodig hebben ivm persoonlijke omstandigheden zoals scheiding, mensen uit andere bijzondere doelgroepen (waaronder ook zgn. urgenten) die huisvesting nodig hebben voor kortere of langere tijd. Het doet denken aan een soort Short Stay Facility kunnen worden. Bij Woonbron in Dordrecht is hier overigens een succesvol voorbeeld van bekend. En waarom is een magic mix niet alleen wenselijk maar zelfs nodig? Dat bevordert

integratie, voorkomt overlast en is vanuit oogpunt van beheer en leefbaarheid, zowel binnen Hergerborch als voor de directe omgeving een betere samenstelling. Deze mening is ook gestoeld op ervaring die ik opgedaan heb in mijn genoemde rol als projectleider taskforce huisvesting statushouders. en is een mening die voor zover ik weet uit diverse overlegstructuren, ook breder gedeeld wordt door woningcorporaties. Voor wat betreft de overlast wil ik u nog meegeven wat het effect is dat de beoogde bewoners veelal alleenstaande mannen zullen zijn waar het nog lang bij duurt voordat ze taal spreken en werk hebben. Vanuit Sociaal Beheer bij genoemde woningcorporatie heb ik gezien dat dit grote gevolgen heeft voor de bioritmes van de asielgerechtigden (deels cultuurafhankelijk): de bewoners gaan voor een groot deel 's nachts leven. Op zo'n grote groep zorgt dat voor onrust tijdens de nacht in de directe omgeving en dat is niet wenselijk. Ook is er vaak sprake van zgn. overbewoning: de bewoners krijgen logees van vluchtelingen die minder goed gehuisvest zitten. Op de eerste inloopavond van de gemeente bleek mij dat hier nog onvoldoende bij stilgestaan was. Dat had genoemd Sociaal Beheer ook niet. Praktijk is wel dat je een factor extra aan aantal bewoners cq bezoekers hebt dan waar je nu mee rekent. En het is moeilijk beheersbaar in de praktijk. Dat gaat met een betere mix veel beter, is de opgedane ervaring. Er zijn meer aandachtspunten. Want uiteindelijk gaat het niet om huisvesting maar om integratie. Daarvoor zijn taal en werk doorslaggevend. Maar omdat het vanavond over huisvesting gaat, wil ik u op dit gebied nog 1 aandachtspunt meegeven. Getalsmatig kan ik me tevens voorstellen dat een lager aantal asielgerechtigden in Hergerborch beter aansluit bij het voldoen aan de taakstelling van de gemeente de komende jaren, omdat 40 personen in Hergerborch in het algemeen staat voor een gezin dat nareist en ook meetelt voor de taakstelling. Als er sprake is van doorstroming vanuit Hergerborch naar reguliere huisvesting op het moment dat het gezin nagereisd is en een status heeft ontvangen, met telkens nieuwe instroom in Hergerborch gedurende de beoogde periode van 5 jaar, is de kans groot dat Lansingerland elk jaar zwaar boven haar taakstelling uitkomt en is er sprake van een grote impact op beschikbaarheid en wachttijden van de reguliere sociale woningvoorraad. Mijn vraag zou dan ook zijn hoe e.e.a. getalsmatig uitpakt voor de taakstelling van de gemeente en ook voor de druk op de sociale woningvoorraad (v.w.b. de aftoppingsgrens van € 628); dus hoeveel procent van de beschikbare woningen gaat dan naar asielgerechtigden en hoeveel procent van de sociale woningvoorraad blijft beschikbaar voor reguliere huurders, niet zijnde bijzonder doelgroepen. Want daar zul je als gemeente toch ook richtinggevende uitspraken over willen doen? Kortom, wat mij betreft: Ja tegen de plannen, maar met goed onderbouwd zicht en bewuste keuzes op de gevolgen voor het totale huisvestingsbeleid en een betere praktische kijk op wat de plannen met zich meebrengen en dus pleit ik voor een lager aantal asielgerechtigden op 1 verzamelplek in Hergerborch. Dank voor uw aandacht.

De heer Meester begrijpt dat insprekerster in de praktijk heeft meegemaakt, dat meerdere personen in een appartement, wat voor één persoon bestemd was, kwamen wonen. Hoe heeft men dat toen opgelost? Insprekerster zegt dat men heeft beseft, dat nieuwe gevallen voorkomen moeten worden. Kiest men voor spreiding of kiest men voor concentratie? Een duidelijke tendens is: kies voor spreiding. De oplossing ligt in gesprek, zoals met gewone huurders ook gedaan zou worden. Het vraagstuk heeft extra aandacht nodig en kan beter voorkomen worden.

De heer Zandbergen merkt op, dat minder in de Hergerborch meer elders betekent. Heeft dat de voorkeur van insprekerster? Insprekerster was hier helder in. Zij pleit niet tegen het aantal mensen, maar tegen dit aantal op één plek. Kies voor spreiding i.p.v. concentratie met het oog op beheer, integratie en leefbaarheid.

Inspreker 8:

Inspreker spreekt hier als voorzitter van de diaconie van de Hervormde Gemeente in Berkel en Rodenrijs, dus van de oude dorpskerk hier midden in het dorp, de volgende woorden. Wij zien uit naar onze nieuwe burenen. 50 jaar geleden heeft de diaconie, samen met de diaconie van de gereformeerde kerk, Hergerborch laten bouwen, bedoeld voor dorpsgenoten, die hulp nodig hebben. We zijn blij, dat Hergerborch opnieuw bestemd wordt voor dorpsgenoten, die hulp nodig hebben. We zien uit naar onze nieuwe burenen. Discussiëren over wel of geen vluchtelingen heeft geen zin. Ze zijn er. Miljoenen mensen ontvluchten hun vertrouwde omgeving, verdreven door oorlog en geweld, op zoek naar een veilige omgeving. Discussiëren over wel of niet helpen heeft ook geen zin. Ze zijn er en ze hebben onze hulp

nodig. We zijn blij dat er in ons dorp ruimte beschikbaar is om deze medemensen een dak boven het hoofd te bieden. We zijn blij dat we hier in vrede leven en dat we hen op adem kunnen laten komen in onze vrede. We zijn blij dat we hier leven in de democratie. Waar we kunnen zeggen wat we willen en waar er naar ons geluisterd wordt. Een hoorzitting in deze vorm kennen ze niet in Syrië of Eritrea. Ik hoop dat we naar onze nieuwe burens luisteren. Open staan voor hun verhaal en ervaringen. En ik kan u uit eigen ervaring garanderen: in gesprek gaan met vluchtelingen is de moeite waard. Luisteren verrijkt uw leven. En ik geloof oprecht, dat het opvangen van asielgerechtigden ons dorp zal verrijken. Neem de tijdelijke noodopvang in de Sterrenhal. Ongelofelijk hoe ontzettend veel vrijwilligers er in zeer korte tijd opstonden, hun tijd en energie gaven om de vluchtelingen een veilig plaats te bieden. Een leerzame ervaring voor de vrijwilligers en een verrijking voor ons dorp. Onlangs hebben we in onze kerk een avond georganiseerd over de vraag: "Wat kunnen we doen voor vluchtelingen?" Op TV kijken machteloos toe naar de door oorlog verdreven menigten. Maar nu kunnen we wat doen. Gewoon in ons eigen dorp! Is dat niet geweldig! Opnieuw was ik verrast door het grote aantal dorpsgenoten dat zei: ik wil wat doen; ik blijf niet machteloos toekijken, ik wil mijn steentje bijdrage aan een betere samenleving. Natuurlijk is het begrijpelijk dat bewoners van de aanleunwoningen opzien tegen de verandering. Natuurlijk is het begrijpelijk dat er bij hen angst is voor het onbekend. Maar ik daag de bewoners uit: Ga in gesprek met asielgerechtigden. Luister naar hun verhaal. Ik zou graag zo'n ontmoeting willen organiseren. Het zal uw leven verrijken. U kunt veel voor hen betekenen en zij voor u. Ik denk aan zorgcentrum Salem in Katwijk aan Zee. De asielgerechtigden, die er ook kwamen wonen, werden juist als grote meerwaarde worden gezien voor de ander bewoners in het zorgcentrum. Er werd in hen geïnvesteerd. Natuurlijk was het spannend in het begin, maar uiteindelijk een groot succes, met alleen maar winnaars. Daarom wil ik een oproep doen om vooral te investeren in onze nieuwe burens. Heet hen welkom heten, maak contact, nodig ze uit, ga met hun opstap. Neem ze mee naar uw vereniging of sportclub. Hoe meer we in het investeren, hoe meer we er voor terug krijgen. Zo worden de nieuwe burens een verrijking voor ons dorp.

Mevrouw Bouman hoort inspreker zeggen, dat hij zelf het e.e.a. zou willen doen, ook in de rol waarin hij vanavond spreekt. Heeft hij contact met andere kerken om gezamenlijk iets te betekenen? Inspreker geeft aan, dat er een diaconaal platform is in Lansingerland. Daar is deze vraag al aan de orde geweest. Er zijn veel ideeën geuit met name op het vlak van contact, waarmee de integratie bevorderd kan worden.

De heer Hoek vraagt of het succes uit Katwijk meer toegelicht kan worden. Inspreker zegt dat de situatie daar iets anders lag. Daar werden leegstaande kamers verhuurd. De asielgerechtigden kozen er bewust voor om daar te integreren en deel te nemen aan de activiteiten met bewoners. Het idee, dat het meerwaarde heeft m.b.t. zingeving kan ook spelen bij de Hergerborch. In de aanleunwoningen tobden mensen met eenzaamheid. Er komen mensen wonen, die behoefte hebben aan oefenen met de taal, veel tijd hebben en veel kunnen betekenen.

Inspreker 9:

Inspreker is verheugd over de positieve geluiden, maar hij maakt zich zorgen om de angst die mensen hebben. Inspreker maakt zich ernstig zorgen over de vertraging om Hergerborch klaar te maken voor asielgerechtigden in Lansingerland. De nood is zo enorm groot in Syrië, in Turkije, in Griekenland, in die hele streek. We hebben het voorstel gelezen, het lijkt ons een prima plan. Met maatregel 2 en 3 haalt men de doelstelling en het levert geen extra druk op m.b.t. de wachtlijsten van woningzoekenden. Dat doet ons deugd; de raad heeft goed zijn werk gedaan. De maatregel van 40 wooneenheden voor 40 alleenstaanden is prima. Eenmalig beschikbaar stellen van 5 extra sociale huurwoningen in 2016 voor 4-persoonshuishoudens is ook goed. Op die manier kan Hergerborch permanent inburgeringsinstituut kunnen worden, lijkt ons. De ligging is goed, midden in het centrum, goed voor de integratie en goed voor de sociale contacten. Tegenover het politiebureau, ook niet onbelangrijk. Daar bedoelt hij mee: ook voor bewoners voor eventuele informatie. Zij kunnen daar informatie inwinnen. Het is zo gemakkelijk om het negatief te benaderen, maar het is ook makkelijk om er positief tegenaan te kijken. Het gebouw biedt vele mogelijkheden. De oude eetzaal zou kunnen dienen als leslokaal, alfabetisering en inburgering, het aanbieden van activiteiten, als ontmoetingspunt en informatiebalie, eventuele flexruimten voor diverse spreekuren. Heel belangrijk is het dat we deze mensen activiteiten en

begeleiding aanbieden. Er moet een heel netwerk omheen komen, bijvoorbeeld werken met buddy's en maatjes. We hebben overvloed aan vrijwilligers; dat siert ons en daar moet gebruik van gemaakt worden. Samengevat: met deze maatregelen behalen we de beoogde doelstellingen. Het levert geen extra druk op voor de wachtlijsten. En ook niet onbelangrijk: we zijn eindelijk bezig met helpen. Sinds 1670 hebben mijn voorouders 1, 2 of 3 oorlogen meegemaakt. Ik ben geboren in 1949; ik heb niet één oorlog meegemaakt. Deze mensen moeten geholpen worden. De gemeente moet hier haast mee maken. Wij verkeren in de luxe positie dat we kunnen helpen.

Er zijn geen vragen vanuit de commissie.

Inspreker 10:

Inspreker spreekt de volgende woorden. Op dit moment wordt er voor de ouderen weinig of niets meer gedaan. Ze vereenzamen. In Hergerborch was veel te doen; dat is niet meer. Ouderen vereenzamen, omdat de mogelijkheden door de gemeente niet meer gehonoreerd worden. Deze locatie in het centrum is uitermate geschikt voor ouderen, maar niet voor een heel grote groep andersdenkenden met een andere cultuur. Ze integreren zo niet. In no-time is het een getto. Verdelen over de gemeente is een oplossing, maar niet op één plek zoveel mensen. Zeker niet in het centrum. Ook moet de gemeente meer doen voor ouderen. Zorg verlenen. Want dat ontbreekt hier in de gemeente. Ik ben van mening, dat de ouderen, die de welstand in Nederland hebben opgebouwd, meer rechten hebben. De mensen die zomaar binnen komen vallen moeten we wel helpen, maar we hoeven ze niet alles te geven. We moeten eerst voor de ouderen zorgen, daarna kunnen deze mensen ook verdeeld over het dorp een woning krijgen. Maar niet bij elkaar. Mijn kreet aan de gemeente is: doe iets aan het isolement van de ouderen. Ga dan mensen helpen, die dat ook nodig hebben. Maar niet nu alle hulp aan de asielzoekers. Er zijn veel vrijwilligers. Zijn er ook zoveel vrijwilligers voor de ouderen? Die boodschappen willen doen, een praatje maken, een uurtje vrij willen maken? Het is meer een hype voor dit moment. Nogmaals: ik sta er niet afwijzend tegenover, maar er zullen eerst die maatregelen voor ouderen genomen moeten worden, waarna we dan hierover een besluit kunnen nemen.

De heer Markus hoorde ook een andere inspreker spreken over de eenzaamheid van ouderen. Men zag een kans m.b.t. asielgerechtigden. Inspreker denkt dat een deel van de asielgerechtigden iets kan betekenen. Maar niet als ze in een groep wonen, want dan komen ze moeilijk los uit die groep.

De heer Hoek vraagt of het bekend is bij inspreker, dat de opvang van statushouders in Hergerborch van tijdelijke aard is. Dit maakt inspreker niet uit. Het is een samenscholing van een cultuur, die men niet bij elkaar moet zetten. Dan integreren ze niet. Ook gaan ze de taal niet leren.

Inspreker 11:

Dit is een schriftelijke bijdrage; de voorzitter leest de brief voor. De brief is gericht aan de gemeenteraad van Lansingerland en luidt als volgt. Als inwoner van Berkel-centrum ontving ik een uitnodiging voor de hoorzitting over huisvesting van asielgerechtigden in Hergerborch. Met vele anderen was mijn verbazing groot, dat het besluit weer uitgesteld was. Laten we deze kans op een unieke locatie voor asielgerechtigden niet voorbij gaan. Omdat ik gehoorproblemen heb, kan ik deze hoorzitting niet bijwonen, maar ik wilde graag mijn mening geven. Van harte hoop ik op een positieve reactie en op spoedige besluitvorming.

Pauze van 20.15 uur tot 20.40 uur.

3. Ronde tafel

Deelnemers rondetafelgesprek: 3B-Wonen, Vluchtelingenwerk, politie, wijkvereniging Berkel dorp.

De voorzitter legt de bedoeling van dit rondetafelgesprek uit. Het college heeft een raadsvoorstel opgesteld m.b.t. de integrale aanpak asielgerechtigden Lansingerland. Dit gaat ook over de wachtlijst m.b.t. sociale huurwoningen en alternatieve huisvesting, zoals huisvesting van asielgerechtigden in

Hergerborch. Naast de 4 bovengenoemde organisaties was nog een aantal organisaties uitgenodigd, zoals het COA, ondernemend Lansingerland en de buurtvereniging Lansingerland, maar zij hebben aangegeven, dat zij om hun moverende redenen niet aan dit gesprek meedoen.

De raad van Lansingerland wil een goed beeld krijgen van wat er leeft. Mogelijk zijn er allerlei meningen en ideeën, die de raad bij de oordeelsvorming op 12 mei in de raadscommissie en vervolgens bij de besluitvorming op 26 mei kan meenemen. Meedenken door de samenleving bij dit belangrijke onderwerp is belangrijk. Het niet geven van instemmende of negatieve reacties maakt het praten aan deze tafel gemakkelijker, want het geeft mensen de vrijheid om te zeggen wat ze willen. Anders zouden mensen met de rem erop praten en dat is niet de bedoeling.

Aanwezigen stellen zichzelf voor.

20.45 uur - *thema*: Wonen en beheer

Inleiding door 3B-Wonen. De missie van 3B Wonen is huisvesting bieden aan mensen die daar zelfstandig niet of moeilijk in kunnen voorzien. Het gaat vanavond om asielgerechtigden; zij moeten geholpen worden bij het bieden van huisvesting. Via een democratisch proces hebben zij deze status verkregen; ze zijn erkend als vluchteling. Met veel passie wil 3B Wonen deze mensen en mensen uit andere urgente groepen van huisvesting voorzien. Dit doet 3B Wonen al vele jaren, ook bij deze groep. Meestal merken mensen daar niet veel van, omdat in goede samenwerking met de gemeente en het COA deze groeiende groep huisvesting geboden wordt verspreid over de gemeente. Lansingerland heeft relatief veel eengezinswoningen; via de COA wordt geprobeerd gezinnen deze kant op te krijgen. Een percentage van 19% sociale woningen in Lansingerland is relatief laag. Gemiddeld komt 5% van de huurwoningen per jaar vrij. Vorig jaar moesten 98 mensen uit den vreemde gehuisvest worden; dit heeft toen niet tot problemen geleid. Het aantal mensen neemt echter toe en de procedure gezinshereniging duurt momenteel 1,5 jaar, terwijl dit voorheen sneller ging. Derhalve heeft 3B Wonen de mogelijkheid m.b.t. Hergerborch met beide handen aangegrepen. Gedurende de periode dat hier nieuwbouw ontwikkeld wordt, wat een periode van 3 tot 5 jaar in beslag gaat nemen, is er een prachtig gebouw beschikbaar. Het biedt allerlei kansen als het gaat om integratie van asielgerechtigden. 3B Wonen is hierover in gesprek gegaan met de politiek en de gemeente. Een substantieel deel van de kamers zou bestemd kunnen worden voor deze groep. De meeste van deze mensen wil aan gezinshereniging doen, dus het zal een doorganghuis worden voor mannen die alleen zijn gekomen. Vervolgens halen ze via de procedure hun gezin hier naar toe, dan stromen ze verspreid over de wijken uit. Op deze manier wordt het al jaren gedaan, zonder dat dit leidt tot veel problemen.

De heer Markus heeft vanavond een aantal keer gehoord of het niet mogelijk is om de verhouding in de Hergerborch 26/26 te laten zijn. Dat zou effect hebben op de verdere woningvoorraad. Kan 3B Wonen dit toelichten? De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat er onderzoek gedaan is. Het betreft kleine wooneenheden; het woonoppervlak is 40m². De ervaring leert, dat er een relatief kleine groep overige woningzoekenden is, die spoedig of tijdelijk een dak boven het hoofd nodig heeft. Jongeren vinden zelf een 3-kamer appartement of ze gaan naar de grote stad. Er is een kleine categorie mannen die alleen komen te staan vanwege echtscheiding. Een klein deel van de wooneenheden zou voor de overige doelgroepen bestemd kunnen worden. Als het aantal asielgerechtigden dan geen 40 maar 20 is, dan heeft dat twee gevolgen. De druk op de wachtlijst voor reguliere woningzoekenden wordt groter. Anderzijds gaat het om geld. Hoewel 3B Wonen nog geen eigenaar is van de locatie, is er wel een exploitatierekening gemaakt. Zelfs bij een volle bezetting blijft er een tekort. Als slechts de helft verhuurd gaat worden, wordt het tekort zes maal zo groot. Als de gemeente besluit om er minder mensen te huisvesten, zal er ook een besluit genomen moeten worden m.b.t. het tekort.

Mevrouw Verhoef vraagt zich af hoe het praktisch geregeld wordt in de Hergerborch m.b.t. de huisvesting van 40 alleenstaande mannen. Hoe wordt er gekookt? Komt er een huisbaas? Is er toezicht? Ook de insprekers hebben vragen hieromtrent gesteld. De vertegenwoordiger van 3B Wonen denkt dat een huismeester bedoeld wordt. In de calculatie is opgenomen, dat er gedurende 36 uur per week een

complexbeheerder aanwezig is. Deze krijgt ook een belangrijke taak in de sociale begeleiding. De wooneenheden beschikken over een enkele kookplaat, maar zijn niet geschikt om maaltijden te bereiden. De locatie heeft echter een grote centrale keuken; mensen kunnen hier hun maaltijden bereiden.

Mevrouw Verhoef informeert naar de sanitaire voorzieningen. De vertegenwoordiger van 3B Wonen geeft aan, dat iedere wooneenheid over een zelfstandige douchegelegenheid beschikt.

De heer Zandbergen hoorde insprekers zich zorgen maken over barbecueën en was ophangen. Wellicht valt dit onder de categorie klein leed, maar graag een reactie. De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat er volop ruimte in het gebouw is voor wasgelegenheid. Hij heeft ook de vragen gehoord m.b.t. het barbecueën. Hij vraagt zich af hoe erg dit is als mensen hun troep netjes opruimen.

De heer Hoek heeft heel wat koudwatervrees gehoord, wat hij overigens terecht vindt. Het betreft hun woonomgeving. Aan welke maatregelen denkt 3B Wonen om deze koudwatervrees weg te halen? 3B Wonen is hier al op ingegaan v.w.b. de was en de barbecue.

Mevrouw Arends begreep van 3B Wonen, dat gezinshereniging ongeveer 1,5 jaar duurt. Zelf heeft zij van de gemeente begrepen dat dit ongeveer een half jaar duurt. De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat de informatie hieromtrent 3 maanden oud is. Vorig vond gezinshereniging veel sneller plaats. De AZC's zitten overvol, waardoor de procedures langer duren. Men kan niet alles tegelijk aan. Het duurt momenteel bijna 1,5 jaar voor er een koppeling heeft plaats gevonden tussen de alleenstaande man en de gezinshereniging. Voorheen kon een alleenstaande met uitzicht op gezinshereniging een grondgebonden woning aangeboden worden. Per 1 januari kan dit scheef toewijzen niet meer. Mensen moeten twee maal verhuisd worden. Een tijdelijke bewoning in Hergerborch is ideaal in afwachting van gezinshereniging. Dit levert allerlei besparingen op m.b.t. inrichting en stoffering.

Mevrouw Arends merkt op, dat het college het voorstel doet om 60 extra asielgerechtigden te huisvesten, naast de reguliere opgave voor de gemeente. Gezinnen hebben 2 of 3 kinderen. Als er sprake is van gezinshereniging, dan gaat het om een 5 persoonshuishouden. Over 1,5 jaar zal er een toename zijn van ongeveer 200 asielgerechtigden. Zijn er voldoende woningen naast de reguliere opgave? De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat niet alle gezinsherenigingen tegelijk plaats vinden. Dit hangt er o.a. van af hoe lang men in het AZC gezeten heeft. Dit overzicht heeft 3B Wonen niet; het COA heeft dit wel. De vertegenwoordiger van Vluchtelingenwerk vult aan, dat de na-reizigers gewoon meetellen bij de taakstelling. Dit komt er dus niet extra bij.

Mevrouw Bouman hoorde vanavond de angst, dat achter elke voordeur in de Hergerborch meer mensen gaan zitten. Het zijn kleine wooneenheden, maar het zou kunnen dat er 2 mensen gaan wonen. Wordt hier op gelet? Komt er een overeenkomst met bewoners? Is er een taak van de beheerder? De vertegenwoordiger van 3B Wonen legt uit, dat er een reguliere huurovereenkomst wordt afgesloten met de asielgerechtigden. Als er sprake is van overbewoning, in welke vorm dan ook, dan gelden allerlei procedures in het kader van woonoverlast. De huismeester gaat hier ook op toezien.

De heer Meester vraagt hoe het toezicht geregeld is als de huismeester niet aanwezig is. Met name in de avonduren zal de huismeester er niet zijn. De vertegenwoordiger van 3B Wonen geeft aan, dat er overleg gevoerd moet worden met andere betrokken instanties. De gemeente heeft hier een taak in; ook buurttoezicht zou een rol kunnen spelen. Het is niet de bedoeling dat 3B Wonen buiten de normale tijden uren gaat spenderen. Als dat de wens is, zou er over gesproken kunnen worden, maar dan gaat het kostenplaatje omhoog.

De heer Hoek begrijpt, dat de beheerder er 36 uur per week is. Hij heeft echter gezien, dat er veel belangstelling was van vrijwilligers tijdens de noodopvang in de Sterrenhal. Wellicht is er een schone taak weg gelegd voor een groep vrijwilligers. De vertegenwoordiger van 3B Wonen beaamt, dat het niet

alleen om organisaties hoeft te gaan, maar ook om vrijwilligers, die een deel van de verantwoordelijkheid kunnen nemen.

De heer Zandbergen hoorde een inspreker over het politiebureau aan de overkant. Hij ging in op de sociale functie van de politie. Wat kan men hiervan verwachten? De vertegenwoordiger van de politie geeft aan, dat het één van de taken van de politie is om te helpen. De eerste taak ligt bij veiligheid en openbare orde. Als het nodig is, zal de politie een aanvullende rol pakken. De politie kijkt naar de situatie en handelt contextueel en naar omstandigheden. Soms is het echter belangrijk om als politie er niet te zijn als het er niet toe doet, want aanwezigheid van politie roept ook spanning op.

Mevrouw Verhoef hoorde een aantal sprekers hun voorkeur uitspreken voor spreiding over de kernen, versus concentratie zoals in de Hergerborch. Welke opties zijn er om een aantal alleenstaande mannen in een grondgebonden woning te plaatsen? De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat er in theorie opties zijn. Het aantal slaapkamers bepaalt het aantal personen dat gehuisvest kan worden. Hiervoor is echter medewerking nodig van het COA, want men mag niet zomaar combinaties maken. Hier moet goed naar gekeken worden. Mevrouw Verhoef denkt dat in theorie 10 grondgebonden woningen voldoende kunnen zijn. De vertegenwoordiger van 3B Wonen vult aan, dat als er gezinshereniging plaats vindt, de woning aangevuld moet worden met een alleenstaande man.

De heer Snijders begreep, dat als de Hergerborch niet gebruikt gaat worden, dit voor langere wachttijden zal zorgen en een druk op de reguliere toewijzingen. 3B Wonen heeft ruime ervaring met huisvesten van statushouders. Sprekers hebben opmerkingen gemaakt over integratie. Men denkt dat het beter is om 50% aan te houden op een locatie als de Hergerborch; 26 statushouders en 26 autochtone huurders. Wat is de ervaring van 3B Wonen m.b.t. de integratie? De vertegenwoordiger van 3B Wonen denkt dat het waar is, dat bij een grote groep asielgerechtigden de kans op integratie niet groter wordt. Daarom pleit ook 3B Wonen voor zo snel mogelijke spreiding over de 3 kernen en de diverse wijken. Daar heeft 3B Wonen positieve ervaring mee. Dit leidt niet of nauwelijks tot problemen. Door de toenemende stroom en de langere procedure m.b.t. gezinshereniging biedt Hergerborch kansen om toch aan de taakstelling te voldoen. Het gaat om de taakstelling van de gemeente, maar 3B Wonen werkt hier graag aan mee. De Hergerborch is de komende paar nodig in de hoop, dat de stroom weer kleiner wordt.

De heer Meester hoorde zojuist, dat het aantal sociale huurwoningen beperkt is in Lansingerland. Wellicht is er meer nodig als de toestroom asielgerechtigden aanhoudt. Kan de gemeente iets doen om 3B Wonen te helpen meer woningen beschikbaar te krijgen? De vertegenwoordiger van 3B Wonen pleit ervoor, dat de voorraad sociale huurwoningen groter wordt. 3B Wonen pleit voor een belangrijk nieuwbouwprogramma. De heer Meester vraagt welke bijdrage de gemeente zou kunnen leveren. De vertegenwoordiger van 3B Wonen zou willen dat er locaties beschikbaar gesteld worden en dat hier een redelijke grondprijs voor gevraagd wordt. De heer Meester vraagt of er voldoende middelen zijn om investeringen te doen. De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat er middelen zijn om de groei in Lansingerland bij te houden; dan gaat het om 19-20% van het totaal aantal woningen. De heer Meester weet dat er angst is voor verdringing van de eigen inwoners. Hij vindt het belangrijk, dat mensen die al langer in Lansingerland wonen ook aan bod komen. 3B Wonen heeft oog voor de 14%. Men kan niet ontkennen, dat het huisvesten van asielgerechtigden gevolgen heeft voor de wachttijd. We moeten echter in dit land het hart hebben om mensen, die in grote nood hiernaartoe komen, een dak boven het hoofd te bieden.

Mevrouw Arends is benieuwd naar de kosten van het wonen in de Hergerborch; ook van gas, water, licht. De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat de huur rond de € 385 kost. Dat is de maximale huur gezien de kwaliteit van de eenheden. Mensen kunnen dit betalen, omdat ze gebruik maken van huurtoeslag. Bij dit bedrag komt nog gas, water en licht en servicekosten. De totaalkosten ligt rond de € 500 of € 550 per maand.

De heer Snijders verwijst naar de presentaties m.b.t. de ontwikkelingen. De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat er regelmatig gesproken wordt over uitbreiding van de woningvoorraad. De plannen die

er nu liggen zijn niet voldoende om de 19% van de totale voorraad bij te houden. Hij praat hier graag verder over met de verantwoordelijk wethouder.

De heer Hoek heeft niet zo lang geleden een motie ingediend m.b.t. uitbreiding van het sociale woning contingent. Gemeente, provincie, banken e.d. zouden rond de tafel moeten gaan om te kijken of er versneld woningen gerealiseerd kunnen worden. Vindt 3B Wonen dit een goed plan? De vertegenwoordiger van 3B Wonen. De voorzitter denkt dat het antwoord hierop wel duidelijk is.

De heer Markus merkt op, dat beheer meer inhoudt, mede met het oog op de omgeving. Ziet 3B Wonen hierin een rol? De vertegenwoordiger van 3B Wonen legt uit, dat de beheerder het aanspreekpunt voor de bewoners is, maar ook voor de omwonenden. Er wordt een functieprofiel opgesteld; hij moet met name het sociale aspect beheren, naast de praktische taken. De heer Markus vraagt of dit een actieve of passieve rol is. Men kan wachten op problemen of actief naar buiten treden. De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat het om een actieve rol gaat. Er is al een meedenkgroep, een kerngroep, er is contact met de wijkvereniging. Iedere stap die genomen wordt, wordt overlegd met omwonenden.

Mevrouw Verhoef wil weten of er een mogelijkheid ligt bij de reguliere voorraad sociale huurwoningen. Er zijn woningen, die niet zo in trek zijn. Soms wordt een woning een half jaar of langer niet ingenomen, omdat het geen aantrekkelijke woning is. Is het geen kans om hier groepen asielgerechtigden te plaatsen? De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat de leegstaande woningen de vrije sector betreft. Asielgerechtigden zijn afhankelijk van een bijstandsuitkering. Bovendien geldt de bloknorm; 3B Wonen moet passend toewijzen. Soms staan er inderdaad woningen leeg; dat heeft met de nieuwe spelregels te maken. Mensen met een inkomen boven de € 30.000 kunnen niet meer reageren op woningen rond de € 600.

De heer Zandbergen heeft een vraag aan de vertegenwoordiger van de wijkvereniging. Insprekers uitten hun zorgen m.b.t. de vrij grote groep mensen. Mensen vragen zich af of het wel past. De vertegenwoordiger van de wijkvereniging hoort mensen hun angst uitspreken over problematische toestanden. Men is er bang voor, dat mensen gaan rondhangen. Bij de kerk is een prachtig muurtje, dat nodigt uit om daar te gaan zitten. Uitbaters van de terrassen zullen daar niet blij mee zijn. Veel mensen wachten het angstig af. De gemeente staat met de rug tegen de muur, want men krijgt ze toegewezen. Er is alles te zeggen voor Hergerborch, maar met het oog op integratie is het niet de juiste manier. Misschien valt het mee als er een snelle doorstroming komt naar normale gezinswoningen. Mensen zien het met angst en beven tegemoet.

Mevrouw Arends heeft begrepen, dat bewoners bij de Hergerborch zich niet gehoord voelen. Deelt de wijkvereniging de zorgen? De vertegenwoordiger van de wijkvereniging deelt deze zorgen. Hij kan zich er iets bij voorstellen; mensen zien er echt tegenop.

De heer Markus begrijpt, dat 3B Wonen graag versneld meer sociale huurwoningen zou willen bouwen. Willen ze dit plus de Hergerborch, dus en en? De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat de VNG de gemeente gevraagd heeft om een extra taakstelling op zich te nemen. Dit kan ten koste gaan van de taakstelling van volgend jaar. Men kan vrij snel bouwen, maar als men nu nog op zoek moet naar locaties, dan hoeft er over extra taakstelling niet meer gepraat te worden.

21.15 uur - thema: Veiligheid

Inleiding door de politie. Op het dossier statushouders, asielzoekers kent altijd spanning. Dat verrast de politie niet. Het is de taak van de politie om te kijken waar de spanning vandaan komt en hoe er op geacteerd kan worden. Dit lijkt een complex probleem, maar door de ogen van een politieman valt het wel mee. De politie is rechtshandhaver, onder bevoegd gezag, waaronder de raad, en op basis van wetgeving. Art.1 van de grondwet zegt, dat een ieder die zich op ons grondgebied bevindt, onder gelijke omstandigheden, gelijk behandeld moet worden. Zo wordt ook naar dit dossier gekeken. Daar is een

uitstekend team voor; 170 mensen in dit gebied. Lansingerland heeft 3 clusters met een leidinggevende, wijkagenten, operationele brigadiers en overige agenten. Elke dag doen zij enthousiast hun werk. De politie schrikt niet terug van 200 asielgerechtigden op 60.000 inwoners. De politie zoekt zeker samenwerking met organisaties en vrijwilligers. Ook wijkagenten hebben een rol m.b.t. huisvesting.

Mevrouw Bouman merkt op, dat de afgelopen jaren al asielgerechtigden in Lansingerland zijn gekomen. Wat is de ervaring van de politie m.b.t. de problematiek die zich wellicht heeft voorgedaan? Zijn er cijfers? Welke problematiek betreft het? Hoe vaak heeft men op de stoep gestaan? De vertegenwoordiger van de politie begrijpt de zorgen. In dit gebied vallen de problemen enorm mee. Er zijn kleine schermutselingen als er mensen bij elkaar gezet worden in een niet te grote ruimte, zoals noodopvang, maar verder valt het enorm mee, zeker vanuit politieperspectief.

De heer Snijders had exact dezelfde vraag. Wat is de ervaring van 3B Wonen m.b.t. veiligheid en overlast? De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat er niet of nauwelijks overlastzaken zijn als het gaat om asielgerechtigden. Wel krijgt 3B Wonen meldingen m.b.t. de uitstraling en stoffering van de woning. Daar gaat men afspraken over maken. Men krijgt een budget om de woning in te richten. Men is gewend dat er dan gordijnen opgehangen worden, maar asielgerechtigden gebruiken soms kranten. Daar kunnen omwonenden zich aan ergeren. Maar er zijn nauwelijks overlastzaken.

Mevrouw Arends vraagt of het politiebureau tegenover de Hergerborch speciale instructies krijgt om orde en veiligheid te waarborgen. De vertegenwoordiger van de politie zegt dat er geen speciale instructies zijn. Men gaat deze groep behandelen, zoals andere burgers ook behandeld worden. Bij overlast zal er als normaal geacteerd worden. Hier zijn geen extra instructies of aparte handleidingen voor nodig. Er is voldoende ervaring opgedaan.

De heer Snijders begrijpt dat de politie niet van plan is extra te gaan patrouilleren of surveilleren bij de Hergerborch of andere locaties waar asielgerechtigden gehuisvest worden. Dat zal alleen gebeuren als er signalen zijn. De vertegenwoordiger van de politie zegt dat de politie in het begin zou willen zien en invoelen wat er gebeurt. In het begin zal er wellicht iets van verhoogde paraatheid zijn, in de vorm van een kennismaking door de wijkagent met de beheerder en de bewoners. Het samenspel tussen wijkagent en beheerder is belangrijk. Dit zal laagdrempelig zijn. Als het nodig is, kan men opschalen.

De heer Zandbergen vraagt of er veel wordt geklaagd over stank van barbecues. De vertegenwoordiger van de politie heeft geen cijfers paraat. Hij weet wel, dat het geen speerpunt is. De heer Zandbergen denkt dat het voor mensen vervelend kan zijn. De vertegenwoordiger van de politie weet, dat er meldingen zijn geweest van barbecueën op een balkon. Dit is niet alleen onveilig, maar veroorzaakt ook stankoverlast. Hier acteert de politie op.

De heer Meester begrijpt het, dat de politie geen extra maatregelen neemt. Bij een incident echter, moet er gecommuniceerd worden. Als er niemand is, die Engels of Nederlands spreekt, dan is er een tolk nodig. De vertegenwoordiger van de politie bevestigt dit. Als de politie overgaat tot een aanhouding, dan is er onmiddellijk de beschikking over een telefonische tolk. Mocht het nodig zijn, dan kan geregeld worden, dat er een tolk ter plaatse komt. Er bestaat de wettelijke verplichting om mensen in hun eigen taal te informeren als ze aangehouden worden; ze worden met een tolk gewezen op hun rechten en hun plichten.

De vertegenwoordiger van 3B Wonen maakt een aanvullende opmerking m.b.t. gevoelens van onveiligheid van bewoners van de Raadhuislaan en Raadhuishof. Er is een middag belegd met bewoners van de Raadhuislaan; niemand gaf aan zich onveilig te voelen als er nieuwe burens zouden komen. Men zou ze willen laten tuinieren of leren sjoelen en klaverjassen. Er kwamen spontaan ideeën op tafel tijdens dat overleg.

21.30 uur - *thema*: Opvang, begeleiding en werk (zorg, onderwijs)

Inleiding door Vluchtelingenwerk. Vluchtelingenwerk verzorgt niet alleen begeleiding en opvang, maar doet ook belangenbehartiging voor vluchtelingen. Het bestuur van de gemeente Lansingerland spant zich in om de taakstelling te behalen en eventueel extra plaatsingen op zich te nemen. Vluchtelingen zitten niet fijn in de noodopvang. Vluchtelingenwerk begeleidt deze mensen, maar moet de werkwijze aanpassen. Men heeft hiervoor de middelen gekregen, er zijn meer uren beschikbaar. Men zal groepsgewijs moeten gaan begeleiden, wat niet uitsluit dat vluchtelingen toch een contactpersoon krijgen. Ingezet gaat worden op contact met burens en buurtverenigingen, zodat er acties opgezet kunnen worden. Vluchtelingen worden geactiveerd en een dagbesteding gegeven, zodat rondhangen voorkomen wordt. Daarnaast blijft begeleiding met het oog op zelfredzaamheid overeind.

De heer Markus vraagt wat de ervaring met statushouders is de afgelopen jaren. De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk merkt dat er relatief weinig klachten zijn. Als er klachten zijn, zijn deze goed op te lossen. Er is nog geen ervaring met een grote groep. De organisatie gaat hier gericht op inzetten.

De heer Snijders vraagt naar een voorbeeld van een dagprogramma. De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk zegt dat er geen echt dagprogramma aangeboden wordt. Mensen zijn regulier gehuisvest en moeten zelf hun dag gaan invullen. Dat is de stap naar zelfredzaamheid. Wel moeten ze geactiveerd worden om gezamenlijk dingen te gaan doen, ook met omwonenden. Hier is veel te winnen.

Mevrouw Bouman vraagt of Vluchtelingenwerk contact heeft met andere gemeenten om ervaringen te delen m.b.t. de huisvesting van een grote groep asielgerechtigden. Heeft Vluchtelingenwerk zich hier al op georiënteerd? De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk zegt dat er uitbreiding is verkregen om het aan te kunnen. Er is contact met het diaconaal platform en het taalhuis om de dagbesteding in te vullen. Ervaring bij andere locaties is er zeer zeker.

Mevrouw Arends heeft bij de bijeenkomst in het gemeentehuis aan Vluchtelingenwerk gevraagd waar hun voorkeur naar uit gaat; concentratie of spreiding. Vluchtelingenwerk gaf toen aan te staan voor spreiding met het oog op integratie. De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk zegt dat spreiding ertoe bijdraagt, dat mensen eerder hun leven oppakken. Echter, als mensen gezamenlijk optrekken ervaren ze veel steun bij elkaar, wat ook juist bijdraagt aan integratie. Vluchtelingenwerk is voorstander van spreiding. Veel gemeenten halen echter de taakstelling niet, waardoor mensen langer in een AZC zitten. Die situatie is nog minder gewenst.

Mevrouw Arends begrijpt, dat Vluchtelingenwerk ook toeleidt naar werk. Dat is belangrijk, omdat ze dan een ritme hebben en financieel krachtiger worden en daarmee het welzijn. Hoe ziet dit programma eruit en wat zijn de resultaten daarvan? Hoeveel mensen worden er begeleid en welk percentage komt aan de bak? De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk heeft hier geen cijfers van, omdat mensen dan vaak al uit beeld zijn bij Vluchtelingenwerk. Als mensen in de gemeente komen, moeten ze direct gaan inburgeren. Vluchtelingenwerk helpt hen om een school te zoeken en alles te regelen rond die inburgering. Ook worden mensen gestimuleerd om naar het taalhuis te gaan en extra taallessen te volgen. Vluchtelingenwerk wil ook iets m.b.t. arbeidsparticipatie gaan doen, maar dat is nieuw.

De heer Hoek sprak tijdens de pauze mensen met vragen, zoals hoe men hen duidelijk maakt hoe we met elkaar omgaan in Nederland. Het gaat om een compleet andere cultuur. Hier zet men de vuilnisbakken buiten en gooit men niet het vuil over het balkon. Het kan helpen als wederzijdse verwachtingen aan elkaar kenbaar gemaakt worden. Hoe ziet het inwerkprogramma eruit? De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk legt uit, dat de begeleiding opgedeeld wordt in 2 fases. Bij de eerste fase ligt de regie bij Vluchtelingenwerk. Bij dit programma komt alles aan bod, tot en met de vuilnis en de thermostaat. Alles komt aan bod, wat niet wil zeggen dat alles zondermeer overgenomen wordt. De heer Hoek denkt dat de beheerder mensen ook kan helpen. Hij is blij, dat dergelijke praktische zaken aan bod komen, want vaak leveren ze ergernissen op.

De heer Meester vraagt hoeveel asielgerechtigden Vluchtelingenwerk kan opvangen. Wat is de capaciteit? De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk zegt dat er aanvullende capaciteit is verkregen. Die 60 extra zou Vluchtelingenwerk aankunnen.

Mevrouw Verhoef vraagt hoe ouderen iets kunnen betekenen voor asielgerechtigden. Of andersom. De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk zegt dat onlangs iemand van 72 jaar zich gemeld heeft als vrijwilliger. Deze persoon gaat een gezin begeleiden. Vrijwilligers kunnen voorlichting geven of taalles, maar ook een oma- of opa-rol. Andersom is het anders. Asielgerechtigden zijn erg bezig met het op de rails krijgen van hun leven. Pas in een latere fase komt ruimte voor andere dingen in hun leven. Vanuit het publiek wordt opgemerkt, dat ouderen behulpzaam kunnen zijn bij het leren van de taal. In Katwijk was men er blij mee, dat ouderen in gesprek gingen met asielgerechtigden, zodat de taal geleerd kon worden.

Mevrouw Arends heeft vanavond zorgen gehoord. Herkent Vluchtelingenwerk de zorgen en vindt men de zorgen terecht? De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk heeft geen ervaring met een grote groep. Voor haar is het wel herkenbaar, dat burens altijd een zorg hebben. Als er echter een gezicht bij komt, valt dat weg. Er is vaak de zorg om het onbekende.

De heer Zandbergen ziet vooral gezinnen gespreid wonen in Lansingerland. Is er ervaring met verspreid wonen van alleenstaande asielgerechtigden? De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk zegt dat dit vrij goed gaat. Men weet elkaar goed te vinden. Soms wordt gevraagd om een stichting helpen op te richten voor bijvoorbeeld een Somalische groep. Het levert geen problemen op en vaak maken ze contact met burens.

De heer Snijders heeft zich ooit verdiept in het werk bij Vluchtelingenwerk. Een vrijwilligers moest minimaal een dagdeel per week beschikbaar zijn en er moest een redelijke hoeveelheid opleiding voor gevolgd worden. Dat is behoorlijk intensief. De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk zegt dat voorheen gewerkt werd met één op één begeleiding. Een begeleider bleef dan actief voor één gezin. De organisatie wilde voorheen, dat een begeleider minimaal 2 jaar actief bleef voor de organisatie, omdat de opleiding 6 dagen kost, waarvan 4 verplicht. Dit heeft men iets los gelaten. Momenteel moet men de intentie hebben om minimaal een jaar actief te zijn. Er komen nu andere functies, waarbij andere voorwaarden gelden.

De heer Markus informeert naar ketenpartners, zoals taalklassen. De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk noemt het diaconaal platform, schuldhulpmaatje, Humanitas. De eerste periode zijn mensen echter teruggeworpen op vluchtelingenwerk.

De vertegenwoordigster van de politie heeft nog een aanvulling. De politie heeft gesproken met het bestuur van de moskee, anticiperend op de komst van de asielgerechtigden. De moskee wil zelf een rol innemen om kennis te gaan maken en staat open voor contact. De vertegenwoordigster van Vluchtelingenwerk vult aan, dat er gewezen wordt op de mogelijkheid van de moskee. Vluchtelingenwerk wil ook contact zoeken met de moskee.

21.45 uur - *thema*: overig

Inleiding door wijkvereniging Berkel dorp. Mensen maken zich druk over wat er gaat gebeuren. Ze zijn bang voor het rondhangen van mensen, de cultuurverschillen. Het voelt onprettig. Dit komt wellicht door het feit, dat de islam niet positief in beeld komt de laatste jaren. Het is een moeilijke zaak. Het draait nu om Hergerborch. Logischerwijs is dit de enige oplossing voor tijdelijke huisvesting. Of men moet kiezen voor prefab-woningen, maar dat is erg duur. De angst bij mensen kan gereduceerd worden als inwoners weten wat er gaat gebeuren. Asielgerechtigden moeten direct aan taalcursussen en inburgeringscursussen beginnen, ook om ze van de straat te houden. Als dit duidelijk gecommuniceerd wordt naar inwoners, dan is er al veel gewonnen. Zijn hier al uitgewerkte plannen voor? Hoe intens

worden die cursussen? Gaan asielgerechtigden vrijwilligerswerk doen? Men kan hen niet aan hun lot overlaten. Weet de gemeenteraad hier iets over? Zijn er uitgewerkte plannen?

Mevrouw Arends vindt dit terecht vragen. De VVD heeft die vragen ook gesteld. Worden er extra maatregelen getroffen voor asielgerechtigden m.b.t. het toeleiden naar arbeidsparticipatie? In het stuk staat dat er extra maatregelen worden genomen, maar het blijft vaag als er gevraagd wordt waar die maatregelen uit bestaan. Het gaat om regulier beleid. De VVD ziet graag dat asielgerechtigden goed gaan integreren en een goede dagbesteding hebben. Niet op straat hangen, maar gewoon een ritme hebben. De VVD acht het nodig om extra maatregelen te nemen. Bedrijven hebben ingesproken en staan klaar. De VVD wil graag dat de wethouder hierop actie en maatregelen neemt.

De heer Markus ziet de angst voor het onbekende. Hij snapt dit. Aan de voorkant zit ook een stuk informatievoorziening. Zou het helpen als er avonden worden georganiseerd, waarbij goed wordt uitgelegd hoe het dagprogramma van een statushouder eruit ziet en wat hij aan Nederlandse les krijgt? Een eenvoudige presentatie schept al veel duidelijkheid. Dit lijkt de vertegenwoordiger van de wijkvereniging een heel goede zaak. Volgende week is er een ledenvergadering; als er iemand is die iets zou kunnen komen vertellen, is hij of zij van harte welkom. De heer Markus ziet iets moois opbloeien.

Het is mevrouw Verhoef niet helemaal wie de achterban van de wijkvereniging is. Zijn er in de achterban van de wijkvereniging ook enthousiaste mensen, die kansen zien? Mensen die naar oplossingen willen zoeken. De vertegenwoordiger van de wijkvereniging is die mensen nog niet tegen gekomen. Bij de ledenvergadering kan er over gesproken worden. Mevrouw Verhoef vraagt wie er lid zijn van de wijkvereniging. De vertegenwoordiger van de wijkvereniging zegt dat dit bewoners van Berkel dorp zijn.

De heer Zandbergen vraagt wat de wijkvereniging doet. De vertegenwoordiger van de wijkvereniging zegt dat de wijkvereniging ontstaan is uit een actiegroep. Er speelde iets in de Wilhelminastraat; men was tegen de komst van fietspaden. Deze actiegroep is een wijkvereniging geworden. Het is geen gezelligheidsvereniging, maar om de vinger aan de pols te houden om de wijk leefbaar te houden. Het gaat om een prettige woonomgeving. De vereniging heeft contacten met de gemeenten en 3B Wonen. Er is een buffer geld, wat ingezet kan worden als er iets aan de hand is, bijvoorbeeld voor de inhuur van een advocaat.

Mevrouw Bouman hoorde vanavond van een aantal sprekers, dat er een beroep op hen gedaan kan worden. Zij zijn bereid om zich in te zetten. De huisvesting in de Hergerborch is een nieuw fenomeen. Het zou goed zijn als er vanaf het begin afstemming plaats vindt met de beheer, 3B Wonen, politie. Hoe kunnen de krachten gebundeld worden? De vertegenwoordiger van de wijkvereniging wil er zijn best voor doen om mensen te organiseren die hier iets in kunnen betekenen. De vereniging is er om de wijk leefbaar te houden. Als dit een positieve invloed heeft, staat hij er voor open. Mevrouw Bouman bedoelt een samenspraak met andere organisaties als de politie en de kerk. Het is nieuw. Kennis en ervaring zouden gebundeld moeten worden. De vertegenwoordiger van 3B Wonen zegt dat er al contacten zijn. De voorzitter constateert, dat het idee landt.

De heer Snijders begrijpt, dat er bepaalde gevoelens in de wijk zijn. Mensen maken zich zorgen. Vanavond is er het één en ander besproken. Zijn de zorgen minder geworden? De vertegenwoordiger van de wijkvereniging heeft zelf niet erg veel zorgen, maar hij spreekt mensen in de wijk, die er problemen mee hebben.

De heer Hoek stelt, dat integratie beter verloopt als mensen het idee hebben in een warm bad terecht gekomen zijn. Is de wijkvereniging bereid om het onderwerp 'warm welkom' op de agenda te zetten? Als mensen zich in een vroeg stadium vinden, heeft dat zijn revenu voor de toekomst. De vertegenwoordiger van de wijkvereniging is hiertoe bereid.

De heer Zandbergen vraagt of de wijkvereniging ex-vluchtelingen als leden heeft. De vertegenwoordiger van de wijkvereniging zegt dat dit niet het geval is.

De vertegenwoordiger van de politie nodigt de wijkvereniging uit om gebruik te maken van de expertise van de politie. Men kan contact opnemen met de wijkagent.

4. Afronding

De voorzitter heeft via de griffie een bericht van de COA ontvangen. De COA is graag bereid om vragen van raadsleden te beantwoorden. De griffie vraagt om vragen uiterlijk maandagochtend in te dienen, dan worden ze gebundeld naar de COA gestuurd.

De commissievergadering staat gepland voor 12 mei; daar kan de mening van de fracties gedeeld worden. In de raadsvergadering van 26 mei zal de raad een besluit nemen. Bij beide vergaderingen kan ingesproken worden. Het verzoek is om alleen nieuwe feiten en nieuwe ontwikkelingen daarbij aan de orde te stellen, omdat alle informatie van vanavond al gedeeld is.

De voorzitter bedankt de sprekers voor hun openhartigheid en hun nuance. Vaak verlopen debatten over dit onderwerp moeizaam. Dat er vanavond goed geluisterd is, geeft hoop voor de toekomst. Ook bedankt hij de deelnemers aan het rondetafelgesprek en de raadsleden. Tot slot een woord van dank voor de griffie. Er is veel werk verzet m.b.t. de organisatie van deze avond. Het is keurig verlopen.

5. Sluiting

De voorzitter sluit de bijeenkomst om 22.05 uur en nodigt aanwezigen aansluitend uit voor informele ontmoetingen en gesprekken.

**Afdeling
Ruimtelijke Ontwikkeling**

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Rob Hogenbijn en Esther Boonstra

Telefoon
14 010

E-mail
info@lansingerland.nl

Fax
(010) 800 40 01

Verzenddatum 2 mei 2016
Ons kenmerk U16.06107
Uw brief van

Onderwerp **Beantwoording vragen over ‘integrale
aanpak asielgerechtigden’**

Geachte heer Neeleman en heer Markus,

U heeft per mail vragen gesteld over het voorstel ‘integrale aanpak asielgerechtigden’. Hierbij de beantwoording van de door u gestelde vragen.

Vragen gesteld door Fractie Neeleman

Vraag 1:

Nu het COA ervan uitgaat dat er 2 asielgerechtigden in een woning gaan en het raadsvoorstel melding maakt van 140/35 ofwel 4 personen luidt de vraag waar laatstgenoemde gemiddelde 4 stuks vandaan komen?

Antwoord:

Het COA gaat uit van een gemiddelde van 2 personen per woning. Dit is een gemiddelde en gaat voorbij aan het zoveel als mogelijk rekening willen houden met het type woningvoorraad van een gemeente. Lansingerland heeft vooral ééngezinswoningen en verzoekt het COA daarom al langere tijd om gezinnen of gezinsherenigers aan de gemeente te koppelen. Het COA heeft hier aandacht voor.

Tot en met 12 april waren 43 personen aan de gemeente gekoppeld. Dit betrof 2 gezinnen (11 personen) en 31 alleenstaanden waarvan 22 personen gezinshereniging hebben aangevraagd. Op basis van deze getallen geldt ongeveer voor $\frac{3}{4}$ van de personen dat zij nu of op termijn als gezin gehuisvest zullen zijn.

Vraag 2:

Wat is straks harde gegeven en wat het sluitstuk? Dus 35 woningen een gegeven en het te plaatsen aantal asielgerechtigden is de sluitpost of.....er komen volgens afspraak 140 + 60 personen en 3B-wonen zorgt maar (volgens verwachting COA) voor 70 i.p.v. 35 woningen?

Antwoord:

Zie ook het antwoord bij vraag 1. Het voorstel voor de huisvesting van 140 + 60 personen en de ingebruikname van 35 woningen (en 5 extra in 2016) was gebaseerd op 4 personen per eengezinswoning én de ingebruikname van Hergerborch (als doorstroomhuis).

Inmiddels weten we dat de wettelijke taakstelling voor 2016 totaal 148 personen bedraagt. Uitgaande van de bovengenoemde verhouding $\frac{3}{4}$ gezinnen/gezinshereniging: $\frac{1}{4}$ alleenstaanden kan er als volgt gerekend worden. Voor 111 personen gezin/gezinshereniging zijn 28 woningen nodig. Voor 37 alleenstaanden zijn 12 woningen nodig wanneer we als beleid voeren om 3 tot 4 alleenstaanden met elkaar te huisvesten in 1 eengezinswoning. Zonder Hergerborch zijn er 40 woningen benodigd om op bovenbeschreven wijze in ieder geval aan de wettelijke taakstelling te kunnen voldoen. Indien blijkt dat de gezinshereniging lang op zich laat wachten kunnen deze mannen voorlopig ook met elkaar (3 tot 4 personen) in een woning geplaatst worden.

Vraag 3:

Er is met het voorstel nog steeds maar 14% van de woningmutaties benodigd.

In 2013 gingen er zodoende 37 asielgerechtigden in 35 woningen en in 2016 wordt er gehoopt dat er 140 in gaan, van 1 naar 4 gemiddeld in een woning.

Bij gezinshereniging na 2013 was er dus geen plotse krapte, een gezin kon bij de asielgerechtigde intrekken. Na 2016 is die situatie als er al 4 asielgerechtigden in een woning zitten, totaal anders. Nu het ook vooral alleenstaande mannen zijn, hoe gaan we dan na gezinshereniging die 4 gezinnen in een kleine sociale woning toestaan? Anders gevraagd, het nu plaatsen van 4 naar 1 lost nu een probleem op maar waar halen we nu alleen al die voor 1 jaar van gezinshereniging een a twee jaar later 105 extra sociale woningen vandaan voor de toegestroomde mannen van 2016?

(wordt dit probleem ergens in de stukken onderkent ?)

Antwoord:

In 2013 zijn 39 personen gehuisvest in 16 woningen. In dat jaar is nog geen beleid gevoerd om uit te willen gaan van 4 personen per woning. Van deze 16 woningen betrof het voor 11 woningen 2 tot 3 kamer appartementen.

De benodigde 14% van de woningmutaties betrof de gemiddelde onttrekking over 2014 en 2015. Het doorvoeren van dit percentage heeft geen negatief effect op de wachttijd voor regulier woningzoekenden.

Voor 2016 geldt dat rekening is gehouden met kleine woningen in Hergerborch voor alleenstaande mannen. Degenen daarvan waar gezinshereniging plaatsvindt, stromen door naar een eengezinswoning zodra de gezinsleden arriveren. Wanneer we Hergerborch niet kunnen inzetten en bijvoorbeeld 3 tot 4 alleenstaande mannen met elkaar in een eengezinswoning huisvesten, geldt hetzelfde: degene waarvan de gezinsleden arriveren, stroomt door naar een eengezinswoning met zijn gezin. In beide bovenbeschreven situaties komt er bij gezinshereniging een huisvestingsplaats vrij. Ook wanneer gezinshereniging na 2016 plaatsvindt, tellen de dan arriverende gezinsleden mee voor de taakstelling in dat jaar. De aanname is dat niet voor alle gezinsherenigers op hetzelfde moment hereniging speelt. Bovendien blijkt uit de huidige cijfers dat $\frac{1}{4}$ van de gekoppelde personen geen gezinshereniging heeft aangevraagd. Er zal dus geen sprake zijn van een behoefte aan 105 woningen in enig kalenderjaar bij de huidige cijfers.

Vragen gesteld door Fractie CU

Vraag 1:

Tijdens de ronde tafel is er gesproken over de mogelijkheid om meer alleenstaande mannen op te vangen in 1 grondgebonden woning. Hierover een vraag:

a. Tijdens het ronde tafel gesprek is toen ook aangegeven door 3B-wonen dat dit een negatieve invloed heeft op de wachtlijst van sociale huurwoningen? Klopt dit en kan dit toegelicht worden?

Antwoord:

Indien we overgaan tot het huisvesten van meerdere alleenstaande mannen in een woning, adviseert het COA het aantal bij voorkeur te maximeren op 3 per woning. Indien we dit richtgetal hanteren, plaatsen

we 1 persoon minder in een woning, dan waar we voor het beschikbaar aantal woningen vanuit zijn gegaan. Deze handelwijze vraagt dus iets meer woningen, dan volgens de berekeningen in de notitie. En meer benodigde woningen geeft een lichte druk op de wachttijd voor regulier woningzoekenden.

Vraag 2:

In het akkoord wat eind 2015 is gesloten tussen de VNG en het Rijk is gesproken over het toevoegen van een appendix aan dit bestuursakkoord. Hierin zouden afspraken moeten worden opgenomen worden over onder andere de kwaliteit en beschikbaarheid van voorzieningen van gemeenten ter ondersteuning van statushouders met het oog op een volwaardige inburgering. Vraag: Is er al meer bekend over deze appendix?

Antwoord:

Op 28 april hebben de VNG en kabinet het onderhandelaarsakkoord 'Uitwerking Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom' gesloten. De VNG heeft in dit akkoord met het kabinet afspraken gemaakt over de uitwerking van het bestuursakkoord dat in december 2015 is gesloten. De afspraken in dit uitwerkingsakkoord gaan met name over de financiële gevolgen van de extra toename van asielgerechtigden in de gemeenten. De VNG en het kabinet willen met deze afspraken de integratie en participatie van asielgerechtigden bevorderen, door in te zetten op onderwijs, werk en gezondheidsbevordering. De afspraken zijn er op gericht dat asielgerechtigden zo snel mogelijk zelfstandig en volwaardig en gezond meedoen, werken of naar school gaan en in de maatschappij hun bijdrage leveren aan de Nederlandse samenleving. De VNG brief en het Onderhandelaarsakkoord zijn inmiddels door de griffie op het RIS geplaatst.

Met een vriendelijke groet,

Ankie van Tatenhove

MEMO

Aan
Kathy Arends

Datum **3 mei 2016**
Onderwerp **Beantwoording vragen VVD**
Nummer **T16.06282**

Afdeling
Economische & Maatschappelijke
Ontwikkeling
Esther Boonstra
Telefoon
(010) 800 46 43
E-mail
esther.boonstra@lansingerland.nl

Beantwoording vragen VVD ten behoeve van de Commissie Samenleving op 12 mei 2016:

Vraag 1:

Heeft de wethouders en /of een ambtenaar contact gehad met Simon van de Velde (Waterplant)? En zo ja welke afspraken zijn gemaakt en zo nee wat is daarvan de reden. Deze ondernemer heeft in 2015 ingesproken tijdens een commissie Samenleving (voorstel asielgerechtigden aan het werk). Deze vraag heb ik reeds eerder gesteld maar heb toen geen eenduidig antwoord ontvangen. En mogelijk is daarna wel contact geweest.

Antwoord:

Er is met deze ondernemer op dit moment geen contact omdat zijn uitgangspunten niet aansluiten bij het beleid van de gemeente. Dit betreft voornamelijk de wijze waarop omgegaan wordt met uitkeringsgerechtigden.

Vraag 2:

Wie heeft gezegd dat er mogelijk wel noodopvang in de gemeente komt als we de 60 extra asielgerechtigden niet huisvesten? Is dit een veronderstelling van het college of heeft de veiligheidsregio dit gezegd?

Antwoord:

De opgave om, naast de reguliere opvang, bij te dragen aan een vorm van versnelde opvang of noodopvang ligt bij de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond. Lansingerland is onderdeel van de VRR en wordt als zodanig aangekeken op de opgave die er regionaal ligt. Gemeenten kunnen hun eigen invulling aan de bijdrage geven, maar gemeenten die geen bijdrage leveren worden daarop aangesproken. De communicatie daarover verloopt in dit stadium van het proces, niet schriftelijk.

Met een vriendelijke groet,
Esther Boonstra
Afdeling Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling

Raadscommissies Samenleving
Postbus 1
2650 AA BERKEL EN RODENRIJS

Verzenddatum 31 maart 2016
Ons kenmerk U16.04180

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Susan Nieuwlaat
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Discussienota (preventief) jeugdbeleid**

Geachte commissieleden,

Op 29 maart heeft het college van B&W een besluit genomen over de invulling van de bezuinigings-taakstelling op het jeugd- en jongerenwerk. In deze brief willen we u informeren over de uitkomst van dit besluit en voorstellen om onderliggende discussienota te agenderen als bespreekpunt in de commissie Samenleving.

Taakstelling jeugd- en jongerenwerk

Om ervoor te zorgen dat de gemeente weer financieel gezond wordt, is in 2012 besloten om op een aantal beleidsterreinen te bezuinigen. Eén van de beleidsterreinen waarop moest worden bezuinigd is het jeugd- en jongerenwerk. De totale taakstelling bedraagt een structurele bezuiniging van € 220.000 vanaf 2017. Hiervan is € 100.000 in 2014 en 2015 gerealiseerd. Voor 2017 is er nog een taakstelling van € 120.000 te realiseren.

Discussienota (preventief) jeugdbeleid

Bij de bespreking van de gemeentebegroting 2016 heeft de raad aangegeven dat ze de discussie over de invulling van de taakstelling wil voeren in de bredere context van preventieve middelen in het jeugddomein. Daarom is een discussienota opgesteld waarin de volgende onderdelen aan bod komen:

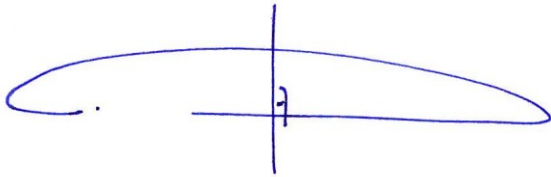
- Het huidige aanbod hulp en ondersteuning aan jeugdigen in de gemeente;
- De trends en ontwikkelingen binnen het jeugddomein;
- Scenario's om de taakstelling te realiseren en de consequenties hiervan.

Besluit invulling taakstelling

Het college heeft gekozen voor het scenario waarbij de invulling van de taakstelling wordt meegenomen bij de herprioritering binnen het sociaal domein (scenario 4b). Door de taakstelling te realiseren op het sociaal domein ontstaan meer mogelijkheden om enerzijds rekening te houden met voldoende kwalitatief aanbod hulp en ondersteuning aan de inwoners, en anderzijds ook rekening te houden met de doelstelling van de gemeente Lansingerland om weer naar een financieel gezonde situatie te groeien.

De raad heeft het college verzocht om de discussie rond de taakstelling in een bredere context te voeren. Het onderliggende discussiestuk biedt voldoende handvatten om ook als raad met elkaar in gesprek te gaan over het preventief jeugdbeleid. Daarom stellen wij u voor om de discussienota te agenderen als bespreekpunt voor de commissie Samenleving.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, horizontal, oval-shaped loop with a vertical line intersecting it near the center.

drs. ing. Ad Eijkenaar
Secretaris

A handwritten signature in blue ink, featuring a series of sharp, overlapping diagonal strokes.

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester

Bijlage:

- Discussienota (preventief) jeugdbeleid T16.01057

Discussienota (preventief) jeugdbeleid

Auteur: Susan Nieuwlaat

Afdeling: Team Sociaal Domein & Cultuur

Versienummer: 1.3

Datum: 20 januari 2016

Corsanummer: T16.01057

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding.....	3
1.1 Waarom deze nota?.....	3
1.2 Wat verstaan we precies onder ‘preventief jeugdbeleid?.....	3
1.3 Wat zijn we wettelijk verplicht?	4
1.4 Leeswijzer	4
2 Hulp- en ondersteuning.....	5
2.1 3D beleidsplan.....	5
2.2 Groene kolom: versterken van eigen kracht/ algemene voorzieningen.....	6
2.3 Gele kolom: lichte ondersteuning.....	7
2.4 Oranje kolom: intensieve ondersteuning	10
2.5 Rode kolom: specialistische hulp.....	11
2.6 Wat kost deze hulp- en ondersteuning in Lansingerland?	13
3 Trends en ontwikkelingen.....	14
3.1 Vergelijking andere gemeenten	14
3.2 Signalen vanuit de professionals	17
3.3 Ontwikkelingen in het jeugddomein	18
4 Conclusie en scenario's.....	20
4.1 Conclusie	20
4.2 Taakstellingen.....	21
4.3 Scenario's	21
4.4 Advies:.....	26
Bijlage 1: Financieel overzicht	27

1 Inleiding

1.1 Waarom deze nota?

De directe aanleiding voor het schrijven van deze nota is de taakstelling op het jeugd- en jongerenwerk. In de kadernota 2013 is een aantal bezuinigingstaakstellingen opgenomen. Eén van de taakstellingen is die op het jeugd- en jongerenwerk. De totale taakstelling bedraagt een structurele bezuiniging van € 220.000 vanaf 2017. Hiervan is € 100.000 in 2014 en 2015 gerealiseerd.

Bij de bespreking van de gemeentebegroting 2016 heeft de raad besloten om de bezuinigingstaakstelling van € 50.000 voor 2016 incidenteel anders in te vullen. Echter, de taakstelling van € 120.000 staat nog wel structureel opgenomen als nog te realiseren in 2017 en daarna. De reden hiervan is dat de raad in 2016 de discussie wil voeren over de bredere context van preventieve middelen in het jeugddomein. Het jeugd- en jongerenwerk maakt hier onderdeel van uit.

Deze nota heeft als doel om de discussie over de taakstelling van € 120.000 in een bredere context te voeren.

Uitwerking transformatieagenda

In februari 2016 heeft de raad ingestemd met de transformatieagenda sociaal domein. Deze agenda beschrijft onder andere het proces om te komen tot een integrale inkoop en een integrale budgetverdeling in het sociaal domein. De verdeling van de jeugdbudgetten maken onderdeel uit van deze discussie. De discussie van de verdeling van de budgetten zal eind 2016 gereed moeten zijn zodat in 2017 het inkoopproces gestart kan worden. Vanaf 2018 treedt het getransformeerde aanbod in werking.

1.2 Wat verstaan we precies onder ‘preventief jeugdbeleid’?

Voor 2015 waren gemeenten op grond van de oude WMO, prestatieveld 2 verantwoordelijk voor preventieve ondersteuning aan jeugdigen en hun ouders die problemen ervaren met opvoeden. Het preventief jeugdbeleid werd onderverdeeld in vijf functies, te weten:

1. het bieden van informatie en advies
2. signaleren van problemen
3. toegang tot het hulpaanbod
4. licht pedagogische hulp
5. coördinatie van zorg

Inmiddels is de gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp vanuit de Jeugdwet. De jeugdwet omschrijft preventie als volgt: “op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met of jeugdigen met een risico op psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking of van de ouders met of met een risico op opvoedingsproblemen”.

Het begrip ‘preventief’ wordt tegenwoordig ook wel gebruikt als ‘voorliggend’. Zo is een gezinscoach preventief/voorliggend aan, bijvoorbeeld, een behandeling in een instelling. En Home-Start kan preventief/voorliggend zijn aan een gezinscoach.

Onder preventief kunnen we ook verstaan: vrijtoegankelijk hulp. Voor deze hulp is geen beschikking bij de gemeente nodig en kan dus zonder besluit van de gemeente worden ingezet. Vrijtoegankelijk hulp bestaat uit de inzet van eigen kracht (groen) en licht pedagogische hulp (geel).

In deze nota verstaan we onder preventie: voorliggend aan een duurdere of specialistische voorziening.

1.3 Wat zijn we wettelijk verplicht?

Vanaf 1 januari 2015 is de jeugdwet van kracht. In deze wet staat onder andere dat de gemeente verantwoordelijk is voor het beleid en de uitvoering op het gebied van preventie, jeugdhulp, kinderschermingmaatregelen en jeugdreclassering. Het beleid is gericht op:

- a. het voorkomen en de vroege signalering van en vroege interventie bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen;
- b. het versterken van het opvoedkundige klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen, kinderopvang en peuterspeelzalen;
- c. het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders;
- d. zoveel als mogelijk het inzetten en versterken van de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige en het netwerk;
- e. het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij opgroeit;
- f. integrale hulp aan de jeugdige en zijn ouders, indien sprake is van multiproblematiek, en
- g. het tot stand brengen en uitvoeren van familiegroepsplannen.

Dit met als doel om de jeugdigen in staat te stellen:

- a. gezond en veilig op te groeien;
- b. te groeien naar zelfstandigheid, en
- c. voldoende zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren.

De gemeente is ook verantwoordelijk voor de Wet Publieke Gezondheidszorg. Hierin staat dat we verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar door onder andere de ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen op systematische wijze te volgen en bedreigingen te signaleren.

1.4 Leeswijzer

In **hoofdstuk 2** wordt een overzicht gegeven van de hulp en ondersteuning aan jeugdigen en hun ouders. Deze hulp- en ondersteuning is ingedeeld in vier categorieën: groen, geel, oranje en rood. Per categorie staat beschreven welke hulp of ondersteuning wordt geboden.

In **hoofdstuk 3** worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen binnen het jeugddomein benoemd.

Hoofdstuk 4 begint met de conclusies op grond van wat in hoofdstuk 2 en 3 staat benoemd. Vervolgens worden vier scenario's beschreven op welke wijze de taakstelling kan worden gerealiseerd en wat hiervan de consequenties zijn. Hoofdstuk 4 sluit af met een advies voor de keuze van één van de scenario's.

2 Hulp- en ondersteuning

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de hulp en ondersteuning aan jeugdigen en hun ouders in Lansingerland. Deze hulp- en ondersteuning is ingedeeld in vier categorieën. Per categorie staat beschreven welke hulp of ondersteuning wordt geboden.

2.1 3D beleidsplan

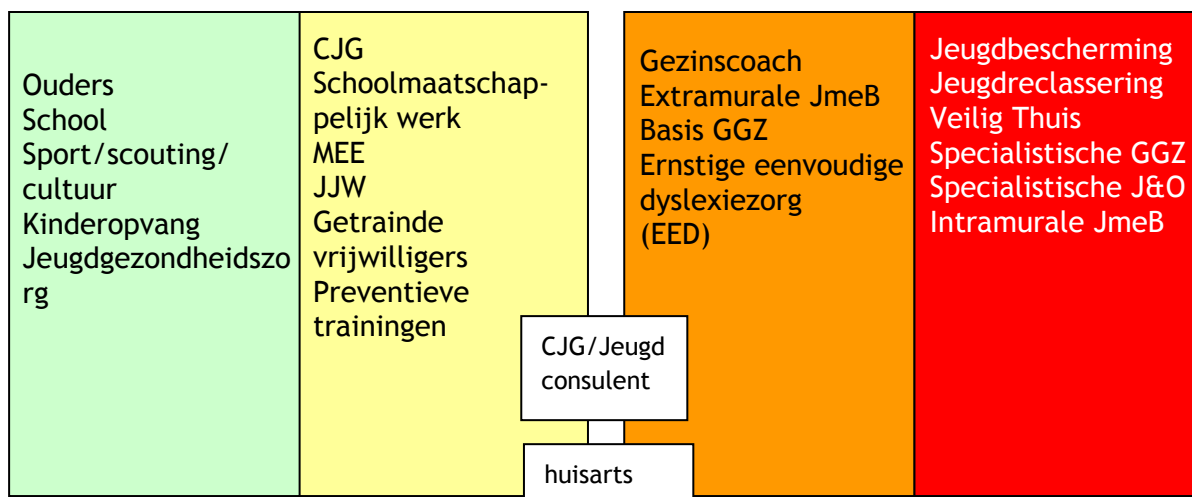
In 2013 en 2014 heeft de raad de beleidsplannen voor de 3 decentralisaties vastgesteld: beleidsplan 3D deel I (T13.06120) en beleidsplan 3D deel II (T14.11307)¹. In deze plannen is als algemene missie geformuleerd: *“Lansingerland is een gemeente met een gezonde en zorgzame samenleving waaraan alle inwoners een bijdrage leveren, zodat iedereen naar eigen vermogen meedoet”*.

De beleidsplannen gaan uit van een integrale aanpak op het sociaal domein. De centrale missie en visie zijn uitgewerkt in drie leeftijdscategorieën met elk één hoofddoel. Deze zijn ingedeeld in vier categorieën van ondersteuning. De categorieën zijn:

- eigen kracht (groene kolom)
- lichte ondersteuning (gele kolom)
- intensieve ondersteuning (oranje kolom)
- specialistische ondersteuning (rode kolom).

De inzet is om zoveel mogelijk ondersteuning aan inwoners te bieden vanuit de groene en gele kolommen. De duurdere ondersteuning vanuit de oranje en rode kolommen proberen we zoveel mogelijk te beperken waar dat kan.

Voor jeugd kunnen we de algemene voorzieningen en de hulp en ondersteuning als volgt indelen:

¹ En de Verordening Sociaal Domein (T14.09157) en beleidsregels Sociaal Domein (T14.12188).

2.2 Groene kolom: versterken van eigen kracht/ algemene voorzieningen

Wanneer het niet goed gaat met een kind of een gezin zijn er verschillende personen of professionals die dit kunnen signaleren. Dit zijn mensen uit het netwerk van een jeugdige en professionele krachten.

2.2.1 Ouders

Ouders zijn als eerste verantwoordelijk voor een goede opvoeding van hun kinderen. Wanneer er iets aan de hand is met hun kind, signaleren ouders dit vaak als eerste. De meeste ouders kunnen met hulp van hun omgeving het probleem zelf oplossen. Wanneer dit niet lukt, is het belangrijk dat zij weten waar ze hulp kunnen vinden en dat er geen hoge drempels zijn om deze hulp te vragen. Het CJG Lansingerland werkt daarom op plekken die vertrouwd zijn voor kinderen en ouders. Zo hebben CJG- medewerkers regelmatig gesprekken met ouders en kinderen thuis, op school of op het consultatiebureau.

Ook wanneer er professionele ondersteuning is, blijven ouders zelf verantwoordelijk voor de invulling en de uitvoering van deze hulp. De positie van ouders en jeugdigen is alleen anders wanneer er sprake is van een drang- of dwangmaatregelen.

2.2.2 School

Vanaf 5 jaar is een kind leerplichtig en is de school een belangrijke plek voor kinderen en hun ouders. Op school leren kinderen zich ontwikkelen op allerlei gebieden. Op het moment dat een kind zich opvallend anders gaat gedragen of als de leerprestaties achter blijven, gaat de leerkracht met ouders in gesprek. Wanneer de problemen onderwijs gerelateerd zijn, gaat de school hier zelf mee aan de slag. Wanneer er ook andere problemen zijn, is de schoolmaatschappelijk werker een belangrijke schakel tussen het onderwijs en de hulp vanuit het CJG (zie § 3.2.2).

2.2.3 Sportclub, Culture vereniging of Scouting

Veel kinderen in Lansingerland zijn lid van een sportclub, culturele vereniging of scouting. Binnen deze verenigingen leren kinderen om met elkaar om te gaan en zich verder te ontwikkelen. Ook biedt het een stuk ontspanning en een mogelijkheid voor ouders om met elkaar in contact te komen.

Steeds meer verenigingen hebben aandacht voor kinderen die een speciale behoefte hebben. Voorbeelden zijn speciale G-teams maar ook kinderen die gewoon opgenomen worden in de groep. Op deze manier leren andere kinderen om te gaan met een kind met speciale behoeften en geeft dit zelfvertrouwen aan dit kind. Bovendien kan het de ouders even ontlasten als zij hun kind naar zo'n vereniging kunnen brengen.

Af en toe krijgen we de vraag van verenigingen of het mogelijk is om extra budget te krijgen wanneer ze een kind met een speciale behoefte opnemen. Dit past echter niet in de visie van het normaliseren en de-medicaliseren. Met andere woorden: we willen naar een situatie toe waarbij de samenleving het vanzelfsprekend vindt om kinderen en volwassenen op te nemen in het verenigingsleven. Ook zou het weer een financiële prikkel kunnen geven om een diagnose te vragen voor een kind om zo een financiering te krijgen. Dit is niet in het belang van het kind.

De verenigingen draaien vaak vrijwel volledig op vrijwilligers. Van een vrijwilliger kan niet verwacht worden dat zij expert zijn in het omgaan met deze kinderen. Daarom is het belangrijke om de deskundigheid die zit bij de professionele organisaties, te verbinden aan deze verenigingen. Ook voor deze verenigingen geldt: 'wat heb je er voor nodig om dit kind onderdeel te laten zijn van je vereniging'.

2.2.4 Kinderopvang

In Lansingerland gaan veel kinderen elke week naar een kinderdagverblijf, peuteropvang of gastouder. In Lansingerland zijn 26 Kinderdagverblijven, 123 voorzieningen voor gastouders, en twee peuteropvangorganisaties.

De kinderopvang is vanaf 1 juli 2013 verplicht om een stappenplan (meldcode) te hanteren waarin staat wat een organisatie doet bij de signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Maar ze signaleren meer. Zo is bij veel kinderdagverblijven ook een pedagogisch medewerker in dienst die kennis heeft over de ontwikkeling van kinderen. Op het moment dat zij signaleren dat een kind zich anders ontwikkelt gaan ze hierover met ouders in gesprek. Ze kunnen dan het CJG om advies vragen of ze vragen een organisatie die hier veel ervaring in heeft, om het kind op de groep te observeren.

2.2.5 Jeugdgezondheidszorg

De jeugdgezondheidszorg voor kinderen van 0 tot en met 18 jaar wordt in Lansingerland uitgevoerd door CJG Rijnmond. Binnen het CJG werken jeugdverpleegkundige en jeugdartsen. Het grootste deel van hun tijd voeren ze met elkaar het basistakenpakket van de jeugdgezondheidszorg uit. Dit pakket bestaat uit een vast aantal contactmomenten die aan alle kinderen worden aangeboden. Wanneer er een baby wordt geboren, komt het CJG op huisbezoek. Zo zijn gezinnen al vanaf de geboorte in beeld bij het CJG.

Sinds 2012 heeft het CJG een aanpassing gedaan in het aanbieden van de vaste contactmomenten². Zo zijn er een aantal contactmomenten samengevoegd of anders ingevuld met een groepscontact. Door deze werkwijze is meer ruimte ontstaan voor gezinnen die niet voldoende hebben aan de standaardcontactmomenten. Op deze manier is er meer ruimte voor maatwerk.

2.3 Gele kolom: lichte ondersteuning

2.3.1 Het Centrum voor Jeugd- en Gezin

Het Centrum voor Jeugd- en Gezin (CJG) is één van de drie toegangspartijen in Lansingerland. Wanneer ouders of jeugdigen ondersteuning nodig hebben, kunnen zij contact opnemen met het CJG. Verder voert het CJG ook de jeugdgezondheidszorg taken (zie § 2.2.5).

Het CJG kan veel eenvoudige vragen van ouders zelf beantwoorden. Wanneer de vraag meervoudig is kan het CJG een brede uitvraag doen. Ze kijkt naar meerdere levensgebieden en naar de ontwikkeling van het kind. Vervolgens kan ze in overleg met ouders zelf ondersteuning bieden of ondersteuning vanuit het netwerk van het CJG. Het CJG is goed op de hoogte van de sociale kaart in Lansingerland en werkt nauw samen met aanbieders die door de gemeente zijn gecontracteerd en gesubsidieerd. Maar ook door aanbieders die onder de zorgverzekeraar vallen zoals diëtisten en fysiotherapeuten.

Wanneer er ondersteuning nodig is waarvoor een beschikking moet worden aangevraagd, dan motiveert het CJG waarom dit nodig is. De jeugdconsulent beoordeelt deze motivering en kan dan een beschikking afgeven aan ouders. Op deze manier is het CJG de spil van het jeugddomein.

² Ook wel bekend als KIEN: Kwaliteit voor Ieder kind door Efficiënt en effectief Noodzakelijke jeugdgezondheidszorg.

2.3.2 *Schoolmaatschappelijk werk primair onderwijs*

Schoolmaatschappelijk werk is een laagdrempelige voorziening, aanwezig op school, en is erop gericht om problemen vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Zij vervult een brugfunctie tussen kind, ouders, school en het CJG. De kerntaken van een schoolmaatschappelijk werker zijn:

- signalering en preventie;
- begeleiding van leerling en ouders;
- ondersteuning aan leerkrachten;
- verwijzen naar en coördineren van de hulpverlening.

Concreet betekent dit dat de schoolmaatschappelijk werker niet alleen signaleert, begeleidt, coördineert en verwijst, maar bijvoorbeeld ook een spreekuur kan organiseren voor leerlingen of themabijeenkomsten voor ouders. Bovendien is er regelmatig overleg met leerkrachten, intern begeleider, directeur, eventueel aanwezige orthopedagoog en (jeugd-)hulpverlening over leerlingen die extra begeleiding nodig hebben.

De schoolmaatschappelijk werker kan, net als het CJG, een brede uitvraag doen op alle leefdomeinen. En kan ook kortdurende hulp bieden. Op het moment dat wordt ingeschat dat er meer hulp nodig is, heeft de schoolmaatschappelijk werker korte lijntjes met het CJG en kan hij of zij ouders helpen bij het opstellen van een ondersteuningsplan.

De gemeente Lansingerland kent sinds 2009 een co-financiering met het primair onderwijs voor de inzet van schoolmaatschappelijk werk. Dit is uniek omdat omliggende gemeenten de volledige kosten voor schoolmaatschappelijk werk op zich nemen.

De gemeente Lansingerland draagt niets bij aan het schoolmaatschappelijk werk op het voortgezet onderwijs. Ook hierin zijn wij uniek. De meeste VO-scholen hebben ervoor gekozen om de kosten voor een schoolmaatschappelijk werker zelf te dragen. In de praktijk betekent dit dat we geen invloed hebben op de kwaliteit en het aantal beschikbare uren van het schoolmaatschappelijk werk. Dit is een nadeel omdat veel problematiekesignaleerd wordt op de scholen.

2.3.3 *MEE*

MEE ondersteunt mensen met een beperking zodat zij mee kunnen doen in de samenleving. Zij helpen deze mensen (weer) grip op hun leven te krijgen, onder andere door het versterken van de eigen kracht en het vergroten van de zelfredzaamheid. Daarnaast zetten ze hun kennis en ervaring in om de samenleving beter in te richten voor mensen met een beperking. MEE werkt voor mensen met een lichamelijke beperking, verstandelijke beperking, chronische ziekte of een vorm van autisme. Mensen die moeilijk leren of niet-aangeboren hersenletsel hebben, kunnen ook bij MEE terecht.

Driekwart van de doelgroep in Lansingerland die door MEE wordt ondersteund is onder de 23 jaar. MEE werkt nauw samen met de drie toegangspartijen in Lansingerland. De consultants van MEE kunnen ook een brede uitvraag doen en een ondersteuningsplan opstellen.

2.3.4 *Jeugd- en jongerenwerk*

Het jeugd- en jongerenwerk wordt ingedeeld in twee categorieën:

- Ondersteuning bij opvoeden en opgroeien;
- Inzet bij overlast van jeugd.

Opvoeden en opgroeien

Het professioneel jeugd- en jongerenwerk is van oudsher bekend van de diverse activiteiten die zij met en voor jongeren organiseren. De laatste jaren heeft jongerenwerk zich ontwikkeld tot een organisatie die zich vooral richt op kwetsbare jongeren. Zo organiseert het jongerenwerk nog steeds activiteiten, maar stimuleert het vooral de jongeren om deze activiteiten zelf te organiseren en zijn de activiteiten een middel om kwetsbare jongeren te signaleren. Daarnaast geeft het jeugd- en jongerenwerk voorlichting en verstrekt het informatie en advies over actuele onderwerpen. Het jongerenwerk werkt op de plaatsen waar jongeren zijn. Zo werken ze veel op de scholen en in de buitenruimte.

Het jeugd- en jongerenwerk richt zich onder andere op jongeren met een verstandelijke beperking, autistische jongeren, jongeren zonder startkwalificatie, schooluitval, werkloze jongeren en meiden. De jongerenwerker coacht deze jongeren wanneer ze niet zo goed in hun vel zitten of spreekt jongeren aan op hun gedrag op het moment dat ze over de scheef gaan. Wanneer dit nodig is leidt het jongerenwerk de jongeren naar het CJG (of het CJG naar de jongere).

Overlast van jeugd

De aanwezigheid van jongeren op straat, in de openbare ruimte kan soms tot overlastsituaties leiden. Bij het voorkomen of oplossen van overlast gevend gedrag hebben jongerenwerkers een intermediaire rol tussen verschillende partijen zoals volwassen bewoners, politie en jongeren. Jongerenwerkers maken jongeren bewust van het eigen (overlast gevend) gedrag en de effecten wat dat op de omgeving heeft. Ook zoeken ze samen met jongeren naar oplossingen. Daarnaast stellen jongerenwerkers de denkbeelden ter discussie die partijen over elkaar hebben. Dit vanuit het belang dat jongeren recht hebben op een gelijkwaardige positie in de maatschappij. Doel hiervan is om uitsluiting van jongeren te voorkomen en juist vanuit het gezamenlijk belang overlast terug te dringen (of te voorkomen) en de wijk leefbaar en veilig te maken. De inzet van het jeugd- en jongerenwerk maakt onderdeel uit van de aanpak overlastgevend jeugdgroepen. Deze aanpak is één van de speerpunten in het integraal veiligheidsbeleid.

2.3.5 Ondersteuning door getrainde vrijwilligers

Binnen de gemeente Lansingerland kennen we veel actieve vrijwilligers. Soms is het nodig om deze inzet te laten coördineren door een betaalde kracht. Zo werkt Home-Start met getrainde vrijwilligers die gezinnen ondersteunen met opvoedingsvragen. Deze inzet voorkomt de inzet van een professionele jeugd- en gezinscoach. Ook kennen we diverse maatjesprojecten. De maatjes van Jong Perspectief zijn getrainde vrijwilligers die jongeren met van alles kunnen helpen. Door maatjes in te zetten waar dit kan willen we de inzet van jeugd- en gezinscoaches en de inzet van basis GGZ terug brengen.

2.3.6 Preventieve trainingen

De preventieve trainingen worden gegeven aan kinderen die een risico lopen om bepaalde problematiek te ontwikkelen. Bijvoorbeeld voor kinderen in echtscheidingssituaties, kinderen waarvan de ouders psychische problematiek hebben, kinderen met overgewicht of kinderen die te maken hebben met pestgedrag. Het doel is om te voorkomen dat kinderen op een later moment intensieve of specialistische hulp nodig hebben.

2.3.7 Huisarts

Wanneer ouders zich zorgen maken om hun kind, besluiten zij ook regelmatig om contact op te nemen met de huisarts. De huisarts kon in het oude stelsel al verwijzen naar geestelijke gezondheidszorg (GGZ). Vanaf 1 januari 2015 kan de huisarts ook doorverwijzen naar andere vormen van jeugdhulp. Hiervoor is geen beschikking van de gemeente nodig. Huisartsen hebben vaak ook een praktijkondersteuner (POH'er). De POH'er kan korte ondersteuning bieden bij psychische klachten. Vaak zijn deze POH'ers

gericht op volwassenen en niet op kinderen. Daarom zien we dat huisartsen vaak direct doorverwijzen naar een kind- en jeugdpsycholoog.

2.4 Oranje kolom: intensieve ondersteuning

2.4.1 Jeugd- en Gezinscoach

De jeugd- en gezinscoach is voor de gezinnen in Lansingerland de persoon die hulp, zorg en ondersteuning biedt en/of organiseert in die situaties waarbij er (verhoogde) opvoedingsspanning is in het gezin. De jeugd- en gezinscoach werkt vooral samen met andere professionals en vrijwilligers die zich bezig houden met de jeugd in Lansingerland. Hij of zij beschouwt op alle leefgebieden de aard en ernst van de vragen, kan beoordelen wat er in een gezin speelt en daar passende ondersteuning, hulp of zorg voor geven en/of bij zoeken. De jeugd- en gezinscoach heeft een brede blik en gaat actiegericht met het gezin aan de slag in de thuissituatie.

De jeugd- en gezinscoach heeft oog voor signalen uit de gemeente en maakt gebruik van de kennis en mogelijkheden hierbinnen. De jeugd- en gezinscoach kent de infrastructuur van de gemeente Lansingerland en de regio ten behoeve van het (vroeg)signaleren, informatie uitwisselen, afstemmen van zorg en inzetten van zorg/hulp (informeel, sociaal en professioneel netwerk worden hierbij benut).

Jeugd- en gezinscoaches ondersteunen jongeren en of gezinnen die hulp nodig hebben die niet geboden kan worden door een vrijwilliger. In het oude stelsel kon je als gezin alleen hulp van een gezinscoach krijgen wanneer je een indicatie van Bureau Jeugdzorg had. Nu hebben we de gezinscoaches bij het CJG gepositioneerd. Het CJG doet eerst een brede uitvraag en kan een gezinscoach vragen om in een gezin te helpen. Wanneer hij of zij dit binnen 5 contacten kan, hoeft hiervoor geen beschikking worden afgegeven. Als de coach meer tijd nodig heeft moet hiervoor een beschikking worden afgegeven. Dezelfde coach kan dan in het gezin blijven.

2.4.2 Extramurale jeugd met een beperking

Extramuraal betekent: niet in een instelling (intramuraal). Dit betreft begeleiding van jeugdigen met een beperking in de thuissituatie. Het kind en de ouders worden vaardigheden geleerd waardoor ze zo zelfstandig als mogelijk hun eigen leven kunnen leiden.

Een beperking gaat niet over. Daarom zijn er bepaalde aanbieders die een vorm van levensbegeleiding aanbieden. Op bepaalde momenten in het leven (zoals de overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs) bieden ze ondersteuning. En op momenten dat er geen behoefte is aan ondersteuning, verdwijnen ze naar de achtergrond.

2.4.3 Basis GGZ

Het oude onderscheid tussen eerstelijns- en tweedelijnspsychologie heeft in 2014 plaats gemaakt voor het onderscheid tussen Generalistische Basis GGZ (GBGGZ) en Specialistische GGZ (SGGZ).

De Generalistische Basis GGZ is bedoeld voor kinderen met lichte tot matige psychische problemen. Deze zorg is vaak kortdurend en klachtgericht. Een behandeling binnen de basis GGZ kan bijvoorbeeld bestaan uit:

- gesprekken met onder andere een psycholoog, psychotherapeut of psychiater
- een vorm van e-health (e-health zijn onder andere programma's op internet waarmee hulp wordt geleverd bij psychische problemen)
- een combinatie van gesprekken en e-health.

2.4.4 Ernstige Enkelvoudige Dyslexiezorg (EED)

Een kind met dyslexie heeft ondanks een normale intelligentie, ernstige problemen met lezen en spellen. Bij dyslexie komen problemen met lezen en spellen meestal samen, maar soms ook los van elkaar voor. De school is de eerste verantwoordelijke om kinderen lees- en spellingonderwijs te bieden. De ondersteuning van leerlingen met lees- en spellingproblemen en niet-ernstige enkelvoudige dyslexie maakt onderdeel uit van de basisondersteuning die elke school biedt.

Op grond van de Jeugdwet moet de gemeente kinderen ondersteunen met ernstige, enkelvoudige dyslexie (EED). Enkelvoudig betekent dat het kind naast de dyslexie geen ggz-stoornis, beperking of andere taal- of leerstoornissen heeft die belemmerend is voor dyslexieonderzoek en/of -behandeling.

Voor kinderen bij wie sprake is van problemen naast de dyslexieklachten (bijvoorbeeld dyslexie in combinatie met ADHD of een spraak/taalstoornis), is een intensiever behandel-/begeleidingstraject nodig. In deze gevallen wordt eerst de bijkomende stoornis of beperking behandeld, voordat een kind in aanmerking komt voor een behandeling ernstige enkelvoudige dyslexie.

2.4.5 Persoonsgebonden Budget (PGB)

Op het moment dat ouders de hulp en ondersteuning die door de gemeente is ingekocht niet passend vinden bij hun ondersteuningsvraag, is het mogelijk om een PGB te verstrekken. Hier zijn wel een aantal eisen en criteria waaraan moet worden voldaan. Deze zijn vastgelegd in de verordening Sociaal Domein.

2.5 Rode kolom: specialistische hulp

2.5.1 Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Een jeugdbeschermingsmaatregel is een door de kinderrechter opgelegde maatregel die ingrijpt in het gezag van de ouders ter bescherming van een kind. Een jeugdreclasseringsmaatregel is een door de kinderrechter opgelegde begeleiding van jongeren tussen 12 en 18 jaar (met mogelijke doorloop tot 23 jaar) die verdacht worden van of veroordeeld zijn voor een strafbaar feit, met als doel het voorkomen van recidive en het vergroten van maatschappelijke participatie.

Het Jeugdbeschermingsplein is een andere manier van werken tussen de gecertificeerde instelling, gemeenten, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming. Het plein is bedoeld voor gezinnen met kinderen in de leeftijd van 0-18 jaar waarbij ernstige zorgen zijn over de ontwikkeling en/of fysieke veiligheid van kinderen en waarbij vrijwillige hulp niet (meer) toereikend is of waarbij ouders deze hulp niet aanvaarden. Door anders te werken kan er sneller geacteerd worden wanneer er signalen zijn dat de veiligheid van een kind in gevaar is.

2.5.2 Veilig Thuis en Crisisinterventieteam

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld zijn samengevoegd tot een organisatie: Veilig Thuis. Deze organisatie adviseert inwoners en professionals bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook doet zij zelf onderzoek bij zorgelijke situaties.

Soms is snelle hulp van groot belang voor de veiligheid van een kind of volwassene. Jeugdhulpinstellingen hebben hiervoor een aparte toegang: het Crisis Interventie Team (CIT). Het crisisteam opereert regionaal en is verantwoordelijk voor inzet van de crisisopvang.

2.5.3 *Specialistische GGZ*

De specialistische GGZ behandelt kinderen met ernstige, complexe of vaker terugkerende klachten waarbij een zwaar beroep op specialistische kennis nodig is. Specialistische GGZ wordt zo mogelijk ambulant of indien nodig klinisch geleverd en wordt bekostigd via DBC³ prestaties. Het verschil tussen basis en specialistische GGZ is niet heel hard. Het is een beoordeling / inschatting / triage van een medische professional, waarbij de criteria wel zijn vastgelegd.

2.5.4 *Specialistische Jeugd- en opvoedhulp*

Pleegzorg

Pleegzorg is het (tijdelijk) opvoeden en verzorgen van een kind van iemand anders. Pleegouders bieden kinderen een thuis, waar ze kunnen rekenen op aandacht en een eigen plek. In principe vangen ze de kinderen op totdat ouders de zorg weer aankunnen. Het gaat om kinderen van alle leeftijden, die vaak veel hebben meegemaakt.

Er zijn drie vormen van pleegzorg: netwerkpleegzorg, bestandspleegzorg, crisispleegzorg. Bij netwerkpleegzorg wordt iemand uit het netwerk van het kind gevraagd de zorg voor het kind op zich te nemen. Wanneer netwerkpleegzorg niet mogelijk is, wordt een beroep gedaan op een zogenaamd bestandsgezin. Dit gezin heeft zich vooraf aangemeld om pleegzorgouders te willen worden. Het is niet altijd mogelijk om een kind direct in een pleeggezin te plaatsen. Dan wordt gekeken of crisispleegzorg mogelijk is. Dit zijn gezinnen die kinderen voor een korte periode opvangen.

Ambulante specialistische hulp

Sommige vormen van ambulante hulp zijn nog regionaal georganiseerd. Dit is om verschillende redenen zo. Voor sommige vormen van specialistische hulp is het niet efficiënt om deze op gemeenteniveau te organiseren. Voor andere vormen van hulp geldt dat er nog aan een aantal randvoorwaarden moet worden voldaan om deze hulp lokaal te organiseren⁴. Het gaat hier o.a. om specialisten die het kind in de eigen woonomgeving opzoeken om bijvoorbeeld de doorstroom in de instelling te bevorderen of om een uithuisplaatsing te voorkomen.

Residentiële hulp

In de residentiële jeugdhulp verblijven kinderen en jongeren, op vrijwillige of gedwongen basis, dag en nacht buiten hun eigen omgeving. Er bestaan verschillende typen residentiële hulp zoals gesloten, besloten en open leefgroepen. Ook zijn er leefgroepen met een deeltijdarrangement, waarbij jongeren deels in de groep wonen en bijvoorbeeld in het weekend thuis zijn.

Dagbehandeling

Dagbehandeling vindt overdag voor meerdere uren plaats. Het kind gaat 's avonds weer naar huis. Vormen van dagbehandeling zijn:

- kinderopvang plus
- medische kleuterdagverblijven
- dag- en deeltijdbehandeling kinder- en jeugdpsychiatrie
- Boddaertcentra (na-schoolse groepsopvang voor 5- tot 13-jarigen met ontwikkelingsproblemen)
- daghulp niet-schoolgaande jeugd
- naschoolse dagbehandeling voor jeugdigen met een lichte verstandelijke beperking.

³ Diagnose Behandel Combinatie (DBC) is een bekostigingseenheid in de gezondheidszorg.

⁴ Het gaat om de volgende hulp: FACT-hulp, Ambulante spoedhulp (inclusief Families First), Beter Beschermd Plus (BB+), Hulp gegeven binnen de Onderwijs Opvang Voorzieningen Rijnmond, MPG-plus en Ambulante hulp gekoppeld aan residentiële hulp.

2.5.5 Jeugd met een beperking intramuraal

Het gaat om kinderen en jongeren met een (licht) verstandelijke beperking, zintuiglijke beperking of lichamelijke beperking die gebruik maken van verschillende soorten hulp en ondersteuning. Zoals: begeleiding, persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf ('logeren') en behandeling. Het gaat hier om hulp in een jeugdhulpinstelling zoals behandelgroepen en kamertrainingscentra.

2.6 Wat kost deze hulp- en ondersteuning in Lansingerland?

	Bedragen in €	Bereik
Totaal groene kolom	€ 2.438.010	ca 15.500 (alle 0-18 jarigen in Lansingerland)
Totaal gele kolom	€ 890.846	ca 550 kinderen
Totaal oranje kolom	€ 3.215.031	Ca 1200
Totaal rode kolom	€ 5.904.476	Ca 75 tot 150
Totaal alle kolommen	€ 12.448.363	

Een uitsplitsing van de kosten is te vinden in bijlage 1.

Wat valt op:

- Groene kolom: Het grootste deel van dit bedrag (1,5 mio) wordt besteed aan de jeugdgezondheidszorg. De bijdrage is gebaseerd op het aantal kinderen in de gemeente. In Lansingerland zijn relatief veel jeugdigen in vergelijking met andere gemeenten.
- In vergelijking met de andere kolommen is de kolom met lichte ondersteuning het kleinst.
- De uitgaven in de rode kolom zijn het grootst voor een kleine doelgroep. Dit betreft specialistische hulp aan kinderen, vaak in een instelling. Sommige plekken kosten een ton op jaarbasis per kind. Wanneer je door snel signaleren en in een vroeg stadium passender hulp in kunt zetten, al één zo'n plaatsing kunt voorkomen, is dit enerzijds financieel voordeliger maar ook beter voor het kind. Voorkomen is immers beter dan genezen.

3 Trends en ontwikkelingen

Op 1 januari 2015 woonden in Lansingerland 15.313 kinderen van 0-18 jaar. Dit is 26 % van de totale bevolking in Lansingerland. De Jeugdwet definieert een jeugdige als iemand die de leeftijdsgrens van 18 jaar nog niet bereikt heeft. Ze biedt wel de mogelijkheid om, onder voorwaarden, de hulp door te laten lopen tot 23 jaar. In principe hanteren we daarom de leeftijd 0-18 jaar voor jeugd.

Op dit moment beschikken we nog over onvoldoende gegevens om een goed beeld te geven over het gebruik van hulp en ondersteuning in de afgelopen jaren in Lansingerland. Met de decentralisatie van de jeugdzorg is de gemeente verantwoordelijk geworden voor het hele pallet aan jeugdhulp. Dit biedt de gemeente de kans om beter te monitoren welke hulp en ondersteuning ertoe leidt dat inwoners beter geholpen worden en de inzet van zwaardere hulp kan worden voorkomen. Dit vraagt een andere manier van financieren en monitoren. Binnen de transformatieagenda wordt dit vraagstuk verder uitgewerkt.

Om te bepalen waar we de komende tijd op willen inzetten in het sociaal domein, zijn alle trends (0-100 jaar) in kaart gebracht. Deze trendanalyse zal binnenkort aan de gemeenteraad worden gepresenteerd.

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen binnen het jeugddomein uitgelicht.

3.1 Vergelijking andere gemeenten

De website waarstaatsjegemeente.nl biedt de mogelijkheid om de gemeente op diverse terreinen te vergelijken met andere gemeenten. Om inzicht te krijgen hoe de gemeente Lansingerland scoort ten opzichten van vergelijkbare gemeente is een vergelijking gemaakt met buurgemeente Pijnacker-Nootdorp, gemeenten in de provincie Zuid-Holland, alle gemeenten in Nederland.

De gegevens zijn afkomstig uit 2012 en 2013. Helaas zijn er geen recentere betrouwbare gegevens beschikbaar. De website verstrekt namelijk wel informatie over jeugdhulp met gegevens uit 2015 alleen zijn deze gegevens niet betrouwbaar en daarom niet meegenomen in dit stuk. De gemeente Lansingerland werkt er hard aan om betrouwbare gegevens beschikbaar te stellen. Deze worden in de jaarrapportage Sociaal Domein gepresenteerd.

Categorie	Lansingerland	Pijnacker-Nootdorp	Zuid-Holland	Nederland
Kinderen in uitkeringsgezinnen in %	2,32	2,45	7,63	5,66
Achterstandsleerlingen in %	4,26	4,42	15,14	11,61
Voortijdig schoolverlaters in %	2,36	2,49	3,73	3,23
Werkloze jongeren in %	0,48	0,70	1,31	1,21
Verwijzingen Halt in %	111,2	104,2	174,6	139,7
Kinderen voor de rechter in %	1,85	2,31	2,83	2,57
Jeugdige veelplegers	7	6	22	13

Meldingen kindermishandeling in %	0,45	0,89	1,59	0,91
Huishoudens met regelingen jeugdzorg in %	4,7	5,9	3,5	3,8
Huishoudens met regelingen jeugdzorg en andere regelingen in %	53,4	56	61,8	65,4
Tienermoeders in %	0,31	0,25	0,42	0,50
Kinderen met een handicap	0,99 %	1,16	1,58	1,96

Opvallend is dat Lansingerland in veel opzichten lager scoort dan het landelijk en provinciaal gemiddelde en veel overeenkomsten heeft met Pijnacker-Nootdorp. Een uitzondering is de categorie 'huishoudens regelingen met jeugdzorg'. Daar scoren we hoger dan landelijk en provinciaal maar lager dan Pijnacker Nootdorp.

Terwijl we bij de categorie 'huishoudens met regelingen jeugdzorg en andere regelingen' weer lager scoren, net als Pijnacker-Nootdorp. Dit zou betekenen dat we relatief meer gezinnen hebben waar alleen een voorziening nodig is gericht op het ene kind, en minder op gezinnen waarbij ook hulp voor andere gezinsleden nodig is.

Omdat het begrip 'jeugdzorg' hier niet nader wordt gedefinieerd is het lastig om op basis van deze gegevens beleidskeuzes te maken.

3.1.1 Relatief laag gebruik jeugd- en opvoedhulp, dwang/drang en jeugd met een beperking

In de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp worden per kwartaal productiecijfers gepresenteerd per gemeente. De jaarcijfers zijn nog niet beschikbaar, daarom is gebruik gemaakt van de 9-maandscijfers. De productiecijfers zijn per segment gedeeld door het aantal jeugdigen in de gemeente. Dit levert een prijs per kind op waardoor gemeenten onderling met elkaar vergeleken kunnen worden.

	Aantal 0-18 jarigen	Jeugd- en opvoedhulp € per kind	Jeugdbescherming en jeugdreclassering € per kind	Veilig Thuis en Crisis Interventieteam € per kind	Jeugd met een beperking € per kind
Lansingerland	15.315	63,62	29,90	10,83	10,52
Albrandswaard	5.728	76,69	19,05	11,64	-
Barendrecht	11.633	110,99	31,84	8,69	11,12
Brielle	3.049	137,68	69,86	25,16	14,13
Capelle aan den	13.472	358,56	96,04	30,08	26,89

IJssel					
Goeree-Overflakkee	10.191	78,29	26,52	2,20	27,00
Hellevoetsluis	7.628	282,06	82,83	26,16	55,97
Krimpen aan den IJssel	6.283	194,27	62,73	15,17	67,01
Maassluis	6.217	223,28	72,80	9,71	36,57
Nissewaard	16.320	301,05	90,94	32,49	58,03
Ridderkerk	8.059	125,40	52,29	12,86	4,42
Schiedam	15.209	265,80	102,20	24,18	20,30
Vlaardingen	13.607	288,56	92,71	27,60	40,19
Westvoorne	2.486	437,21	62,21	11,23	-
Rotterdam	121.920	253,35	106,95	27,79	44,23
Gemiddelde prijs per kind		213,12	66,59	18,39	27,76

Uit bovenstaande tabel blijkt dat onze jeugdigen relatief weinig gebruik maken van de regionale voorzieningen (rode kolom). We scoren ver onder het regionale gemiddelde. Dit levert niet direct een financieel voordeel op omdat ons budget in 2015 nog volledig gebaseerd was op historisch zorggebruik.

3.1.2 Hoog gebruik geestelijke gezondheidszorg

De geestelijke gezondheidszorg kopen we geheel regionaal in. Ook hier kunnen we de gemeente Lansingerland vergelijken met de andere 14 gemeenten. Hier zien we dat de gemeente Lansingerland een relatief hoger gebruik heeft van GGZ-hulp dan andere gemeenten.

Realisatiecijfers van aanbieders laten zien dat we in 2015 17% van ons budget aan dyslexie besteden, 12% aan basis GGZ en 71% aan specialistische GGZ. In vergelijking met regiogemeenten hebben we een groot aandeel in dyslexiezorg en basis GGZ. Hierdoor geven we in vergelijking met de regio minder kosten uit aan specialistische GGZ, waarbij het grootste aandeel zit in ambulante specialistische GGZ (90,7%) en niet in verblijf (9,3%). Dit is een positieve ontwikkeling. Omdat we alleen gegevens over 2015 hebben, weten we nog niet of er een daadwerkelijke trend is ingezet.

RTA

Gemeente	Realisatie (tot en met december)	Aantal Dyslexie producten	Dyslexie	Aandeel dyslexie binnen de gemeente	Aantal BGGZ prestaties	BGGZ	Aandeel BGGZ binnen de gemeente	Aantal DBC's	SGGZ (alle kosten zonder BGGZ en zonder dyslexie)	Aandeel SGGZ binnen de gemeente
Albrandswaard	€ 1.102.574	61	€ 157.247	14%	91	€ 68.755	6%	352	€ 876.572	80%
Barendrecht	€ 2.379.111	130	€ 289.553	12%	241	€ 186.630	8%	642	€ 1.902.928	80%
Brielle	€ 519.595	35	€ 92.414	18%	37	€ 25.242	5%	199	€ 401.938	77%
Capelle Aan Den IJssel	€ 2.758.223	119	€ 274.643	10%	265	€ 236.168	9%	805	€ 2.247.412	81%
Goeree-Overflakkee	€ 2.021.082	61	€ 147.399	7%	123	€ 88.142	4%	593	€ 1.785.540	88%
Hellevootsluis	€ 1.910.413	78	€ 168.213	9%	126	€ 82.156	4%	610	€ 1.660.044	87%
Krimpen Aan Den IJssel	€ 1.473.578	100	€ 235.209	16%	156	€ 122.148	8%	387	€ 1.116.221	76%
Lansingerland	€ 2.631.931	191	€ 457.290	17%	445	€ 314.967	12%	688	€ 1.859.674	71%
Maassluis	€ 899.654	68	€ 174.328	19%	107	€ 85.032	9%	307	€ 640.294	71%
Nissewaard	€ 3.759.675	150	€ 347.308	9%	259	€ 153.208	4%	1.206	€ 3.259.159	87%
Ridderkerk	€ 1.711.281	81	€ 175.420	10%	73	€ 47.433	3%	463	€ 1.488.428	87%
Rotterdam	€ 20.133.022	852	€ 2.000.900	10%	1.095	€ 883.841	4%	5.698	€ 17.248.281	86%
Schiedam	€ 2.083.537	78	€ 194.257	9%	225	€ 173.650	8%	703	€ 1.715.631	82%
Vlaardingen	€ 2.536.803	94	€ 237.938	9%	177	€ 145.261	6%	748	€ 2.153.604	85%
Westvoorne	€ 1.111.322	30	€ 74.829	7%	38	€ 30.485	3%	144	€ 1.006.008	91%
Totaal	€ 47.031.801	2.128	€ 5.026.948	11%	3.458	€ 2.643.118	6%	13.545	€ 39.361.735	84%

In vergelijking met de regio zien we dat we minder dan andere gemeenten jeugd- en opvoedhulp inzetten en wel veel jeugd-GGZ. Mogelijke redenen zijn:

- Jeugd- en opvoedhulp kon in het verleden pas ingezet worden na een indicatie van Bureau Jeugdzorg. De drempel voor ouders om vrijwillig aan te melden bij Bureau Jeugdzorg lag heel hoog. Daarom kozen ouders in Lansingerland, ook in overleg met school, vaak voor de route naar de huisarts op het moment dat er een ondersteuningsvraag was. We zien dat veel ouders nog steeds kiezen voor de route naar de huisarts en minder voor de route via het Centrum voor Jeugd- en Gezin. Van oudsher is de huisarts gewend om naar GGZ te verwijzen. Dit kan (voor een deel) verklaren waarom in Lansingerland meer gebruik wordt gemaakt van GGZ dan van jeugd- en opvoedhulp.
- Samenstelling van onze populatie: Daarnaast zijn er in Lansingerland veel hoogopgeleide ouders die een drukke baan en een druk sociaal leven hebben en mogelijk hoge verwachtingen hebben van hun kinderen die daar niet altijd aan kunnen voldoen. Dit kan psychische klachten veroorzaken bij kinderen. Ouders in Lansingerland vragen ook regelmatig om diagnostisch onderzoek. Dit signaal krijgen we onder andere van hulpverleners.

Ernstige Enkelvoudige Dyslexiezorg (EED)

Recent is uit de cijfers voor dyslexiezorg gebleken dat de gemeente Lansingerland een bovengemiddeld gebruik aan dyslexiezorg heeft. Wat hiervan de oorzaak is, is niet bekend. Het signaleren van ernstige dyslexiezorg wordt gedaan door het onderwijs. We gaan met het onderwijs in gesprek hoe het kan dat de kinderen in Lansingerland hier meer dan gemiddeld gebruik van maken.

3.2 Signalen vanuit de professionals

Van hulpverleners werkzaam bij verschillende organisaties horen we dat ze veel te maken hebben met echtscheidingsproblematiek. Verder horen we van jongerenwerkers en jeugdverpleegkundige dat ze bij de oudere jeugd (12-16 jaar) een hoog alcoholgebruik constateren. In de volgende paragrafen wordt dit verder toegelicht.

3.2.1 Echtscheiding

Onderstaande cijfers laten in Lansingerland een daling zien in het aantal echtscheidingen met kinderen tussen 2010 en 2014. Onder dit aantal echtscheidingen komen ook vechtscheidingen voor: situaties waarin kinderen eronder lijden dat ouders uit elkaar gaan. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen hun persoonlijkheid ontwikkelen tijdens de kindertijd, maar dat deze ontwikkeling significant wordt beïnvloed door echtscheidingen (en overlijden) (CPB Discussion Paper, 2014). Naar schatting verloopt 20 procent van de scheidingen problematisch⁵. Op landelijk niveau komt dit neer op 16.000 minderjarige

⁵ <http://www.nji.nl/nl/Factsheetcijfersvechtscheiding.pdf>

kinderen die ernstig lijden onder de vechtscheiding van hun ouders. Diverse partijen en professionals⁶ uit het werkveld laten echter weten dat het aantal vechtscheidingen in Lansingerland toeneemt. Het is mogelijk dat het aantal echtscheidingen afneemt, maar het deel vechtscheidingen hiervan toeneemt.

CBS Statline 2015	Lansingerland		Rotterdam	
	2010	2014	2010	2014
Totaal echtscheidingen met kinderen	69	56	595	668
Echtscheidingen met 1 kind	27	23	288	308
Echtscheidingen met 2 kinderen	37	26	237	274
Echtscheiding met 3 kinderen	5	5	58	68
Echtscheiding met 4 of meer kinderen	0	2	12	18
Kinderen betrokken bij echtscheiding	116	98	986	1139

We horen van de werkers in het veld terug dat er in de complexe casussen steeds vaker sprake is van vechtscheidingen.

3.2.2 Middelengebruik: alcohol en drugs

Vanuit de professionals krijgen we signalen dat het alcoholgebruik onder jongeren uit Lansingerland hoog ligt. In het najaar van 2014 is door 739 leerlingen in het jaar voor eindexamen een vragenlijst van de jeugdgezondheidszorg ingevuld; 340 leerlingen hebben op basis van de uitkomsten van de vragenlijst een gesprek met de jeugdverpleegkundige gehad. Reden voor een gesprek met de jeugdverpleegkundige was vooral de score op het onderwerp ingrijpende gebeurtenissen, al dan niet in combinatie met mogelijke andere probleemvelden. Bij de helft van deze leerlingen betrof het een combinatie van ingrijpende gebeurtenissen en alcoholgebruik.

Het Jeugd- en Jongerenwerk komt veel in aanraking met jongeren die op straat blowen. Een mogelijke verklaring is dat de alcoholgrens naar 18 jaar is verhoogd. Jongeren kunnen moeilijk aan alcohol komen en stappen hierdoor vaker over op softdrugs. Ook ziet het Jeugd- en Jongerenwerk een toename in het gebruik van lachgas. Dit is eenvoudig verkrijgbaar doordat slagroomflessen een dergelijk patroon bevatten. Deze signalen zijn op dit moment niet met cijfers te onderbouwen. In april wordt de Jeugdmonitor van de GGD uitgebracht. Wellicht kan dit ons inzicht geven in het huidige alcohol- en drugsgebruik onder jongeren.

3.3 Ontwikkelingen in het jeugddomein

De gemeente Lansingerland werkt binnen de gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond samen om afspraken te maken met aanbieders van jeugdhulp. De opdracht die de GR Jeugdhulp aan aanbieders heeft gegeven zijn als volgt samen te vatten:

- Hulp bieden van hulp aan alle kinderen die dat nodig hebben, met minder budget;
- Bevorderen van de doorstroming bij instellingen;
- Het ontschotten van de domeinen Jeugd-GGZ, Jeugd- en opvoedhulp en Jeugd met een Beperking.

⁶ Lokaal Team Huiselijk Geweld, Kwadraad, Centrum voor Jeugd en Gezin, het Jeugd- en Jongerenwerk Midden Holland, Jeugdbeschermingsplein, Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond.

3.3.1 *Hulp bieden met minder budget*

De bezuinigingen van het Rijk op het macrobudget zijn en worden vooral gerealiseerd op de specialistische hulp (rode kolom), waarbij de intensieve hulp (oranje kolom) zo veel mogelijk intact blijft. De visie hierachter is dat het investeren in intensieve hulp, specialistische hulp kan voorkomen. In 2015 hebben de jeugdhulpaanbieders in het domein J&O (met betrokkenheid van Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond) intensief met elkaar van gedachten gewisseld over het realiseren van de noodzakelijke bezuinigingen. De uitdaging is om de bezuinigingen te koppelen aan de gewenste transformatie.

Aanbieders hebben een plan opgesteld om de duurdere voorzieningen af te bouwen of anders te organiseren. Zo wordt er actiever dan voorheen een pleeggezin gezocht voor een kind in plaats van een kind in een instelling te plaatsen. Dit betekent dat er meer pleeggezinnen nodig zijn. Vooral het vinden van pleeggezinnen voor kinderen van 12 jaar of ouder is lastig. Hier zullen we als gemeente nauw moeten samenwerken met de aanbieder van pleegzorg om pleegouderschap meer te stimuleren. Zo is 2015 extra aandacht besteed aan de week van de pleegzorg.

3.3.2 *Bevorderen van de doorstroming*

Opnames duren korter en zijn intensiever om zo de doorstroming te bevorderen en de wachtlijsten niet op te laten lopen. Er wordt eerder gekeken of hulp ook in de thuisomgeving kan worden geboden. De druk op de intensieve hulp neemt hierdoor toe. Aanbieders van specialistisch hulp en aanbieders van intensieve hulp die in Lansingerland werken zullen intensiever moeten samenwerken. Zo kan de specialistische hulp eerder worden afgeschaald naar intensieve hulp.

3.3.3 *De domeinen ontschot*

Binnen in de oranje en de rode kolom kennen we drie domeinen: Jeugd- en opvoedhulp (J&O), Jeugd-Geestelijke Gezondheidszorg (J-GGZ) en Jeugd met een Beperking (JmeB). Deze domeinen zijn van oudsher nog gescheiden georganiseerd omdat ze in het oude stelsel allemaal een andere financier hadden met een eigen bekostigingssystematiek en verantwoordingseisen. Sommige kinderen met complexe problematiek passen niet binnen één domein omdat ze zowel J-GGZ als JmeB als J&O nodig hebben. Ook is er geen duidelijke scheidslijn tussen de domeinen. Er is hier sprake van een grijs gebied. Dit was één van de redenen om al de 3 domeinen onder één jeugdwet en één financier (gemeente) onder te brengen. We dagen aanbieders van specialistische hulp uit om meer met elkaar samen te werken en een integraal aanbod te organiseren. De komende tijd staat het volgende op de regionale agenda:

- Ontwikkelen van een gezamenlijke visie en uitgangspunten voor de toekomstige ontwikkeling van het integrale zorgaanbod;
- Het realiseren van integrale arrangementen. Om effectieve arrangementen in te kunnen zetten moeten de verschillende interventies van de aanbieders van J&O, JmeB en JGGZ naadloos op elkaar aansluiten en elkaar versterken over organisatiegrenzen heen.

4 Conclusie en scenario's

In dit hoofdstuk worden eerst conclusies getrokken op grond van de voorgaande hoofdstukken. Vervolgens zijn een aantal scenario's beschreven op welke manier de te realiseren taakstelling kan worden ingevuld en wat hiervan de consequenties zijn.

4.1 Conclusie

Gelet op de trends en ontwikkelingen is het aan te bevelen om op de volgende onderwerpen in te zetten:

Investeren in de oranje kolom

Bezuinigen op de specialistische hulp kan alleen wanneer de intensieve hulp wordt versterkt. Anders ontstaat er geen ruimte om de hulp eerder af te schalen of anders vorm te geven. Voor Lansingerland betekent dit:

- Stimuleren en ondersteunen van pleegouders om het verblijf in een instelling te voorkomen;
- Investeren in basis GGZ om specialistische GGZ te voorkomen;
- Het aanbod Jeugd- en gezinscoaches ten minste gelijk houden om instroom in een instelling te voorkomen;
- Het aanbod jeugd met een beperking extramuraal (is hulp in de thuisomgeving) ten minste gelijk houden om instroom in een instelling te voorkomen;
- De hoge instroom dyslexiezorg onderzoeken en aan de hand van de uitkomsten met het onderwijs in gesprek gaan.

Investeren in de gele kolom

Door het afschalen van specialistische hulp naar intensieve hulp ontstaat druk op het aanbod in de oranje kolom. Door in te zetten op het versterken van de gele kolom kan instroom in de oranje en de rode kolom worden beperkt. Voor Lansingerland betekent dit:

- Versteving positionering van het CJG als toegangspartij om meer grip te krijgen op de verwijzingen via de huisarts;
- Investeren in professionals en getrainde vrijwilligers die lichte hulp kunnen bieden waarmee intensieve hulp kan worden voorkomen. Belangrijke schakels zijn schoolmaatschappelijk werkers (ook op het voortgezet onderwijs!), jeugdartsen- en verpleegkundigen en jeugd- en jongerenwerkers.
- Innovatie op voorliggend aanbod basis GGZ (ter voorkoming van de instroom) door preventieve trainingen;
- Investeren in deskundigheidsbevordering voor professionals op (v)echtscheidingsproblematiek en investeren in ouderschapsbemiddeling om psychische klachten bij kinderen als gevolg van de scheiding te voorkomen.

Het aanbod in de groene kolom ten minste gelijk houden

Afgelopen jaren is er al flink bezuinigd op de groene kolom en is er een hoog beroep gedaan op de eigen kracht van organisaties. Verder bezuinigen kan leiden tot een verhoogde instroom in de gele kolom.

Gezien de ontwikkeling en trends wordt wel geadviseerd:

- Te investeren in voorlichting op het gebied van middelengebruik om het gebruik terug te dringen;
- Op het moment dat er financiële ruimte ontstaat, deze in te zetten voor innovatie waar jeugdhulpaanbieders worden gestimuleerd om samenwerkingsverbanden aan te gaan met verenigingen in de gemeente Lansingerland.

4.2 Taakstellingen

Voordat we kunnen investeren in de kolommen hebben we eerst nog de opdracht uit te voeren om vanaf 2017 structureel € 120.000 te bezuinigen op het jeugd- en jongerenwerk. Zoals in hoofdstuk 1 al aangegeven, biedt de gemeenteraad de mogelijkheid om deze taakstelling ook op andere activiteiten binnen het jeugddomein te realiseren.

In bijlage 1 is een financieel overzicht opgenomen waarin staat waar op dit moment de jeugdmiddelen voor worden ingezet. In dit overzicht zijn in de groene kolom ook activiteiten uit programma 2 opgenomen. Voor deze activiteiten geldt:

- Er is nog een te realiseren taakstelling van € 50.000 op cultuureducatie en culturele activiteiten. Eventuele gevolgen van de bezuinigingen op het bibliotheekwerk en culturele activiteiten worden meegenomen in de cultuurvisie;
- Op 30 oktober 2014 heeft de gemeenteraad ingestemd met het nieuwe beleid voor peuterspeelzaalwerk dat is vastgelegd in de notitie “Overgangsbeleid peuterspeelzaalwerk Lansingerland 2015-2016”, met kenmerk T14.05980, zie ook BR1400301. In deze notitie is het beleid omschreven hoe de gemeente de bezuinigingstaakstelling wilde realiseren. Inmiddels is de bezuiniging gerealiseerd.
- Vroegtijdige Voorschoolse Educatie (VVE) is een geormerkt budget. Dit betekent dat de middelen die we als gemeente overhouden, weer terug naar het Rijk vloeien.

Vanaf 2013 zijn de volgende taakstellingen op het jeugd- en jongerenwerk en de jeugdgezondheidszorg gerealiseerd:
(overzicht nog in te voegen)

4.3 Scenario's

Los van de conclusies uit hoofdstuk 4.1 om vooral te investeren in de kolommen, zijn er ook twee andere terreinen waar het lastig is om (in ieder geval op korte termijn) op te bezuinigen. Dit zijn:

- De jeugdgezondheidszorg;
- De hulp die binnen de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond wordt ingekocht.

Jeugdgezondheidszorg

Het bieden van jeugdhulp en het investeren in preventie zijn wettelijke taken. De gemeente heeft hier de ruimte om zelf de volumes en intensiteit te bepalen. Voor het uitvoeren van de jeugdgezondheidszorg ligt dit anders. Het uitvoeren van het basistakenpakket van de jeugdgezondheidszorg is een wettelijke taak die vrij nauwkeurig is omschreven in de Wet Publieke Gezondheidszorg. Hierop kan niet worden bezuinigd.

Regionale afspraken

De meeste jeugdhulp wordt binnen de Gemeenschappelijke Regeling jeugdhulp ingekocht. Over de hoogte van de inleg zijn in dit gremium afspraken gemaakt. De bijdrage aan de regeling wordt gebaseerd op zorggebruik. We kunnen als Lansingerland niet eenzijdig besluiten om onze inleg te verlagen. Overigens wordt er al op de regionaal ingekochte hulp bezuinigd. De kortingen die het Rijk heeft toegepast op het macrobudget, worden gerealiseerd op de specialistische hulp. Deze hulp staat door de bezuinigingen al onder druk, het is niet mogelijk om hier op korte termijn verder te bezuinigen.

Vervolgens resteren nog de volgende mogelijkheden

- Vrijwillig en professioneel jeugd- en jongerenwerk
- Informatie over opvoeden en opgroeien
- Diverse preventieve trainingen

- Lichte ondersteuning aan kinderen en gezinnen
- Intensieve ondersteuning aan kinderen en gezinnen.

Deze opties zijn in vier scenario's verder uitgewerkt:

Scenario 1	De taakstelling realiseren op de begrotingspost jeugd- en jongerenwerk.
Omschrijving	Uit de begrotingspost jeugd- en jongerenwerk wordt het professioneel jeugd- en jongerenwerk gedekt en de recreatieve activiteiten van Jeugdsoos Pecto's, Scouting Cranenborghgroep, Scouting Olave st Clair, Scouting De Argonauten, Speelweek Bleiswijk (Huttendorp) en Jodocus Jeugdfestival. In 2016 is er voor € 339.094 subsidie verstrekt, waarvan € 313.794 aan het professioneel jeugd- en jongerenwerk en € 25.300 aan de recreatieve organisaties.
Varianten	a. De totale bezuinigingen ten laste brengen van het professioneel jeugd- en jongerenwerk, geen inzet meer op signaleren, coachen en toeleiden; b. De totale bezuinigingen ten laste brengen van het professioneel jeugd- en jongerenwerk, geen inzet meer op aanpak overlastgevende jeugd; c. Bezuinigen op recreatieve activiteiten en op professioneel jeugd- en jongerenwerk.
Consequenties Variant 1a	- geen jongerenwerk meer op de scholen: het bereik van het jongerenwerk om kwetsbare jongeren te signaleren neemt af. Risico is dat problemen te laat worden gesignaleerd waardoor meer hulp uit de oranje of rode kolom nodig is. - geen jongerenwerk meer in de Point. Dit betekent dat er geen laagdrempelige plek is voor jongeren om informatie of advies in te winnen. Het bereik van het jongerenwerk om kwetsbare jongeren te signaleren neemt af. Er is geen overdekte verwijzlocatie meer bij overlast van jeugd. - geen vakantieactiviteiten: Het bereik van het jongerenwerk om kwetsbare jongeren te signaleren neemt af. De recreatieve activiteiten blijven in dit scenario op hetzelfde niveau. Ook blijft het jongerenwerk actief bij de aanpak van overlastgevende jeugd. Het effect in hun aanpak neemt wel af omdat ze minder mogelijkheden hebben om een duurzame relatie met jongeren op te bouwen.
Consequenties Variant 1b	Geen inzet meer in de aanpak overlastgevende jeugd: het aantal meldingen van overlast neemt toe, de zwaarte van de meldingen neemt toe. Er is alleen een repressieve aanpak mogelijk. Dit betekent meer inzet van de politie, de huidige capaciteit is al krap.
Consequenties variant 1c	Geen subsidie meer voor recreatieve activiteiten, georganiseerd door vrijwilligers. Een aantal van deze organisaties zal moeten stoppen. De mogelijkheden voor kinderen om zich in hun vrije tijd te ontwikkelen of te ontspannen neemt af. Deels bezuinigen op het signaleren, coachen en toeleiden en deels bezuinigen op de overlast van jeugd: een keuze maken tussen de openstellingen van The Point of aanwezigheid op de scholen. Binnen de groepsaanpak een keuze maken bij welke groepen het jongerenwerk wel inzet pleegt, en welke niet.

Scenario 2	De taakstelling realiseren op informatie, advies, preventieve trainingen en lichte ondersteuning	
Omschrijving	- Thema- en voorlichtingsbijeenkomsten - preventie middelengebruik - autismecafé - opvoedbureau - Trainingen GGZ preventief - Preventie kinderen met overgewicht - Preventieve trainingen - Ondersteuning kwetsbare gezinnen (vrijwillige thuishulp) - Stevig ouderschap - Home Start - Maatjes voor kinderen tussen de 6 en 24 jaar - Schoolmaatschappelijk Werk primair onderwijs	€ 5.740 €14.450 € 3.295 € 15.000 € 7.220 € 9.368 € 30.650 € 15.870 € 21.525 € 53.950 € 16.000 € 100.000
	Betreft een totaal budget van € 293.068. Informatie en advies zijn voorlichtingsbijeenkomsten voor ouders en jongeren over diverse opvoedthema's (van peuterpuberteit tot middelengebruik) en laagdrempelig pedagogisch advies. De preventieve trainingen worden gegeven aan kinderen die een risico lopen om bepaalde problematiek te ontwikkelen. Bijvoorbeeld voor kinderen in echtscheidings situaties, kinderen waarvan de ouders psychische problematiek hebben, kinderen met overgewicht of kinderen die te maken hebben met pestgedrag. De lichte ondersteuning wordt bijvoorbeeld gegeven door getrainde vrijwilligers, een jeugdverpleegkundige van het CJG. De vrijwillige thuishulp is een vrijwilliger die een ouders van kinderen met een beperking even ontlast.	
Varianten	a. Geen informatie- en advies verstrekken, geen inzet op preventieve trainingen, minder lichte ondersteuning maar wel schoolmaatschappelijk werk intact houden b. geen Schoolmaatschappelijk werk op het primair onderwijs, minder informatie- en advies, wel preventieve trainingen en overige vormen van lichte ondersteuning	
Consequenties variant a	Van ouders en kinderen wordt verwacht dat ze zelf in een vroeg stadium problemen signaleren. En wanneer ze deze niet zelf op kunnen lossen, zelf hun weg weten te vinden naar hulpverlening. Juist voor kwetsbare doelgroepen zonder een sterk eigen netwerk is dit in de praktijk lastig. Wanneer niet vroegtijdig wordt gesignaleerd, is er een risico dat direct intensieve ondersteuning nodig is, omdat lichte ondersteuning dan onvoldoende is.	
Consequenties variant b	Voor het schoolmaatschappelijk werk geldt dat hiervoor een cofinanciering met het onderwijs is. De totale kosten SMW bedragen voor het primair onderwijs dus € 200.000. Het is te verwachten dat op het moment dat de inleg van de gemeente daalt, de inleg van de scholen evenredig zal dalen. De school is één van de belangrijkste plekken waar gesignaleerd wordt wanneer het niet goed gaat met een kind. De schoolmaatschappelijk werker is een belangrijke schakel tussen school en hulp vanuit het CJG. De schoolmaatschappelijk werker kan bovendien ook zelf lichte ondersteuning bieden in de vorm van 5 contacten. Zo wordt intensieve hulp vaak voorkomen.	

--	--

Scenario 3	De taakstelling realiseren op de oranje kolom
Omschrijving	Het totale budget bedraagt ca € 3.215.031. Dit bedrag bestaat uit een aantal vormen van intensieve jeugdhulp. - Jeugd- en gezinscoaches € 553.000 - Jeugd met een beperking extramuraal € 311.031 - Basis GGZ ca. € 450.000 - Dyslexiezorg ca. € 600.000 - PGB € 1.233.000 - Innovatie/calamiteitenbudget voor intensieve hulp € 68.000
Varianten	a. Minder inzet jeugd- en gezinscoaches b. Minder begeleiding van jeugd met een beperking c. Minder inkoop basis GGZ d. Minder inkoop van Ernstige Enkelvoudige Dyslexiezorg (EED) e. Minder Persoonsgebonden budget (PGB) f. Een combinatie van bovenstaande
Consequenties variant a	De jeugd- en gezinscoaches zijn een belangrijke schakel tussen lichte ondersteuning en specialistische hulp. De coaches kunnen namelijk ingezet worden voor korte trajecten (ongeveer 5 contactmomenten) en intensievere hulp voor de periode van ongeveer een half jaar. Zo moet de specialistische hulp eerder gaan afschalen naar de coaches om de doorstroming te bevorderen en opnames te verkorten. Op het moment dat er onvoldoende jeugd- en gezinscoaches zijn, kan de specialistische hulp niet eerder afschalen. Dit leidt tot hogere kosten.
Consequenties variant b	Het minder inkopen van ambulante begeleiding van jeugd met een beperking kan leiden tot twee ontwikkelingen: of de druk op de duurdere intramurale hulp (is hulp in een instelling) neemt toe of het aantal aanvragen voor een persoonsgebonden budget (PGB) neemt toe. Dit zijn allebei onwenselijke ontwikkelingen. Een toename van intramurale hulp is niet alleen financieel nadeliger, ook voor het kind is het beter om geholpen te worden in de thuisomgeving. Voor PGB's geldt dat we als gemeente moeilijker kunnen sturen op prijs en kwaliteit bij aanbieders dan bij aanbieders die we zelf gecontracteerd hebben.
Consequenties variant c	In 2015 hebben we gemerkt dat er druk zit op het budget van de basis GGZ. Het lijkt erop dat de vraag naar basis GGZ stijgt. Dit is echter lastig in de cijfers te zien omdat de scheiding van basis en specialistische GGZ pas vanaf 2014 is gemaakt door de zorgverzekeraar. Belangrijke verwijzer is de huisarts. Op het moment dat een jeugdige een verwijzing heeft, moet de gemeente zorg leveren. Als wordt bezuinigd op dit budget, is er een grote kans dat aanbieders ruim voor het jaar aan hun budgetplafond zitten en we deze alsnog moeten verhogen om wel de zorg te kunnen leveren. Dit zal dan een overschrijding van het budget betekenen.
Consequenties variant d	In de gemeente Lansingerland doen jeugdigen vaker dan in andere gemeenten een beroep op de dyslexiezorg. Op dit moment weten we nog niet waardoor dit wordt veroorzaakt. Vanaf 2017 gaan we deze vorm zelf inkopen en willen we zo meer grip krijgen op de verwijzingen en het geleverde aanbod. Ook voor deze vorm van zorg

	geldt dat we de behandeling moeten betalen op het moment dat EED is geconstateerd.
Consequenties variant e	Bij elke ondersteuningsvraag wordt eerst gekeken of hulp die door de gemeente is ingekocht passend is. Wanneer ouders motiveren dat deze hulp niet passend is, komen ze in aanmerking voor een PGB. Wanneer de gemeente vindt dat ouders niet in aanmerking komen voor een PGB moet de gemeente dit goed kunnen onderbouwen. Het gegeven dat het budget op is, is geen gegronde reden om een PGB te weigeren. Met andere woorden: op het moment dat wordt bezuinigd op dit budget, lopen we een risico dat het budget wordt overschreden. In de jaarrekening 2015 lijken we over te gaan houden op de post PGB's. Dit is echter nog niet met zekerheid te zeggen omdat de organisatie die de PGB's voor gemeenten uitbetaalt (Sociale Verzekeringsbank) tot 1 april 2016 de tijd heeft om alle betalingen te doen. Voor 2016 heeft het college besloten om de ruimte in dit budget in te zetten voor extramurale hulp voor jeugd met een beperking. Begin 2016 bleek namelijk dat we anders op dit budget tekort zouden komen.
Consequenties variant f	Voor al deze vormen van hulp geldt er al druk op de budgetten zit. Dit komt vooral doordat er op de specialistische hulp wordt bezuinigd. De aanbieders van specialistische hulp hebben de opdracht gekregen om de Rijkskorting te realiseren op de duurdere vormen van hulp door deze vormen te transformeren. Aanbieders behandelen korter en schalen de zorg, wanneer dit kan, eerder af waarbij aanbieders van intensieve hulp zwaardere hulpvragen oppakken dan voorheen. Door enerzijds de specialistische hulp af te bouwen en anderzijds de intensieve hulp, lopen we het risico dat het systeem verstopt en dat kinderen niet de hulp krijgen die zij nodig hebben.

Scenario 4	Niet bezuinigen op het jeugdbudget
Varianten	a. De taakstelling schrappen b. De taakstelling meenemen bij de herprioritering binnen het sociaal domein
Consequenties variant a	In het verleden zijn er diverse maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de gemeente Lansingerland weer een gezond weerstandsvermogen opbouwt. Deze maatregelen hebben ertoe geleid dat we niet langer onder preventief toezicht staan bij de provincie. Hoewel we niet langer meer onder preventief toezicht staan zijn de schulden van de gemeente Lansingerland nog altijd hoog. Wanneer de taakstelling wordt geschrapt betekent dit dat de algemene reserve van de gemeente minder snel wordt opgebouwd en de gemeente minder snel het gewenste weerstandsratio bereikt.
Consequenties variant b	Door de taakstelling breder te trekken en te realiseren op het sociaal domein ontstaan meer mogelijkheden om enerzijds rekening te houden met voldoende kwalitatief aanbod hulp en ondersteuning aan de inwoners, en anderzijds ook rekening te houden met de doelstelling van de gemeente Lansingerland om weer naar een financieel gezonde situatie te groeien. Wanneer wordt gekozen voor deze variant, moeten de consequenties verder uitgewerkt worden in het proces van de transformatieagenda.

--	--

4.4 Advies:

De opdracht van de Raad is om een taakstelling te realiseren op het (preventief) jeugdbeleid. Tegelijkertijd komen we tot de conclusie dat er investeringen in met name de oranje en de gele kolom nodig zijn om nu en in de toekomst aan de vraag naar jeugdhulp te kunnen voldoen.

Op dit moment zitten we volop in het proces van transformatie (dit proces staat beschreven in de transformatieagenda). Door te investeren in de voorliggende vormen van hulp en ondersteuning beogen we dat de vraag naar duurdere vormen van hulp afnemen (de zogenaamde neerwaartse druk). Op het moment dat het stelsel gaat werken zoals we voor ogen hebben en we optimaal de eigen kracht benutten, lichte ondersteuning inzetten waar het kan, en intensieve of specialistische hulp waar nodig, dan ontstaat er ruimte om budgetten anders in te zetten. De keuze voor de scenario's 1-3 hebben allemaal het effect dat het proces van de beoogde neerwaartse druk stagneert en het proces van transformatie vertraagt.

Tegelijkertijd vindt het college de financiële situatie van de gemeente Lansingerland ook belangrijk. Hoewel de eerste vooruitzichten positief lijken, is het nog te vroeg om financiële maatregelen terug te draaien. Daarom wordt geadviseerd te kiezen voor scenario 4b. Dit scenario gaat uit van zowel een goed en kwalitatief aanbod en een gezonde financiële situatie.

Bijlage 1: Financieel overzicht

Groene kolom (diverse programma's)

Peuterspeelzaalwerk (programma 2)	divers	€ 300.013
Culturele activiteiten voor jeugd o.a. muziek en theater (programma 2)	divers	€ 72.307
Culturele educatie voor jeugd, bibliotheek (programma 2)	divers	€ 347.790
Budget Jeugd- en jongerenwerk: Recreatieve activiteiten voor jeugd, o.a. scouting en vakantieactiviteiten (programma 3)	divers	€ 25.300
Basistakenpakket jeugdgezondheidszorg (programma 3)	CJG Rijnmond	€ 1.518.460
Huisvesting jeugdgezondheidszorg (programma 3)	CJG Rijnmond	€ 168.400
Thema- en voorlichtingsbijeenkomsten (programma 3)	CJG Rijnmond	€ 5.740
Totaal groene kolom		€ 2.438.010

Gele kolom (programma 3)

Trainingen GGZ-preventief (vanuit gezondheidsbeleid)	GGZ Delfland	€ 7.220
Preventie kinderen met overgewicht (vanuit gezondheidsbeleid)	divers	€ 9.368
Preventie middelengebruik (vanuit gezondheidsbeleid)	Bouman GGZ	€ 14.450
Preventieve trainingen	divers	€ 30.650
Autisme café	St. Ovaal	€ 3.295
Ondersteuning kwetsbare gezinnen	Stichting VTV	€ 15.870
Stevig ouderschap	CJG Rijnmond	€ 21.525
Coördinatie en Front Office (wettelijke toegang)	CJG Rijnmond	€ 86.092
Voor- en vroegschoolse educatie	divers	€ 203.632
Opvoedbureau	Kwadraad	€ 15.000
Schoolmaatschappelijk werk PO	cofinanciering	€ 100.000
Professioneel Jeugd en jongerenwerk	divers	€ 313.794
Home Start	Humanitas	€ 53.950
Maatjes voor kinderen tussen de 6 en 24 jaar	Jong Perspectief	€ 16.000
Totaal gele kolom		€ 890.846

Oranje kolom (programma 3)

Jeugd- en gezinscoaches > 5 contacten	divers	€ 553.000
Jeugd met een beperking extramuraal	divers	€ 311.031
Basis GGZ	divers	ca 450.000*
Dyslexiezorg	divers	ca 600.000*
PGB	divers	€ 1.233.000
Innovatie/calamiteitenbudget voor intensieve hulp		€ 68.000
		€ 3.215.031

Totaal	
---------------	--

Rode kolom

Jeugd met een beperking intramuraal	divers	€ 398.073
Specialistische JGGZ	divers	Ca € 1.911.280*
Landelijke inkoop JGGZ	divers	€ 251.606
Regionale inkoop AWBZ-JGGZ	divers	€ 177.657
Vervoer JGGZ	divers	€ 100.000
Specialistische jeugd- en opvoedhulp	divers	€ 2.797.359
Regionaal bijdrage innovatie/calamiteitenbudget voor specialistische hulp		€ 73.501
3% begroting GR Jeugdhulp 2015 (aanvankelijk hebben we 97% van onze bijdrage ingelegd)		€ 195.000
Totaal rode kolom		€ 5.904.476

Totaal groene kolom	€ 2.438.010
Totaal gele kolom	€ 890.846
Totaal oranje kolom	€ 3.215.031
Totaal rode kolom	€ 5.904.476
Totaal alle kolommen	€ 12.448.363

*Het totale budget voor Jeugd GGZ zit tot en met 2016 in de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp. Vanaf 2017 gaan gemeenten de basis GGZ en de dyslexiezorg lokaal inkopen. De budgetten die verschoven worden vanuit de GR naar gemeenten moeten nog bepaald worden. De bijdrage in 2016 van de gemeente Lansingerland voor de totale GGZ (inclusief specialistisch) is € 2.961.280.

Aan de leden van de Gemeenteraad Lansingerland

Afdeling

**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie

Martijn de Koning

Telefoon

14 010

E-mail

info@lansingerland.nl

Fax

(010) 800 40 01

Verzenddatum 30 maart 2016

Ons kenmerk U16.03664

Uw brief van

Onderwerp **Midterm Review Tarievenbeleid
2011-2016**

Geachte leden van de Raad,

In juni 2015 zeiden wij u toe om in het eerste kwartaal van 2016 een 'Midterm Review' aan u toe te zenden. Als bijlage bij deze brief treft u deze review (T16.03055) aan. Hierin brengen wij de gevolgen van het tarievenbeleid van de afgelopen periode op respectievelijk de binnensport en de sociaal-culturele activiteiten in kaart. Wij lichten de opzet en de uitkomsten van deze review nader toe aan uw raad tijdens de (ingelaste) presentatieavond op 7 april aanstaande.

In de voorliggende brief lichten wij de belangrijkste uitkomsten van de review toe en geven wij een reactie op de uitkomsten hiervan.

Sportaccommodaties

In paragraaf 3.6 op pagina 16 van de review treft u de belangrijkste conclusies van de gevolgen van het tarievenbeleid voor de binnensport aan. Uit het onderzoek blijkt dat de sportparticipatie in onze gemeente hoog is. De verhoging van de tarieven over de periode 2011-2015 heeft niet geleid tot een significante afname van het gebruik van onze binnensportaccommodaties. Wel zien wij indicaties dat verenigingen kritischer zijn bij het inplannen van hun gebruik. De door ons gehanteerde tarieven liggen gemiddeld iets hoger dan gebruikelijk.

Bij de bespreking van de rapportage van de Rekenkamer in 2015 is gesuggereerd dat het verlagen van de tarieven de sportbeoefening in Lansingerland een impuls geeft. In de resultaten van de Review zien wij geen indicatie dat het wijzigen van de tarieven significant bijdraagt aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen die wij met ons sportbeleid nastreven: gezondheid, vorming en ontplooiing.

Wij zijn van mening dat op dit moment een intensivering van het sportstimuleringsbeleid een aanzienlijk effectiever en efficiënter middel is om de bovenstaande beleidsdoelstellingen te realiseren. Middels onze brief met kenmerk U16.03370, welke gelijktijdig met de voorliggende brief aan u toegezonden wordt, informeren wij u over de stand van zaken van dit beleid.

Tarievenbeleid 2019 en verder

Bij het vaststellen van een nieuw tarievenbeleid voor de periode na 2018 zullen wij enkele onderdelen van het beleid 'finetunen'. Hierbij denken wij bijvoorbeeld aan het introduceren van een 'dalurentarief' op momenten waar er weinig vraag is naar gebruik van de accommodaties en/of het invoeren van een 'bonussysteem' voor gebruikers die een groot aantal uren gebruik maken van de accommodaties. Wij zullen hierover in de loop van 2017 een advies over opstellen.

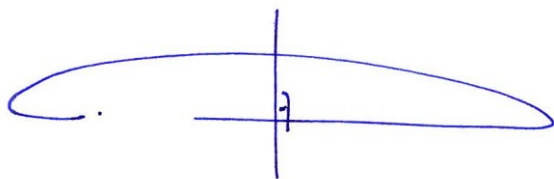
Sociaal-culturele accommodaties

In paragraaf 5.5 op pagina 24 van de review treft u de belangrijkste conclusies van de gevolgen van het tarievenbeleid voor de sociaal-culturele activiteiten aan. De tarieven van de sociaal-culturele accommodaties zijn met ingang van 1 januari 2015 naar beneden bijgesteld. Hiertegenover staat dat ook de subsidies aan de maatschappelijke organisaties die gebruikmaken van deze accommodaties dalen. Deze daling is de afgelopen jaren beperkt gebleven door de inzet van het frictiebudget. Dit budget wordt dit jaar voor het laatst verstrekt. Wij zien dat de meeste gebruikers initiatieven ontplooiën om hieraan het hoofd te bieden.

Wij constateren dat de huidige ontwikkelingen in de sociaal-culturele activiteiten veel meer samenhangen met het subsidiebeleid dan met de wijzigingen in de tarieven. Het tarievenbeleid is hierdoor geen goed aangrijpingspunt om deze ontwikkeling in beeld te brengen dan wel bij te sturen. Hiernaast merken wij op dat wij ons momenteel bevinden in de 'overgangsperiode' van 4 jaar waarin door de inzet van het frictiebudget de effecten van het subsidiebeleid getemperd worden. Hierdoor achten wij ook een evaluatie van het subsidiebeleid en/of de gevolgen hiervoor op de sociaal-culturele accommodaties op dit moment prematuur.

Zoals bij u bekend voeren wij momenteel gesprekken met sociaal-culturele organisaties over het optimaliseren van het gebruik van ons maatschappelijk vastgoed. De uitkomst hiervan heeft een relatie met de bovenstaande thema's. Wij zullen u te zijner tijd in samenhang hiermee informeren over de resultaten van deze gesprekken.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

drs. ing. Ad Eijkenaar
Secretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester

Bijlage:

- Midterm Review Tarievenbeleid 2011-2016

Midterm Review Tarievenbeleid 2011-2016

Auteur: Martijn de Koning

Afdeling: Team Economie, Onderwijs & Sport

Versienummer: 1.0

Datum: 17 maart 2016

Corsanummer: T16.03055

INHOUDSOPGAVE

1	AANLEIDING EN OPBOUW	3
1.1	ONDERZOEKSVRAAG	3
1.2	AFBAKENING	3
1.3	ALGEMENE ONTWIKKELINGEN: BEVOLKINGSONTWIKKELING & INFLATIE	4
DEEL I: BINNENSPOORT		5
2	WIJZIGINGEN	5
2.1	LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN	5
2.2	ONTWIKKELINGEN IN LANSINGERLAND	6
2.3	TARIEVENBELEID	9
3	EVALUATIE	11
3.1	BENCHMARK	11
3.2	GEBRUIK	12
3.2.1	DISCLAIMER: SIGNIFICANTIE VAN AFWIJKINGEN	14
3.3	AANBOD	15
3.4	SUBSIDIE	16
3.5	RUWE ELASTICITEIT	16
3.6	CONCLUSIES	17
DEEL II: SOCIAAL CULTUREEL		18
4	WIJZIGINGEN	18
4.1	LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN	18
4.2	ACTUELE GEBRUIKTARIEVEN	19
4.2.1	ONTWIKKELING TARIEVEN 2011-2016	20
5	EVALUATIE	21
5.1	BENCHMARK	21
5.1.1	BOUWSTENEN VOOR SOCIAAL (2013)	21
5.1.2	KENNISKNOOPPUNT KULTURHUS	21
5.2	GEBRUIK & AANBOD	22
5.3	SUBSIDIE	23
5.4	VOORUITBLIK	24
5.5	CONCLUSIES	25
BIJLAGE 1: BENCHMARK TARIEVEN		26
BIJLAGE 2: GEBRUIKTARIEVEN SOCIAAL CULTURELE ACCOMMODATIES		27
BIJLAGE 3: GEBRUIKTE BRONNEN		28

1 AANLEIDING EN OPBOUW

De afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor de ontwikkeling van de tarieven voor het gebruik van onze gemeentelijke accommodaties. Dit werd veroorzaakt door twee met elkaar samenhangende ontwikkelingen. De eerste bestond de wens tot harmonisatie van de tarievenstelsels van voor de gemeentelijke fusie. Deze stelsels waren veelal historisch gegroeid en ontbeerden consistentie en logica. De tweede ontwikkeling was de slechte financiële situatie van de gemeente Lansingerland. In reactie op deze situatie is ervoor gekozen de middelen die naar deze accommodaties vloeien significant te verminderen.

Inmiddels liggen de bovenstaande discussies achter ons en is er sprake van actuele vastgestelde tarievenstelsels voor de binnen- en buitensport en de sociaal-culturele accommodaties. Voor de sportaccommodaties zijn de tarieven begin 2014 vastgesteld, met een looptijd tot en met 2018. Het huidige kalenderjaar 2016 vormt het midden van deze periode. Dit vormt een goed moment om te bezien welke gevolgen de invoering van dit tarievenstelsel heeft gehad op het gebruik van deze accommodaties. In dit kader spreken wij van een *‘Midterm Review’*.

1.1 ONDERZOEKSVRAAG

Brief met kenmerk U16.00311 (26 januari 2016) informeerden wij de gemeenteraad over de opzet van het voorliggende onderzoek. Hierin formuleerden wij de volgende onderzoeksvraag:

Welke invloed hebben de wijzigingen in de tarieven voor het gebruik van binnensport- en sociaal-culturele accommodaties in de periode 2012-2015 gehad op het gebruik van deze accommodaties en de activiteiten die hier ontplooid worden?

In deze rapportage zullen wij deze vraag eens beantwoorden voor de binnensport. In hoofdstuk 2 gaan wij in op de wijzigingen van het beleid en externe ontwikkelingen, in hoofdstuk 3 evalueren wij de wijzigingen in het gebruik van onze accommodaties en trekken hier conclusies uit. In hoofdstuk 4 en 5 doen wij hetzelfde voor onze sociaal-culturele accommodaties.

1.2 AFBAKENING

In de review richten we ons niet op individuele verenigingen, maar op de ontwikkeling van de sport- en sociaal-culturele activiteiten in Lansingerland in zijn totaliteit. De ontwikkelingen van individuele verenigingen worden immers slechts voor een deel beïnvloed door het gemeentelijk (tarieven) beleid. Andere ontwikkelingen zijn hiervoor minstens even belangrijk. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan:

- toenemende of juist afnemende (landelijke) populariteit van verschillende sporten en/of activiteiten;
- een veranderende bevolkingssamenstelling;
- de (groei)ambities en inspanning die hierop ontplooid wordt door verschillende verenigingen;
- de kwaliteit van het bestuur;
- de onderlinge sfeer in een vereniging.

Het formuleren van concrete beleidsvoorstellen en de reactie van gebruikers/verenigingen hierop valt buiten deze Review. Na het vaststellen en bespreken van de resultaten van de voorliggende Review kan dit onderdeel uitmaken van eventuele vervolgstappen.

1.3 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN: BEVOLKINGSONTWIKKELING & INFLATIE

In welke mate is de bevolking van Lansingerland de afgelopen jaren veranderd?

Er zijn twee algemene ontwikkelingen die bij iedere evaluatie van het tarievenbeleid relevant zijn: de ontwikkeling van de bevolking en de inflatie. Hieronder lichten wij deze ontwikkelingen nader toe.

▪ **Bevolkingsontwikkeling**

De afgelopen jaren is de bevolking van Lansingerland gestaag toegenomen. In de onderstaande tabel is de bevolking van onze gemeente per 1 januari weergegeven. In de tweede rij is de procentuele groei van de totale bevolking ten opzichte van 1 januari 2011 weergegeven.

	2011	2012	2013	2014	2015
Alle inwoners	54.090	55.265	56.506	57.122	58.133
Inwoners t.o.v. 2011	100,0	102,2	104,5	105,6	107,5

Tabel 1: aantal inwoners op 1 januari (2011 = 100 bron: www.cbs.nl)

▪ **Inflatie**

In het vervolg van deze memo geven wij een overzicht van de wijzigingen van de tarieven van achtereenvolgens de binnensport en de sociaal-culturele accommodaties over de periode 2011 tot heden. Om een reëel beeld te schetsen van de prijsontwikkeling over een langere periode dient ook rekening gehouden te worden met de inflatie. Deze is in de onderstaande tabel weergegeven.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Inflatie (CPI, t-1)	1,93%	2,38%	2,90%	1,70%	0,70%	0,70%
2011 = 100	100	102,4	105,3	107,1	107,9	108,6

Tabel 2: inflatie o.b.v. consumenten prijs index (CPI), 2011 = 100 (bron: cbs.nl)

DEEL I: BINNENSPOORT

2 WIJZIGINGEN

2.1 LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

Welke landelijke ontwikkelingen zijn relevant voor de geformuleerde onderzoeksvraag?

In deze paragraaf brengen wij puntsgewijs een aantal voor de Review relevante landelijke ontwikkelingen in kaart. De volgende punten zijn afkomstig uit drie rapportages:

- o 'Voorstudie financiële aspecten van sport' (2014, Mulier Instituut);
- o 'Sportaanbiedersnota 2015' (NOC*NSF, 2015);
- o 'Sportbonden Monitor 2014: Ontwikkeling van organisaties in de sport'(NOC*NSF, 2014).

■ Gemeenten bezuinigen sterk

Gemeenten nemen circa 90% van de overheidsbestedingen aan (breedte)sport voor hun rekening, in totaal zo'n € 1,5 miljard. Van dit bedrag wordt weer 90% uitgegeven aan sportaccommodaties (velden, sporthallen, onderhoud, renovatie, etc.). De afgelopen jaren hebben circa 80% van alle Nederlandse gemeenten in meer of mindere mate bezuinigd op de kosten voor sportbeoefening.

■ Consument bezuinigt veel minder

Uit onderzoeken van het Nibud, het CBS en ING blijkt dat de bestedingen aan sport en hobby's onderaan het bezuinigingslijstje van de Nederlandse consument staat. Zo bezuinigde in 2013 7% van alle Nederlanders op sport, waarvan slechts 3-4% op sportlidmaatschappen. Uit onderzoek blijkt dat men eerder geneigd was om te bezuinigen op niet-strikt noodzakelijke kosten verbonden aan sportbeoefening, zoals sportartikelen en sporthoreca. Eenvoudig gezegd: 'te duur' is zelden een reden om te stoppen met sport. Tijd en prioriteit (motivatie) zijn hierbij over het algemeen veel belangrijker.

■ Betaalbaarheid van de sport

De betaalbaarheid van sport lijkt sterk afhankelijk te zijn van drie factoren:

- (1) de bestedingsruimte van sporters;
- (2) de kosten van de sportbeoefening;
- (3) de voorkeur van sport in vergelijking met andere vrijetijdsbestedingen;

Met name de laatste factor lijkt bepalend voor het verloop van de sportdeelname.

■ Uitgebreid economisch onderzoek ontbreekt

Er zijn geen diepgravende studies beschikbaar over de wisselwerking tussen sportbeoefening en de prijs van sporten. Het Mulier-instituut benadrukt dat de vraag naar sport bepaald wordt door tal van factoren, waardoor het moeilijk is om precies bloot te leggen welk deel van de verandering in sportbeoefening verband houdt met een prijswijziging.

■ Sportdeelname lijkt inelastisch

De beperkte hoeveelheid onderzoeken die wel beschikbaar zijn wijzen erop dat de vraag naar sport over het algemeen prijsinelastisch¹ is. Dit wil zeggen dat een verandering van de prijs maar weinig invloed heeft op de vraag. Er is echter ook bewijs dat een lager inkomen zich kan vertalen in lagere sportdeelname. Dit betreft dan met name minima. In Nederland is nog erg weinig onderzoek gedaan naar de prijselasticiteit.

¹ Inelastisch wil zeggen dat de vraag naar sport niet sterk reageert op prijswijzigingen. Zie ook paragraaf 3.4.

Een belangrijke kanttekening bij de hierboven genoemde onderzoeken is dat deze uitgaan van 'ruwe' prijselasticiteit. Dit houdt in dat alleen gekeken wordt naar de ontwikkeling van de prijs en het ledenaantal/bezoek. Er wordt niet onderzocht of er daadwerkelijk een oorzaak en gevolg relatie bestaat tussen deze ontwikkelingen (causaal verband). Hierdoor kennen deze onderzoeken een grote foutmarge.

■ **Conclusies sportaanbiedersmonitor**

De '*Sportaanbiedersnota 2015*' van het NOC*NSF is een actueel en gedetailleerd overzicht van de 'staat van de sport' in Nederland. Het algemene beeld wat hieruit naar voren komt is een redelijk stabiele sector die vitaal genoeg is om financiële tegenvallers op te vangen, hoewel er ook reden is tot zorg. Enkele deelconclusies:

- dat bij de meeste onderzochte verenigingen sprake is van een lichte stijging van het aantal leden in de periode 2012-2015.
- Bijna 25% van de verenigingen heeft onvoldoende vrijwilligers.
- De grootste zorgen van verenigingen zijn stijgende kosten/huurprijzen (64%), gebrek aan sponsors (51%), en geringe of afnemende subsidie (43%).
- Twee derde van de verenigingen zien zichzelf als financieel gezond.
- 75% van de verenigingen heeft jaarlijks een sluitende begroting, 67% denkt bij financieel beleid een aantal jaren vooruit.
- De belangrijkste inkomstenbronnen voor verenigingen zijn contributies (62%), horeca (14%) en sponsoring (13%).

■ **Sportdeelname stijgt, ledenaantal stabiel**

Het aantal leden van bij de NOC*NSF aangesloten sportbonden blijft de afgelopen jaren stabiel. De sportdeelname stijgt echter: de georganiseerde sport '*verliest dus marktaandeel*'. Deze trend past binnen de algemene individualisering in de samenleving en toenemende aandacht voor een gezonde levensstijl. Deelname aan een vereniging is niet meer vanzelfsprekend en steeds meer mensen kiezen voor 'ongeorganiseerde' vormen van sport als hardlopen, wielrennen en fitness. Deze drie sporten zijn de afgelopen jaren dan ook het sterkst gegroeid.

Bij de georganiseerde sporten zien wij een daling in precisiesporten (bijvoorbeeld schieten, jeu de boules, biljart, etc.), racketsporten (tennis, badminton) en zaalsporten (binnensport). Het aantal jeugdleden bij voetbal, maar met name hockey, neemt juist sterk toe.

■ **Financiële situatie sportbonden stabiel**

Het aantal bij de NOC*NSF aangesloten bonden met financiële problemen neemt de afgelopen jaren af. Vooral middelgrote bonden van sporten die kampen met een dalend aantal sporters zitten in financieel slecht weer. Het verhogen van contributies en/of interen op eigen vermogen vormde gedurende de economische crisis een belangrijk instrument voor het opvangen van bezuinigingen.

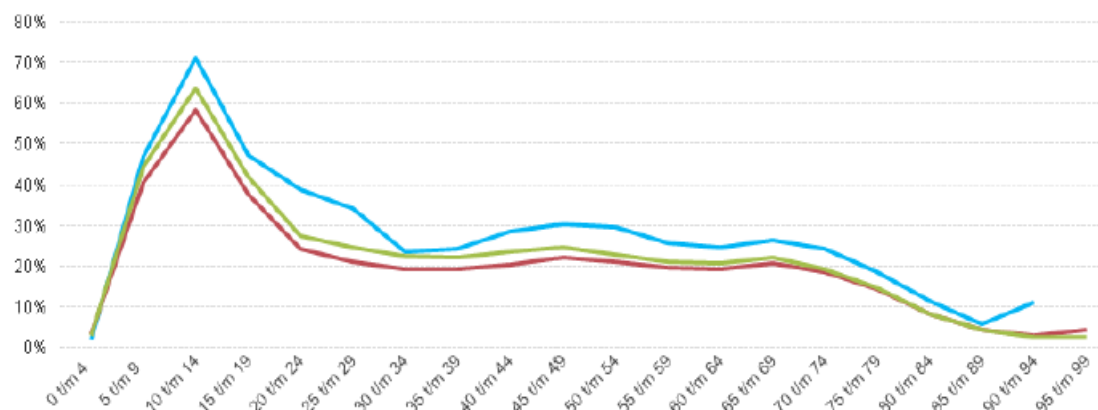
2.2 ONTWIKKELINGEN IN LANSINGERLAND

Eind 2015 heeft het NOC*NSF in onze opdracht een zogenaamde KISS rapportage gericht op de gemeente Lansingerland opgesteld. KISS staat hierbij voor 'Kennis en Informatiesysteem Sport'. Dit systeem bevat een overzicht van alle leden van bij NOC*NSF aangesloten sportbonden. Aan de hand van deze gegevens kan een gedetailleerd beeld geschetst worden van de staat van de sport in Lansingerland ten opzichte van andere gemeenten. Omdat de achterliggende database al een aantal jaren gevuld wordt met betrouwbare gegevens kan deze ook gebruik worden om trends en ontwikkelingen in beeld te brengen.

In deze paragraaf gaan wij in op een aantal bevindingen van de rapportage die bijdragen aan de beantwoording van de deelvraag.

Figuur 2 laat zien dat er in Lansingerland relatief veel inwoners lid zijn van een sportvereniging. Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen. Over de hele bevolking genomen is het ledenpercentage in Nederland (groene lijn) 25,9%, in de provincie Zuid-Holland (rode lijn) 23,1% en in de gemeente Lansingerland (blauwe lijn) 31,3%.

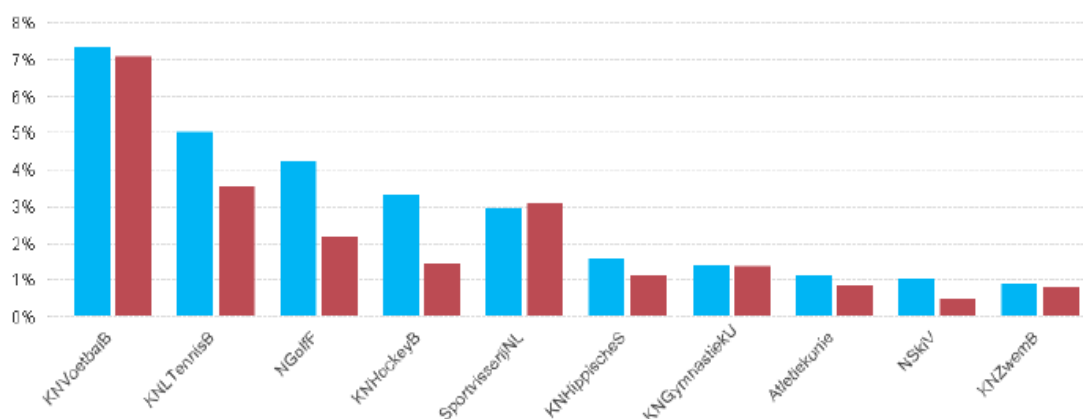
Vergelijking ledenpercentage gemeente Lansingerland, provincie Zuid-Holland en Nederland (2014)

Figuur 1: ledenpercentage

De meest beoefende sporten in Lansingerland zijn voetbal, tennis, golf en hockey. Met name voor de laatste drie sporten ligt het aantal leden in Lansingerland significant hoger dan het landelijke gemiddelde. Dit is weergegeven in de onderstaande figuur (blauw = Lansingerland, rood = Nederland).

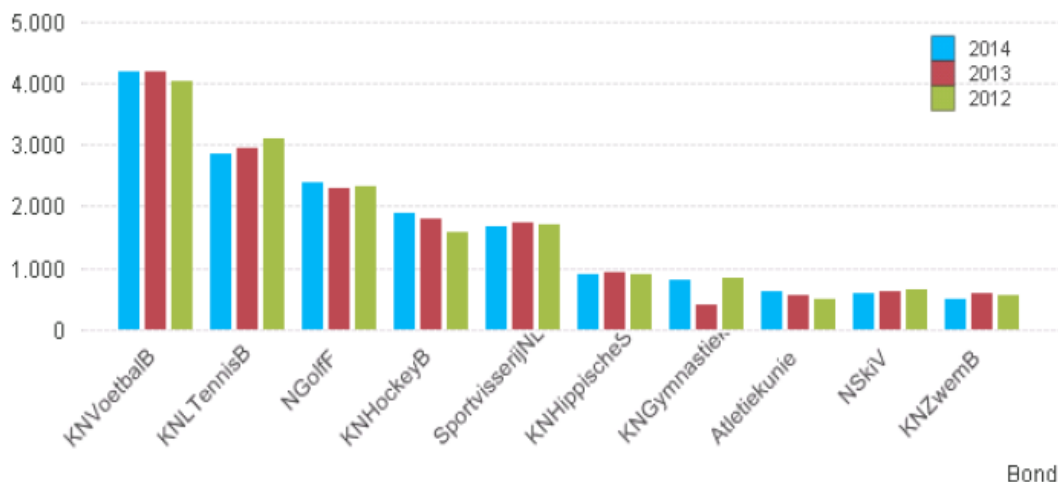
Aandeel top 10 sporten in de gemeente Lansingerland vergeleken met Nederland (2014)

Figuur 2: belangrijkste sporten in Lansingerland

In de figuur hieronder is de trend in ledenpercentage in Lansingerland weergegeven. Dit komt overeen met het landelijke beeld: de belangstelling voor tennis neemt af, terwijl hockey en atletiek toenemen. Tegen de landelijke trend in is in Lansingerland ook het percentage voetballers licht toegenomen, waarschijnlijk door de toenemende populariteit van damesvoetbal.

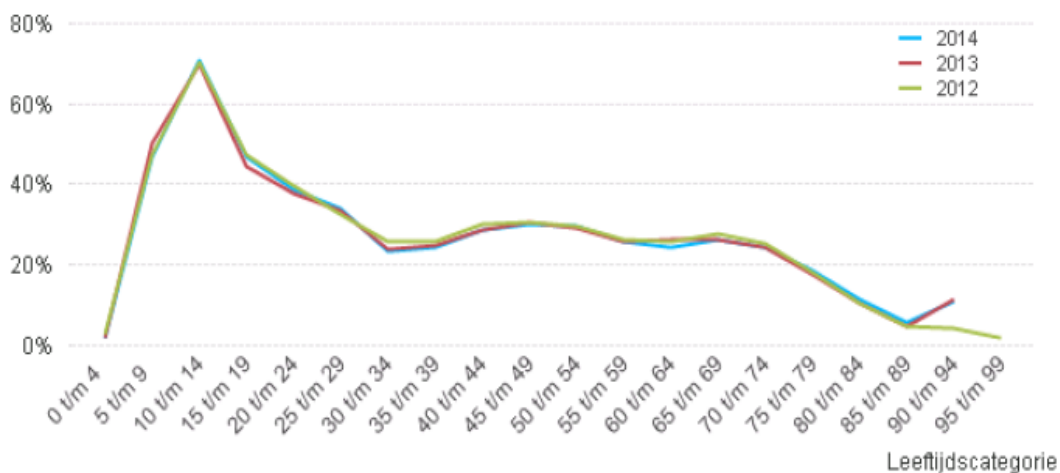
Trend top 10 sporten in de gemeente Lansingerland (2012, 2013, 2014)

Figuur 3: trend belangrijkste sporten

In de figuur hieronder is het ledenpercentage per leeftijdsgroep weergegeven voor de periode 2012-2014. Hieruit blijkt dat dit in deze periode niet significant is gewijzigd. Het gemiddelde ledenpercentage was 32,1% in 2012, 31,3% in 2013 en 31,3% in 2014.

Trend ledenpercentage in de gemeente Lansingerland (2012, 2013, 2014)

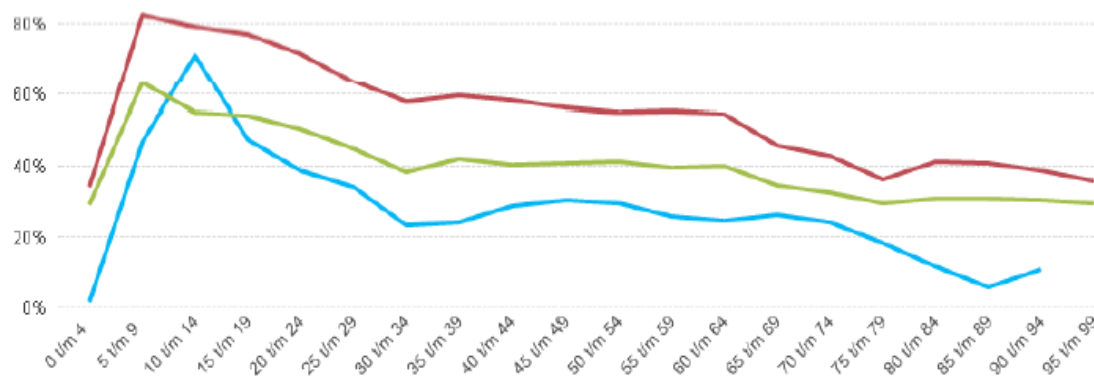

Figuur 4: trend ledenpercentage

Doordat de totale bevolking in de periode 2012-2014 met circa 4% toenam (zie paragraaf 1.5) houdt dit in dat het totale aantal leden van sportverenigingen in deze periode ook in absolute zin is toegenomen.

Overigens vindt er naast de door verenigingen ‘georganiseerde’ sportbeoefening ook veel ‘ongeorganiseerde’ sport plaats in onze gemeente. Denk hierbij bijvoorbeeld aan fitness, hardlopen of fietsen. In de onderstaande tabel wordt het ledenpercentage van sportverenigingen (blauw) vergeleken met het percentage mensen dat minimaal maandelijks (12 keer per jaar, rood) en minimaal wekelijks (40 keer per jaar, groen) sport. Het verschil tussen de rode/groene en de blauwe lijn geeft een indicatie van het aantal mensen wat wel regelmatig sport, maar geen lid is van een sportverenigingen.

Vergelijking van het ledenpercentage, 12x en 40x sporten in de gemeente Lansingerland

Figuur 5: georganiseerd en ongeorganiseerd sporten

2.3 TARIEVENBELEID

Welke wijzigingen hebben plaatsgevonden in het gemeentelijke tarievenbeleid over de periode 2012-2015?

In de onderstaande tabel hebben wij de tarieven van de binnensport² weergegeven voor de periode 2011 tot en met 2016.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sporthal	€ 41,00	€ 42,11	€ 54,05	€ 56,51	€ 59,62	€ 62,00
Sportzaal	€ 22,50	€ 23,11	€ 29,13	€ 30,46	€ 32,14	€ 33,42
Gymzaal	€ 16,50	€ 16,95	€ 22,49	€ 23,51	€ 24,80	€ 25,80
Turnzaal De Zijde	€ 31,00	€ 31,84	€ 49,09	€ 51,33	€ 54,15	€ 56,32
Berghonk Kegelbaan	€ 14,50	€ 14,89	€ 16,79	€ 17,56	€ 18,53	€ 19,27
Berghonk Schietbaan	€ 17,50	€ 17,97	€ 17,97	€ 17,97	€ 18,96	€ 19,72
DOJO	€ 16,50	€ 16,95	€ 18,51	€ 19,36	€ 20,42	€ 21,24

Tabel 3: tarieven binnensport 2011-2016 per klokeer per ruimte, bedragen ex. 6% btw

In tabel 4 op de volgende pagina is de prijsstijging per jaar (ten opzichte van het voorgaande jaar) weergegeven.

² Een Sporthal, sportzaal en een gymzaal verhouden zich tot elkaar in de verhouding 4:2:1. Dit wil zeggen dat een sportzaal bestaat uit 2 naast elkaar gelegen gymzalen, en dat een sporthal bestaat uit ongeveer 2 sportzalen. De precieze oppervlaktes kunnen per sporthal verschillen.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sporthal	nvt	2,7%	28,4%	4,6%	5,5%	4,0%
Sportzaal	nvt	2,7%	26,0%	4,6%	5,5%	4,0%
Gymzaal	nvt	2,7%	32,7%	4,5%	5,5%	4,0%
Turnzaal De Zijde	nvt	2,7%	54,2%	4,6%	5,5%	4,0%
Berghonk Kegelbaan	nvt	2,7%	12,8%	4,6%	5,5%	4,0%
Berghonk Schietbaan	nvt	2,7%	0,0%	0,0%	5,5%	4,0%
DOJO	nvt	2,7%	9,2%	4,6%	5,5%	4,0%

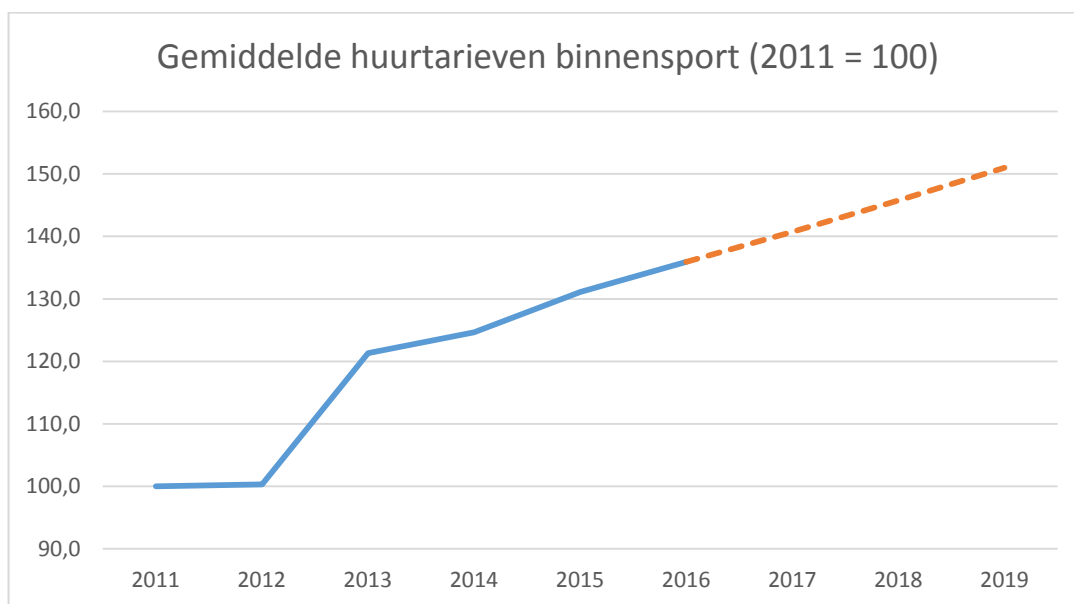
Tabel 4: jaarlijkse prijsstijging ten opzichte van het voorgaande jaar

In de onderstaande tabel is de gemiddelde tariefstijging ten opzichte van 2011 (=100) gecorrigeerd voor inflatie weergegeven.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
gemiddeld	100,0	102,7	126,7	131,8	139,0	144,6
gecorrigeerd inflatie	100,0	100,3	121,3	124,6	131,1	135,9

Tabel 5: gecorrigeerde ontwikkeling huurtarieven 2011-2016 (2011 = 100)

In de 'Tarievennota 2014-2018' zijn de tarieven voor de binnensport tot en met 2018 vastgelegd. In de onderstaande figuur is de verhoging van de gemiddelde huurtarieven, gecorrigeerd voor (zowel historische als toekomstige) inflatie weergegeven.

Figuur 6: ontwikkeling huurtarieven 2011-2019, gecorrigeerd voor inflatie (2011 = 100)

3 EVALUATIE

3.1 BENCHMARK

Hoe verhouden de tarieven in Lansingerland zich met de tarieven van vergelijkbare ruimten in omliggende gemeenten?

Om een beeld te krijgen van de hoogte van onze tarieven in vergelijking met andere gemeenten, hebben wij de tarieven van 13 gemeenten die in onze regio liggen of vergelijkbaar zijn met Lansingerland in beeld gebracht. In de onderstaande tabel zijn de uitkomsten van deze eenvoudige benchmark weergegeven. In bijlage 1 treft u alle cijfers aan.

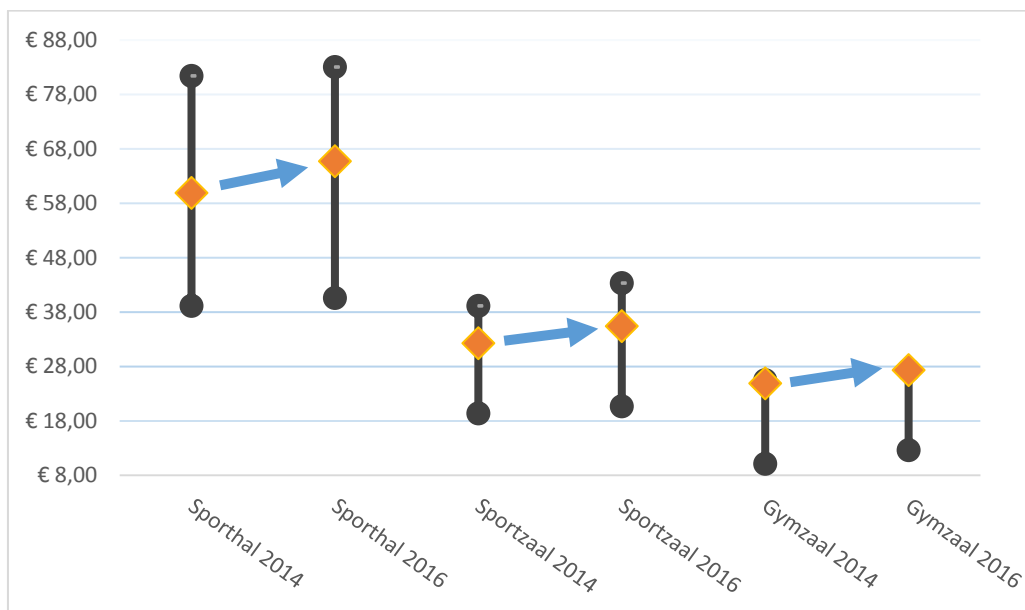
	Sporthal	Sportzaal	Gymzaal
Laagste-hoogste tarief	€ 40,60 - € 83,03	€ 20,70 - € 43,16	€ 12,65 - € 27,35
Mediaan	€ 57,70	€ 34,59	€ 18,30
Lansingerland 2016	€ 65,72	€ 35,43	€ 27,35

Tabel 6: tarieven benchmark sportaccommodaties 2016: spreiding & mediaan

Een goede manier om de getallen in de benchmark te vergelijken is het gebruik van de mediaan³. Het gebruik van de mediaan zegt in dit geval meer dan bijvoorbeeld het gemiddelde, omdat de gewichten van de benchmark verschillend zijn. Sommige tarieven (bijvoorbeeld die van Rotterdam en Den Haag) hebben betrekking op vele tientallen accommodaties, terwijl andere tarieven slechts betrekking hebben op een enkele hal.

De Tarievennota 2014-2018 (T13.16466) bevatte een vergelijkbare benchmark. In de onderstaande figuur is weergegeven hoe bij de referentiegemeenten aangetroffen spreiding van tarieven (de strepen, waarbij de bolletjes staan voor het minimale en maximale aangetroffen tarief) en de tarieven in Lansingerland (de ruiten) in de afgelopen twee jaar gewijzigd zijn.

³ De mediaan is het middelste getal in de waarnemingen als je die getallen op volgorde zet. 50% van de waarnemingen bevindt zich onder de mediaan en 50% hierboven.

Figuur 7: spreiding tarieven sportaccommodaties: 2014 & 2016

De resultaten van de benchmark laten hetzelfde beeld zien als in 2014:

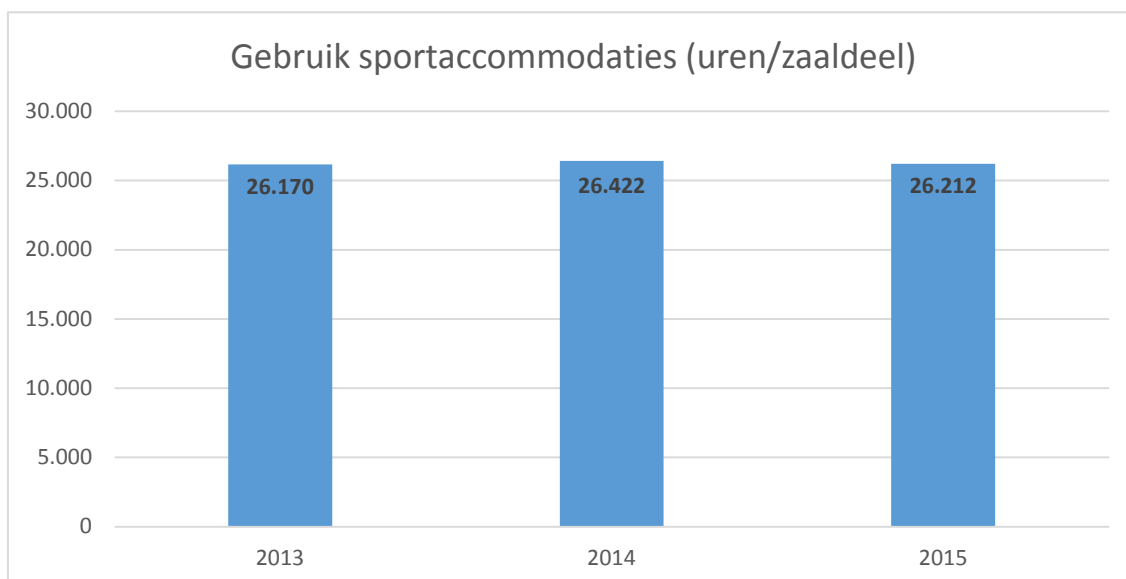
- Ons tarief voor het gebruik van sporthallen ligt licht boven de mediaan, maar ruim binnen de gebruikelijke bandbreedte van gehanteerde tarieven.
- Ons tarief voor sportzalen ligt nagenoeg op de mediaan van de onderzochte tarieven.
- Ons tarief voor het gebruik van gymzalen is relatief hoog.

3.2 GEBRUIK

Welke veranderingen in de mate van het gebruik/bezettingsgraad van de accommodaties hebben zich de afgelopen periode voorgedaan?

Sinds de overgang van de exploitatie naar Optisport in 2013 hebben wij betrouwbare en gedetailleerde cijfers over het gebruik van onze sportaccommodaties. In deze paragraaf geven wij een beeld van dit gebruik en de ontwikkeling hiervan. De cijfers in deze paragraaf komen uit het administratiesysteem van Optisport en zijn geanalyseerd door de gemeente. In totaal gaat het om bijna 60.000 individuele boekingen.

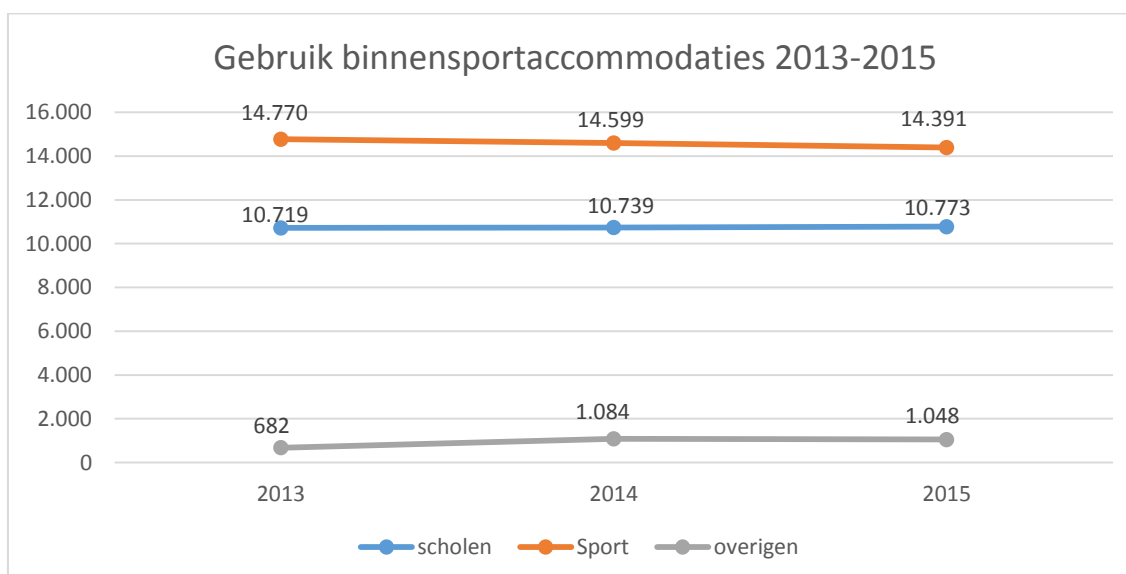
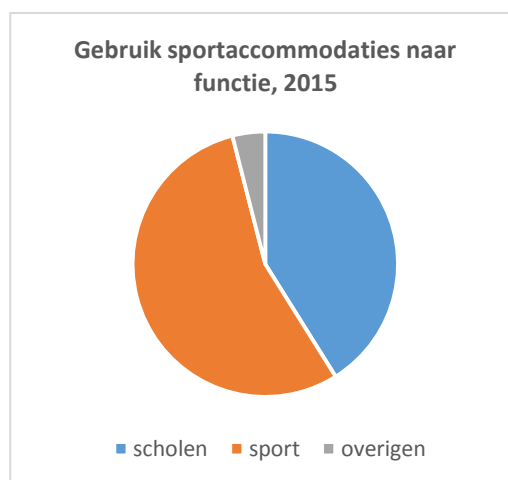
In de onderstaande tabel is het totale gebruik van al onze sportaccommodaties over de laatste drie kalenderjaren weergegeven.

Figuur 8: gebruik sportaccommodaties 2013-2015, gecorrigeerd naar uren per zaaldeel

Uit de bovenstaande figuur wordt duidelijk dat het gebruik van de sportaccommodaties de afgelopen jaren niet significant gewijzigd is.

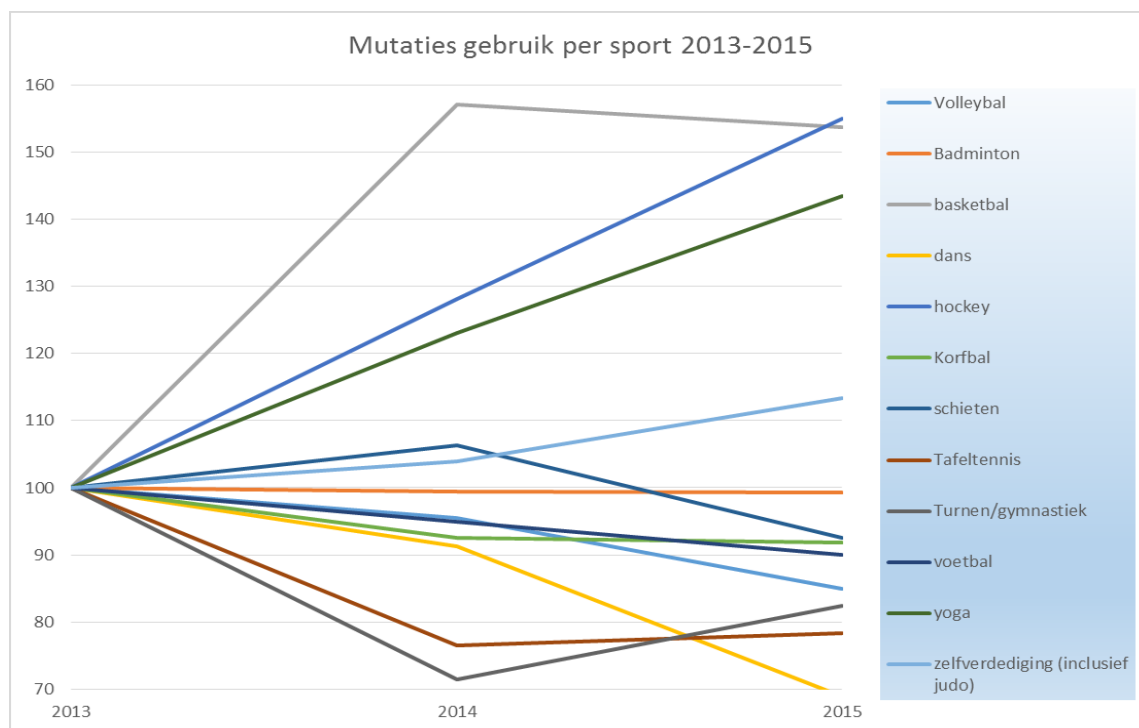
Wij kunnen ook onderscheid aanbrengen tussen de verschillende categorieën van activiteiten. Hiernaast en in de tabel op de volgende pagina hebben wij 3 activiteiten onderscheiden: schoolgym, sportactiviteiten door verenigingen en overige activiteiten. Onder deze overige activiteiten vallen onder andere kinderfeestjes, rommelmarkten, gebruik door BSO, examens, evenementen et cetera.

Figuur 9: gebruik sportaccommodaties 2013-2015 per categorie

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat het aantal uren pure sportactiviteiten de afgelopen jaren licht is afgenomen, met circa - 3%. Hiertegenover staat een duidelijke toename van de overige activiteiten. Dit laat zich verklaren door de extra inspanningen van Optisport voor het binnenhalen van particuliere activiteiten en evenementen. Het aandeel van deze activiteiten blijft echter zeer beperkt ten opzichte van de sportactiviteiten.

Ook kunnen wij het gebruik per sport en het verloop hierin zichtbaar maken. In de onderstaande figuur is de mutatie van de verhuur van verschillende sporten ten opzichte van basisjaar 2013 weergegeven (2013 = 100).

Figuur 10: mutatie gebruik sportaccommodatie per sport (2013 = 100)

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat er flinke verschillen zitten tussen de ontwikkeling van verschillende sporten. In de onderstaande tabel zijn de sporten die de grootste groei en krimp in het gebruik van onze sportaccommodaties laten zien weergegeven.

grootste stijgers		grootste dalers	
hockey	155	dans	69
basketbal	154	tafeltennis	78
yoga	143	turnen/gymnastiek	82

Tabel 7: de grootste stijgers en dalers van de binnensport 2013-2015 (2013 = 100)

3.2.1 DISCLAIMER: SIGNIFICANTIE VAN AFWIJKINGEN

Bij het interpreteren van de cijfers uit paragraaf 3.2 als indicatoren voor de wijzigingen in de sportactiviteiten in onze gemeente past enig voorbehoud. Dit kan geïllustreerd worden aan de hand van de afname van het gebruik voor dans.

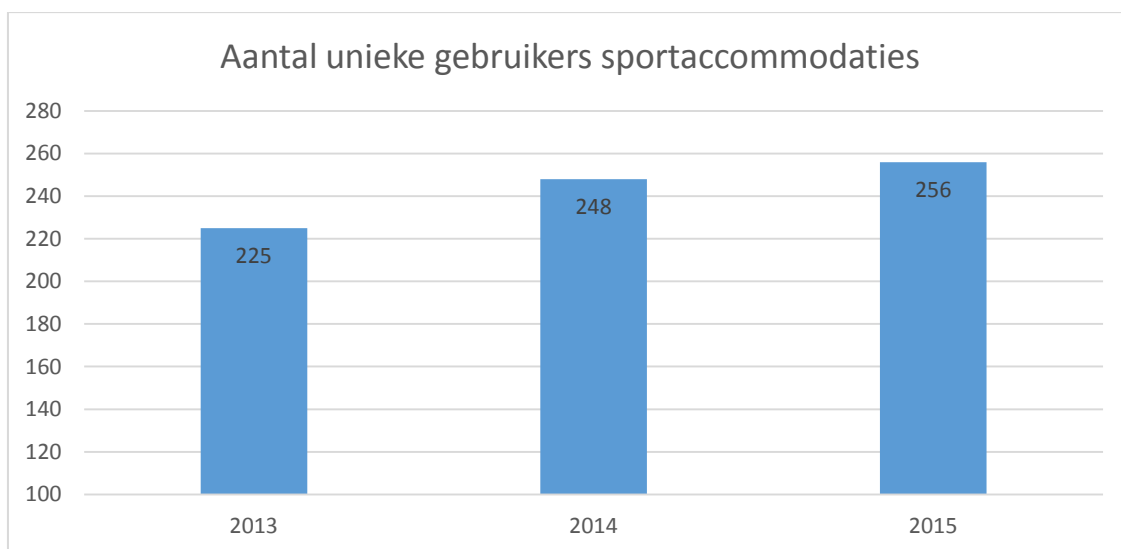
De belangrijkste reden dat het gebruik van onze accommodaties voor dans zo sterk is afgenomen is omdat Doto besloten heeft om een eigen danszaal te huren in het Rehobot in Berkel en Rodenrijs. Hierdoor is het aanbod aan sportactiviteiten in onze gemeente niet afgenomen. Het gebruik onze accommodaties is hierdoor wel afgenomen met circa 400 uur. Indien Doto besloten

had het gebruik van de gemeentelijke accommodaties te continueren was hiermee de lichte teruggang van het gebruik voor sportaccommodaties zoals gesignaleerd in figuur 10 omgebogen in een lichte stijging.

3.3 AANBOD

Wie zijn de gebruikers van onze accommodaties en welke veranderingen hebben hierin de afgelopen jaren plaatsgevonden? En is het aanbod in activiteiten gewijzigd in de afgelopen periode?

In de onderstaande tabel is het aantal unieke gebruikers⁴ wat gebruikt maakt van onze sportaccommodaties per jaar weergegeven.

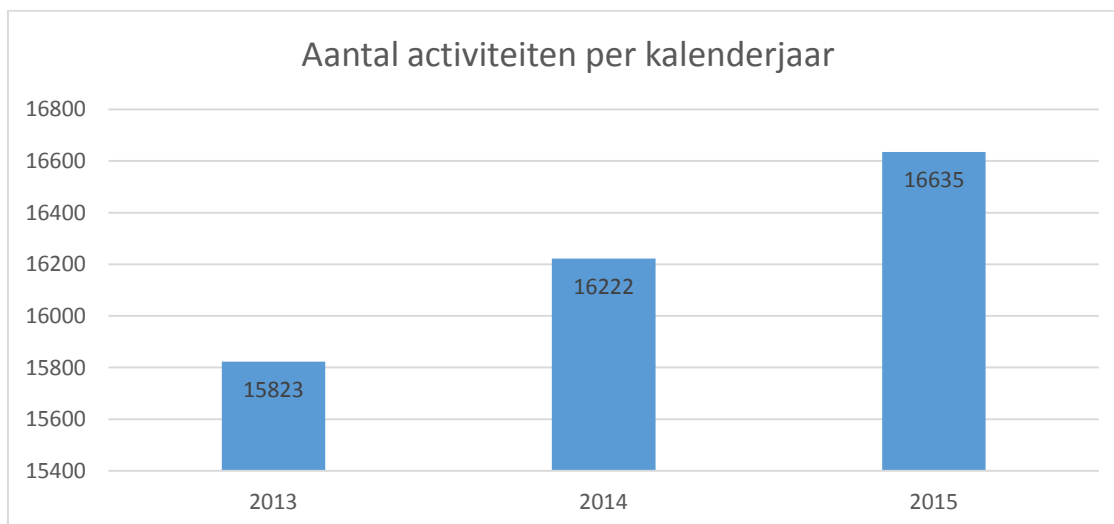

Figuur 11: aantal unieke gebruikers sportaccommodaties in 2013, 2014 en 2015

Het aantal unieke gebruikers neemt de laatste jaren licht toe. Dit is in lijn met de eerdere opmerking over de extra inspanningen van Optisport voor het binnenhalen van particuliere activiteiten en evenementen (pagina 14).

De onderstaande figuur geeft een overzicht van het aantal unieke activiteiten per kalenderjaar.

⁴ Dit is het totaal aantal verschillende gebruikers dat per kalenderjaar van onze accommodaties gebruik maakt, onafhankelijk van de tijdsduur van het gebruik (dit kan bijvoorbeeld 1 uur zijn, maar ook 700).

Figuur 12: aantal unieke activiteiten in 2013, 2014 en 2015

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat het totale aantal unieke activiteiten sportaccommodaties georganiseerd wordt in 2015 met 5% is toegenomen ten opzichte van 2013. Omdat de totale verhuurde uren en ruimten licht is afgenomen (zie paragraaf 3.2), duidt dit erop dat de duur van gemiddelde activiteit afneemt of dat er minder ruimte gebruikt wordt.

3.4 SUBSIDIE

In hoeverre bestaat er samenhang tussen de subsidieverlening en huurtarieven? En indien dit het geval is: wat is het cumulatieve effect van het beleid op deze twee terreinen?

Met de harmonisatie van de huurtarieven in 2011 is de samenhang tussen subsidieverlening en huurtarieven opgeheven. Hierdoor is deze onderzoeksvraag voor de binnensport niet relevant.

3.5 RUWE ELASTICITEIT

Bij het vaststellen van het tarievenbeleid is in de afgelopen jaren meermalen de vraag gesteld wat de prijselasticiteit is. De elasticiteit geeft de mate weer waarin de vraag naar een product (in dit geval gebruik van sportaccommodaties) reageert op een prijsverandering.

Op basis van de kwantitatieve gegevens in de paragrafen 3.1 en 3.1 kunnen wij de eerder genoemde 'ruwe' elasticiteit⁵ bepalen. Hiervoor zijn twee variabelen noodzakelijk: de toename van het (gemiddelde) tarief in de periode 2013 - 2015 (9,8 %, zie paragraaf 2.3) en de afname van het gebruik van de sportaccommodaties (-3%, zie paragraaf 3.2).

Dit leidt tot de onderstaande elasticiteit:

$$\text{prijselasticiteit} = \frac{\% \text{ verandering gevraagde hoeveelheid}}{\% \text{ verandering prijs}} = \frac{-3\%}{+9,8\%} = -0,30$$

Als de prijselasticiteit tussen 0 en 1 ligt spreken wij van een inelastische vraag: de verandering van de gevraagde hoeveelheid is hierbij kleiner dan de relatieve prijsverandering. De uitkomst van -

⁵ Zie toelichting op pagina 5. Bij het bepalen van de 'ruwe' prijselasticiteit wordt enkel gekeken naar de ontwikkeling van de prijs en vraag, er wordt niet onderzocht of er sprake is van een oorzaak-gevolg relatie tussen deze beide ontwikkelingen.

0,30 betekent dat een prijsdaling van bijvoorbeeld 1% zal leiden tot een stijging van de gevraagde hoeveelheid met 0,30 %. Dit is een lage mate van elasticiteit. Met andere woorden: de vraag naar sportaccommodaties reageert tot op heden niet sterk op prijsveranderingen. Dit komt overeen met de conclusies uit het literatuuronderzoek in hoofdstuk 2.

3.6 CONCLUSIES

Op basis van hoofdstukken 2 en 3 trekken wij de volgende conclusies:

- De sportparticipatie in Lansingerland is hoog in vergelijking met het gemiddelde in Nederland en Zuid-Holland (§ 2.2).
- Het percentage leden van bij de NOC*NSF aangesloten sportverenigingen in Lansingerland blijft sinds 2013 vrijwel gelijk (§ 2.2).
- Gecorrigeerd voor inflatie zijn de tarieven voor het gebruik van de binnensportaccommodaties in de periode 2011-2016 met gemiddeld 35% toegenomen (§ 2.3).
- Uit de benchmark blijkt dat de door ons gehanteerde tarieven gemiddeld hoger zijn dan de mediaan van de onderzochte tarieven. Sporthallen zijn relatief goedkoop in onze gemeente, gymzalen relatief duur (§ 3.1).
- Het gebruik van onze sporthallen is in de periode 2013-2015 nauwelijks veranderd. Het gebruik voor sportactiviteiten is in deze periode licht (-3%) afgenomen (§ 3.2).
- Er zitten aanzienlijke verschillen tussen de ontwikkeling in gebruik voor verschillende sporten. Het gebruik voor hockey, basketbal en yoga neemt toe. Dans, tafeltennis en gymnastiek neemt af (§ 3.2).
- De bovenstaande conclusie komt overeen met de (overigens beperkte hoeveelheid) beschikbaar onderzoek, waaruit blijkt dat sport laag op de bezuinigingslijstjes van sporters staat (§ 2.1).
- Het aantal unieke gebruikers van onze sportaccommodaties neemt de afgelopen jaren toe met circa 14%, het aantal activiteiten met 5% (§ 3.3).
- Met een 'ruwe' elasticiteit van -0,30 is de vraag naar sportaccommodaties inelastisch: hij reageert tot op heden niet sterk op prijsveranderingen (§ 3.5).

DEEL II: SOCIAAL CULTUREEL

4 WIJZIGINGEN

De tarieven die wij in de volgende paragrafen bekijken hebben betrekking op het gebruik van gemeentelijke accommodaties voor sociaal-culturele en maatschappelijke activiteiten. Activiteiten die hieraan voldoen zijn muziekverenigingen, teken- en schilderverenigingen, bibliotheek, jeugd ontmoetingscentrum, historische verenigingen, culturele centra, ontmoetingscentra en activiteiten van non-profit organisaties als EHBO-vereniging en goede doelen (Voor Algemeen Nut Beogende Instellingen, ANBI's).

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de accommodaties die onderdeel uitmaken van dit onderzoek.

Accommodatie	Belangrijkste gebruiker(s)
Het Spectrum	Concordia, The Point
De Snip	Bibliotheek Oostland, Oudheidkundige vereniging Bleiswijk
Craenenborgh	Scouting en BSO Kanjers
Pecto's	St. Pecto's
MKC 't Web	Crescendo

Tabel 8: overzicht sociaal culturele accommodaties

4.1 LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

Welke landelijke ontwikkelingen zijn relevant voor de geformuleerde onderzoeksvraag?

Gezien de grote diversiteit aan activiteiten die plaatsvinden in de bovenstaande accommodaties is het lastig om een algemeen beeld te schetsen van de algemene ontwikkeling van het gebruik hiervan. Wij volstaan daarom met een korte opsomming van enkele trends:

- **Veranderende rol van de bibliotheek**
Van oudsher wordt de bibliotheek gezien als een plaats waar kennis in boekvorm wordt opgeslagen. Met de opkomst van de digitale wereld is die rol echter snel aan het veranderen. Bibliotheken zijn zich daarom aan het oriënteren op hun plek en functie in de maatschappij. Belangrijke onderdelen hiervan zijn de bibliotheek als ontmoetingscentrum, ondersteuning van bijvoorbeeld laaggeletterden en digibeten of als 'curator' van kennis.
- **Clustering van activiteiten en samenwerking in cultuurhuizen**
Kulturhus is een Scandinavisch begrip en staat voor een veelzijdig gemeenschapscentrum. In dit concept werken meerdere partijen samen onder één of meerdere daken. Organisaties en verenigingen leggen hierbij inventieve verbindingen en hebben een gezamenlijke visie over de rol van de voorziening in het dorp of de wijk. Een gezamenlijk beheer en een gezamenlijke programmering zijn hierin de basis. In 2000 is het concept geïntroduceerd en in de jaren hierop volgend in uiteenlopende vormen en omvang toegepast in Nederland.
- **Stimuleren cultureel ondernemerschap**
Het stimuleren van cultureel ondernemerschap is sinds de jaren negentig een belangrijk onderdeel van het cultuurbeleid van de (rijks)overheid. Producenten of aanbieders van culturele activiteiten worden gestimuleerd om zoveel mogelijk eigen inkomsten te genereren. Deze inkomsten kunnen bestaan uit betalende bezoekers, maar bijvoorbeeld ook particuliere giften ('mecenaat'), sponsoring, verkoop van producten. Organisaties die subsidie ontvangen van de Rijksoverheid moeten voldoen aan minimumnormen voor eigen inkomsten (17,5 tot 21,5%). Idealiter snijdt het mes hierbij aan meerdere kanten: de afhankelijkheid van

overheidssubsidies wordt verminderd, er wordt ruimte geschapen voor eigen initiatief en het draagvlak voor cultuur wordt vergroot.

- **Bezuinigingen**

De afgelopen jaren hebben gemeenten in heel Nederland aanzienlijke bezuinigingen doorgevoerd in de sociaal-culturele sector. Hierbij ging het bijvoorbeeld om het verlagen of afschaffen van subsidies, verhogen van huurtarieven voor maatschappelijke accommodaties of het sluiten van deze accommodaties.

- **Voldoende accommodaties**

De 'Monitor Amateurkunst 2015' (Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst, 2015) constateert dat er volgens de meeste beoefenaars van amateurkunst voldoende werk-, oefen- of lesruimte beschikbaar is. Van alle ondervraagden geeft 7 à 9% aan dat er onvoldoende geschikte voorzieningen in de omgeving zijn. Van alle beoefenaars zegt 4% dat er de afgelopen twee jaar voorzieningen zijn weggefallen waar ze voorheen gebruik van maakten. Er zijn geen of amper verschillen naar soort activiteit en stedelijkheid. Er zijn ook voorzieningen bijgekomen die er voorheen niet waren, volgens 3% van de beoefenaars.

- **Dalende trend cultuurparticipatie**

Diverse onderzoeken en publicaties laten een dalende trend in de actieve cultuurparticipatie⁶ zien. Deze daling over de periode 2007-2011 is niet uniek voor de actieve cultuurparticipatie, maar doet zich ook voor bij andere 'traditionele' vormen van vrijetijdsbesteding. Het gebruik van internet, mobiele telefonie en sociale media in de vrije tijd is daarentegen toegenomen, ten koste van de traditionele vrijetijdsbestedingen.

De bovenstaande trend dient wel in perspectief geplaatst te worden. Het gebruik van nieuwe media biedt immers ook een platform en nieuwe mogelijkheden voor kunst, cultuur en ontmoetingen. Hierover is echter nog weinig onderzoek beschikbaar.

4.2 ACTUELE GEBRUIKSTARIEVEN

Met ingang van 1 januari 2015 zijn de huurtarieven voor maatschappelijke accommodaties geharmoniseerd. Deze worden jaarlijks verhoogd met de consumenten prijs index (CPI, 0,6% in 2016). In de onderstaande tabel is de actuele tarievenstructuur weergegeven.

Gebruik	Tarief
<i>Heel pand, heel jaar</i>	€ 100,60 per m ² ⁷
<i>Één ruimte in een pand, heel jaar</i>	€ 125,75 per m ²
<i>Één ruimte, per dagdeel</i>	€ 0,55 per m ² ⁸
<i>Één ruimte, dagdeel per week, per jaar</i>	40 * bovenstaand tarief
<i>Bergingen, kelders en zolders</i>	€ 30,18 per m ²

Tabel 9: tarieven sociaal culturele accommodaties 2016 (per dagdeel, incl. servicelasten)

⁶ Alle vormen van het actief beoefenen en artistiek ontwikkelen van, of betrokken zijn bij cultuur in de vrije tijd, dus buiten school en werk (bron: www.lkca.nl)

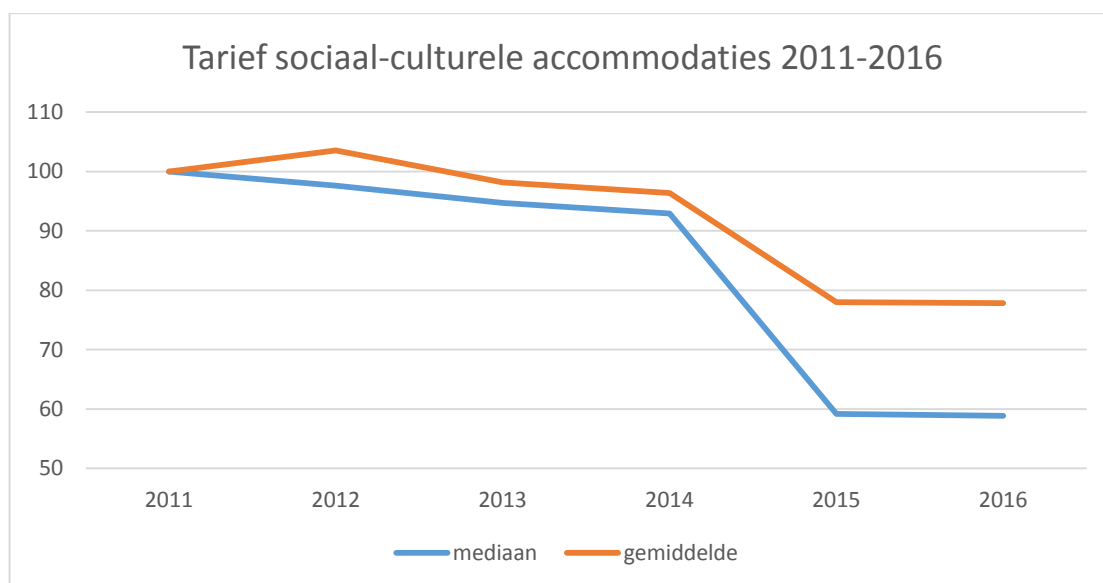
⁷ Inclusief € 20,- servicekosten

⁸ Dagdelen zijn van 8:00 - 13:00, 13:00 - 18:00 en 18:00 - 23:00

4.2.1 ONTWIKKELING TARIEVEN 2011-2016

Met de harmonisatie van de tarieven in 2015 zijn ook de huurvoorwaarden gelijk getrokken. In de *'Kaderbrief huurprijzen maatschappelijke accommodaties 2014'* (T14.05847) is het nieuwe beleid vastgelegd. Voor deze harmonisatie bestonden er belangrijke verschillen tussen de verschillende accommodaties en in sommige gevallen zelfs per verhuurder. Hierdoor zijn de huurtarieven voor de periode 2011-2014 en voor 2015 en later feitelijk niet één op één met elkaar te vergelijken. Een van de belangrijkste wijzigingen is bijvoorbeeld dat de accommodaties nu alleen per dagdeel verhuurd worden, terwijl het bij bepaalde accommodaties voor 2015 ook mogelijk was per uur te huren.

Met in acht name van de bovenstaande kanttekeningen hebben wij in bijlage 2 een overzicht weergegeven van het verloop van de tarieven sinds 2011. In de onderstaande tabel is het verloop van deze tarieven ten opzichte van 2011 weergegeven.

Figuur 13: ontwikkeling huurtarieven 2011-2016, gecorrigeerd voor inflatie (2011 = 100)

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de tarieven sinds 2011 met 20 tot 40 procent gedaald zijn. Zoals in bijlage 2 te zien is verschilt de ontwikkeling van de tarieven sterk per accommodatie. Dit wordt niet alleen veroorzaakt doordat sommige accommodaties erg 'goedkoop' of 'duur' waren ten opzichte van het nieuwe tarief, maar ook doordat de tarieven van bepaalde accommodaties samenhangen met subsidies. In paragraaf 5.3 gaan wij nader in op deze samenhang.

5 EVALUATIE

5.1 BENCHMARK

Het is voor sociaal-culturele accommodaties veel complexer om een benchmark uit te voeren dan voor de sportaccommodaties. Sportaccommodaties bestaan in een beperkt aantal standaarden (bijvoorbeeld sporthal, sportzaal en gymzaal) en de inrichting en het gebruik van deze accommodaties verschilt onderling nauwelijks. Sociaal culturele accommodaties komen echter in allerlei soorten en maten. Ook het gebruik van deze accommodaties en de vastgestelde tarievenstructuren verschillen sterk.

Hierdoor is het niet eenvoudig en zeer tijdrovend om zelf een benchmark uit te voeren voor sociaal culturele tarieven. Wij zullen daarom volstaan met het verwijzen naar een aantal recente benchmarken die beschikbaar zijn.

5.1.1 BOUWSTENEN VOOR SOCIAAL (2013)

In 2013 heeft een student van de Hogeschool Utrecht onderzoek gedaan naar de huurtarieven van (vergader)zalen in sociale accommodaties⁹. In dit onderzoek zijn de tarieven van in totaal 90 maatschappelijke accommodaties met elkaar vergeleken. In de onderstaande tabel zijn de uitkomsten van deze benchmark voor de accommodaties van 50 m² en 100 m² vergeleken met het tarief voor Lansingerland. Deze benchmark is overigens ook gebruikt als referentie bij het vaststellen van het nieuwe tarievenbeleid.

	50 m ²	100 m ²
Laagste-hoogste tarief	€ 0,16 - € 1,56	€ 0,16 - € 1,02
Mediaan	€ 0,55	€ 0,44
Lansingerland 2016	€ 0,55	€ 0,55

Tabel 10: tarieven sociaal culturele accommodaties 2013 (m²/uur)

5.1.2 KENNISKNOOPPUNT KULTURHUS

Het 'Kennisknooppunt Kulturhus' heeft op haar website (<http://www.kulturhus.nl>) een overzicht van gangbare tarieven voor vaste huurders van kulturhusen. Deze zijn gebaseerd op een inventarisatie van een tiental kulturhusen in Overijssel, Gelderland en Utrecht.

	Kulturhus ¹⁰
Laagste-hoogste tarief	€ 15,00 - € 180,00 /m ²
Gemiddeld	€ 80,00 /m²
Lansingerland 2016	€ 80,00 ¹¹ /m ²

Tabel 11: tarieven Kulturhusen (m²/jaar)

⁹ Bron: www.bouwstenenvoorsociaal.nl

¹⁰ Exclusief servicekosten

¹¹ Exclusief € 20,- servicekosten, zie paragraaf 4.2

5.2 GEBRUIK & AANBOD

- *Welke veranderingen in de mate van het gebruik/bezettingsgraad van de accommodaties hebben zich de afgelopen periode voorgedaan?*
- *Wie zijn de gebruikers van onze accommodaties en welke veranderingen hebben hierin de afgelopen jaren plaatsgevonden?*

In de onderstaande tabel is voor de belangrijkste sociaal-culturele accommodaties het aantal gebruiksuren en de hieruit volgende bezettingsgraad weergegeven. Deze cijfers zijn afkomstig uit 2013, het jaar waarin Optisport gestart is met de exploitatie.

Accommodaties	Aantal uren	bezetting ¹²
Pecto's	649	15,0%
Cranenborgh (inclusief BSO)	2.178	12,6%
Spectrum	494	11,4%
MKC 't Web	1.183	9,1%
De Snip	400	4,6%

Tabel 12: bezetting sociaal culturele accommodaties 2013

Wij hebben getracht om, analoog aan de werkwijze bij de sportaccommodaties in hoofdstuk 3, een kwantitatief overzicht op te stellen van de wijzigingen van het gebruik van de bovenstaande accommodaties over de onderzoeksperiode van deze Review. In samenspraak met Optisport hebben wij verschillende methoden hiervoor onderzocht. De conclusie hiervan is echter telkens weer dat iedere kwantitatieve benadering over de afgelopen 3 jaar zoveel correcties benodigd zijn, dat de objectieve waarde van deze cijfers hiermee vervalst.

Hieronder lichten wij de drie belangrijkste oorzaken hiervan toe. Deze illustreren wij met concrete voorbeelden.

a) Wijziging gebruiksvoorwaarden

Met ingang van 2015 zijn niet alleen de tarieven voor het gebruik van de accommodaties geharmoniseerd, maar ook de huurvoorwaarden. Zoals wij in paragraaf 4.3 aangaven bestonden er voor dit moment belangrijke verschillen tussen de voorwaarden voor verschillende accommodaties, en in bepaalde gevallen soms zelfs per verhuurder. Door deze verschillen is het, anders dan voor de sportaccommodaties, extreem complex om een betrouwbaar overzicht van de ontwikkeling van het gebruik te genereren.

Ter illustratie: tot 2015 was de afspraak dat Concordia tegen een vaste huurprijs maximaal 200 dagdelen gebruik te maken van de grote zaal van het Spectrum. Met ingang van het nieuwe tarievenbeleid huren zij, net als andere gebruikers, op basis van werkelijk gebruik. Voor veel andere gebruikers gold dat er voor de harmonisatie ondoorzichtige afspraken bestonden over bijvoorbeeld het gebruik van opslagruimten.

b) Belang externe ontwikkelingen

In het algemeen kunnen wij ook stellen dat de activiteiten die in de sociaal-culturele accommodaties plaatsvinden teveel van elkaar verschillen om 'op een hoop te gooien' en op accommodatieniveau te analyseren. Een concreet voorbeeld hiervan is de constatering dat het

¹² In dit overzicht zijn de ruimten die permanent verhuurd worden niet meegenomen. 100% bezetting komt overeen met een gebruik van 4.300 uur per ruimte per jaar. Indien in een accommodatie meer dan 1 ruimte beschikbaar is wordt het maximale gebruik aangepast. Bijvoorbeeld voorde Craenenborgh: 4 individuele ruimten: 100% gebruik = 4 * 4.300 = 17.200 uur.

gebruik (of de vraag naar het gebruik) sterk afhankelijk is van externe ontwikkelingen. Er kunnen vraagtekens gesteld worden bij de vraag in hoeverre er een causale relatie te leggen is tussen het gebruik en de huurvoorwaarden van deze accommodaties.

Ter illustratie: het gebruik van 't Schooltje voor maatschappelijke doeleinden is beëindigd na het wegvallen van het centrale lid van het bestuur dat hier activiteiten organiseerde. Dit heeft een significante verlaging van het gebruik van de sociaal-culturele accommodaties tot gevolg, zonder dat er een relatie bestaat met het gemeentelijke beleid. Hetzelfde geldt, weliswaar door andere oorzaken, voor de beëindiging van het gebruik de Speel-o-theek in de Snip in Bleiswijk.

c) Relatief beperkt aantal gebruikers

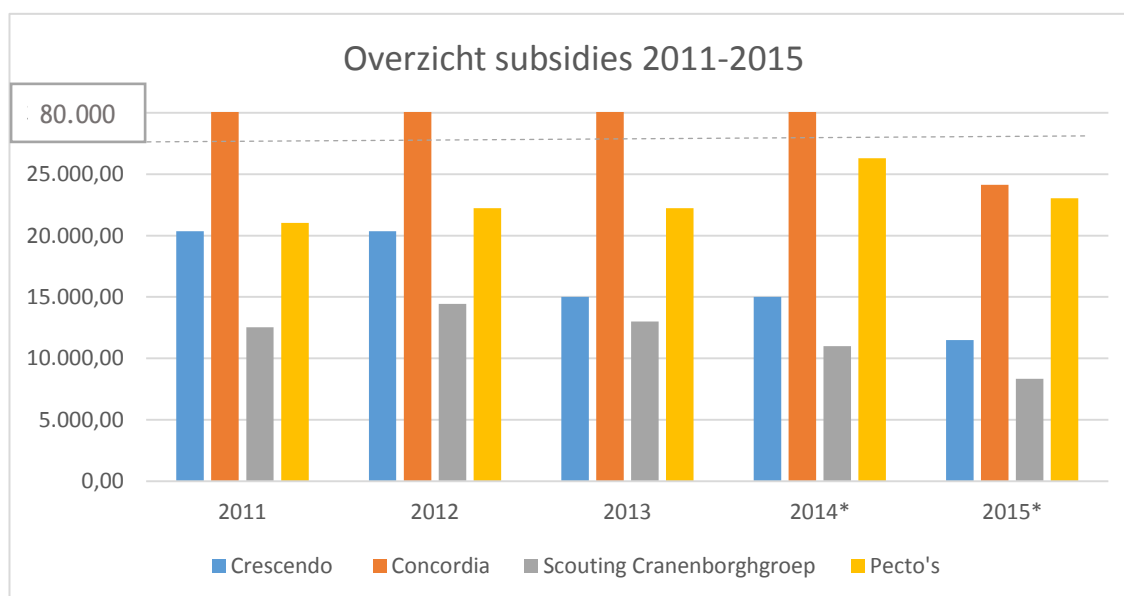
Naast de hiervoor genoemde argumenten constateren wij dat het aantal verenigingen dat gebruik maakt van de sociaal culturele accommodaties relatief beperkt is in vergelijking met de sportaccommodaties. In § 3.5 hebben wij gezien dat dit voor de sportaccommodaties om honderden verschillende gebruikers gaat. Voor de sociaal culturele panden gaat het slechts om enkele tientallen, waarvan er slecht circa 10 echt grote gebruikers zijn.

Op basis van het bovenstaande concluderen wij dat er onvoldoende onderbouwing bestaat om een direct en kwantitatief verband te leggen tussen gebruik en huurvoorwaarden.

5.3 SUBSIDIE

In hoeverre bestaat er samenhang tussen de subsidieverlening en huurtarieven? En indien dit het geval is: wat is het cumulatieve effect van het beleid op deze twee terreinen?

Anders dan bij de sportaccommodaties is er bij de sociaal culturele accommodaties wel sprake van een sterke samenhang tussen subsidie en huurtarieven. Tot aan de harmonisatie van het subsidiebeleid in 2014 werden de huurtarieven voor veel verenigingen 'weg gesubsidieerd'. In het nieuwe subsidiebeleid is vastgelegd dat subsidie alleen aangevraagd kan worden voor activiteiten, niet voor huisvesting¹³. In de onderstaande tabel is voor de vier grootste gebruikers van de maatschappelijke accommodaties de ontvangen gemeentelijke subsidie per jaar weergegeven.

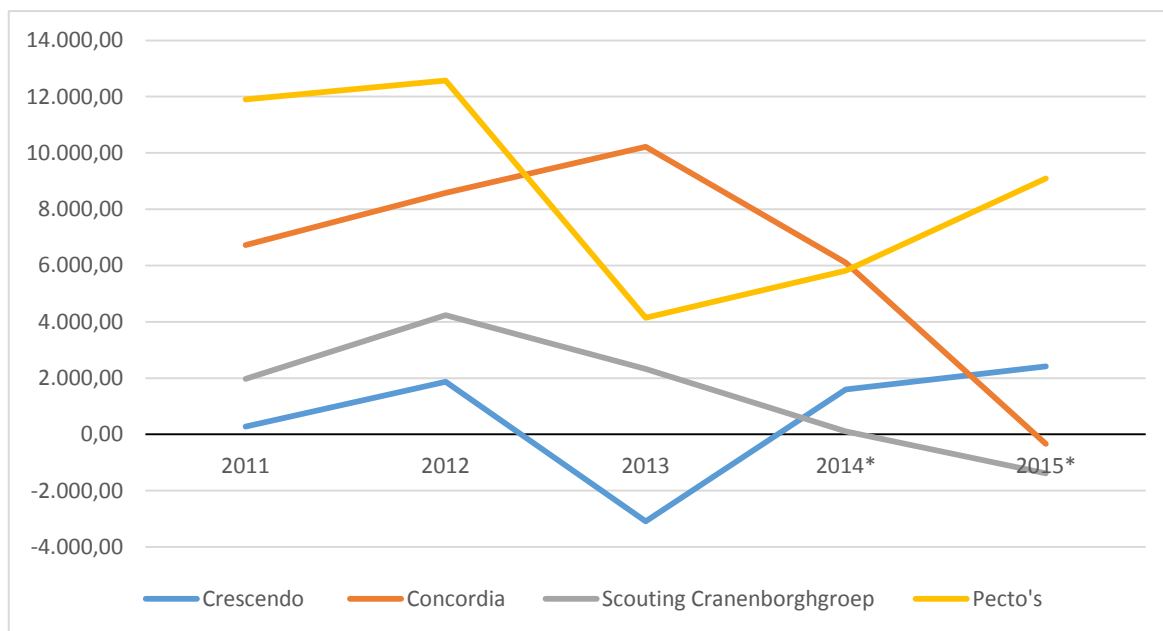

Figuur 14: verstrekte subsidie 2011-2015 (* inclusief frictiebudget 2014 & 2016)

¹³ Met uitzondering van de Oudheidkundige Vereniging Bleiswijk

Hoewel huisvestingskosten in het nieuwe beleid dus niet meer gesubsidieerd worden, blijven deze kosten natuurlijk wel een belangrijk onderdeel uitmaken van de totale kosten van verenigingen. Om een beeld te krijgen van de totale impact van het gemeentelijke beleid (tarieven- en subsidiebeleid) van de afgelopen jaren is het dus redelijk om deze twee zaken in samenhang te bezien.

In de onderstaande figuur is een overzicht gegeven van de gemeente Lansingerland ontvangen subsidie minus de kosten voor het gebruik van de gemeentelijke accommodaties voor de vier verenigingen uit figuur 16.

Figuur 15: ontvangen subsidie minus huurlasten accommodatie voor een aantal verenigingen

Uit de bovenstaande grafiek blijkt over de onderzochte periode geen sprake van een duidelijke trend in het saldo tussen inkomsten uit subsidie en uitgaven aan huisvesting. In deze periode is de afname van de subsidies grotendeels gecompenseerd door de verlaging van de huurtarieven in het nieuwe beleid en de inzet van het frictiebudget.

5.4 VOORUITBLIK

Deze Midterm Review kijkt naar de effecten van het tarievenbeleid op het verleden. Wij kunnen in het kader van dit onderzoek geen uitspraken doen over het gebruik van de sociaal culturele accommodaties voor 2016 en verder. Op dit moment is immers nog niet bekend op welke wijze gebruikers hun huisvestingsvraag in zullen vullen.

Duidelijk is wel dat er een uitdaging ligt voor de sociaal-culturele verenigingen. Deze uitdaging wordt niet zozeer veroorzaakt door het gehanteerde accommodatie- of tarievenbeleid, maar door het aangescherpte subsidiebeleid. Hiermee valt dit onderwerp strikt gesproken buiten de scope van deze review.

Deze wijzigingen in het subsidiebeleid komen niet uit de lucht vallen. Bij het vaststellen van dit beleid in 2013 is bepaald dat partijen ruim vier jaar de tijd hebben gehad om zich voor te bereiden op deze wijzigingen. Gedurende deze vier jaar werden de financiële gevolgen

grotendeels opgevangen door de inzet van een frictiebudget. Vanaf 2017 is geen frictiebudget meer beschikbaar.

In lijn met de gedachtegang achter dit frictiebudget zien wij dat de meeste betrokken sociaal-culturele gebruikers bezig zijn zich hier op voor te bereiden. Voorbeelden hiervan zijn de plannen voor de cultuurhuizen, de alliantie 't Web en de plannen van scouting Cranenborgh.

5.5 CONCLUSIES

Op basis van hoofdstukken 4 en 5 trekken wij de volgende conclusies:

- De tarieven voor het gebruik van sociaal-culturele accommodaties liggen in Lansingerland op hetgeen landelijk gebruikelijk is (§ 5.1).
- De afgelopen jaren zijn de tarieven voor het gebruik van onze sociaal-culturele accommodaties gedaald (§ 4.3).
- Doordat met de ingang van het nieuwe beleid ook de huurvoorwaarden zijn geharmoniseerd/aangepast is het moeilijk om het gebruik van de accommodaties in kwalitatieve zin met elkaar te vergelijken (§ 5.1).
- Er bestaat onvoldoende onderbouwing om een directe verband te leggen tussen gebruik en huurvoorwaarden van de sociaal-culturele accommodaties (§ 5.2).
- Er bestaat een zeer sterk verband tussen het tarieven- en subsidiebeleid (§ 5.3).
- De subsidies aan maatschappelijke organisaties, waaruit in het verleden een groot deel van de huurtarieven werden betaald, dalen (§ 5.3).
- Het gecombineerde effect van de daling van de huurtarieven en de subsidies is in de periode 2011-2015 beperkt gebleven, door de inzet van het frictiebudget (§ 5.4).

BIJLAGE 1: BENCHMARK TARIEVEN

In de onderstaande tabel zijn de geïnventariseerde tarieven voor de binnensportaccommodaties in enkele gemeenten in de regio weergegeven. De tarieven betreffen het meest normale tarief voor het gebruik van de accommodaties door verenigingen in de avonduren, inclusief het gebruik van twee kleedkamers en alle bijkomende kosten. Waar de tarievenstructuur van deze uitgangspunten afwijkt zijn deze zoveel als mogelijk gecorrigeerd.

Gemeente	Sporthal 2016	Sportzaal 2016	Gymzaal 2016
Zoetermeer	€ 50,25	€ 25,20 - € 37,75	€ 12,65
Pijnacker-Nootdorp	€ 41,90 - € 79,93	€ 30,34 - € 43,16	€ 21,33
Den Haag	€ 57,70 - € 67,70	€ 30,50	€ 17,60 - € 22,00
Waddinxveen	€ 57,17	€ 34,12 - € 43,34	€ 23,97
Delft	€ 58,45	€ 33,90	€ 19,00
Leidschendam-Voorburg	€ 48,60 - € 61,50		€ 17,18 - € 22,00
Alphen aan den Rijn	€ 48,18		€ 16,07
Teylingen	€ 40,60 - € 68,20	€ 35,25	€ 15,25
Houten	€ 59,90 - € 83,03	€ 20,70 - € 35,05	€ 14,99 - € 20,70
Zuidplas	€ 55,00		€ 13,00
Overbetuwe	€ 49,50 - € 66,00	€ 33,00	€ 16,50
Rotterdam	€ 56,60	€ 42,50	€ 14,20
Vlaardingen	€ 57,24 - € 63,60	n.v.t.	€ 19,61 - € 21,50
Lansingerland 2016	€ 65,72	€ 35,43	€ 27,35

Tarieven voor verenigingen in Lansingerland en enkele regiogemeenten (incl. 6% btw)

In de onderstaande tabel vergelijken wij de tarieven in Lansingerland met die in de andere gemeenten.

	Sporthal	Sportzaal	Gymzaal
Laagste-hoogste tarief	€ 40,60 - € 83,03	€ 20,70 - € 43,16	€ 12,65 - € 23,97
Mediaan	€ 57,70	€ 34,59	€ 18,30
Lansingerland 2014 (incl. btw)	€ 65,72	€ 35,43	€ 27,35

BIJLAGE 2: GEBRUIKSTARIEVEN SOCIAAL CULTURELE ACCOMMODATIES

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
SCC de Snip						
zaal 1a/b (1.19)	€ 61,55	€ 61,55	€ 63,65	€ 63,65	€ 39,77	€ 40,01
zaal 2 (1.20)	€ 51,30	€ 51,30	€ 53,05	€ 53,05	€ 19,64	€ 19,76
MKC het Web						
Podiumzaal losse verhuur (0.14+0.15)	€ 123,35	€ 123,35	€ 126,10	€ 126,10	€ 112,20	€ 112,87
Muziekzaal losse verhuur (0.07)	€ 57,85	€ 57,85	€ 106,80	€ 106,80	€ 20,63	€ 20,75
Schilderzaal losse verhuur (0.12)	€ 85,85	€ 85,85	€ 55,65	€ 55,65	€ 30,64	€ 30,82
De Pecto's						
Hele accommodatie	€ 61,55	€ 123,35	€ 61,55	€ 61,55	€ 70,25	€ 70,67
Het Spectrum						
Grote zaal (incl. kleedruimte)	€ 128,50	€ 128,50	€ 128,50	€ 128,50	€ 147,46	€ 148,34
Soos The Point (28)	€ 137,55	€ 137,55	€ 137,55	€ 137,55	€ 47,70	€ 47,99
Craenenborgh						
lokaal 1 (r.08)	€ 12,20	€ 12,20	€ 12,20	€ 12,20	€ 21,12	€ 21,25
lokaal 3 (r.07)	€ 12,65	€ 12,65	€ 12,65	€ 12,65	€ 25,41	€ 25,56
lokaal 5 (r.09)	€ 13,95	€ 13,95	€ 13,95	€ 13,95	€ 26,35	€ 26,51
botenloods	€ 8.520	€ 8.230	€ 8.230	€ 8.230	€ 1.916,00	€ 1.927,50
Polderhuis						
multifunctionele ruimte (0.4)	€ 55,00	€ 55,00	€ 55,00	€ 55,00	€ 26,82	€ 26,98
Grote lesruimte (0.9)	€ 55,00	€ 55,00	€ 55,00	€ 55,00	€ 27,70	€ 27,87
Leskamer 1.18	€ 25,65	€ 25,65	€ 25,65	€ 25,65	€ 17,83	€ 17,94
Leskamer 1.19	€ 13,90	€ 13,90	€ 13,90	€ 13,90	€ 13,24	€ 13,32

BIJLAGE 3: GEBRUIKTE BRONNEN

Publicaties

- Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (2015), *Monitor Amateurkunst 2015*
- Mulier Instituut (2014), *Voorstudie financiële aspecten van sport*
- NOC*NSF (2015), *Sportaanbiedersnota 2015*
- NOC*NSF (2014), *Sportbonden Monitor 2014: Ontwikkeling van organisaties in de sport*
- NOC*NSF (2015), *KISS rapportage gemeente Lansingerland*

Websites

- www.bouwstenenvoorsociaal.nl
- www.cbs.nl
- www.kulturhus.nl
- www.lkca.nl

Interne documenten

- Kaderbrief huurprijzen maatschappelijke accommodaties 2014 (T14.05847)
- Tarievennota Sportaccommodaties 2014-2018 (T13.16466)
- Sociaal maatschappelijke accommodaties Lansingerland, Presentatie Optisport 28 januari 2014
- Raadsbrief Opzet Midterm Review Tarievenbeleid d.d. 26 januari 2016 (U16.00311)

Het is ons niet helemaal duidelijk waarom de huur van het sociaal cultureel werk is afgenomen → verenigingen kunnen nu niet meer per uur huren maar per dagdeel. Dit betekent toch dat ze er per saldo minder van zijn geworden.

De overwegingen bij het vaststellen van huurtarieven valt buiten de afbakening van de Midterm Review.

Is er een reden te bedenken voor de dalende trend op het gebied van de cultuurparticipatie?

Zoals op pagina 19 van de Review aangegeven wordt heeft de traditionele cultuurparticipatie in toenemende mate concurrentie van andere activiteiten, bijvoorbeeld internet en sociale media.

Er is een afname van de leden geconstateerd van 0,3 %.

Dit is niet correct. Er is geen overzicht gegeven van het aantal leden van verenigingen in de Review. De 0,3% betreft de ruwe elasticiteit, zoals gedefinieerd in de formule op pagina 16.

Er zijn ook verenigingen die geen leden hebben en toch goed werk doen ten algemene nutte. Hier heeft de hele gemeenschap iets aan. (oranje vereniging, stichting muzische vorming) Is het mogelijk dat er in de subsidie een knip wordt gemaakt tussen verenigingen met leden en verenigingen zonder leden. Verenigingen met leden hebben de mogelijkheid de contributie te verhogen. Verenigingen zonder leden niet, terwijl zij zaken organiseren voor de hele bevolking.

In het door de raad vastgestelde subsidiebeleid is vastgelegd dat de organisatievorm van een stichting, vereniging of anderszins geen criterium is voor subsidieverstreking. Wij subsidiëren geen verenigingen of leden, maar activiteiten.

De uitkomsten van de midtermreview zijn gemiddelden. Zijn er verenigingen die echt in de problemen zijn gekomen. Welk maatwerk is er voor deze verenigingen ingezet? → bijv kwantum korting bij de huur van veel binnen velden.

Er zijn tot op heden naar ons weten geen verenigingen die door tarieven hun activiteiten hebben moeten beëindigen. We hebben met een aantal verenigingen gesproken die financiële problemen hebben/hadden. In deze gevallen was er altijd sprake van een samengestelde problematiek, bijvoorbeeld een verminderde populariteit van de sport/activiteit, concurrentie van andere verenigingen of ontoereikend financieel beheer. In een aantal gevallen hebben wij maatwerk geboden. Zo heeft DOTO de exploitatie van de horeca in De Zijde op zich genomen, via deze weg kunnen zij door inzet van vrijwilligers inkomsten genereren. De tarieven van batmintonvereniging zijn in overeenstemming gebracht met het aantal batmintonbanen in hun sporthal, de bowling- en schietbanen zijn met de inzet van gebruikers gerenoveerd. Momenteel onderzoekt een stagiair op de afdeling EMO op welke wijze wij nog meer ondersteuning kunnen bieden aan verenigingen.

Wanneer komt de huisvestingsvraag aan de orde?

Het is ons onduidelijk om welke huisvestingsvraag het hierbij gaat.

Met een vriendelijke groet,

gemeente Lansingerland

Martijn de Koning

Senior Beleidsadviseur Onderwijs & Sport